

Media och infrastruktur m.m.

N 1 Landskapslag (2011:95) om radio- och televisionsverksamhet

1 kap. Inledande bestämmelser

1 §. Lagens tillämpningsområde

I denna lag finns bestämmelser om de villkor som gäller för beställ-tv, radio- och televisionssändningar och mottagande av sådana i landskapet Åland, om de villkor som gäller för sändningar genom ledning eller någon annan fast förbindelse som når fler än 200 bostäder, om de avgifter som ska betalas för tillstånd att utöva verksamhet som innefattar radio- och televisionssändning, om de avgifter som ska betalas av innehavare av televisionsmottagare, hur dessa avgifter ska användas samt om de myndigheter som beslutar i de frågor som hör till lagens tillämpningsområde.

Lagen tillämpas på televisionssändningar och beställ-tv, som kan tas emot i landskapet och där leverantören av den audiovisuella medietjänsten är etablerad i landskapet enligt definitionen i artikel 2.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU om samordning av vissa bestämmelser som fastställts i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandhållandet av audiovisuella medietjänster, nedan benämnt AV-direktivet. Om leverantören av den audiovisuella medietjänsten inte är etablerad i landskapet eller i en stat som är bunden av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-stat) ska lagen gälla om den som sänder i landskapet

1) använder sig av en satellitupplänk som är belägen i landskapet,

2) inte använder sig av en satellitupplänk som är belägen i landskapet men använder sig av en satellitkapacitet som tillhör landskapet eller

3) varken använder sig av en satellitupplänk som är belägen i landskapet eller en satellitkapacitet som tillhör landskapet men är etablerad i landskapet enligt artiklarna 49-55 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

2 §. Definitioner

I denna lag avses med

1) **beställ-tv** en tjänst där en leverantör av audiovisuella medietjänster i informations-, underhållnings- och utbildningssyfte tillhandahåller allmänheten televisionsprogram med hjälp av elektroniska kommunikationsnät vid en tidpunkt som användaren väljer, på begäran av användaren, och från en katalog med program som leverantören har valt ut,

2) **elektroniskt kommunikationsnät** system för överföring och i tillämpliga fall utrustning för koppling eller dirigering samt andra resurser som medger överföring av signaler, via ledningar eller radiovågor, på optisk väg eller via andra elektromagnetiska överföringsmedier oberoende av vilken typ av information som överförs,

3) **försäljningsprogram** direkta erbjudanden som sänds till allmänheten i syfte att mot betalning tillhandahålla en vara, en tjänst eller någon annan nytthet,

4) **leverantör av audiovisuella medietjänster** den som har det redaktionella ansvaret för valet av innehållet i en televisionssändning eller beställ-tv och som avgör hur innehållet ska struktureras,

5) **kommersiellt meddelande** reklam, sponsring, försäljningsprogram, produktplacering eller annan marknadsföring av varor eller tjänster som tillhandhålls av en fysisk eller juridisk person som bedriver ekonomisk verksamhet eller som främjar dennes anseende,

6) **televisionsmottagare** anordning för mottagning av televisionssändningar,

7) **produktplacering** förekomsten i ett televisionsprogram av en vara, en tjänst eller ett varumärke, om detta sker i marknadsföringssyfte och mot betalning eller liknande ersättning, dock inte när varan eller tjänsten är av obetydligt värde och har tillhandahållits gratis,

8) **program** innehållet i en radio- eller televisions-sändning eller i beställ-tv,

9) **radiosändning** en sändning av radioprogram som består av enbart ljud, som tillhandhålls med hjälp av elektroniska kommunikationsnät och som är avsedd att tas emot samtidigt av allmänheten enligt en fastställd programtablå,

10) **reklam** varje form av sânt meddelande mot betalning eller liknande ersättning som är avsett att främja ett offentligt eller ett privat företags eller en fysisk persons avsättning av en vara, en tjänst eller någon annan nytthet eller en sändning där leverantören av medietjänsten eller utövaren av radioverksamheten genom meddelandet vill främja sin egen verksamhet,

11) **sponsring** varje bidrag till finansiering av program, som ges i syfte att främja ett offentligt eller privat företags eller en fysisk persons namn, varumärke, anseende, verksamhet eller produkter, om företaget eller personen inte är engagerad i radio- eller televisionsverksamhet eller i produktion av audiovisuella verk,

12) **sändare** en anordning för radio- och televisions-sändning,

N 1 LL (2011:95) om radio- och televisionsverksamhet

13) **sändningsförbud** ett förbud mot radio- eller televisionssändning eller mot tillhandhållandet av beställ-tv samt

14) **televisionssändning** en sändning av televisionsprogram som huvudsakligen består av rörliga bilder med eller utan ljud, som tillhandhålls med hjälp av elektroniska kommunikationsnät och som är avsedd att tas emot samtidigt av allmänheten enligt en fastställd programtablå.

3 §. Tillstånd och anmälan

För att utöva en verksamhet som innefattar radio- eller televisionssändning krävs ett tillstånd av landskapsregeringen, om sändningen sker i ett markbundet elektroniskt kommunikationsnät som fungerar med hjälp av radiovågor som utbreder sig fritt. Landskapsregeringen ska när den beviljar tillstånd eftersträva att de frekvenser som har ställts till landskapets förfogande tas i anspråk på ett sätt som främjar en vidsträckt yttrandefrihet, att programutbudet är mångsidigt och kan tillgodose olika intressen samt att flera av varandra oberoende programföretag kan verka i landskapet. Tillstånd meddelas för en viss tid. Tillstånd kan beviljas en fysisk eller juridisk person som har finansiella och tekniska förutsättningar att sända under hela tillståndspanoroden. (2012/20)

Den som bedriver radio- eller televisionsverksamhet på ett annat sätt än som avses i 1 mom. eller som tillhandhåller beställ-tv ska anmäla sig till programnämnden. (2013/33)

Den som förfogar över ett ledningsnät där det bedrivs sändningar, på vilka denna lag är tillämplig, ska anmäla sitt innehav till programnämnden.

I en ansökan om tillstånd enligt 1 mom. eller i en anmälan enligt 2 och 3 mom. ska anges

- 1) sökandes eller anmälares namn, firma eller motsvarande,
- 2) hemort,
- 3) ställföreträdare för juridiska personer,
- 4) kontaktinformation,
- 5) det område där verksamheten kommer att utövas,
- 6) uppgift om den verksamhet som kommer att bedrivas samt
- 7) vid ansökan om tillstånd även de finansiella och tekniska förutsättningar som den sökande har att bedriva sändningsverksamhet i enlighet med ansökan.

För ett tillstånd enligt 1 mom. ska till landskapet betalas en avgift enligt vad landskapsregeringen prövar vid meddelandet av tillståndet. Avgiften betalas i förskott på en tid som landskapsregeringen bestämmer. När en avgift bestäms ska landskapslagen (1993:27) om grunderna för avgifter till landskapet iakttas.

Ett tillstånd som har beviljats enligt 1 mom. förfaller om en sådan regelbunden verksamhet som tillståndet avser inte har inletts senast inom sex månader från det att tillståndet har börjat gälla. Om ett tillstånd har konstaterats förfallet ska ett särskilt beslut fattas av landskapsregeringen som fastställer att tillståndet har förfallit.

4 §. Tillstånds- och anmälningsregister

För att underlätta tillsynen av att denna lag efterlevs får landskapsregeringen och programnämnden upprätta

ett register över dem som har ett sådant tillstånd som avses i 3 § 1 mom. eller som har anmält sig enligt 3 § 2 och 3 mom. (2013/33)

Registret får innehålla sådana uppgifter som avses i 3 § 4 mom., 9 § 4 och 5 mom. och andra uppgifter som behövs för kontrollen av att verksamheten bedrivs i enlighet med denna lag.

Om personuppgifter behandlas i registret ska landskapslagen (2007:88) om behandling av personuppgifter inom landskaps- och kommunalförvaltningen iakttas.

5 §. Information om leverantörer av audiovisuella medietjänster

Leverantörer av audiovisuella medietjänster ska se till att mottagare av deras tjänster alltid på ett enkelt och direkt sätt har tillgång till

- 1) namnet på leverantören av medietjänsten,
- 2) den geografiska adress där leverantören är etablerad,
- 3) uppgifter om leverantören av medietjänsten, så att denne kan kontaktas på ett snabbt och effektivt sätt samt
- 4) uppgifter om behörig tillsynsmyndighet.

2 kap. Innehållet i radio- och televisionssändningar samt beställ-tv

6 §. Allmänna krav på en sändnings innehåll

Den som har erhållit tillstånd eller är anmälningsskyldig enligt 3 § ska se till att program som tillhandhålls i radio- eller televisionssändningar eller i beställ-tv är opartiska och sakliga samt att ingen kränks i sin rätt. Därvid ska beaktas att en vidsträckt yttrandefrihet och informationsfrihet ska råda i radio- och televisionssändningarna samt beställ-tv. Programverksamheten som helhet ska präglas av det demokratiska samhällsskickets grundidéer samt principen om alla människors lika värde och den enskilda människans frihet och värdighet.

Program i radio- eller televisionssändningar eller i beställ-tv får inte utan särskilda skäl innehålla närgångna eller utdragna skildringar av grovt våld mot människor eller djur eller ensidigt inriktas på pornografi.

Bestämmelserna i denna paragraf är inte tillämpliga i fråga om en radiosändning som utgör en omedelbar och oförändrad återutsändning av en sändning som har sitt ursprung utanför landskapet.

7 §. Program skadliga för barn

Ett televisionsprogram med våldsskildringar av verklighetstrogen karaktär eller med pornografiska bilder som är skadliga för barns utveckling får inte sändas okodat under en sådan tid att det finns risk för att barn kan se programmet, om det inte av särskilt skäl är försvarligt.

Ett program med i 1 mom. angivet innehåll ska, oavsett om sändningen är kodad eller okodad, antingen föregås av en varning i ljud eller innehålla en varning som anges löpande i bild.

Ett program som tillhandhålls i beställ-tv och som innehåller våldsskildringar av verklighetstrogen karaktär eller med pornografiska bilder som är skadliga för barns utveckling får inte tillhandhållas på ett sådant sätt att det finns risk för att ett barn kan se programmet, om det inte av särskilda skäl är försvarligt.

8 §. *Gemåle och rättelse*

Tillståndshavaren eller den som är anmälningsskyldig enligt 3 § ska utan dröjsmål införa gemåle eller rätta uppgift som förekommit i ett program och som befunnits vara oriktig när den saken gäller det yrkar, om inte gemålet eller rättelsen

- 1) kan orsaka någon skada som inte står i proportion till den nytta som uppnås genom åtgärden,
- 2) kan anses strida mot lag eller
- 3) av annan orsak inte ger grundad anledning att rätta uppgiften.

En begäran om gemåle eller rättelse av uppgift ska göras inom fjorton dagar från den dag då programmet sändes. Bifalls en begäran om gemåle eller rättelse, ska gemålet eller rättelsen sändas vid en lämplig tidpunkt och på ett lämpligt sätt med hänsyn till den sändning som gemålet eller rättelsen avser.

Om en skriftlig begäran om gemåle eller rättelse avslås ska tillståndshavaren eller den som omfattas av anmälningsskyldigheten enligt 3 § lämna information till den berörde om förutsättningarna att hos programnämnden anmäla programföretagets beslut eller dess handläggning av ärendet. Ett beslut om avslag ska lämnas inom sju dagar efter det att en begäran togs emot och ska innehålla uppgifter om skälen för avslaget.

Bestämmelserna i denna paragraf är inte tillämpliga i fråga om radiosändning som utgör en omedelbar och oförändrad återutsändning av en sändning som har sitt ursprung utanför landskapet.

9 §. *Främjande av europeiska produktioner*

Om inte särskilda skäl föranleder annat ska den som utövar televisionsverksamhet i landskapet se till att mer än hälften av den årliga televisionssändningstiden upptas av program av europeiskt ursprung och att minst tio procent av den årliga televisionssändningstiden eller minst tio procent av programbudgeten avser program av europeiskt ursprung som har framställts av självständiga producenter. Om inte särskilda skäl föranleder annat ska även den som utövar televisionsverksamhet genom ledning i landskapet reservera minst tio procent av sin årliga televisionssändningstid av sändningar av annat slag än omedelbar och oförändrad återutsändning för program av europeiskt ursprung. Som en televisionssändningstid anses den tid då program sänds med annat innehåll än nyheter, sport, tävlingar, reklam och försäljningsprogram. I televisionssändningstid ska inte heller räknas in sändningar av endast text.

Den som tillhandhåller beställ-tv ska när det är praktiskt möjligt och på lämpligt sätt främja framställningen av och tillgången till program av europeiskt ursprung.

I fråga om innebörden av begreppet europeiskt ursprung kan ledning hämtas från definitionen av europeiska produktioner i artikel 1.1 punkt n i AV-direktivet.

Den som utövar televisionsverksamhet i landskapet ska vartannat år senast den 15 september överlämna en rapport till landskapsregeringen över hur stor andel av verksamheten som har utgjorts av sådana program som avses i 1 mom.

Den som tillhandhåller beställ-tv ska vart fjärde år senast den 15 september överlämna en rapport till landskapsregeringen över vad som har gjorts för att främja

framställningen av och tillgången till program av europeiskt ursprung enligt 2 mom.

Genom landskapsförordning utfärdas vid behov närmare bestämmelser om vad rapporterna enligt 4 och 5 mom. ska innehålla.

10 §. *Förbud mot vidareändring*

Landskapsregeringen kan tillfälligt förbjuda omedelbar och oförändrad återutsändning av televisionssändning som har sitt ursprung utanför landskapet från en EES-stat om sändningarna sker vid upprepade tillfällen och sändningarna innehåller

- 1) program med grovt våld eller pornografi som kan orsaka skada hos barn om sändningarna sker under sådan tid och på sådant sätt att det finns en betydande risk för att barn kan se programmen och
- 2) program som uppmuntrar till hat grundat på ras, kön, religion eller nationalitet.

Ett föreläggande enligt 1 mom. kan förenas med vite på det sätt som bestäms i landskapslagen (2008:10) om tillämpning i landskapet Åland av viteslagen.

Innan en omedelbar och oförändrad återutsändning kan förbjudas ska det förfarande som anges i artikel 3.2 i AV-direktivet iakttagas.

11 §. *Ensamrätt*

Har den som utövar televisionsverksamhet i landskapet erhållit ensamrätt till ett evenemang som en EES-stat bestämt att ska vara av särskild samhällelig betydelse får ensamrätten inte utnyttjas på ett sådant sätt att en väsentlig del av befolkningen i den ifrågavarande staten är förhindrad att följa evenemanget i en avgiftsfri televisionssändning i direktsändning eller, om det finns saklig grund till det, med en mindre tidsförskjutning.

Närmare bestämmelser om ensamrätten kan utfärdas i landskapsförordning.

12 §. *Korta nyhetsinslag*

Ett programföretag som är etablerat i en EES-stat får i enlighet med bestämmelserna i 48 § 5 mom. i upphovsrättslagen (FFS 404/1961) i ett nyhetsinslag återge utdrag ur utsändningar från ett evenemang av särskild samhällelig betydelse som ett annat programföretag erhållit ensamrätt till.

13 §. *Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning*

Leverantörer av audiovisuella medietjänster bör eftersträva att tjänsterna utformas på ett sådant sätt att de med beaktande av leverantörens tekniska och finansiella förutsättningar blir tillgängliga för personer med funktionsnedsättning genom programtextning, tolkning eller annan lämplig teknik.

3 kap. *Kommersiella meddelanden*

14 §. *Identifiering av kommersiella meddelanden*

Ett kommersiellt meddelande ska utformas och presenteras så att det tydligt framgår att det är fråga om ett kommersiellt meddelande.

I ett kommersiellt meddelande får det inte förekomma personer som spelar en framträdande roll i program som huvudsakligen handlar om nyheter eller aktuella samhällsfrågor.

I ett kommersiellt meddelande får inte sådan teknik

N 1 LL (2011:95) om radio- och televisionsverksamhet

användas som kan påverka det undermedvetna. Dolda kommersiella meddelanden är förbjudna.

Bestämmelserna i denna paragraf är inte tillämpliga i fråga om radiosändning som utgör en omedelbar och oförändrad återutsändning av en sändning som har sitt ursprung utanför landskapet.

15 §. Kommersiella meddelanden som är skadliga för hälsa, säkerhet eller miljö

Kommersiella meddelanden i televisionssändningar eller i beställ-tv får inte uppmuntra till ett beteende som är skadligt för hälsa eller säkerhet eller till ett beteende som är mycket skadligt för miljön.

16 §. Övriga begränsningar i fråga om kommersiella meddelanden

I fråga om kommersiella meddelanden för tobak, alkoholdrycker, medicinska produkter och medicinsk behandling ska iaktas vad som föreskrivs i tobakslagen (1978:52) för landskapet Åland, alkohollagen (FFS 1143/1994) och läkemedelslagen (FFS 395/1987)

17 §. Kommersiella meddelanden riktade till barn

Ett kommersiellt meddelande i en televisionssändning och beställ-tv får inte

- 1) utformas på ett sådant sätt att ett barns godtrogenhet eller bristande erfarenhet utnyttjas,
- 2) innehålla en direkt uppmaning till ett barn om att övertala sina föräldrar eller andra att köpa en produkt eller tjänst,
- 3) utnyttja ett barns speciella förtroende för föräldrar, lärare eller annan samt
- 4) innehålla bild på eller beskrivning av farliga situationer där ett barn är inblandat.

Ett försäljningsprogram får inte uppmana ett barn att ingå avtal om köp eller hyra av produkter och tjänster.

Med ett barn avses person som inte har fyllt arton år.

18 §. Identifiering av och tidsgränser för reklam och försäljningsprogram

En radio- och televisionssändning samt beställ-tv får innehålla reklam och försäljningsprogram. Ett reklaminslag och försäljningsprograminslag ska avslutas och inledas med en särskild bild- eller ljudsignatur som tydligt skiljer inslagen från övriga program. Av varje inslag ska klart framgå vem uppdragsgivaren är. I en televisionssändning med försäljningsprogram och vid reklaminslag och försäljningsprograminslag med delad bildskärm ska bildsignaturen alltid vara löpande.

Enstaka reklaminslag och försäljningsprograminslag är förutom i sportsändningar förbjudna.

Vid en radio- och televisionssändning får inslagen av reklam och försäljningsprogram sändas under högst tolv minuter under en timme mellan hela klockslag. Tidsgränsen ska inte tillämpas på meddelanden som leverantören av medietjänsten eller utövaren av radioverksamheten gör för företagens egna program och produkter med programanknytning som har direkt koppling till programmen, sponsormeddelanden och produktplacering.

Bestämmelserna i denna paragraf är inte tillämpliga i fråga om en radiosändning som utgör en omedelbar och oförändrad återutsändning av en sändning som har sitt ursprung utanför landskapet.

19 §. Placering av och avbrott för reklam och försäljningsprogram

Vid en televisionssändning ska reklaminslag samt försäljningsprograminslag som inte omfattas av 20 § sändas i block som tydligt skiljer sig från de övriga programmen utan att avbryta dessa.

Ett program får dock avbrytas av reklam och programförsäljning om avbrottet, med hänsyn till naturliga pauser i programmet och programmets längd och karaktär, inte påverkar programmets integritet och värde eller kränker rättighetsinnehavarens rättigheter.

Televisionssändning av biograffilmer, nyhetsprogram, barnprogram och filmer producerade för tv, med undantag för televisionsserier och dokumentärprogram, får under förutsättning att kraven i 2 mom. är uppfyllda avbrytas för reklam eller programförsäljning en gång varje tablålagd period på minst trettio minuter.

Barnprogram får dock avbrytas av reklam eller programförsäljning endast om programmets tablålagda längd överstiger trettio minuter. Televisionssändningar med program som innehåller gudstjänster får inte avbrytas av reklam eller programförsäljning.

20 §. Sändningsblock reserverade för försäljningsprogram

Ett sändningsblock som har reserverats för försäljningsprogram i en kanal som inte uteslutande är avsedd för försäljningsprogram ska ha en sammanhängande varaktighet av minst femton minuter. Ett sändningsblock ska avslutas och inledas med en särskild bild- eller ljudsignatur som tydligt skiljer inslagen från övriga program.

Bestämmelserna i denna paragraf är inte tillämpliga i fråga om radiosändning som utgör en omedelbar och oförändrad återutsändning av en sändning som har sitt ursprung utanför landskapet.

21 §. Kanaler som har reserverats för reklam, försäljningsprogram och egenreklam

Bestämmelserna om främjande av europeiska produktioner i 9 §, om identifiering av och tidsgränser för reklam och försäljningsprogram i 18 § och om placering av och avbrott för reklam och försäljningsprogram i 19 § ska inte tillämpas på televisionskanaler som uteslutande har reserverats för reklam eller försäljningsprogram eller på televisionskanaler som uteslutande har reserverats för program där en leverantör av medietjänster marknadsför sina egna produkter, tjänster, program eller kanaler.

22 §. Sponsring

I början eller slutet av ett sponsrat program i en radio- eller televisionssändning eller i beställ-tv ska det klart framgå vem som är programmets sponsor samt att det är fråga om ett sponsrat program. Information om sponsorn ska ges i form av sponsorns namn, logotyp eller annat kännetecken för sponsorn.

En sponsor för ett program i en radio- eller televisionssändning eller i beställ-tv får inte utöva inflytande över programmets innehåll eller programläggning på ett sådant sätt att det redaktionella oberoendet äventyras för leverantören av medietjänsten eller utövaren av radioverksamheten.

I ett sponsrat program i en radio- eller televisions-sändning eller i beställ-tv får det inte göras säljfrämjande hänvisningar till sponsorns eller en tredje parts produkter eller tjänster.

Ett program i radio- eller televisions-sändningar eller i beställ-tv som huvudsakligen handlar om nyheter eller aktuella samhällsfrågor får inte sponsras.

Program i radio- eller televisions-sändningar eller i beställ-tv får inte sponsras av någon, vars huvudsakliga verksamhet är tillverkning eller försäljning av tobaksprodukter.

Om någon vars verksamhet omfattar tillverkning eller försäljning av medicinska produkter och medicinsk behandling sponsrar ett program i en radio- eller televisions-sändning eller i beställ-tv får denna sponsring främja sponsorns namn eller anseende, men inte särskilda medicinska produkter eller medicinska behandlingar som endast är tillgängliga efter ordination.

Bestämmelserna i denna paragraf är inte tillämpliga i fråga om radiosändning som utgör en omedelbar och oförändrad återutsändning av en sändning som har sitt ursprung utanför landskapet.

23 §. Produktplacering

I ett program i en televisions-sändning eller i beställ-tv får det inte förekomma produktplacering.

Med avvikelse från 1 mom. är produktplacering tillåten i filmer, televisionsserier, sportprogram och lätta underhållningsprogram. Avvikelsen gäller dock inte

- 1) barnprogram,
- 2) program där det förekommer produktplacering av tobaksprodukter eller produkter som framställts av företaget vars huvudsakliga verksamhet är tillverkning och försäljning av tobaksprodukter eller
- 3) program där det förekommer produktplacering av särskilda medicinska produkter eller medicinska behandlingar som endast är tillgängliga efter ordination.

Ett program där det förekommer produktplacering får inte sändas om

- 1) programmets innehåll eller programläggning kan påverkas på ett sådant sätt att det redaktionella oberoendet äventyras för leverantören av medietjänsten,
- 2) programmet uppmuntrar till inköp eller hyra av produkter eller tjänster eller innehåller andra säljfrämjande hänvisningar till dessa produkter eller tjänster eller
- 3) programmet framhäver en produkt eller en tjänst på ett otillbörligt sätt.

När det förekommer produktplacering i ett program ska det tydligt informeras om detta i början och i slutet av programmet och när programmet börjar igen efter ett avbrott för reklam. Informationen ska endast ges i form av en neutral upplysning om att produktplacering förekommer i programmet och om den produkt eller tjänst som har placerats i programmet.

4 kap. Särskilda skyldigheter och samarbete

24 §. Skyldighet att tillhandahålla kanal och att sända meddelande

Den som förfogar över ett ledningsnät är skyldig att tillhandahålla en kanal för sändningar av annat slag än en omedelbar och oförändrad återutsändning av ett televisionsprogram från företag eller enskild som till pro-

gramnämnden anmält om sin avsikt att bedriva sådana sändningar. Programnämnden bestämmer vid behov hur sändningstiden ska fördelas mellan dem som önskar nyttja kanalen. Den som förfogar över ledningsnätet behöver inte i syfte att fullgöra distributionsskyldigheten göra sådana förbättringar som ökar nätets distributionsförmåga och som kräver betydande ekonomiska investeringar.

Den som har erhållit tillstånd enligt 3 § och i den mån det är tekniskt möjligt, även den som är anmälningsskyldig enligt 3 §, är skyldig att på begäran av en myndighet sända ett meddelande till allmänheten, om därom är särskilt föreskrivet eller om det annars är av synnerligen viktigt allmänt intresse.

25 §. Inspelningsskyldighet

Den som bedriver radio- eller televisionsverksamhet ska ombesörja att varje utsänt program spelas in. Inspelningen ska bevaras i minst tjugoen dagar från det att programmet sändes.

Skyldigheten att bevara inspelningen fortgår också efter att den i 1 mom. föreskrivna tiden löpt ut, om ett ärende som grundar sig på innehållet i ett program är föremål för förundersökning, åtalsprövning eller rättegång. Inspelningen får i detta fall utplånas först när det har blivit klart att åtal i ärendet inte kommer att väckas eller när ett yrkande som grundar sig på innehållet i ett program har avgjorts och avgörandet har vunnit laga kraft.

Den som bedriver radio- eller televisionsverksamhet är skyldig att utan kostnad bereda programnämnden och sakägare möjlighet att ta del av ett inspelat program.

Bestämmelserna i denna paragraf är inte tillämpliga i fråga om radiosändning som utgör en omedelbar och oförändrad återutsändning av en sändning som har sitt ursprung utanför landskapet.

26 §. Samarbete mellan myndigheter

Landskapsregeringen och programnämnden kan vid behov samarbeta med behörig myndighet i en EES-stat. I samarbetet kan ingå ett utbyte av information som har förvärvats med stöd av denna lag med behörig myndighet i en EES-stat.

5 kap. Innehav av televisionsmottagare och avgiftsskyldighet

27 §. Anmälan av innehav av televisionsmottagare

En televisionsmottagare får innehas och användas av var och en. En televisionsmottagare får inte användas på sådant sätt att mottagning på andra platser störs.

Innehavare av en televisionsmottagare som är avgiftsskyldig för innehavet ska anmäla sitt innehav till landskapsregeringen. En anmälan ska göras innan en televisionsmottagare börjar användas. Anmälan om ibruktagandet av en televisionsmottagare träder i kraft den dag som betraktas som ankomstdag för en handling enligt förvaltningslagen (2008:9) för landskapet Åland eller vid en annan senare tidpunkt som användaren uppger. Anmälan ska göras skriftligen eller på annat av landskapsregeringen godkänt sätt.

I anmälan enligt 2 mom. ska anges

- 1) innehavarens namn och personbeteckning,
- 2) juridiska personers affärs- och samfundssignum,

N 1 LL (2011:95) om radio- och televisionsverksamhet

- 3) adress,
- 4) antalet televisionsmottagare som innehas av fysiska och juridiska personer som bedriver inkvarteringsrörelse samt
- 5) andra uppgifter som behövs för att fastställa avgiftsskyldigheten och sköta övervakningen.

28 §. Avgift för innehav av televisionsmottagare

För innehav av en anordning som huvudsakligen är avsedd att användas som televisionsmottagare betalas en årlig avgift i enlighet med vad landskapsregeringen närmare bestämmer. Landskapsregeringen har härvid rätt att bestämma om befrielse från skyldigheten att betala avgift.

Landskapsregeringens beslut om en avgift för innehav av en televisionsmottagare samt om befrielse från skyldigheten att betala sådan ska publiceras i Ålands författningssamling.

De medel som har influtit i avgifter vilka ska erläggas enligt 1 mom. ska, sedan kostnaderna för uppbörderna har avdragits, användas för att främja radio- och televisionsverksamhet där sändningsverksamheten bedrivs i ett markbundet elektroniskt kommunikationsnät som fungerar med hjälp av radiovågor som utbreder sig fritt.

När avgifterna enligt denna paragraf bestäms ska landskapslagen om grunderna för avgifter till landskapet iakttas.

Se TV-avgift, ÅLRB (2017:61).

29 §. Avgiftsskyldighetens upphörande

Avgiften ska betalas till dess att den avgiftsskyldige har anmält att det avgiftspliktiga innehavet har upphört och anmälan har kommit in till landskapsregeringen.

Om den avgiftsskyldige avlider upphör avgiftsskyldigheten per dödsdagen, om en anmälan kommer in till landskapsregeringen inom tre månader från dödsdagen.

30 §. Beslut om avgiftsskyldighet

Efter att en anmälan om innehav av televisionsmottagare enligt 27 § har kommit in till landskapsregeringen uppbär landskapsregeringen utan något separat beslut om avgiftsskyldighet en avgift för innehav av televisionsmottagare hos den fysiska eller juridiska person som har anmälts som innehavare.

På begäran av innehavaren av en televisionsmottagare eller om det har blivit uppenbart vid en kontroll att någon använder en televisionsmottagare som inte har anmälts enligt 27 § och oenighet råder huruvida avgiftsskyldighet föreligger fattar landskapsregeringen ett särskilt beslut om avgiftsskyldighet och om tidpunkten för när avgiften ska börja betalas.

På uppbörd av avgift för innehav av televisionsmottagare tillämpas i övrigt landskapslagen om grunderna för avgifter till landskapet.

31 §. Kontrollanter

Landskapsregeringen kan förordna särskilda kontrollanter för att övervaka att anmälningskyldigheten enligt 27 § verkställs.

Kontrollanten ska ha ett tjänstemärke vars utformning fastställs av landskapsregeringen. Märket ska medföras vid tjänsteutövning och visas upp vid behov eller på begäran.

I samband med en kontroll ska kontrollanten på begäran ges information om omständigheter som behövs vid uppbörderna av avgiften.

6 kap. Televisionsinnehavarregister**32 §. Allmänna principer**

Landskapsregeringen får i ett register över innehavare av televisionsmottagare (televisionsinnehavarregister) utföra behandling av personuppgifter för de ändamål som anges i 34 §.

Vid behandlingen av personuppgifter i televisionsinnehavarregistret gäller landskapslagen om behandling av personuppgifter inom landskaps- och kommunalförvaltningen, om inte något annat föreskrivs i detta kapitel.

33 §. Registeransvarig

Landskapsregeringen är registeransvarig för behandlingen av personuppgifter i televisionsinnehavarregistret.

34 §. Registerändamål

Personuppgifter får behandlas i televisionsinnehavarregistret för att tillhandahålla uppgifter för uppbörderna av avgifter för innehav av televisionsmottagare och övervakningen av att denna lag följs.

35 §. Registerinnehåll

Televisionsinnehavarregistret får innehålla personuppgifter om dem som anmält sitt innehav av televisionsmottagare och om dem som har konstaterats ha brutit mot skyldigheten att anmäla sitt innehav samt om uppbörd- och betalningstransaktioner som gäller avgifter som uppbärs för användningen av en televisionsmottagare.

I televisionsinnehavarregistret får följande uppgifter införas

- 1) innehavarens namn,
- 2) personbeteckning och i fråga om juridiska personer dennes affärs- och samfundssignum,
- 3) adress,
- 4) hemkommun,
- 5) antalet televisionsmottagare som innehas och används av fysiska och juridiska personer som bedriver inkvarteringsrörelse samt
- 6) andra uppgifter som behövs för att fastställa avgiftsskyldigheten och sköta övervakningen.

36 §. Utlämnande av uppgifter

Personuppgifter ur televisionsinnehavarregistret får lämnas ut till polis- och åklagarmyndigheter samt domstolar om uppgifterna behövs för övervakningen av att denna lag iakttas. Uppgifter får även utlämnas till utsködningsmyndigheter för indrivning av avgifter som inte har betalats inom föreskriven tid.

37 §. Skadestånd vid behandling av personuppgifter

Bestämmelserna i landskapslagen om behandling av personuppgifter inom landskaps- och kommunalförvaltningen om skadestånd gäller vid behandling av personuppgifter enligt detta kapitel.

7 kap. Programnämnd

38 §. Programnämndens uppgift och sammansättning

För granskning av ett program som förekommit i en radio- eller televisionssändning eller i beställ-tv och för vissa andra i denna lag angivna uppgifter finns programnämnden. Landskapsregeringen kan anförtro programnämnden även andra än i denna lag uttryckligen förutsatta uppgifter vilka lämpligen kan handhas av nämnden.

Landskapsregeringen tillsätter programnämnden. Nämnden består av en ordförande och en viceordförande samt minst tre och högst fem övriga medlemmar. Nämndens mandattid är fyra år. Ordföranden ska ha en inom juridisk fakultet vid universitet eller därmed jämförbar högskola, som är erkänd av nationell utbildningsmyndighet, avlagd examen som motsvarar minst fyra års heltidsstudier.

Landskapsregeringen kan skilja programnämnden eller en medlem i nämnden från uppdraget innan mandattiden gått ut. Om en medlem skiljs från sitt uppdrag eller avlider ska en ny medlem utses för den återstående mandattiden. Landskapsregeringen beslutar om det arvode som ska tillkomma den som innehar ett uppdrag i nämnden.

39 §. Programnämndens sammanträden

Programnämnden sammanträder på kallelse av ordföranden eller vid förfall för ordföranden på kallelse av viceordföranden.

Programnämnden är beslutförför då ordföranden eller viceordföranden och minst hälften av de övriga medlemmarna är närvarande. Viceordföranden handhar ordförandens uppgifter vid jäv eller annat förfall för denna. Beslut fattas med enkel majoritet. Faller rösterna lika avgör ordförandens röst.

Vid programnämndens sammanträden förs protokoll som justeras på sätt som programnämnden bestämmer.

Om beslutsfattandet i programnämnden i övrigt gäller i tillämpliga delar de bestämmelser som gäller beslutsfattandet i landskapsregeringen.

8 kap. Påföljder, straff och besvär

40 §. Påföljder vid överträdelse av programreglerna

Finner programnämnden att ett program som har förekommit i en radio- eller televisionssändning eller i beställ-tv strider mot lag ska den som bedriver sändningsverksamheten tilldelas en anmärkning. Ett beslut om anmärkning ska offentliggöras på åtgärd av den som har tilldelats anmärkningen. Har den som bedriver sändningsverksamhet under samma kalenderår tilldelats minst tre anmärkningar eller är en enskild överträdelse att betrakta som synnerligen grov, kan nämnden utfärda ett sändningsförbud för en viss tid. Ett beslut om sändningsförbud får fattas endast när omständigheterna klart ger vid handen att en anmärkning inte är ett tillräckligt medel för att förmå den som bedriver sändningsverksamheten att rätta sig.

41 §. Påföljder vid försummelse att betala avgift

Den som inte har betalt i denna lag avsedd avgift inom utsatt tid eller som har låtit bli att anmäla innehav av televisionsmottagare är skyldig att förutom avgiften

betala en dröjsmålsavgift i enlighet med vad landskapsregeringen bestämmer. När avgifterna enligt denna paragraf bestäms ska landskapslagen om grunderna för avgifter till landskapet iaktas i tillämpliga delar.

Avgifter som inte har betalats inom utsatt tid får drivas in utan dom eller beslut på det sätt som föreskrivs i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (FFS 706/2007).

42 §. Straffbestämmelser och tvångsmedel

Den som utövar verksamhet som innefattar en radio- eller televisionssändning utan tillstånd eller överträder ett sändningsförbud ska dömas till böter eller fängelse i högst sex månader. Detsamma gäller den som innehar den sändare vilken har använts vid överträdelsen. Kan han eller hon göra sannolikt att han eller hon inte har haft möjlighet att förhindra överträdelsen, ska straff dock inte utdömas.

Den som har låtit bli att anmäla en verksamhet eller innehav av ett ledningsnät enligt bestämmelserna i 3 § ska dömas till böter.

I fråga om straff för lämnande av oriktiga personuppgifter ska iaktas vad som bestäms i 16 kap. 5 § strafflagen (FFS 39/1889).

I landskapet ska bestämmelserna i 24 kap. 8 § i strafflagen om brott mot spridande av information som kränker privatlivet tillämpas i den lydelse bestämmelsen har när denna lag träder i kraft. Ändringar av 24 kap. 8 § i strafflagen ska tillämpas i landskapet från det att de träder i kraft i riket.

På programnämndens framställning kan landskapsregeringen vid vite tvinga den som vägrar att fullgöra skyldighet som åvilar honom eller henne enligt 24 § att upphöra med sin treska.

43 §. Besvär

Ett beslut som programnämnden har fattat med stöd av denna lag får överklagas hos Ålands förvaltningsdomstol.

Besvär över lagligheten av landskapsregeringens beslut enligt denna lag får anföras hos högsta förvaltningsdomstolen.

9 kap. Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser

44 §. Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 december 2011.

Genom denna lag upphävs

1) landskapslagen (1993:117) om rundradioverksamhet,

2) landskapslagen (1993:53) om kabelsändningar till allmänheten,

3) 5 § och 6 § 2 mom. i radioansvarighetslagen (FFS 219/1971) samt 4, 5 och 6 §§ i radioansvarighetsförordningen (FFS 621/1971) i den lydelse som tidigare har varit gällande jämlikt 71 § självstyrelselagen samt

4) 27 kap. 3a § i strafflagen i den lydelse som tidigare har varit gällande jämlikt 71 § självstyrelselagen.

45 §. Övergångsbestämmelse

Den som har ett tillstånd att utöva verksamhet som innefattar rundradiosändning med stöd av landskapslagen om rundradioverksamhet får med stöd av tillståndet fortsätta att utöva verksamhet som innefattar radio- eller

N 2 RPF (2010:72) om ... stöd för byggande av bredband

televisionssändningar under tillståndets giltighetstid. På sådant tillstånd tillämpas bestämmelserna i denna lag.

Den som har anmält sitt innehav av kabelnät eller sin kabelsändningsverksamhet med stöd av landskapslagen om kabelsändningar till allmänheten och som fortfarande förfogar över ledningsnät där det bedrivs sändningar på vilka denna lag är tillämplig eller som önskar fortsätta med verksamhet för vilket det krävs anmälan enligt denna lag, ska anmäla sitt innehav eller sin verksamhet enligt 3 § senast sex månader efter det att denna lag har trätt i kraft.

Den som innehar en televisionsmottagare när denna lag träder ikraft och som har anmält sitt innehav med stöd av landskapslagen om rundradioverksamhet anses ha gjort en anmälan enligt 27 §.

Den som har betalt avgift för innehav av televisionsmottagare med stöd av landskapslagen om rundradioverksamhet är inte skyldig att betala avgift för innehav av televisionsmottagare enligt denna lag förrän avgiftsperioden för den betalda avgiften har löpt ut. Vid bestämmandet av avgiften för den första avgiftsperioden enligt denna lag ska landskapsregeringen beakta om avgiften avser tid för vilken avgift för innehav av televisionsmottagare har betalats enligt landskapslagen om rundradioverksamhet.

Programnämnd som har tillsatts av landskapsregeringen innan denna lag har trätt i kraft fortsätter sin verksamhet tills mandattiden har löpt ut.

På förvaltningsärenden som har inletts före denna lags ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gällde vid lagens ikraftträdande. På ärenden som har återförvisats för ny behandling tillämpas dock bestämmelserna i denna lag.

Ikraftträdandebestämmelse (2012/20):

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2012.

Ett tillstånd att utöva en verksamhet som innefattar radio- och televisionssändning eller rundradiosändning och som är ikraft när denna lag träder i kraft ska fortsätta att gälla under återstoden av tillståndstiden.

Ikraftträdandebestämmelse (2013/33):

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2013.

Den som har anmält sin verksamhet före denna lags ikraftträdande och som önskar fortsätta med verksamheten behöver inte göra en ny anmälan enligt 3 § 2 mom. till programnämnden.

På förvaltningsärenden som har inletts före denna lags ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gällde vid lagens ikraftträdande. På ärenden som har återförvisats för ny behandling tillämpas dock bestämmelserna i denna lag.

N 2 Republikens presidents förordning (2010:72) om skötseln i landskapet Åland av de förvaltningsuppgifter som gäller stöd för byggande av bredband

(FFS 810/2010)

1 §. De uppgifter som avses i 4 § 4 mom. och 6a § 4 mom. i lagen om stöd för byggande av bredband i

glesbygdsområden (1186/2009) sköts i landskapet Åland av Ålands landskapsregering.

Bestämmelser om överklagande av landskapsregeringens beslut i ärenden som avses i 1 mom. finns i 25 § 3 mom. i självstyrelselagen för Åland (1144/1991).

2 §. Denna förordning träder i kraft den 1 oktober 2010.

Genom denna förordning upphävs republikens presidents förordning om skötseln i landskapet Åland av de förvaltningsuppgifter som gäller stöd för byggande av bredband (49/2010).

N 3 Republikens presidents förordning (2016:53) om förvaltning av registret över domännamn under toppdomänen ax

(FFS 661/2016)

1 §. Förvaltning av domännamnsregistret och domännamn

Ålands landskapsregering svarar för förvaltningen av registret över domännamn under toppdomänen ax vilken avses i 163 § i informations samhällsbalken (917/2014). Ålands landskapsregering svarar dessutom för förvaltningen av toppdomänen ax.

Bestämmelser om domännamn och domännamnsregistret finns dessutom i 21 kap. i informations samhällsbalken.

2 §. Elektronisk delgivning

En handling eller ett beslut som gäller domännamn ska delges per e-post så som anges i 312 § 2 mom. i informations samhällsbalken.

Bestämmelserna om Kommunikationsverket i 312 § 3 mom. i informations samhällsbalken tillämpas på motsvarande sätt på Ålands landskapsregering.

3 §. Avgift för domännamnsverksamhet

För behandlingen av ärenden som hänför sig till förvaltningen av domännamnsregistret tas det ut en avgift vars storlek bestäms enligt landskapslagen om grunderna för avgifter till landskapet (Ålands författningssamling 1993:27).

4 §. Ändringsökande

Bestämmelser om sökande av ändring i landskapsregeringens beslut i ärenden som avses i denna förordning finns i 25 § 3 mom. i självstyrelselagen för Åland (1144/1991).

5 §. Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 5 september 2016.

Genom denna förordning upphävs republikens presidents förordning om domännamnsförvaltning i landskapet Åland (188/2006).

N 4 Landskapslag (2010:85) om en infrastruktur för geografisk information

1 §. Lagens syfte

Syftet med denna lag är att öka tillgången till och för enkla användningen av geografiska datamängder som innehas av myndigheter genom att upprätta en fungerande infrastruktur för geografisk information.

2 §. Definitioner

I denna lag avses med:

1) *geografisk information* information i elektroniskt format om informationsobjekt som avser deras läge i form av en direkt eller indirekt referens till en viss plats eller ett visst geografiskt område med anknytning till landskapet,

2) *informationsobjekt* en abstrakt representation av en fysisk företeelse,

3) *infrastruktur för geografisk information* metadata, geografiska datamängder och geografiska datatjänster, nättjänster och nätteknik, avtal om utlämnande av, tillgång till och utnyttjande av information samt mekanismer för samordning och övervakning som är fastställda, i drift eller görs tillgängliga i enlighet med denna lag och Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/2/EG om upprättandet av en infrastruktur för rumslig information i Europeiska gemenskapen (Inspire), nedan *Inspire-direktivet*,

4) *geografisk datamängd* en identifierbar samling av geografisk information i elektroniskt format,

5) *myndighet* en myndighet eller någon annan som sköter offentliga förvaltningsuppgifter och som omfattas av tillämpningsområdet för förvaltningslagen (2008:9) för landskapet Åland samt

6) *myndighet som förvaltar geografisk information* en myndighet som för att sköta de uppgifter som hör till den förvaltar eller uppdaterar en ursprunglig geografisk datamängd som omfattas av denna lag.

3 §. Datamängder som omfattas av lagen

Bestämmelserna i denna lag tillämpas på offentliga geografiska datamängder som innehas av myndigheter och som hör till något av följande områden (*teman*):

1) referenskoordinatsystem och höjdsystem, geografiska rutnätssystem, geografiska namn, administrativa enheter, adresser, fastigheter, trafiknät, hydrografi och skyddade områden,

2) höjdförhållanden, landtäckte, bilder på jordytan (ortofoto) och geologi samt

3) statistiska enheter, byggnaders läge, markens sammansättning, markanvändning, människors hälsa och säkerhet, allmännyttiga och offentliga tjänster, anläggningar för miljöövervakning, produktions- och industri-anläggningar, jordbruks- och vattenbruksanläggningar, befolkningsfördelning, områden med särskild reglering och enheter för rapportering, naturliga riskområden, atmosfäriska förhållanden, meteorologiska förhållanden, fysikaliska förhållanden i hav och annat saltvatten, biogeografiska regioner, naturtyper och biotoper, arters utbredning, energiresurser och mineralfyndigheter.

Med avvikelse från 1 mom. tillämpas lagen inte på geografiska datamängder som innehas av kommuner om det inte är fråga om geografisk information som kommunerna är skyldiga att samla in eller sprida enligt annan lag eller bestämmelser med stöd av annan lag.

I landskapsförordning föreskrivs närmare om vilka geografiska datamängder som omfattas av lagen.

Se LF (2010:86) om en infrastruktur för geografisk information.

4 §. Metadata

Myndigheter som förvaltar geografisk information ska tillhandahålla information som beskriver geogra-

fiska datamängder som omfattas av denna lag och de datatjänster som hänför sig till dem (*metadata*).

Bestämmelserna om metadata i 1 mom. tillämpas även på geografiska datamängder som innehåller uppgifter som ska hemlighållas om inte uppgifterna ska hållas hemliga med hänvisning till skydd för internationella förbindelser, allmän säkerhet eller det nationella försvaret.

Bestämmelser om tekniska krav på innehållet i metadata utfärdas av kommissionen med stöd av Inspire-direktivet.

5 §. Söktjänst

Landskapsregeringen ska se till att det finns en söktjänst som gör det möjligt att söka efter geografiska datamängder och tjänster som an knyter till dem samt att visa metadata om dessa.

Myndigheter som förvaltar geografisk information ska se till att metadata läggs in i söktjänsten. Även andra än de myndigheter som förvaltar geografisk information har rätt att lägga in metadata om interoperabla geografiska datamängder i söktjänsten. Detsamma gäller för andra geografiska datamängder än de som avses i 3 § och som innehas av en myndighet som förvaltar geografisk information. Närmare bestämmelser om att lägga in data i söktjänsten utfärdas genom landskapsförordning.

Bestämmelser om tekniska krav på söktjänsten utfärdas av kommissionen med stöd av Inspire-direktivet.

6 §. Datatjänster

En myndighet som förvaltar geografisk information ska utarbeta och uppdatera en för datadelning lämpad version av varje geografisk datamängd som omfattas av denna lag (*interoperabel geografisk datamängd*).

Myndigheten ska se till att interoperabla geografiska datamängder är tillgängliga i ett datanät för visning och överföring.

När interoperabla geografiska datamängder utarbetas och hanteras ska landskapslagen (2007:88) om behandling av personuppgifter inom landskaps- och kommunalförvaltningen, landskapslagen (1977:72) om allmänna handlingars offentlighet och annan lag tillämpas.

Bestämmelser om krav på interoperabla geografiska datamängders innehåll och organisation samt om tekniska krav på deras tillgänglighet i datanätet utfärdas av kommissionen med stöd av Inspire-direktivet.

7 §. Informationsutbyte mellan myndigheter

En myndighet som förvaltar geografisk information ska göra interoperabla geografiska datamängder tillgängliga för andra myndigheter som behöver dem för att kunna utföra sina förvaltningsuppgifter.

En myndighet som förvaltar geografisk information ska också lämna ut interoperabla geografiska datamängder till myndigheter i Europeiska unionens medlemsstater, till unionens institutioner och organ samt till organ som är inrättade genom internationella avtal vars ikraftträdande lagtinget givit sitt bifall till, om dessa behöver dem för utförande av uppgifter som kan påverka miljöns tillstånd.

En myndighet som förvaltar geografisk information kan ställa villkor för visning, överföring eller utnyttjande av datamängderna. Villkoren ska finnas tillgängliga i

N 5 LF (2010:86) om en infrastruktur för geografisk information

datanätet. Bestämmelser om utlämnande av geografiska datamängder till Europeiska unionens institutioner och organ utfärdas av kommissionen med stöd av Inspire-direktivet.

8 §. Avgifter

Söktjänsten och användningen av metadata är avgiftsfri.

Avgift tas inte ut för geografiska datamängder och datatjänster som tillhandahålls Europeiska unionens institutioner och organ för fullgörande av rapporterings- skyldigheter enligt unionens miljölagstiftning.

När det gäller avgifter för användning av interoperabla geografiska datamängder som gjorts tillgängliga i datanätet samt för datatjänster som avses i denna lag tillämpas för övrigt vad som bestäms om avgifter för myndigheternas prestationer i landskapslagen (1993:27) om grunderna för avgifter till landskapet eller i annan lag. Om en myndighet tar ut sådana avgifter ska den se till att nättjänster är tillgängliga för elektronisk kommunikation och betalning av avgifterna.

9 §. Övervakning

Landskapsregeringen styr och följer upp verkställigheten av denna lag. Datainspektionen är tillsynsmyndighet enligt landskapslagen om personuppgifter inom landskaps- och kommunalförvaltningen.

Myndigheter som förvaltar geografisk information ska övervaka användningen av interoperabla geografiska datamängder som gjorts tillgängliga i datanätet och se till att övervakningsuppgifterna blir tillgängliga för allmänheten och för kommissionen.

Bestämmelser om övervakning och rapportering utfärdas av kommissionen med stöd av Inspire-direktivet. Närmare bestämmelser om övervakningen och meddelande av övervakningsuppgifter kan även utfärdas genom landskapsförordning.

10 §. Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011. Bestämmelser om tidpunkten för när de myndigheter som förvaltar geografisk information ska uppfylla kraven enligt denna lag utfärdas genom landskapsförordning.

Se LF (2010:86) om en infrastruktur för geografisk information.

N 5 Landskapsförordning (2010:86) om en infrastruktur för geografisk information

1 §. Geografiska datamängder

Geografiska datamängder som avses i 3 § landskapslagen (2010:85) om en infrastruktur för geografisk information, nedan *informationslagen*, är följande:

1) Av de datateman som anges i 3 § 1 mom. 1 punkten informationslagen:

- a) landskapsregeringens datamängder om trafiknät
- b) landskapsregeringens datamängder om avrinningsområden och vattenförekomster
- c) landskapsregeringens datamängder om skyddade områden och objekt.

2) Av de datateman som anges i 3 § 1 mom. 3 punkten informationslagen:

- a) Ålands statistik- och utredningsbyrås datamängder om statistiska enheter

b) landskapsregeringens datamängder om allmännyttiga och offentliga tjänster

c) landskapsregeringens datamängder om anläggningar för miljöövervakning

d) landskapsregeringens datamängder om vattenbruksanläggningar

e) landskapsregeringens datamängder om områden med särskild reglering

f) landskapsregeringens datamängder om havsområden

g) landskapsregeringens datamängder om särskilda naturtyper och biotoper

h) landskapsregeringens datamängder om arters utbredning

i) landskapsregeringens datamängder om energiresurser.

2 §. Metadata

När egenskaperna hos geografiska datamängder och datatjänster förändras så att också metadata som avses i 4 § informationslagen förändras, ska uppdaterade metadata läggas in i söktjänsten samtidigt som den ändrade datamängden eller datatjänsten görs tillgänglig i datanätet.

Metadata för nya datamängder ska läggas in i söktjänsten samtidigt som de nya datamängderna görs tillgängliga i ett datanät.

3 §. Datatjänster

När en geografisk datamängd ändras eller en ny datamängd fastställs ska en uppdaterad interoperabel version enligt 6 § informationslagen göras tillgänglig i datanätet samtidigt som den ändrade eller nya datamängden tas i bruk.

4 §. Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2011.

Metadata för geografiska datamängder som avses i 1 § 2 punkten och metadata för datatjänster som hänför sig till datamängderna i fråga ska utarbetas och läggas in i söktjänsten senast den 15 maj 2013.

Interoperabla geografiska datamängder som avses i 6 § informationslagen ska göras tillgängliga i ett datanät inom sju år från det att genomförandebestämmelser har utfärdats av kommissionen med stöd av Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/2/EG om upprättande av en infrastruktur för rumslig information i Europeiska gemenskapen (Inspire). För datamängder som fastställs eller omarbetas tekniskt efter ikraftträdandet av denna förordning är motsvarande tidsfrist dock två år.

N 6 Landskapslag (1957:23) om allmänna vägar i landskapet Åland

1 kap. Allmänna stadganden

1 §. Denna landskapslag avser sådana för den allmänna samfärdseln upplåtna vägar, som hållas genom det allmännas försorg på sätt nedan stadgas. Dessa vägar äro allmänna vägar.

Allmän väg kan även vara allenast för samfärdsel av visst slag avsedd körväg eller väg, som begagnas endast vintertid (särskild vinterväg). Om dessa gälla i tillämpliga delar stadgandena i denna landskapslag.

Angående gatuhållning gäller vad därom är särskilt stadgat.

Se 8 och 9 kap. plan- och bygglag (2008:102) för landskapet Åland och LL (1980:46) om landskapsandel för underhållskostnader för gator.

2 §. Allmänna vägar äro landsvägar eller bygdevägar.

3 §. Till väg hör

1) körbana, gång- och cykelbana och övriga trafikbanor, samt

2) vägren, slänt, vägbank, dike, mitt-, skilje- eller gränsområde, mötes-, vänd- eller hållplats, mindre upplags- eller parkeringsområde i omedelbar anslutning till väg, belysningsanordningar och trafikljus, skyddsvärm, trumma, bro, bullerhinder, färja med färjläge och färjled, brygga som förklarats ansluten till väg, vägmärke samt övriga områden, anläggningar och anordningar som varaktigt behövs för användande och underhåll av trafikbanorna. (1981/78)

Till väg hänförs såsom dess biområden följande områden och platser då de är varaktigt erforderliga:

1) grus- och sandtag eller därmed jämförbart område;

2) byggnads- eller upplagsområden som är nödvändiga för väghållningen;

3) allmänna parkerings- och lastningsområden;

4) områden som erfordras för trafikanternas vila och förplägnad eller för service av fordon (rastplatser); samt

5) områden som behövs för uppsamling av trafikanternas avfall, områden som erfordras för förhindrande av de olägenheter som vägen eller trafiken medför för omgivningen och andra områden som behövs för väghållningen eller trafiken. (1981/78)

Område, som avses i 1 mom., utgör vägområdet. Vägområde, vars gränser icke fastställts vid lantmäteriförrättning, sträcker sig till ett avstånd av en meter från yttre kanten av diket eller, där dike icke finnes, vägslänten eller -skärningen.

4 §. Väghållning omfattar byggande och underhåll av väg.

Väghållaren ombesörjer väghållningen och därtill hörande angelägenheter, svarar i första hand för kostnader, som föranledas av väghållningen, samt utöver de rättigheter, som erhållits för densamma.

Väghållare är landskapet eller kommun.

5 §. (1997/23) Väghållningen för allmänna vägar bekostas av landskapet i enlighet med bestämmelserna i 11 kapitlet med de undantag som anges där.

6 §. Med byggande av väg avses anläggning av ny väg samt förbättring av väg.

Vad om förbättring av väg är stadgat gäller i tillämpliga delar jämväl om flyttning av väg.

7 §. Ny landsväg må anläggas:

1) om vägen prövas nödig för genomgående långväga samfärdsel eller för annan sådan allmän samfärdsel, som icke huvudsakligen är av allenast lokal betydelse; eller

2) om vägen anses nödig för annat allmänt behov.

8 §. Ny bygdeväg må anläggas, om den är nödig huvudsakligen för kommunens inre samfärdsel eller för annan sådan allmän samfärdsel, som är av allenast lokal betydelse.

9 §. Biområde till väg må anordnas och väg förbättras, då allmänt behov sådant kräver.

10 §. (1981/78) Vägnätets utbyggnad skall planeras utgående från en ändamålsenlig avvägning mellan olika samhällsintressen. Härvid skall nödig hänsyn tagas till bosättningsens och näringslivets behov av trafik samt till vägnätets anpassning till miljön. Planer rörande användningen av närliggande områden för olika ändamål skall likaså beaktas.

Väg skall med beaktande av sträckning, höjdläge och bredd samt övriga omständigheter byggas så att ändamålet med vägen uppnås på ett så förmånligt sätt som möjligt och utan att annan åsamkas större skada eller olägenhet än som är nödvändigt. Förutom till trafiksäkerhet, fastighetsindelning samt trafik- och vägtekniciska omständigheter skall hänsyn tagas till miljövärdsynpunkter. Väg skall förläggas och byggas så att de olägenheter som vägen och trafiken medför för omgivningen blir så små som möjligt.

Väg får inte byggas så att genomförande av antagen eller fastställd stads- eller byggnadsplan försvaras. Vid planering av väg skall även övriga planer beträffande områdesanvändningen beaktas.

11 §. (1965/16) Väg skall hållas i ett för samfärdseln tillfredsställande skick.

Till underhåll av väg räknas:

1) (1981/6) påförande av väghållningsämnen, vägbans jämnande, vägdammets bindande, vägens renhållning, inbegripet även uppsamling och bortforsling av avfall från vägen, åtgärder för vägens dränering, reparation och ombyggnad av trumma samt hållande av bro, brygga och färja i brukbart skick;

2) (1981/78) uppsättande av skyddsvärm, vägmärke eller annan anordning;

3) avlägsnande av byggnader, upplag och anordningar, markhinder samt träd, buskar och, om så är nödigt, även annan växtlighet från vägområdet och invid vägen, såvida icke åtgärden med hänsyn till storleken av därmed förenade kostnader är att hänföra till vägförbättring;

4) drift av färja, anordnande av isväg i stället för färj- eller båtförbindelse, bevakning av bro samt öppnande och stängande av rörlig bro;

5) avlägsnande av snö- och ishinder samt åtgärder vid översvämning för vägens hållande i farbart skick, häri inbegripet vägens utstakande;

6) anordnande av tillfällig farväg med anledning av snö- eller annat naturhinder eller vägskada; samt

7) övriga åtgärder för vidmakthållande av väg i ett för samfärdseln tillfredsställande skick eller för avlägsnande av hinder invid vägen.

I 2 mom. avsedd åtgärd, som företages i samband med vägens byggande, hänföres till vägbyggnad.

Vad i 1 och 2 mom. är stadgat, äger icke tillämpning i fråga om underhåll av lastningsområde, som upplåtits till trafikanternas begagnande. I fråga om de områden, som reserverats för trafikanternas vila och förplägnad eller service för fordonen, tillämpas stadgandena i 1 och 2 mom., såvida icke om underhåll av området genom avtal eller på annat sätt annorlunda föreskrivits.

N 6 LL (1957:23) om allmänna vägar

Bestämmelserna i 2 mom. 1 punkten rörande renhållning skall, om inte annat följer av bestämmelserna i 4 mom., tillämpas även i fråga om biornråde och sidornråde till väg. (1981/6)

En fotgångare hade skadats då han halkade på en osandad gångväg, som hörde till en allmän landsväg. Landskapet Åland var såsom väghållare enligt 11 § 2 mom. 5 och 7 punkten landskapslagen om allmänna vägar i landskapet Åland skyldigt att hålla gångvägen i sådant skick, att den utan fara kunde användas av fotgångare. Med beaktande av tidpunkten för olyckan och väderleksförhållandena kunde landskapet dock inte hållas ansvarigt för olyckan. **HD 1984 II 221**

12 §. Vintertid skall landsväg och bygdeväg hållas fria från hinder av snö och is i den utsträckning, som erfordras för motorfordonstrafik, där ej landskapsregeringen på grund av samfärdselns ringa omfattning eller av andra särskilda skäl bestämmer, att väg skall hållas i skick allenast för samfärdsel med hästfordon eller att åtgärder för avlägsnande av sådana hinder ej skola vidtagas.

Förrän beslut fattas om att väg skall hållas i skick allenast för samfärdsel med hästfordon eller att åtgärder för avlägsnande av snö- och ishinder ej skola vidtagas, bör vederbörande kommuns vägnämnd beredas tillfälle att yttra sig i saken.

13 §. Blir väg obehövlig för samfärdseln vintertid genom att särskild vinterväg anordnats, vare dess hållande i farbart skick ej nödigt under den tid vintervägen kan användas.

Har till följd av snöfall eller av annan orsak tillfällig farväg anordnats vid sidan av väg, må med vägens försättande i farbart skick anstå, så länge hindret varar och den tillfälliga farvägen hålles farbar.

14 §. Bygdeväg skall förändras till landsväg, om den till följd av förändrade förhållanden eller av annan orsak uppenbarligen erhållit den betydelse, som i 7 § 1 punkten avses.

Bygdeväg må förändras till landsväg under samma förutsättningar, under vilka ny landsväg enligt 7 § 2 punkten må anläggas.

15 §. Landsväg må förändras till bygdeväg, om den till följd av förändrade förhållanden eller av annan orsak uppenbarligen icke längre fyller de förutsättningar, under vilka väg jämlikt 7 § må byggas såsom landsväg, men vägen dock är nödig för sådan allmän samfärdsel, som har lokal betydelse.

16 §. Enskild väg må förändras till landsväg eller bygdeväg under de förutsättningar, som enligt 7 och 8 §§ fordras för anläggning av ny landsväg eller bygdeväg.

17 §. Allmän väg må indragas eller begagnande av mark såsom vägs biornråde förklaras hava upphört, om vägen eller biornrådet till följd av att ny väg anlagts eller eljest icke längre anses behövlig med hänsyn till allmän fördel.

18 §. (1997/23) Landskapsregeringen kan om särskilda skäl föreligger besluta att avgift skall uppbäras för utnyttjande av en frigående färja som hör till allmän väg. För utnyttjande av linstyrd färja får avgift inte uppbäras.

19 §. Vid väghållning skall iakttagas vad om forntida minnesmärkens fredande och om naturskydd samt om

flyttande av rösen och andra fasta rånmärken är särskilt stadgat.

Se LL (1965:9) om fornminnen och LL (1998:82) om naturvård.

2 kap. Om väghållare

20 §. Landskapet är väghållare för landsvägar och bygdevägar, om inte annat följer av bestämmelserna i denna paragraf. Landskapsregeringen kan förordna kommun till väghållare, om kommunen samtycker härtill. (1981/78)

Där annan än väghållare enligt bestämmelse i denna landskapslag eller annat särskilt stadgande eller med stöd härav utfärdad föreskrift är pliktig att svara för till väghållning hörande åliggande, lände detta till efterrättelse. Landskapsregeringen må dock förordna, att åliggandet tillsvidare eller varaktigt skall handhavas av vederbörande väghållningsmyndighet. Av särskild orsak må landskapsregeringen befria den ansvarige helt eller delvis från kostnaderna för åliggandets handhavande.

21 §. Där kommun är väghållare, må landskapsregeringen med vederbörande kommuns samtycke förordna, att kommunen i den utsträckning, som påkallas av särskilda ortsförhållanden, skall vara väghållare även inom annan kommuns område.

22 §. Är landskapet väghållare, skall landskapsregeringen handha de på väghållaren ankommande uppgifterna samt utföra talan i ärenden rörande väghållningen, såvitt av särskilda skäl ej annorlunda bestämts genom landskapsförordning.

Där kommun är väghållare, är kommunens vägnämnd eller den kommunala myndighet, som ombesörjer de vägnämnden enligt denna landskapslag tillkommande göromålen, väghållningsmyndighet under landskapsregeringens inseende.

23 §. Underlåter kommun, som är väghållare, att bygga eller underhålla landsväg eller bygdeväg, och sker ej rättelse efter tillsägelse av [vägingenjören], äger landskapsregeringen rätt att förelägga kommunen viss tid, inom vilken erforderliga åtgärder skola vidtagas av kommunen, vid äventyr att de i annat fall utföras på kommunens bekostnad.

Är i fall, som avses i 1 mom., brådslande åtgärd nödig för avlägsnande av omedelbart hotande fara eller hinder för samfärdseln eller yppad brist i vägs underhåll, må [vägingenjören], utan hinder av vad i nämnda moment är stadgat, draga försorg om att sådan åtgärd utan dröjsmål vidtages på kommunens bekostnad.

Vad i denna paragraf är sagt om kommun äger motsvarande tillämpning i fråga om den, som på grund av särskild, i 20 § 2 mom. avsedd förpliktelse är skyldig att ombesörja till väghållningen hörande åliggande.

3 kap. Om behandling av vägärenden samt om vägplan

24 §. Beslut om byggande av allmän väg, om förändring av bygdeväg till landsväg, av landsväg till bygdeväg eller av enskild väg till allmän, så ock beslut om indragning av allmän väg eller om att marks begagnande såsom vägs biornråde skall upphöra, fattas av landskapsregeringen.

Förrän allmän vägs karaktär av landsväg eller bygdeväg förändras eller beslut om indragning av allmän väg fattas, bör vederbörande kommuns fullmäktige beredas tillfälle att avgiva utlåtande i saken.

25 §. Innan väg bygges, skall vägplan upprättas och fastställas. Sådan vägplan erfordras dock ej i fråga om vägförbättring av mindre omfattning, såvitt för företaget tillskottsmark från fastighet ej avhändes eller, där mark avhändes, fastighetens ägare eller med ägare jämförlig innehavare därtill skriftligen samtyckt.

Vägplan fastställs av landskapsregeringen, sedan vederbörande kommuns fullmäktige hörts och ägare av fastighet och andra, vilkas fördel eller rätt kan beröras av planen, beretts tillfälle att framställa påminnelser.

Vägplan får inte fastställas i strid med antagen detalj- eller generalplan. (2008/103)

26 §. I vägplan för anläggning av ny väg skall vägens egenskap av landsväg eller bygdeväg angivas. Är vägen avsedd allenast för samfärdsel av visst slag, skall även därom bestämmas i vägplanen.

I vägplan, som avser anläggning av ny väg, skola vägens sträckning och tvärprofil angivas så, att vägområdet vid behov kan med ledning av planen utmärkas på marken. I vägplanen skall jämväl angivas, huruvida och på vilket sätt mark förbehålles för framtida breddning av vägen.

Vad i 2 mom. är stadgat skall i tillämpliga delar lända till efterrättelse jämväl i fråga om upprättande av vägplan för sådan vägförbättring, som föranleder ändring av vägområdet. Kommer vid ändring av vägs sträckning vägen i sin gamla sträckning fortfarande att förbli allmän väg, bör bestämmelse därom upptagas i vägplanen.

I vägplan skall anges de biområden på vilka vägrätt grundas. I vägplan skall anges område som i samband med byggande av väg behövs för täkt, upplag och inkvartering. Om rätt att för väghållning använda eller bygga enskild väg behövs, skall likaså detta anges i vägplan. Vad här är sagt om rätt att använda eller bygga enskild väg gäller även erforderlig väg till biområde. (1981/78)

Vid vägplan skall fogas beräkning av kostnaderna för vägens byggande.

27 §. Vägplan bör uppgöras så, att den vid byggande av vägen kan följas utan väsentliga avvikelser.

28 §. Beslut om fastställelse av vägplan förfaller, därest vägens sträckning ej utmärks i terrängen och vägarbetet ej påbörjats inom fyra år från utgången av det år, varunder beslutet meddelades. Landskapsregeringen må, då särskilda skäl därtill föreligga, förlänga giltighetstiden varje gång med högst fyra år.

4 kap. Om vägrätt och om vissa andra rättigheter för väghållningen

29 §. Har vägplan fastställts genom beslut, vilket vunnit laga kraft eller vilket må verkställas, ändå att besvär anförts, och beslut fattats om vägföretagets utförande, vare väghållaren berättigad att taga i besittning område, som erfordras för vägen. Efter besittningstagandet må området nyttjas för i 3 § avsedda vägändamål utan hin-

der av den rätt annan äger med avseende å fastigheten. Denna nyttjanderätt kallas vägrätt.

Vägrätt föreligge ock, om för vägändamål erforderligt område tagits i besittning enligt medgivande av fastighetens ägare eller med ägare jämförlig innehavare i sådant fall, där upprättande av vägplan ej jämlikt 25 § 1 mom. är nödigt, eller om enskild väg förändras till allmän.

Vägrätten medför jämväl befogenhet att från det i besittning tagna området undanröja byggnader, upplag och anordningar samt växande gröda och annan växtlighet ävensom att utan hinder av stadgandena i 41 § på området uppföra av dess användningsändamål förutsatta byggnader och anläggningar eller tillåta uppförande av sådana. (1964/15)

Område anses hava tagits i besittning, då vägens sträckning eller, där fråga är om vägområdets utvidgning eller om vägs biområde, sådant område till sitt läge utmärks i terrängen och arbetet påbörjats på vägen eller viss del därav.

Skall, innan vägförrättning hålles, från område, som tages i besittning, i stöd av 3 mom. avlägsnas byggnad, upplag, anordningar, växande gröda eller annan växtlighet och har överenskommelse ej träffats om ersättning för skada och men, som föranledes av områdets överlåtelse och vägens byggande, skall, om det befinnes nödigt, för senare uppskattning av ersättningen hållas syn på platsen för utrönande av beskaftenheten av den mark, över vilken vägen kommer att löpa, och den egendom, som för vägarbetets skull skall avlägsnas, samt deras skick. (1968/9)

Synen förrättas av vägingenjören eller av honom förordnad person tillsammans med vägnämndens ordförande och en av vägingenjören utsedd ojävig sakkunnig. Vederbörande fastighetsägare och -innehavare skola beredas tillfälle att bli vid syneförrättningen hörda. (1968/9)

Innan väghållaren vidtager åtgärder för avlägsnande av egendom på det i besittning tagna området, skall saken såvitt möjligt meddelas vederbörande fastighetsägare och -innehavare, och, såvida överenskommelse om egendomens avlägsnande icke nås, vid behov utsättas skälig och med hänsyn till vägarbetets utförande lämplig termin, efter vars utgång egendomen avlägsnas genom väghållarens försorg. (1968/9)

30 §. Är väghållare på annan grund än vad i 29 § föreskrives i behov av vägrätt till område, erforderligt för vägs biområde, må landskapsregeringen, där ej åtgärden åsamkar fastigheten betydande skada eller olägenhet, på ansökan av väghållningsmyndighet bestämma, att väghållaren skall tillkomma sådan rätt.

Är väghållaren i behov av rätt att för väghållningen eller för genomförande av i 50 § 2 mom. nämnd regeringsplan från visst område taga väghållningsämne i begränsad mängd eller i behov av rätt till enskild väg, må sådan rätt grundas i samma ordning, som gäller ifråga om rätt till vägs biområde. (1968/9)

Där det för torrläggning av väg- eller biområde är nödvändigt att leda utloppsdike över annans mark, är väghållaren berättigad att lägga sådant dike med iakttagande av vad jämlikt vattenrättslagstiftningen i detta hänseende är gällande.

N 6 LL (1957:23) om allmänna vägar

31 §. Sådan vägrätt, varom stadgas i 29 §, tillkommer väghållaren jämväl i avseende å vägområde och vägs biområde, som höra till sådan redan befintlig allmän eller såsom allmän avsedd väg, på vilken bestämmelserna i denna lag skola tillämpas.

32 §. Vad ovan i detta kapitel stadgats utgör icke hinder för väghållare att, såfram särskilda skäl därtill äro, i den ordning, som anges [i landskapslagen angående expropriation för allmänt behov av fast egendom i landskapet Åland], förvärva nyttjanderätt eller äganderätt till mark, som är erforderlig för vägområde eller vägs biområde. Har området bestämts genom vägplan, anses beslutet om vägplanens fastställelse lika med expropriationstillstånd.

Om nyttjanderätt, som förvärvats i den i 1 mom. nämnda ordningen, gäller vad om vägrätt är stadgat.

LL angående expropriation för allmänt behov av fast egendom i landskapet Åland har ersatts av LL (1979:62) om expropriation av fast egendom och särskilda rättigheter.

33 §. (1964/15) Indrages allmän väg i annat än nedan i 2 mom. avsett fall, upphöre vägrätten med avseende å vägområde, såvitt ej bestämmes, att området skall tagas i bruk för annat vägändamål.

Har vid vägförbättring sträckningen av väg ändrats, upphör vägen till denna del att vara allmän väg, där ej i vägplanen bestämts, att vägen i sin gamla sträckning fortfarande skall förbliva allmän. Utan hinder härav må väghållaren nyttja vägområdet för andra vägändamål enligt vad därom i vägplanen bestämts eller eljest bestämmes. Där sådan bestämmelse icke meddelats, upphöre såväl användandet av vägområdet för vägändamål som ock vägrätten, efter det i 37 § avsedd vägförrättning eller annan expropriationsförrättning rörande vägområdet avslutats eller, om sådan förrättning icke äger rum, enligt vad därom särskilt beslutes.

Då användande av mark såsom vägs biområde förklarats hava upphört, skall vägrätten med avseende å området upphöra.

Sedan vägrätt upphört, skall iakttagas vad i 10 kap. är stadgat.

34 §. Väghållare vare berättigad att inom ett år efter det vägrätt upphört eller inom av landskapsregeringen vid behov fastställd längre tid bortföra från förutvarande vägområde vad på detsamma för väghållning uppförts eller anbragts. Område, som är erforderligt för gata eller enskild väg, bör dock lämnas i sådant skick, att dess användande för dylikt ändamål icke vållar svårighet. Har det, som får bortföras, icke avlägsnats från området inom förenämnd tid, tillfalle det områdets ägare.

5 kap. Om ägoreglering och om reglering av enskilda vägar. Om vägförrättning

35 §. (1981/78) Uppkommer betydande olägenhet för fastighet genom ianspråktagande av väg eller biområde till väg kan ägobyte mellan berörda fastigheter ske. Sådant byte får ske enbart om olägenheten uppstått på grund av utfärdande av i 41 § avsett förbud, verkställande av i 50 § avsett beslut om anslutning eller regeringsplan eller på grund av splittring av ägor eller av annan dylik orsak. Motsvarar graderingsvärdena av de

områden som skall utbytas inte varandra skall skillnaden ersättas i pengar. Om särskild orsak föreligger kan, i stället för ägobyte, vederlagsmark från annan fastighet mot full ersättning överföras till den fastighet som utsetts för olägenheten.

För i 1 mom. avsedd ägoreglering erfordras inte samtycke av ägare, innehavare av panträtt, arrenderätt eller annan dylik särskild rättighet. Panträtt som belastar område som reglerats upphör till denna del. Samma gäller för annan rätt som belastar området, om så bestäms vid regleringen. Ägoregleringen sker utan ändring av lägenheternas mantal.

Är i 1 mom. nämnd olägenhet synnerligen betydande och kan den inte avlägsnas eller väsentligt minskas genom ägoreglering, skall väghållaren utge ersättning för olägenheten om inte ägaren begär att väghållaren skall lösa fastigheten eller del därav. Inlösnings skall ske vid i 37 § nämnd vägförrättning. Sedan förrättningen vunnit laga kraft bildar ett sålunda inlost område en sådan jordregisterenhet som enligt landskapslagen (1979:62) om expropriation av fast egendom och särskilda rättigheter inlost område utgör sedan expropriation genomförs. Utan hinder av vad i 47 § nämnda lag är stadgat skall rättighet som belastar fastigheten kvarstå.

35a §. (1981/78) Då allmän väg byggs på område, som i stadsplan avsatts som trafikområde eller i byggnadsplan för allmän trafikled, är väghållaren skyldig att inlösa hela området eller del därav, om markägaren vid vägförrättning det yrkar. Väghållaren har även rätt att inlösa ifrågavarande område av nämnda slag eller del därav.

Har sådan ändring av plan, som kan inverka på i 1 mom. nämnd inlösningsrätt eller -skyldighet, godkänts i kommunfullmäktige eller är ärende angående inlösen av område anhängigt [med stöd av byggnadslagen (1979:61) för landskapet Åland], får vid vägförrättning inte fattas beslut om inlösen förrän avgörandet av ändringen vunnit laga kraft eller ärendet angående inlösen av området upphört att vara anhängigt med stöd av byggnadslagen. Vid behov kan ärendet avskiljas för handläggning vid särskild förrättning.

Vid inlösen enligt 35 och 35a § skall i tillämpliga delar landskapslagen (1979:62) om expropriation av fast egendom och särskilda rättigheter gälla och vid inlösen enligt 35a § därjämte vad i 35 § 3 mom. är stadgat.

Byggnadslag (1979:61) för landskapet Åland har ersatts av plan- och bygglag (2008:102) för landskapet Åland.

36 §. Lägges allmän väg eller tages mark för vägs biområde sålunda, att tidigare förefintlig enskild väg avskäres, och måste denna till följd härav framdragas över annan fastighets område, må för reglering av den uppkomna vägfrågan sådan förrättning äga rum, som avses i 37 §.

37 §. (1981/78) Vägförrättning skall hållas på platsen, om det inte är fråga om så ringa förändring av område att bestämmande av gränserna inte anses erforderligt. Vägförrättning skall inledas när väghållaren enligt 29 § eller 30 § 1 mom. förvärvat vägrätt och vägområde eller vägs biområde närmare kan anges till sina gränser. Vägförrättning kan inledas tidigare, dock inte förrän i 29 § eller 51 § 1 mom. avsett besittningstagande ägt

rum, för bestämmande av förskottsersättning eller för handläggning och avgöranden av ärenden som avses i 51 § 2 mom. eller av annan särskild orsak.

Vid vägförrättning:

1) skall område som avses i framställning om vägförrättning bestämmas och anges på karta med ledning av vägplan och vid behov enligt anvisning av väghållningsmyndighet; om skäl föreligger skall anges även enskilda vägar och kommunalvägar som leder till vägs biområde och till vilka väghållaren har nyttjanderätt; området skall beskrivas samt utmärkas i terrängen genom rämärken om det av särskilda orsaker prövas nödvändigt;

2) skall ägor och enskilda vägar regleras i enlighet med 35 och 36 §§, om skäl därtill anses föreligga;

3) skall frågor som rör fastställande av i 75 § avsedda ersättningar behandlas; samt

4) skall förskottsersättning i enlighet med 62 § 1 och 2 punkterna fastställas i resolution på sakägares yrkande, om han enligt 80 § 2 mom. har rätt därtill.

Vägförrättning skall inte ske för område vartill ägande- eller nyttjanderätten skall förvärfas i den ordning som i 32 § stadgas.

38 §. Förordnande om vägförrättning meddelas av [länsstyrelsen] på framställning av väghållningsmyndighet eller annan sakägare. Förrättningen utföres på väghållarens bekostnad av lantmätteriingenjör med biträde av två gode män, vilka förrättningsingenjören utser bland dem, som äro valda till gode män vid skiftesförrättningar. Där särskilda omständigheter så kräva, må dock även annan sakägare än väghållaren åläggas att helt eller delvis ersätta förrättningskostnaderna.

I avseende å ägoreglering, reglering av enskilda vägar och andra åtgärder, som skola utföras vid vägförrättning, så ock i fråga om det förfarande, som härvid är att iakttaga, och om granskning av de utförda åtgärderna samt deras anteckning i jordregistret skall, såvitt ej annat följer av stadgandena i denna landskapslag, i tillämpliga delar lända till efterrättelse vad [i lagen om skifte] är stadgat beträffande motsvarande förhållanden.

L om skifte (FFS 604/1951) har ersatts av fastighetsbildningslag (FFS 554/1995).

39 §. Förutom för företagande av de i 37 § avsedda åtgärderna i däri angivna fall må förrättning på stället äga rum för bestämmande av gränserna för väg- eller biområde, hörande till redan förefintlig väg, om skäl därtill prövas föreligga, samt för utförande av ägoreglering utmed dylik väg, därest olägenhet, som omförmåles i 35 §, orsakas av i 41 § avsett förbud rörande område, vartill nyttjanderätten tidigare ej varit på motsvarande sätt inskränkt, eller till följd av förordnande, som avses i 50 §. Vid sådan förrättning skola likaså behandlas de övriga frågor, som enligt denna landskapslag eller särskilda stadganden böra avgöras vid vägförrättning. Därom gälle i tillämpliga delar vad i 38 § är stadgat om vägförrättning.

6 kap. Om inskränkning av nyttjanderätten till mark utmed väg

40 §. Utanför vägområde, där detta icke sträcker sig till två meters avstånd från yttre dikeskanten eller, om dike icke finnes, till tre meters avstånd från vägsläntens eller -skärningens yttre kant, tillkommer väghållningsmyndighet rätt att intill sagda avstånd fälla träd och buskar samt avlägsna på området inskjutande grenar. Från detta område (sidoområde) må vid behov även annan, naturlig växtlighet avlägsnas, så ock markhinder, vilka skymma den fria sikten.

På sidoområdet äger väghållare rätt att uppsätta erforderliga vägmärken.

Där utanför vägområde inom det i 41 § 2 mom. avsedda området förekomma sådana träd, buskar eller annan, naturlig växtlighet eller sådana markhinder, vilka genom att inskränka den erforderliga fria sikten äro till fara för samfärdseln, äger väghållningsmyndighet rätt att vidtaga i 1 mom. nämnda åtgärder.

41 §. Byggnad må icke förekomma på vägs sidoområde. Jämväl utanför detta är det förbjudet att hålla byggnad på ett område, som sträcker sig till ett avstånd av 20 meter från landsväg eller 12 meter från bygdeväg, i båda fallen räknat från körbanans eller, där två eller flere sådana finnas, från den närmast belägna körbanans mittlinje (skyddsområde). Av särskilda skäl må i vägplan eller genom landskapsregeringens beslut sagda avstånd för viss väg eller del därav ökas till högst 30 meter.

Där väg bildar kurva eller till väg ansluter sig annan allmän väg eller allmänt trafikerad enskild väg eller vägen korsas av vattenväg, må byggnad, även utanför skyddsområdet, icke förekomma inom område, vilket med hänsyn till trafiksäkerheten bör vara fritt från sikten skymmande hinder (frisiktsområde).

Det är förbjudet att inom vägs sido-, skydds- eller frisiktsområde hålla upplag, stängsel eller annan anordning, vilka eller vilkas användande medför fara för samfärdseln eller olägenhet för väghållningen.

Angående vissa eftergifter från bestämmelserna i denna paragraf stadgas i 42 §. Utöver dessa eftergifter må, när skäl därtill prövas föreligga, genom landskapsregeringens beslut tillstånd meddelas till avvikelser från de i 1 och 2 mom. nämnda förbuden och även genom annan väghållningsmyndighets än landskapsregeringens beslut från förbudet i 3 mom. Har annan väghållningsmyndighet än landskapsregeringen vägrat tillstånd till avvikelser, vare sakägare berättigad att draga ärendet under landskapsregeringens prövning.

Om uppställande av ledningsstolpar utmed väg är särskilt stadgat.

42 §. 40 och 41 §§ må icke tillämpas i fråga om invid väg befintliga frukt- och prydnadssträd, prydnadsbuskar och häckar samt träd och buskar, som tagits under särskild omvårdnad, ej heller i fråga om byggnad, upplag, stängsel eller annan anordning, därest träden eller buskarna planterats eller tagits under särskild omvårdnad eller byggnaden, upplaget eller anordningen tillkommit, innan nyttjanderätten till området blivit underkastad i sagda paragrafer stadgat eller motsvarande i tidigare landskapslag avsedd begränsning.

N 6 LL (1957:23) om allmänna vägar

Föranleder träd, buske, häck, upplag eller anordning, varom i 1 mom. är nämnt, i 40 eller 41 § avsedd fara eller olägenhet eller vållas av byggnad, som omförmäles i samma moment, fara för samfärdseln, må landskapsregeringen eller, där ej fråga är om byggnad, jämväl länsman i landskommun eller [magistraten] i Mariehamn förordna om dess borttagande eller flyttande eller om utförande av erforderlig ändring däri. Vidtager icke ägaren åtgärden inom därför utsatt tid, är vägghållningsmyndigheten befogad att utföra densamma på vägghållarens bekostnad.

Jämväl i fråga om borttagande, flyttning eller ändring av byggnad, upplag eller anordning, till vars uppförande eller bibehållande tillstånd med stöd av 41 § 4 mom. meddelats, må stadgandena i 2 mom. av denna paragraf vinna motsvarande tillämpning, såvitt trafiksäkerheten så oundgängligen kräver. Utan hinder av vad ovan sagts må likväl myndighet, som meddelat tillståndet, återkalla detsamma, om därvid fogats förbehåll om återkallelse, samt ålägga ägaren att vidtaga härav föranledda åtgärder vid äventyr att de annars utföras på hans bekostnad genom vägghållningsmyndighetens försorg.

43 §. Har beslut meddelats, varigenom vägplan fastställts, och har detsamma bragts till kännedom, skall vad i 41 § är stadgat om hållande av byggnad invid väg äga motsvarande tillämpning i fråga om uppförande av byggnader inom de för vägändamål erforderliga samt de i sagda paragraf avsedda områdena.

44 §. (2008/31) Har förslag väckts om byggande av väg, får landskapsregeringen förbjuda uppförande av byggnader utan dess tillstånd inom visst område, som kan antas bli taget i anspråk för vägen eller komma att ligga i dess omedelbara närhet. Sådant förbud, som delges genom offentlig delgivning enligt vad som föreskrivs i förvaltningslagen (2008:9) för landskapet Åland, får meddelas för en tid av högst två år. Landskapsregeringen får, då tvingande skäl därtill förekommer, föreskriva förlängning av tiden för förbudet.

45 §. Vad i 41, 42, 43 och 44 §§ är stadgat äger icke tillämpning i fråga om bebyggande av områden, för vilka stadsplan eller byggnadsplan är gällande.

7 kap. Om rätt att tillfälligt nyttja mark

46 §. (1965/16) Har förslag väckts om byggande av väg eller grundande av biområde till sådan, vare det tillåtet att på åtgärd eller uppdrag av myndighet utföra stakning, mätning, utpålning, kartläggning eller undersökning av grund eller att vidtaga annan förberedande åtgärd på fastighet och att från denna taga till stakar och pålar erforderliga träd. Vid förrättningen skall tillses, att växande gröda eller skog icke onödigt skadas. Träd eller buske, som växer i trädgård eller som eljest tagits under särskild omvårdnad, må icke utan ägarens medgivande skadas eller fällas.

47 §. (2008/31) Är det vid utförandet av vägarbete nödvändigt att för dragning av kraft- eller telefonledningar, inrättande av inkvarteringsplats, temporär reglering av trafiken, uppläggande eller forsling av material eller i annat sådant syfte begagna annan tillhörigt område ut-

anför den för vägändamål i anspråk tagna marken, är vägghållaren berättigad, sedan berörd sakägare blivit delgiven om saken genom offentlig delgivning enligt vad som föreskrivs i förvaltningslagen för landskapet Åland, att förfoga över området högst den tid vägarbetet pågår, såvida inte därigenom nämnvärt men tillskyndas fastigheter.

48 §. Kan till följd av vägarbete, bro- eller jordras, översvämning eller annan sådan orsak samfärdsel icke utan hinder försiggå på väg, äger vägghållaren rätt att anordna tillfällig farväg på annans mark för den tid sådan väg till följd av hindret är nödig.

Enahanda rätt tillkommer vägghållaren, då till följd av snö- och ishinder vägs bibehållande i farbart skick föranleder särskilda svårigheter eller oproportionerligt dryga kostnader.

Tillfällig farväg bör anordnas så, att onödigt men för fastigheten undviks.

49 §. Utanför vägområdet må snöskärm uppsättas, där detta är nödvändigt för förhindrande av anhopning av snö på vägen. Fast snöskärm må dock inom bebott område uppsättas endast efter medgivande av fastighetens innehavare eller, om överenskommande med honom icke kan träffas, med landskapsregeringens tillstånd.

Vägghållare tillkommer rätt att vid behov upplägga från vägområdet undanröjd snö jämväl utanför området.

8 kap. Bestämmelser angående ordning och säkerhet

50 §. (1968/9) För främjande av trafiken och trafiksäkerheten på väg må landskapsregeringen genom beslut meddela förordnande om eller förbud mot anslutning av enskilda vägar till landsväg, som löper eller skall byggas utom stads- eller byggnadsplanlagt område eller till del därav, och angående användningen av dit ledande enskilda vägars anslutningar. På synnerliga skäl må landskapsregeringen besluta att stadgandena i detta moment må tillämpas även på viss bygdeväg eller del därav.

Regleringsplan skall uppgöras för anordnande av ny vägförbindelse om i 1 mom. avsett förbud mot användning av enskild väg utom stads- eller byggnadsplanlagt område utfärdas. I regleringsplan skall efter behov bestämmas om byggande av enskild väg och väganlutning samt anges rättsförhållandena rörande indragen enskild väg i enlighet med 1 mom. eller indragen allmän väg i enlighet med 33 §. Regleringsplan skall antas av landskapsregeringen. Då regleringsplan är genomförd kan vägghållaren avlägsna förbjuden anslutning eller hindra användningen därav. I samband med byggande av väg kan interimistisk reglering göras redan därförinnan om vägghållaren anser det nödvändigt och om godtagbar vägförbindelse ordnas. (1981/78)

3 mom. upphävt (2008/31).

Ett meddelande om landskapsregeringens i 1 mom. nämnda beslut och landskapsregeringens beslut om antagande av regleringsplan skall delges sakägare genom anslag på berörd kommuns anslagstavla och genom publicering i minst en lokal tidning med allmän spridning i landskapet enligt vad som föreskrivs i förvaltningslagen för landskapet Åland. (2008/31)

51 §. (1968/9) Då regleringsplan godkänts genom beslut, som vunnit laga kraft eller som kan verkställas utan hinder av besvär, äger väghållaren rätt att taga i besittning område, som erfordras för byggande av enskild väg eller anslutning i enlighet med regleringsplanen, till dess sagda väg eller anslutning blivit byggd.

Med anledning av regleringsplanen skall vid behov vägförrättning hållas, vid vilken, utöver vad i 5 kap. stadgas, skall iakttagas vad i riket är stadgat angående ärenden, som berör enskilda vägar.

Behörigheten i fråga om enskilda vägar tillhör numera landskapet, se 18 § 21 p. självstyrelselag (1991:71) för Åland och LL (2008:59) om enskilda vägar i landskapet Åland.

52 §. (1968/9) Utan hinder av förbud, som avses i 50 § 1 mom., må väghållningsmyndigheten, då förändrade förhållanden eller andra vägande skäl det påkalla, tillåta anslutning av enskild väg till förbud underkastad allmän väg eller användning av förbjuden anslutning, ifall ett ändamålsenligt nyttjande av fastighet det kräver och den därav försakade faran för trafiksäkerheten prövas vara ringa.

Väghållarens tillstånd erfordras för anslutning av väg till landsväg. Är anslutningen nödvändig för nyttjande av fastighet, skall tillstånd beviljas, om sikten från anslutningen över landsvägen är tillräckligt fri och om trafiksäkerheten inte äventyras med hänsyn till vägkorsning eller annan anslutning. I tillståndet kan föreskrivas särskilda villkor rörande anslutningen. Bestämmelserna i detta moment gäller även anslutning av enskild väg till bygdeväg. (1981/78)

De konstruktioner och anordningar inom allmän vägs område, vilka erfordras för enskild vägs anslutning till allmän väg, är den, som håller den enskilda vägen, pliktig att utföra och underhålla enligt väghållningsmyndighetens anvisningar på så sätt, att de icke innebära fara för trafiken på den allmänna vägen eller men för dess hållande i skick. Det arbete, som härav föranledes, må väghållningsmyndigheten, om skäl därtill föreligger, utföra på vederbörandes bekostnad. Ansluter sig tidigare förefintlig enskild väg till allmän väg så, att därav försakats fara för trafiken, är den, som håller den enskilda vägen, pliktig att i enlighet med väghållningsmyndighetens anvisningar vidtaga åtgärder för anslutningens utförande på sådant sätt, att faran såvitt möjligt undviks.

Bygges allmän väg så, att den avskär tidigare befintlig enskild väg, eller breddas, höjes eller sänkes allmän väg så, att tillträde till denna från tidigare förefintlig enskild väg avsevärt försvåras, ankommer det på väghållaren för den allmänna vägen att på egen bekostnad draga försorg om att den enskilda vägen ledes över den allmänna vägen eller att för dess anslutning till den allmänna vägen nödiga anordningar och därmed sammanhängande arbeten utföras. Vad i detta moment stadgas om enskild väg, gäller i tillämpliga delar byggnadsplaneväg.

Vad i denna lag stadgas om anslutning av enskild väg till allmän väg eller om nyttjande av till allmän väg ledande enskild vägs anslutning, gäller i tillämpliga delar även byggande av enskild väg på vägområde, som avses i fastställd vägplan. Med enskild väg avses i denna lag även sådan med enskild väg jämförlig väg

eller anslutning, som endast ägaren eller innehavaren av fastighet äger rätt att nyttja. Dock må utan hinder av stadgandena i 50 § 1 mom. och denna paragrafs 2 mom. i enlighet med väghållningsmyndighetens anvisningar till väg göras sådan anslutning, som användes uteslutande för körslor inom lant- eller skogsbruk (lantbruksanslutning), såframt icke anslutningen medför betydande fara för trafiksäkerheten.

Sakägare har rätt att hänskjuta väghållningsmyndighetens med stöd av denna paragraf träffade avgöranden eller givna anvisningar till landskapsregeringens prövning.

53 §. (1962/40) Arbeta berörande vägområde, såsom upptagande av avloppsdike under vägen, utförande av för mjölkbord avsedd utvidgning av vägen och uppförande av därtill hörande bryggkonstruktion samt andra anordningar inom vägområdet eller dragande av ledningar över vägen, må ej utföras utan tillstånd av väghållningsmyndigheten, därest icke av särskilt stadgande annat följer. Där sådant tillstånd ej erfordras, skall, innan arbetet påbörjas, anmälan därom göras hos sagda myndighet.

Beträffande inrättande och underhåll av i 1 mom. avsedda konstruktioner och anordningar skall i övrigt i tillämpliga delar lända till efterrättelse, vad i 52 § 3 mom. är stadgat. Väghållaren bör dock draga försorg om maskinell vinterplogning av i omedelbar anslutning till körbanan befintlig, ibrukvarande, för mjölkbord avsedd utvidgning av vägen, som utförts i enlighet med tillståndsvillkoren, såframt körbanan maskinellt hålles fri från snö- och ishinder.

54 §. På landsväg må grind ej hållas. På bygdeväg må grind icke hållas utan landskapsregeringens tillstånd. Detta må beviljas endast om samfärdseln på vägen är av ringa omfattning och synnerligen vägande skäl föreligger för hållande av grinden. Meddelat tillstånd kan återkallas.

Stadgandena i 1 mom. skola icke äga tillämpning i fråga om grind eller bom, som erfordras för trafiksäkerheten eller påkallas av tullbevakningen.

Grind och bom skola utföras så, att de motsvara samfärdselns och säkerhetens krav, samt vederbörligen underhållas genom försorg av den, som håller anordningen.

55 §. Invid väg må ej upptagas sådan grop eller fördjupning, som kan medföra fara för samfärdseln eller vägens bestånd.

56 §. Där väg går över is, över eller utmed vatten eller på sådan höjd över eller under den angränsande marken, att därav kan uppstå särskild våda för vägfarande, skola lämpliga skyddsvärn anbringas eller andra åtgärder vidtagas för tryggande av samfärdseln. Över råk skall vid behov anordnas överfart.

57 §. Till ledning och skydd för samfärdseln samt till upplysning för vägfarande skola vid väg finnas uppsatta nödiga vägmärken.

Se LF (2005:35) om vägmärken.

58 §. Därest vid skeppsfart vintertid i allmän farled över denna anordnad särskild vinterväg eller annan allmän väg avskäres genom öppnande av rännen i farleden,

N 6 LL (1957:23) om allmänna vägar

ankommer det på väghållningsmyndigheten att såvitt möjligt på stället utlägga bro eller insätta färja eller anordna draga försorg om de åtgärder, vilka erfordras för tryggande av samfärdseln och dennas ledande över fartygsrännan.

I annat än i 1 mom. nämnda fall må ej utan väghållningsmyndighetens tillstånd i is öppnas fartygsrännan, som avskär allmän väg. Iordningställandet och underhållet av nödig anordning för överfart åligga härvid, såvitt icke landskapsregeringen annorlunda förordnar, den, genom vars åtgärd rännan öppnas eller användes.

Har fartyg olovligen brutit upp allmän väg, som för över is, skall väghållningsmyndigheten efter erhållen kännedom därom utan dröjsmål på bekostnad av den, genom vars tillskyndan vägen avskurits, iordningställa erforderlig anordning för överfart över rännan.

59 §. (1981/78) Väghållaren kan tillsvidare eller för viss tid förbjuda eller inskränka fordonstrafik på väg som på grund av tjällossning, regn eller annan dylik orsak kan skadas av fordonstrafiken.

60 §. Vid anbringande av affärsannonser utmed väg utanför Mariehamn eller annat tätbebyggt samhälle skall iakttagas vad därom är stadgat [i landskapslagen om naturskydd inom landskapet Åland]. Utmed väg må ingestades anslås annons- eller reklamtavla eller annan anordning, som på grund av form, färg eller eljest kan förväxlas med vägmärke, ej heller uppställas enskild väg betecknande visare, som icke överensstämmer med fastställda anvisningar.

LL om naturskydd inom landskapet Åland har ersatts av LL (1977:41) om naturvård, som har ersatts av LL (1998:82) om naturvård.

9 kap. Om ersättning

61 §. För upplåtelse av mark samt för skada eller men, som eljest orsakas av åtgärd med stöd av denna landskapslag, så ock för kostnader, som genom sådan åtgärd åsamkats ägare av fastighet, utgives ersättning i enlighet med vad i detta kapitel stadgas.

Rätt till ersättning föreligger dock icke, där det avtalats eller uppenbarligen förutsatts, att ersättning ej skall utgå.

62 §. Ägare av fastighet är berättigad att av väghållaren utfå ersättning:

1) för upplåtelse av område för vägändamål enligt 29 § och 30 § 1 mom.;

2) för skada eller kostnad, som föranledes av att byggnader, upplag eller anordningar eller ock träd, växande gröda eller annan växtlighet bortskaffas från område, som skall upplåtas eller upplåtits för vägändamål;

3) för upplåtelse enligt 30 § 2 mom. av rätt att taga väghållningsämne eller rätt till enskild väg;

4) för mark, som erfordras för i 30 § 3 mom. åsyftat utloppsdike, såvitt frågan om läggandet av utloppsdiket icke gjorts till föremål för i vattenrättslagstiftningen förutsatt handläggning;

5) för skada eller men som eljest åsamkas fastighet av vägs byggande eller begagnande eller av marks upplåtande till vägs biområde eller nyttjande av sådant område; samt

6) (1989/29) för skäligen kostnader föranledda av bevakning av vägförrättning.

63 §. Har någon vid reglering, som i 35, 36 eller 37 § avses, icke i enlighet med lagen om skifte njutit gottgörelse för överlätet område eller avträdd förmån eller för honom genom regleringen eljest åsamkad skada, vare han berättigad att av väghållaren utfå ersättning i penningar för vad i sagda gottgörelse brister.

Vad i 1 mom. är sagt skall äga motsvarande tillämpning, där område vid ägoreglering fritagit från tunga, varav det varit besvärat, och innehavaren av motsvarande rättighet härigenom lidit skada.

I fall, som i 72 § avses, bedömes rätten till ersättning enligt 73 §.

64 §. Medför anläggning av ny väg eller enskild vägs förändring till allmän väg skada till följd av att ägarens rätt att nyttja fastigheten inskränkts genom stadgandena i 40 §, är väghållaren pliktig att ersätta skadan. Lag samma vare, om sådan skada uppstår vid förbättring av väg inom område, vars nyttjande ej tidigare varit på motsvarande sätt inskränkt.

Enahanda ersättningskyldighet åligger väghållaren, om inom sådant område, som icke före denna landskapslags ikraftträdande varit underkastat motsvarande inskränkningar, skada i andra än i 1 mom. avsedda fall vållas genom att träd, buskar, grenar eller markhinder avlägsnas med stöd av 40 § och frågan om ersättning för skador icke tidigare ordnats.

65 §. Föranleder förbud, varom stadgas i 41 § 1, 2 eller 3 mom., synnerligen betydande men vid nyttjandet av fastighet eller del därav inom område, vars användande icke tidigare varit på motsvarande sätt inskränkt, vare fastighetens ägare berättigad till ersättning av väghållaren för sådan olägenhet.

66 §. (1968/9) Där med anledning av reglering, som avses i 35 §, eller i enlighet med 50 § 2 mom. ny enskild väg eller anslutning anlägges eller redan förefintlig sådan ändras och arbetet ej utföres av väghållningsmyndigheten, vare fastighetens ägare eller annan sakägare, om denne på grund därav åsamkas kostnader, berättigad att av väghållaren utfå skäligen ersättning härför. Föranleder förbud, som omförmåles i 50 § 1 mom., betydande men vid nyttjandet av fastighet, som därförinnan haft anslutning till allmän väg, är fastighetens ägare berättigad att av väghållaren erhålla ersättning jämväl härför.

67 §. Medför byggande av väg eller förändring av enskild väg till allmän jämväl uppenbar nytta för fastighet, skall fastighetens ägare tillkommande ersättning för upplåtande av mark samt för skada eller men jämkas med hänsyn därtill, dock utan att ägarens rätt till full ersättning inskränkes.

Landskapet eller kommunen äger, där fråga ej är om kommunen tillhörig, utanför dess område belägen mark, icke rätt till ersättning, som ovan i detta kapitel avses eller som föranledes av i denna landskapslag förutsatt expropriation, såvitt icke landskapsregeringen för särskilt fall förordnar annorlunda.

Om statens rätt till ersättning är särskilt stadgat.

68 §. Ägaren vare berättigad till ersättning av väghållaren för skada eller kostnad, som föranledes av att byggnad, upplag, anordning, träd, buske eller häck, som nämnes i 42 § 2 mom., eller i 123 § avsedd byggnad

måste avlägsnas, flyttas eller ändras, såvitt ersättning därför icke tidigare erlagts.

Lag samma vare, därest skada för ägaren vållas av åtgärd, som avses i 42 § 3 mom., såfram icke annat följer av villkoren för däri omförmålt tillstånd.

För skada, som uppkommer i anledning av i 109 § avsedd åtgärd, må ägaren, om han icke har rätt till ersättning med stöd av 1 mom. i denna paragraf, ägigt prövning berättigas att utfå ersättning av väghållaren, såframt synnerligen vägande skäl därtill föreligga.

69 §. Orsakas skada för fastighet genom åtgärd på grund av 46 § eller till följd av tillfällig farvägs anordnande enligt 48 § eller begagnande av sådan farväg eller ock på grund av snöskärms uppsättande eller uppläggning av snö, varom stadgas i 49 §, vare fastighetens ägare berättigad till ersättning av väghållaren för skadan.

70 §. (1989/29) På ersättning som avses i detta kapitel, med undantag av ersättning som nämns i 62 § 6 punkten, erläggs sex procents ränta. I fråga om upplåtelse av område beräknas räntan från ingången av den första månaden efter den månad under vilken väghållaren tagit marken i besittning. I övriga fall beräknas räntan från ingången av den första månaden efter den månad under vilken ersättningen fastställdes, om inte landskapsregeringen av särskild anledning bestämmer på annat sätt.

71 §. Vad ovan i detta kapitel är stadgat om ägare av fastighet skall äga motsvarande tillämpning i fråga om innehavare av nyttjande- eller servitutsrätt samt annan därmed jämförlig särskild rätt i avseende å fastighet.

72 §. Har genom sådan väghållaren tillkommande rätt eller genom sådan åtgärd, för vilken ersättning ovan i detta kapitel stadgats att utgå, eller i anledning av reglering, som i 5 kap. avses, fastighet undergått minskning i värde, så att den ej kan antagas utgöra full säkerhet för fordran, för vilken fastigheten på grund av inteckning eller stadgandena om ogulden köpeskillings rätt svarade före den händelse, som givit anledning till ersättningen, skall ersättningen jämte ränta nedsättas hos [länsstyrelsen]. Vid fördelning och utbetalning av det nedsatta beloppet skola i tillämpliga delar de bestämmelser lända till efterrättelse, vilka [enligt landskapslagen angående expropriation för allmänt behov av fast egendom i landskapet Åland] gälla i avseende å expropriation av fastighet, som utgör säkerhet för fordran.

LL angående expropriation för allmänt behov av fast egendom i landskapet Åland har ersatts av LL (1979:62) om expropriation av fast egendom och särskilda rättigheter.

73 §. Har innehavare av fordran, som i 72 § avses, gått denna förlustig helt eller delvis genom att nedsättning ej ägt rum eller till följd av att den ersättningsberättigade avstått från ersättningen eller att ersättning, som ej varit föremål för prövning vid vägförrättning eller hos [länsstyrelsen], beräknats uppenbarligen för lågt, vare han berättigad att av väghållaren utfå ersättning för skadan med avskrivning, som antecknas på fordringsbeviset.

74 §. Vad angående ersättning avtalats eller uppenbarligen förutsatts skola gälla mellan väghållaren och fastighetens ägare eller annan sakägare, gälla jämväl mot

den, till vilken sakägares rätt i avseende å fastigheten övergått efter den tidpunkt, som i 72 § avses.

75 §. (1989/29) Är det fråga om ersättning som avses i 62 § 1 mom. 1-4 punkten, 63 § 1 och 2 mom., 64 § 1 mom., 65 eller 66 § och har överenskommelse inte träffats om storleken av ersättning, skall vid vägförrättningen prövas och avgöras om och till vilket belopp ersättning skall utgå även om något yrkande därom inte har framställts.

Ersättningsfrågor som nämns i 62 § 5 och 6 punkterna upptas vid vägförrättning till prövning och avgörande endast på yrkande av sakägaren.

Verkställs inte sådan vägförrättning där fråga om ersättning som avses i 1 och 2 mom. kan behandlas eller kan ersättningen bestämmas först sedan vägförrättningen avslutats skall ersättningsyrkandet avgöras av [länsstyrelsen]. Detsamma gäller när frågan rör i 63 § 2 mom. nämnd ersättning som inte varit föremål för vägförrättning och när anspråk med stöd av bestämmelserna i detta kapitel görs på annan än i 1 eller 2 mom. avsedd ersättning.

76 §. Vill någon göra anspråk på ersättning, som avses ovan i detta kapitel, skall han, om anspråket är sådant, att det kan prövas vid vägförrättning, framställa sitt yrkande vid förrättningen eller därförinnan i så god tid hos [länsstyrelsen], att ansökningen kan hänskjutas till behandling vid vägförrättningen.

Annat anspråk på ersättning, som i detta kapitel avses, skall framställas hos [länsstyrelsen].

3 mom. upphävt (1989/29).

Väghållaren stånde jämväl öppet att i den ordning, som stadgas i denna paragraf, bringa till prövning frågan, huruvida och till vilket belopp sakägare skall tillkomma ersättning.

77 §. [Länsstyrelsen] må, då vägförrättning företages, till förrättningen hänskjuta avgörandet av ärende, däri ersättning kräves enligt 68 § 1 eller 2 mom.

78 §. Ersättningsanspråk som nämns i 75 § 2 mom. och som kan prövas vid vägförrättning skall framställas på det sätt som anges i 76 § 1 mom. vid äventyr att sökanden annars förlorar rätten till ersättning, om han inte kan visa laga förhinder eller annat giltigt skäl till att hans ansökan försenats. (1989/29)

Har anhängiggörandet av ansökan, varom förmäles i 1 mom., försenats till följd av laga förfall eller av annat skäl, som bör anses giltigt, eller har ansökningen av orsak, som ej beror av sakägaren, icke från [länsstyrelsen] i tid hänskjutits till vägförrättning, ankommer det på [länsstyrelsen] att avgöra frågan om den ansökta ersättningen. Är ersättningsfrågan likväl av den beskaffenhet att dess handläggning icke lämpligen kan ske vid [länsstyrelsen], må förordnas, att särskild vägförrättning skall företagas för ändamålet.

79 §. Ersättning, som i denna landskapslag avses, skall såvitt möjligt bestämmas att utgå i ett för allt.

80 §. (1981/78) Den som enligt bestämmelserna i detta kapitel beviljats ersättning har rätt att mot godtagbar säkerhet lyfta ersättningen, trots att beslutet inte vunnit laga kraft.

N 6 LL (1957:23) om allmänna vägar

Egendom, för vilken förskottsersättning enligt 37 § 2 mom. skall utgå, skall värderas i enlighet med grunderna i denna lag, förutom egendom som avses i 62 § 1 punkten. Förskottsersättning skall utgå om ersättningen annars skulle fördröjas och betydande olägenhet härigenom skulle åsamkas den ersättningsberättigade. Förskottsersättningen skall utgå med högst två tredjedelar av den ersättningsgilla egendomens värde i enlighet med vad som prövas skäligt med beaktande av vägbyggets inverkan på sakägarens förhållanden. Förskottsersättning som fastställts med resolution kan lyftas utan säkerhet.

Är sakägares rätt till ersättning uppenbar kan vägghållaren enligt prövning utbetala förskottsersättning, trots att i 1 mom. avsett beslut eller i 2 mom. avsedd resolution inte meddelats och säkerhet inte ställts.

Sakägare som i förskottsersättning erhållit mer än vad som skall tillkomma honom i ersättning är skyldig att betala tillbaka det överskjutande beloppet jämte sex procents årlig ränta från den dag förskottsersättningen utbetalades. Beträffande indrivning av överskjutande belopp och ränta skall bestämmelserna om indrivning av skatter och avgifter i utsokningsväg gälla.

Skall ersättning enligt bestämmelserna i 72 § deponeras hos [länsstyrelsen], får ersättningen inte utbetalas om inte den ersättningsberättigade kan visa att samtliga i nämnda paragraf avsedda fordringsägare givit honom tillstånd att lyfta ersättningen.

Den som på grund av vägbygge eller reglering av enskilda vägar förlorar sin bostad eller förhindras att utöva näring eller yrke, kan enligt av landskapsregeringen fastställda grunder beviljas lån mot låg ränta eller rän-testöd för ny bostad eller för att kunna fortsätta näring eller yrke.

81 §. Vägghållaren och sakägare, som gör anspråk på ersättning, äro oförhindrade att träffa avtal, att fråga om ersättning skall överlämnas till slutligt avgörande genom skiljemannaförfarande, såsom [i lagen om skiljemannaförfarande] är stadgat.

L om skiljemannaförfarande har ersatts av L om skiljeförfarande (FFS 967/1992).

10 kap. Om rätt till förutvarande vägområde

82 §. Vägområde, som genom indragning av väg enligt 33 § eller genom förklaring att användandet för vägändamål upphör blir obehövligt för allmän väg, ska på område med antagen detaljplan eller detaljplan under upprättande övergå till kommunens ägo och i annat fall tillfalla ägaren till den invidliggande marken eller i Mariehamn i stadens ägo, om inte annat följer av bestämmelserna i detta kapitel eller i 34 §. Området anses övergå den dag då beslutet om indragningen kom till vederbörandes kännedom i enlighet med vad som bestäms i förvaltningslagen (2008:9) för landskapet Åland. Staden respektive ägaren av invidliggande område erhåller äganderätten även om vägmarken inte tillhört dessa tidigare. (2008/103)

I landskommun skall vägmark, som i 1 mom. avses, från här nämnda tidpunkt anses höra till det invid belägna området. Hör det på var sin sida om vägmarken belägna området till olika fastigheter, anses den an-

gränsande vägmarken tillhöra vardera lägenheten intill körbanans mittlinje. Finnas två eller flere körbanor, skall såsom mittlinje betraktas mittlinjen av det område, som ligger mellan körbanornas yttre kanter. Rån mellan de på samma sida om vägmarken belägna fastigheterna fortsätter på denna mark från vägområdets kant rätvinkligt häremot. Utreder ägare av invid beläget område, att rån mellan ifrågakommande fastigheter eller de fastigheter, av vilka dessa bildats, fortsätter på vägmarken annorlunda än här ovan är sagt, skall vägmarken dock, om anspråk därpå framställs vid sådan vägförrättning, som i 5 kap. avses, förklaras tillhöra angränsande fastigheter i överensstämmelse med nämnda rå.

Vad i denna paragraf är stadgat om fastighet skall i tillämpliga delar gälla jämväl i fråga om visst outbrutet område invid vägmark.

83 §. Övergår vägmark med stöd av 82 § till ägaren av det invid belägna området, må vägghållaren, om han anser skäl därtill förefinnas, göra anspråk på skäligen ersättning av ägaren för den nytta denne erhållit, såvitt nyttan bör anses vara avsevärd. Ersättning må ej betingas, då vägmark med stöd av 1 mom. övergår till kommun.

84 §. Hava sakägarna icke enats om den i 83 § omförmälda ersättningen, skall frågan om rätt till ersättning och om dess belopp på vägghållarens yrkande prövas och avgöras vid vägförrättning.

85 §. Därest förordnande om företagande av sådan vägförrättning, vid vilken fråga om i 82 § 2 mom. avsedd rå eller om ersättning enligt 83 § kunde komma under behandling, icke av annan orsak meddelats inom ett år, räknat från den tidpunkt, som i 82 § 1 mom. omförmäles, skall den, som vill framställa anspråk på fastställande av rå eller utfående av ersättning, inom tre månader efter utgången av sagda tid ansöka om vägförrättning enligt 38 §. Försummar sakägaren detta eller underlåter han eljest att draga i denna paragraf omförmäld fråga under behandling vid vägförrättning, har han gått sin rätt förlustig.

86 §. Utan hinder av att vägmark, som hört till förutvarande allmän väg, enligt stadgandena i detta kapitel övergått i sin ägares besittning, må även annan, som behöver vägmarken för enskild väg, fortfarande utan ersättning begagna densamma såsom väg. Den, som har behov av vägen, åligger likväl vid anfordran av jordägaren att inom tre månader efter sådan anfordran påkalla prövning i därför stadgad ordning av frågan om upplåtande av vägmarken till begagnande såsom enskild väg, vid äventyr att jordägaren annars må avstänga vägen. Medgives rätt att begagna vägmarken såsom enskild väg, må ersättning därför icke föreskrivas att utgå, såframt ej särskilda skäl föreligga.

87 §. Har allmän väg indragits eller användande av mark såsom vägområde av annan anledning upphört, innan denna landskapslag trätt i kraft, skola med avseende å vägmarken stadgandena i 82, 85 och 86 §§ äga motsvarande tillämpning, dock så att den i 85 § nämnda tiden räknas från denna landskapslags ikraftträdande.

Har ägaren av invid vägmark liggande område i sin uteslutande besittning varaktigt innehåft och innehar

han fortfarande mera av vägmarken än vad som enligt 82 § 2 mom. kan komma att höra till sagda område, får även mark, som han sålunda besitter, anslutas till detta område, såfram han framställer anspråk därpå vid vägförrättning. Härvid skall i tillämpliga delar lända till efterträtelse vad ovan i denna paragraf och i 85 § är stadgat.

I fråga om sådan vägmark, som förut hört till landsväg och som vid denna landskapslags ikraftträdande innehaves av landskapets väghållningsmyndighet, tillämpas icke stadgandena i 1 mom. Sådant område må fortfarande begagnas för vägändamål. Då områdets användande för sagda ändamål upphör, skall vad i 82, 85 och 86 §§ är stadgat äga tillämpning.

88 §. Besvärans fastighet, från vilken område med stöd av stadgandena i detta kapitel överförts till annan fastighet, av pant- eller nyttjanderätt eller annan dylik rättighet, upphör sådan rätt att gälla med avseende å det överförda området. Såvitt genom rättighetens upphörande dess innehavare tillskyndas skada, är han berättigad till ersättning därför av väghållaren. Härvid skall i tillämpliga delar gälla vad i 9 kap. är stadgat.

89 §. Stadgandena i detta kapitel tillämpas icke på område, för vilket stadsplan är gällande, ej heller i fråga om sådant område, som utgör en lägenhet [eller med stöd av 32 § landskapslagen angående expropriation för allmänt behov av fast egendom i landskapet Åland] eller med stöd av motsvarande tidigare gällande lagrum inlösts till större del än för väghållning erfordrats.

LL angående expropriation för allmänt behov av fast egendom i landskapet Åland har ersatts av LL (1979:62) om expropriation av fast egendom och särskilda rättigheter.

11 kap. Om kostnaderna för väghållningen

Mellanrubriken upphävd (1997/23).

90 §. (1997/23) Kostnaderna för byggande och underhåll av allmänna vägar betalas med landskapets medel då landskapet är väghållare, om inte annat följer av bestämmelserna nedan.

91 §. (1997/23) Åligger det kommun att till följd av ett förordnande som har meddelats med stöd av 20 § 1 mom. eller 21 § ombesörja byggande av allmän väg, betalas ersättning av landskapets medel till kommunen enligt den kostnadsberäkning, som landskapsregeringen och kommunen har godkänt, om inte i fråga om vissa kostnadsbelopp har överenskommit att ersättning skall betalas enligt de verkliga kostnaderna. Godkänns inte kostnadsberäkningen på detta sätt, betalas ersättningen enligt de verkliga kostnader som anses nödvändiga. I dessa inräknas kostnaderna för underhåll av väg som är under byggnad.

Är en kommun på grund av förordnande enligt 20 § 1 mom. eller 21 § skyldig att sköta underhåll av allmän väg, betalas ersättning av landskapets medel till kommunen för de kostnader som ett nödvändigt underhåll beräknas uppgå till. Ersättningsbeloppet fastställs efter det att kommunen beretts tillfälle att framställa förslag i saken.

Då ersättningsbeloppet fastställs skall som jämförelsegrund beaktas vad vägar av motsvarande art kostar landskapet i underhåll. Har en väg försetts med permanentbeläggning på kommunens bekostnad, skall i underhållet inräknas, förutom de egentliga underhållsavgifterna, även skälig avskrivning samt sex procents ränta på kostnaderna för beläggningen, dock så att kostnaderna sammanlagt får utgöra högst vad en väg av motsvarande art såsom grusväg beräknas kosta i underhåll.

Mellanrubriken upphävd (1997/23).

92-97 §§. Upphävda (1997/23).

98 §. Upphävd (1981/78).

Allmänna bestämmelser

99 §. (1961/31) Därest landskapsregeringen icke annorlunda förordnar, är kommun icke berättigad att i fråga om väg inom stadsplaneområde erhålla ersättning av landskapsmedel för de utgifter, vilka åsamkas kommunen enligt stadgandena i 9 kapitlet, eller för ersättningar, som utgivits med anledning av i denna landskapslag förutsatt expropriation. Jämväl då landskapet är väghållare åligger det kommun att gentemot landskapet svara för gäldandet av sagda ersättningar, såvitt landskapsregeringen icke besluter annorlunda.

Vad i 1 mom. är stadgat gäller icke [i 29 § 1 mom. 5 punkten byggnadslagen (1979:61) för landskapet Åland avsedd] väg som betjänar genomfarts- eller infartstrafik. (1979/63)

Åsamkas landskapet såsom väghållare merkostnader till följd av att väg enligt kommunens beslut bygges efter högre standard än som betingas av samfärdselns behov, skall kommunen erlagga dessa kostnader.

Byggnadslag (1979:61) för landskapet Åland har ersatts av plan- och bygglag (2008:102) för landskapet Åland.

100 §. Vid bestämmandet av kostnaderna för väghållning beaktas icke allmänna förvaltningskostnader eller kostnader för vägundersökningar ej heller utgifter för anskaffning och underhåll av byggnader, bilar och arbetsmaskiner, som äro erforderliga för väghållningen eller för anskaffning och flyttning av färja samt dess hållande i brukbart skick. (1968/9)

De ersättningar, vilka skola utbetalas enligt stadgandena i 9 kapitlet, men vilka icke föranledas av åtgärd i omedelbar anslutning till vägs underhåll, hänföras till kostnad för vägs byggande. Utgift för de enligt nämnda stadganden utgående ersättningsarnas fastställande ävensom för utförande av vägförrättning samt verkställande av i denna landskapslag förutsatt expropriation beaktas på motsvarande sätt antingen i kostnad för byggande eller i kostnad för underhåll av väg.

Då en kommun på grund av ett förordnande enligt 20 § 1 mom. eller 21 § är skyldig att sköta väghållningen av allmän väg, skall de medel som kommunen uppburit i avgifter för utnyttjande av färja enligt 18 § eller i ersättning för överlåtelse av ett område eller i annan dylik gottgörelse beaktas då den ersättning som avses i 91 § fastställs. (1997/23)

N 6 LL (1957:23) om allmänna vägar

101 §. Upphävd (1981/78).

102 §. 1 mom. upphävt (1997/23).

Landskapsregeringen fastställer och utbetalar jämväl de i detta kapitel avsedda ersättningar, som landskapet skall utgiva till kommunerna.

Är kommun väghållare, skall landskapet i förskottsersättning för bestridande av utgifterna för vägs bygande till kommunens förfogande ställa medel i den mån arbetet fortskrider enligt plan, som godkänts av landskapsregeringen. Ersättning, som av landskapsmedel tillkommer kommun för underhåll av väg, utbetalas till kommunen under det löpande underhållsåret.

Beslut, varigenom landskapsregeringen fastställt ersättning, som i denna paragraf avses, skall i tjänsteväg bringas till kommunens kännedom.

103 §. Utan hinder av bestämmelserna ovan kan en kommun i särskilt fall åta sig att helt eller delvis svara för väghållningskostnaderna för en viss allmän väg. (1997/23)

När skäl därtill är, må kommun befrias från förbindelse, som den enligt 1 mom. åtagit sig.

104 §. Upphävd (1997/23).

12 kap. Om vägnämnd

105 §. (1987/25) I kommun skall finnas en vägnämnd, om inte kommunfullmäktige beslutar att kommunstyrelsen eller annan nämnd i kommunen skall handha de uppgifter som ankommer på vägnämnd.

106 §. Vägnämnden verkar som beredande och verkställande organ inom kommunens vägförvaltning. Därutöver äger nämnden handhava de uppgifter, som i landskapslag eller -förordning eller med stöd av dessa eljest uppdragits åt densamma.

Det ankommer på vägnämnden särskilt:

1) att årligen uppgöra beräkning över kommunens vägutgifter;

2) att taga initiativ och göra framställningar i frågor rörande vägnätets utveckling och vägförhållandenas förbättring inom kommunen;

3) att avgiva av myndigheter infortrade utlåtanden i vägfrågor; samt

4) att granska riktigheten av ersättningar och andra betalningar, som kommunen med stöd av denna landskapslag har att erlägga eller uppbära.

3 mom. upphävt (1987/25).

107 §. Upphävd (1987/25).

13 kap. Om straffpåföljder, tvångsåtgärder och ändrings-sökande

108 §. (1968/9) Den, som

1) bryter mot i stöd av 50 § 1 mom. meddelat förbud att bygga anslutning eller, efter det regleringsplan genomförts, att nyttja anslutning eller mot förbud, förordnande eller tillstånd, som stadgats i eller utfärdats med stöd av 52 §, 53 §, 54 § 1 mom., 58 § 2 mom. eller 59 §;

2) mot bättre vetande eller av grov vårdslöshet förfar i strid med förbud, som stadgats i eller utfärdats med stöd av 41, 43 eller 44 §;

3) olovligen befar bro eller färja med tyngre fordon eller lass än vad som angivits vara tillåtet; eller

4) olovligen på väg framför arbetsmaskin eller annat sådant redskap, som med hänsyn till vikt eller konstruktion är ägnat att skada vägen,

straffes, såfram strängare straff därför icke annorstädes är stadgat, med högst 100 dagsböter.

109 §. Har förbud eller föreskrift, som stadgats i denna landskapslag eller utfärdats med stöd av densamma, icke iakttagits, må landskapsregeringen medelst vite eller genom berättigande av väghållningsmyndighet eller annan, som frågan angår, att fullgöra erforderligt åliggande skrida till åtgärder för åstadkommande av rättelse i vad olagligen gjorts eller underlåtit. Dyligt åliggande skall fullgöras på bekostnad av den därtill skyldige, såvida landskapsregeringen icke av särskild anledning förordnar annorlunda.

Är i 1 mom. avsedd, av väghållningsmyndighet påyrkad rättelse sakenlig och uppenbarligen nödvändig, må vederbörande [magistrat] eller [länsman] berättiga väghållningsmyndigheten att vidtaga erforderlig åtgärd, dock icke att undanröja, flytta eller omändra byggnad.

Är i sådant fall, varom i 2 mom. stadgas, brådsakande åtgärd erforderlig för avvärjande av samfärdseln omedelbart hotande fara eller är fråga om rättelse i olovlig åtgärd, som berör vägområdet, må väghållningsmyndigheten draga försorg om dess utförande.

Ovan i 2 och 3 mom. avsedd rättelse utföres på väghållarens bekostnad. Landskapsregeringen må dock på framställning av väghållningsmyndigheten ålägga den, på vilken rättelsens utförande skulle ankommit, att delvis eller helt ersätta väghållarens kostnader för åtgärderna.

För de fall, vilka avses i 23 och 42 §, skola stadganena i sagda paragrafer lända till efterrättelse.

110 §. Är väghållningsmyndighet berättigad att utföra i denna landskapslag avsedd åtgärd på annans bekostnad, må kostnaderna uttagas tvångsvis i den ordning som för utmätning av allmänna avgifter är stadgat.

Se L om verkställighet av skatter och avgifter (FFS 706/2007).

111 §. Om sökande av ändring i beslut, som meddelats, eller i åtgärd, som vidtagits vid vägförrättning, gäller vad [i lagen om skifte] är stadgat om anförande av besvär över lantmåteriförrättning. Härvid skall iakttagas, att vid anförandet av besvär över annat beslut än sådant, som angår rätt att vara sakägare vid förrättning eller varigenom jävsanmärkning eller yrkande på förrättningens avbrytande ogillats, besvärstiden räknas från det förrättningen förklarats avslutad.

I fråga om handläggningen vid ägodelningsrätt av besvärsmål, som här avses, samt om ändringsökande i utslag, som därvid meddelats, skola desslikes bestämmelserna [i lagen om skifte] i tillämpliga delar lända till efterrättelse.

Kommun har rätt att söka ändring i beslut vid vägförrättning eller i därvid verkställd åtgärd, såvida den anser, att förverkligandet av enligt stadsplane- eller byggnadsplanelagstiftningen fastställd plan eller hållhörande bestämmelse därigenom försvåras.

L om skifte (FFS 604/1951) har ersatts av fastighetsbildningslag (FFS 554/1995). Se 19-23 kap. fastighetsbildningslag.

112 §. I [länsstyrelsens] beslut i fråga om annan enligt stadgandena i 9 kapitlet utgående ersättning än sådan, som avses i 68 § 3 mom., äger sakägare rätt att söka ändring genom att väcka talan vid underrätten på ort, där fastigheten är belägen. Sådan talan skall vid äventyr av talans förlust anhängiggöras inom nittio dagar från den, då sakägaren erhöll del av beslutet.

113 §. (1981/78) Om sökande av ändring i vid vägförrättning meddelat beslut eller vidtagen åtgärd gäller vad [i lagen om skifte] är stadgat om anförande av besvär över lantmäteriförrättning. Vid anförande av besvär över annat beslut än sådant, som angår rätt att vara sakägare vid förrättning eller varigenom jävsanmärkning eller yrkande på förrättningens avbrytande ogillats, räknas besvärstiden från det förrättningen förklarats avslutad. I resolution som avses i 37 § 2 mom. 4 punkten får ändring inte sökas särskilt för sig.

Beträffande handläggningen av i 1 mom. avsett besvär vid jorddomstol skall bestämmelserna [i lagen om skifte (FFS 604/1951)] i tillämpliga delar gälla.

Kommun kan söka ändring i vid vägförrättning meddelat beslut eller vidtagen åtgärd om kommunen anser att genomförande av stads- eller byggnadsplan eller i dessa utfärdade bestämmelser härigenom skulle försvåras.

Se anmärkning under 111 §.

113a §. (1981/78) I jorddomstols utslag i mål som avses i denna lag får ändring sökas hos högsta domstolen genom besvär, om högsta domstolen med stöd av 30 kap. 3 § rättegångsbalken beviljar besvärstillstånd. Jorddomstols utslag verkställs på sätt som om verkställighet av laga kraft vunnit dom är stadgat. Högsta domstolen kan innan saken slutligt avgörs förordna att verkställigheten av utslaget skall framskjutas eller avbrytas.

I fråga om meddelande av besvärundersökning, fullföljdsförfarande och handläggning av besvärshandlingar, gäller vad [i lagen om skifte] är stadgat. Missnöje behöver dock inte särskilt anmälas. Efter besvärstidens utgång skall lantmäterikontoret sända besvärshandlingarna och vid behov jorddomstolens akt i målet till högsta domstolen, utan att inhämta utlåtande av förrättningsingenjören eller förklaring av de parter som godtagit beslutet.

Har högsta domstolen beviljat besvärstillstånd skall parterna på förordnande av högsta domstolen höras i den ordning som är stadgat [i lagen om skifte].

Vad i 1 mom. är stadgat gäller på motsvarande sätt ändringssökande i jordrättsdomares beslut i ärende som denne ensam avgjort. Ändring får dock inte sökas i jordrättsdomares beslut i ärende som gäller jäv mot förrättningsman. I fråga om fullföljdsförfarande gäller på motsvarande sätt vad [i lagen om skifte] är stadgat om besvär över jordrättsdomares beslut.

Se anmärkning under 111 §.

114 §. (2008/31) Ett meddelande om landskapsregeringens beslut om fastställelse av vägplan, indragning av väg samt beslut som har fattats med stöd av 50 § 1 mom. eller 52 § 2 mom. skall genom offentlig delgivning anslås på landskapsregeringens och berörd kommuns anslagstavla enligt vad som föreskrivs i förvaltningslagen för landskapet Åland. Landskapsregeringen

skall innan meddelandet anslås översända beslutet och de handlingar som utgör grund för beslutet till den kommun som berörs. Beslutet och handlingarna skall vara framlagda under den tid meddelandet om dem är anslagen.

Är vägplan av ringa betydelse får delgivningen av beslut om fastställelse av vägplan, med avvikelser från vad som föreskrivs i 1 mom., delges av landskapsregeringen genom bevislig delgivning enligt vad som föreskrivs i förvaltningslagen för landskapet Åland.

Landskapsregeringens beslut om ändring av enskild väg till allmän väg skall delges kommunen samt genom bevislig delgivning den eller en av de personer som har gjort framställningen om vägändringen enligt vad som föreskrivs i förvaltningslagen för landskapet Åland.

115 §. (1968/9) Besvär över landskapsregeringens beslut i ärende, som avses i denna lag, utgöra ej hinder för beslutets verkställande, såfram ej den myndighet, som handlägger besvären, anrollunda förordnar.

Lag samma vare i fråga om besvär över annan myndighets beslut, som meddelats enligt 23 eller 30 §, stadgandet i 41 § 1 mom. om ökning av där angivet avstånd, 44 §, 49 § 1 mom., stadgandet i 50 § 1 mom. om meddelande av där nämnda förordnanden eller förbud, 59 § eller 102 § 1 mom. eller beslut, som gäller fastställande av vägplan eller byggande av väg.

Vad i 1 mom. är stadgat äger icke tillämpning på landskapsregeringens beslut, varigenom landsväg eller enskild väg ändrats till bygdeväg eller allmän väg indragits, därest kommun är besvärande, ej heller på beslut, varigenom landskapsregeringen fastställt vägplan. Anses byggande av väg med hänsyn till sysselsättningens tryggande eller av annat särskilt skäl brådskande, må landskapsregeringen dock bestämma, att besvär över beslut om fastställande av vägplan ej utgöra hinder för beslutets verkställande, såfram icke den myndighet, som handlägger besvären, anrollunda förordnar.

I beslut, som meddelas med stöd av 42 § 2 och 3 mom. eller 109 § 1 mom. samt, av vägande skäl, i beslut, varigenom i 50 § 2 mom. nämnd regleringsplan godkännes, må förordnas, att beslutet går i verkställighet utan hinder av anförda besvär.

14 kap. Särskilda stadganden

116 §. Denna landskapslag träder i kraft den 1 januari 1958.

Redan innan denna landskapslag träder i kraft, må erforderliga förberedande åtgärder vidtagas för landskapslagens verkställighet.

117 §. Denna landskapslag tillämpas från och med dess ikraftträdande på vägar, som då underhållas såsom landsvägar och i vilka jämväl inbegripas de i 11 § 1 mom. landskapslagen (1929:1) den 8 april 1929 innehållande särskilda stadganden angående vägväsendet i landskapet Åland omförmälda landsvägsdelarna, dock med iakttagande av stadgandena i landskapslagen angående införande av denna landskapslag. De områden, som för landsvägar och landsvägsdelar begagnats för sådant ändamål, som i 3 § 2 mom. omförmäles, räknas från denna landskapslags ikraftträdande såsom vägar-nas biområde.

N 6 LL (1957:23) om allmänna vägar

Under vilka förutsättningar och i vilken ordning enligt äldre landskapslag såsom kommunal- eller byvägar underhållna vägar samt vissa andra vägar, som äro att anse såsom allmänna, skola med anledning av den nya landskapslagens trädande i kraft förklaras vara bygdevägar, därom stadgas i landskapslagen om införande av denna landskapslag.

Se LL (1957:24) om införande av landskapslag om allmänna vägar i landskapet Åland.

118 §. När redan förefintlig allmän eller såsom allmän ansedd väg i stöd av landskapslagen angående införande av denna landskapslag förändras till bygdeväg, får den nya väghållaren utan lösen övertaga vägområdet samt de för ändamål, som i 3 § 2 mom. av denna landskapslag omförmåles, i besittning tagna, till vägs biområde hänförliga områdena. Härvid skall till den nya väghållaren på dennes yrkande överlätas nödigt område för uttagning av väghållningsämne, därest sådant område för ändamålet reserverats. Den rätt till på områdena befintliga, för vägändamål tillkomna byggnader, anordningar och andra anläggningar, som tillkommit den förutvarande väghållaren, övergår likaledes utan lösen till den nya väghållaren.

Har den förre väghållaren tillkommit för viss tid gällande eller eljest begränsad rätt att uttaga väghållningsämne eller rätt till enskild väg, övergår även sådan rätt utan lösen till den nya väghållaren.

Väg, som förändrats till bygdeväg, övergår till den nya väghållaren jämte den rätt till röjning av invid vägen befintliga områden, varom stadgas i 7 § landskapslagen (1924:6) angående byggande och underhåll av vägar på landet i landskapet Åland och 2 § 5 mom. landskapslagen (1929:1) den 8 april 1929 innehållande särskilda stadganden rörande vägväsendet i landskapet Åland.

119 §. Är företag, som avser byggande av landsväg eller dess flyttande eller annan förbättring, vid denna landskapslags ikraftträdande under utförande och har ej inlösen av erforderligt område för vägen skett samt ersättningarna ej bestämts, skall denna landskapslag tillämpas vid företagande av de åtgärder, vilka äro nödiga för vägföretagets fullföljande. Beträffande landsväg eller del därav, på vilken vägarbetet påbörjats, förrän denna landskapslag trädde i kraft, må dock 67 § 1 mom. icke tillämpas, och i fråga om kommun ej heller 67 § 2 mom. Dock skall 12 § i landskapslagen innehållande särskilda stadganden angående vägväsendet i landskapet Åland, sådan den lyder i landskapslagen (1939:2) av den 18 april 1939, äga tillämpning på kommun.

Har genom beslut av landskapsstyrelsen före denna landskapslags ikraftträdande fastställts plan för vägföretag, som i 1 mom. omförmåles, skall med avseende å sådan plan gälla vad i denna landskapslag stadgas om laga kraft vunnit vägplan. Sagda beslut skall dock medelst kungörelse bringas till allmän kändedom i vederbörande kommun. Har vägarbetet för planens genomförande icke påbörjats, räknas den i 28 § bestämda terminen från landskapslagens ikraftträdande. Beträffande vägområde, på vilket vägarbetet påbörjats, skall vägrätt, som i 29 § avses, anses hava uppkommit, när

denna landskapslag trädde i kraft, men på ersättningen för områdets upplåtande beräknas räntan från utgången av den månad, under vilken vägarbetet påbörjades.

Vad här är stadgat om landsväg avser i tillämpliga delar jämväl inom Mariehamn befintliga landsvägsdelar.

120 §. (1958/14) Har med stöd av 3 § 2 mom. landskapslagen (1924:6) angående byggande och underhåll av vägar på landet i landskapet Åland beslut meddelats om förändring av kommunal- eller byväg till landsväg, men vägen icke före denna landskapslags ikraftträdande blivit enligt förstnämnda landskapslags 61 § 1 mom. godkänd, skall beslutet förfalla, såframt vägen icke inom två år från det denna landskapslag trädde i kraft försatts i det skick, som i sagda lagrum är avsett.

Beslut om byggande eller förbättring av kommunal- eller byväg förfaller, ifall vägarbetet icke påbörjats före den 1 januari 1960. Har vägarbetet påbörjats, skall den äldre landskapslagstiftningen äga tillämpning, såvitt icke annat följer av vad i 3 § landskapslagen angående införande av denna landskapslag är stadgat.

121 §. I fråga om de kommunalvägar, som icke förändrats till [bygdevägar] enligt landskapslagen om denna landskapslags införande och ej heller indragits såsom allmänna vägar, skola de äldre stadgandena äga tillämpning, intill dess annorlunda förordnas.

Jämväl efter det beslut om ändring av kommunalväg till [bygdeväg] trätt i kraft, skall äldre lag tillämpas ifråga om ersättning, som föraneldes av överlåtelse av område eller inskränkning av nyttjanderätt enligt 6 § landskapslagen (1929:1) innehållande särskilda stadganden angående vägväsendet i landskapet Åland eller vartill eljest uppkommit rätt, innan beslutet trädde i kraft, eller då fråga är om debitering, uppörd eller redovisning av kostnaderna för avhjälpande av bristfälligheter, vilka yppats vid enligt äldre landskapslag förrättade vägsyner på kommunalvägar och av andra av väghållningen beträffande kommunalväg föranellda utbetalningar. Detsamma skall gälla i det fall, att vid iståndsättning av kommunalväg, som förklarats för bygdeväg, i sådant lagenligt skick, som överlåtelsen påkallar, använts område utan landskapsstyrelsens beslut eller med avvikelse från sådant. Dyligt område, beträffande vilket vad i 31 § av denna lag är stadgat skall tillämpas, bör anses höra till [bygdeväg], räknat från början av följande månad efter den mottagningssyn, vid vilken vägen blivit godkänd. Från samma tidpunkt bör motsvarande del av kommunalväg anses upphöra att vara allmän väg, såframt ej annorlunda bestämts. (1968/9)

122 §. Därest kommunalväg eller annan redan förefintlig väg, som är att anse såsom allmän, men enligt landskapslagen angående denna landskapslags införande icke förändrats till [bygdeväg], sedermera övertages såsom landsväg eller bygdeväg, skall vad om enskild vägs förändring till allmän väg är stadgat äga tillämpning, dock så, att i 118 § avsedda rättigheter och förmåner skola överlätas till väghållare utan ersättning.

123 §. Förekommer vid denna landskapslags ikraftträdande byggnad på väg- eller biområde, som avses i 31 §, må den förbliva orubbad. Orsakas av sådan bygge-

nad fara eller olägenhet för den allmänna samfärdseln eller för begagnandet av biområdet, skall vad i 42 § 2 mom. är stadgat äga tillämpning.

124 §. Tillstånd att hålla grind på [bygdeväg] eller annat sådant särskilt tillstånd, som av vederbörande myndighet härförinnan meddelats, skall ej upphöra att gälla till följd av denna landskapslags ikraftträdande.

125 §. Närmare bestämmelser om behandlingen av vägfrågor samt övriga föreskrifter angående verkställigheten och tillämpningen av denna landskapslag utfärdas genom landskapsförordning.

Se LF (1979:6) om färjor.

N 7 Landskapsförordning (1979:6) om färjor

1 §. Denna förordning tillämpas på landskaps- och kommunalfärja som har till uppgift att i anslutning till allmän eller kommunalväg förmedla fordons- och passagerartrafik över vatten inom landskapet Åland.

I denna förordning avses:

1) (1982/7) med färja en med fordonsdäck försedd farkost, varvid

a) frigående färja är en maskindriven fritt styrbar färja;
b) linstyrd färja är en färja som för maskin drivs fram längs lina;

c) styrbar färja är en propellerdriven linstyrd färja som kan manövreras utan styrlina;

d) isfärja är en lindriven färja som förmedlar trafik på allmän vinterväg över vinterfarled;

e) luftkuddefartyg är en fritt styrbar färja som rör sig på luftkudde;

2) med färjled en för färja speciellt avsedd vattenled;

3) (1982/7) med färjsträcka färjledens längd mellan färjfastena vid medelvattenstånd (M.W.);

4) med rutt den sammanlagda färjsträckan mellan ändpunkternas färjfasten.

2 §. Om trafik med frigående färja gäller utöver vad om handelsfartyg är stadgat vad i denna förordning föreskrives.

Se sjölag (FFS 674/1994), förordning om transport av farliga ämnen som stycke gods på fartyg (FFS 666/1998) och Lag om fartygs tekniska säkerhet och säker drift av fartyg (FFS 1686/2009.)

3 §. (1982/7) Färja skall vara så byggd, utrustad och bemannad att den motsvarar sitt ändamål och är säker.

Färjas typ, mått och lastförmåga fastställs av landskapsregeringen.

4 §. Färja skall vara utrustad med sådana ändamålsenliga anordningar, att den kan angöras säkert vid färjbryggan. Dessutom skall på färja finnas anordningar för säker stängning av köröppningarna.

5 §. (1982/7) Styrbar färja får vid fara för sammanstötning omedelbart lösgöras och får vid behov för trafik i isförhållanden vara lösgjord från styrlinan.

Styrbar färja får även lösgöras från styrlinan vid transport av utryckningsfordon eller i 12 § 2 mom. 1-5 punkterna avsett fordon om en långsam farkost eller flottning stängt färjleden. Därtill får styrbar färja framföras för egen maskin vid linbyte eller under annan kortare tid.

Styrbar färja får även föras till varv eller färjställe för egen maskin, manövrerad av en därför kompetent person.

Om styrbar färjas styrlina på grund av livlig båttrafik eller svåra vind- eller strömförhållanden eller annat dylikt skäl medför olägenhet för båttrafiken eller den styrbara färjans manövrering, kan landskapsregeringen under nedan i 9 § nämnda förutsättningar bestämma att styrbar färja får trafikera utan styrlina även i andra fall och även under säsong med öppet vatten.

6 §. Linstyrd färja skall ha följande utrustning:

1) enligt färjans längd räddningsredskap enligt följande:

	Färjans längd	
	Över 10,5 m	Högst 10,5 m
livbojar	4 st.	2 st.
skeppsåbåtar	1 st. à 4 personer	1 st. à 4 personer
flytvästar	1 st. för varje person ombord	1 st. för varje person ombord
flytredskap	för hela antalet personer ombord	för hela antalet personer ombord
båtshake	2 st.	1 st.

För isfärja är dock följande utrustning tillfyllest:

a) 1 livboja på vardera sidan av färjan;

b) 1 båtshake på vardera sidan av färjan.

2) ankare med tillräckligt lång kätting;

3) enligt färjans längd brandredskap enligt följande:

färjans längd	brandyxa	handsläckare
Över 10,5 m	1 st.	1 st. i maskinrum
		1 st. i styrhytt
		5 st. på bildäck
Högst 10,5 m	1 st.	1 st. i maskinrum
		1 st. i styrhytt
		3 st. på bildäck

Släckarna skall vara av effektklass B II-C. Av de på bildäck placerade släckarna skall en vara placerad i närheten av nedgången till maskinrummet. (1982/7)

I denna paragraf avsedd livräddningsutrustning skall uppfylla de bestämmelser som av trafik säkerhetsverket med stöd av 3 § förordningen den 19 januari 1973 om livräddningsanordningar på fartyg (FFS 29/1973) utfärdats den 24 april 1973 ävensom bestämmelser som i framtiden härom utfärdas samt brandutrustning de bestämmelser som av trafik säkerhetsverket med stöd av 3 kap. förordningen den 18 februari 1972 om brandsäkerheten på fartyg (FFS 152/1972) utfärdats den 1 mars 1972 ävensom bestämmelser som i framtiden härom utfärdas.

För att säkerställa funktionsdugligheten hos räddningsutrustningens fästanordningar och för att upprätthålla färjpersonalens beredskap skall landskapsregeringen tillse att övningar i att lösgöra utrustningen utförs enligt landskapsregeringens direktiv. (1982/7)

N 7 LF (1979:6) om färjor

Livbojar, flytvästar och -redskap skall lätt kunna lös-göras. (1982/7)

7 §. Linstyrd färja skall ha sådana varningsanordningar som avses i 9 § förordningen den 30 mars 1978 om förhindrande av sammanstötning i inre farvatten (FFS 252/1978).

8 §. (1982/7) Färjeförare skall ha fyllt 18 år samt vara förtrogen med färjmaskineriets konstruktion och drift.

Förare av färja vars rutt korsar fartygsled skall förete läkarintyg över att han kan särskilja till förhindrande av fartygskollisioner stadgade signalljus och ljudsignaler samt vara förtrogen med förordningen innefattande regler till hindrande av sammanstötning i inre farvatten (FFS 252/1978). I detta moment nämnda läkarintyg skall förnyas med fem års intervaller.

9 §. (1982/7) Landskapsregeringen kan, med beaktande av linstyrd färjas typ, storlek samt trafikens omfattning, för varje enskilt fall bestämma huruvida färjan skall ha annan personal utöver föraren.

Besättningen på styrbar färja som konstant trafikerar i enlighet med 5 § 4 mom. och på luftkuddefartyg består alltid av förare och hjälppkarl vilkas kompetens landskapsregeringen fastställer efter att ha hört trafik-säkerhetsverket.

En linstyrd färja ska besiktigas årligen. Vid besiktningen kontrolleras att färjans skrov, maskineri och utrustning uppfyller de krav som ställs i denna förordning. (2008/4)

Besiktningssintyg skall anslås på synlig plats på färja.

Undervattensdelar på färja som haft bottenkänning skall besiktigas. Denna besiktning kan göras utan torr-sättning.

10 §. På frigående färja övervakas och ledes trafiken av befälhavaren på färjan.

Landskapsregeringen fastställer tidtabell för frigående färja. Allmänheten ska underrättas om tidtabell genom att de publiceras i minst en lokaltidning med allmän spridning i landskapet enligt vad som föreskrivs i förvaltningslagen (2008:9) för landskapet Åland om offentlig delgivning. Dessutom ska tidtabell uppsättas på vederbörande färjbryggor eller i deras omedelbara närhet. (2008/53)

11 §. På linstyrd färja övervakas och ledes trafiken av föraren av färjan.

Linstyrd färja trafikerar enligt behov. Vägtrafikant som kommit till linstyrd färja skall utan dröjsmål färjas över färjleden om icke godtagbart skäl till dröjsmål finns.

Landskapsregeringen kan fastställa tidtabell även för linstyrd färja.

12 §. Är icke annat föreskrivet skall vägtrafikanter färjas över färjleden i den ordning de anländer till färj-fäste, men befälhavaren på frigående färja eller förare av linstyrd färja har rätt att avvika från denna ordning om färjans däcksutrymme, lastförmåga eller väderleksförhållandena icke medger att fordon som är närmast i tur tages ombord för överfart.

Företrädesrätt till överfart före andra fordon har enligt 8 § 3 mom. landskapslagen om vägtrafik utrycknings-

fordon samt buss och mjölktransportbil i regelbunden tur. Rätt till överfart före övriga fordon har även:

1) fordon som befordrar eller som skall avhämta svårt sjuk eller skadad person;

2) fordon som befordrar läkare, sjukskötare, hälsovårdare eller barnmorska till svårt insjuknad eller skadad person samt veterinär i brådskande uppdrag;

3) fordon som befordrar trafikövervakande myndighet på brådskande tjänsteresa;

4) fordon i trafik för utförande av brådskande arbete på allmän väg eller färja; samt

5) övriga fordon som landskapsregeringen med stöd av 35 § 1 mom. b punkten landskapslagen om vägtrafik beviljat förtur.

Om förtursrätt för fordon som transporterar farligt gods stadgas i 15 § 3 punkten. (1982/7)

Önskar förare av utryckningsfordon eller förare av i 2 mom. 1, 2 eller 4 punkten avsett fordon överfart med färja med fastställd tidtabell på annan än tidtabellsenlig tid, skall färjningen utföras och färjan vid tidpunkten för överfarten vara reserverad vid avgångsbryggan därest meddelande om fordonets ankomst gjorts på förhand. Önskar förare av nyssnämmt fordon följa med färja efter det att denna redan lagt ut skall färjan återvända för att hämta fordonet om detta kan ske utan svårighet. Om nämnda fordon härvid på grund av utrymmesbrist inte ryms på färjans fordonsdäck har färjans förare rätt att beordra utrymning av erforderlig del av däcksutrymme. (1982/7)

Önskar förare av annat än i 4 mom. avsett fordon följa med linstyrd färja som lagt ut kan färjan såframt plats finns återvända för att hämta fordonet om detta kan ske utan svårighet. Fordon avhämtas dock icke om färjan avgått enligt tidtabell eller om ovan i 4 mom. avsett fordon tagits ombord.

13 §. Passagerare är skyldig att noggrant iakttaga befälhavarens på frigående färja och förarens av linstyrd färja lastningsinstruktioner.

Färjas däcksutrymme skall lastas så, att dörrarna åtminstone på den ena sidan av varje fordon kan öppnas för avstigning. I fordon vars dörrar på ingendera sidan kan öppnas för avstigning får personer icke finnas under färden.

På färja eller vid färjfäste bör placeras enligt gängse bruk utformade märken och tavlor som avser förbudande av tobaksrökning, begränsning av tomgång, åtdragande av handbroms eller annat som är nödvändigt med hänsyn till säkerheten eller dirigeringen av trafiken.

14 §. Innan lastning och lossning påbörjats samt medan dessa pågår skall den person som ansvarar härför övervaka att färjan är vederbörligen förtöjd vid kajen, så att färjan icke kan glida ut från färjbryggan då bilar kör ombord eller i land. Landgång bör vara säkert fastsatt innan passagerare tillåtes gå i land eller ombord.

Landkörningsrampen och bommen som stänger körvägen till och från färjan får endast hanteras av personer som instruerats för detta ändamål.

På färjor där trafiken dirigeras med trafikljus skall befälhavaren på frigående färja eller förare av linstyrd färja hålla ljusen påkopplade då det är förbjudet att avlägsna sig från färjan och släcka nämnda ljus då det är

tillåtet att avlägsna sig från färjan. Passagerare skall ovillkorligen rätta sig efter trafikljusen.

15 §. Vid transport av farligt gods skall följande bestämmelser iakttas:

1) Angående transport av sprängämnen på färja, gäller vad [i förordningen den 24 september 1971 om explosiva ämnen (FFS 696/1971) i stöd av ÅFS (1971/12)] är stadgat.

2) Då tankbilar som transporterar eller senast transporterat brännbara vätskor eller gaser av klass I eller II eller då övriga fordon som transporterar vätskor och gaser av nämnda slag i större mängd än 250 kg tages ombord på linstyrd eller frigående färja vars rutt är högst 2,5 km, får icke övriga fordon eller passagerare medfölja.

3) Då i 2 punkten avsedda fordon tages ombord på färja vars rutt är längre än 2,5 km, skall dessa stuvas på däck så, att mellan dem och övriga fordon finns minst 1 meter fritt utrymme och får på dylik färja där bildäcket enligt sjövärdighetsbesiktningsbeviset,

a) är inräknat som passagerarutrymme medfölja högst 20 passagerare;

b) icke är inräknat som passagerarutrymme, medfölja passagerare, i utrymmen ovanom bildäck, till ett antal som framgår ur sagda bevis.

4) Transportör av i 1 och 2 punkterna nämnt gods är skyldig att före ombordkörning meddela befälhavaren på frigående färja eller föraren av linstyrd färja om mängd och slag av sådant gods.

5) På frigående färja som transporterar i 2 punkten nämnt gods skall finnas sådan brandmansutrustning varom stadgas [i förordningen den 18 februari 1972 om brandsäkerheten på fartyg (FFS 152/1972)] samt av trafiksäkerhetsverket godkänd gasmätare.

I övrigt gäller i tillämpliga delar vad om transport av sprängämnen och brännbara vätskor till sjöss är stadgat.

I färjas tidtabell kan angivas särskilda turer på vilka fordon med i 1 mom. nämnt gods har förtursrätt.

(1971:12) om tillämpning av vissa i riket gällande författningar rörande explosionsfarliga ämnen har ersatts av LL (2007:98) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor. Förordning om brandsäkerheten på fartyg (FFS 152/1972) har upphävts genom SRF om upphävande av vissa förordningar om fartygssäkerhet (FFS 732/2012).

16 §. Om färjled, som trafikeras av linstyrd färja, korsar färled, ska (2011/101)

1) (2011/101) den linstyrda färjan när den är i rörelse avge ett gult blinkande ljus utöver de ljus och signalfigurer som föreskrivs i förordningen om förhindrande av sammanstötning i inre farvatten,

2) (1982/7) på ömse sidor om färjleden invid färleden beroende av förhållandena på 500-1300 meters avstånd från färjleden, på en plats som är väl synlig från det håll därifrån fartygen kommer, vinkelrätt mot färleden uppsättas ett 144x288 centimeter stort förmärke för färja (fig. 1) med undre kanten minst två meter över vattentytan vid medelvattenstånd (M.W.), vilket förpliktigar befälhavare på fartyg som enligt sjövägsreglerna skall vara utrustat med vissla att med en lång ljudsignal anmäla sin avsikt att korsa färjleden,

3) färjans lina eller linor anbringas så, att varje lina när den är slak på farledens hela prickade bredd kommer att ligga under det av trafiksäkerhetsverket, på basen av det fastställda seglationsdjupet, bestämda dragningsdjupet.

Under seglationssäsongen skall det ovan i 1 mom. 2 punkten nämnda förmärket för linstyrd färja nattetid eller vid dålig sikt belysas om korsande färled har försetts med ledfyror enligt 3 § förordningen den 25 februari 1961 om säkerhetsanordningar för sjöfarten (FFS 125/1961). När de lokala förhållandena så kräver kan förmärke för linstyrd färja placeras annorlunda än vad ovan sägs och vara större, så att märkets och figurens mått ökas med hälften. Landskapsregeringen kan utfärda närmare bestämmelser om märkets beteckningar och konstruktion samt om belyningsanordningarna.

Färjans lina eller linor får icke onödigtvis hållas strama så att trafik över färjleden förhindras.

Färjled där isfärja trafikerar eller där bro över isväg används skall förses med förmärke i enlighet med 1 mom. 2 punkten. Övre kanten av nämnda märke skall förses med radarreflektor och vid behov med ett gult ljus som blinkar om natten. Dessutom förses färjleden i bägge ändpunkter med radarreflektorer och vitt ljus som lyser om natten. (1982/7)

Om färjled inte korsar färled skall den förses med ett märke i enlighet med 2 mom. c punkten. Märket placeras vid färjlägena eller intill allmän färled på ett avstånd av 50-200 meter från färjleden. Därtill kan i samband med märket användas en skylt med texten "Varning för vajer". (1982/7)

17 §. Har styrbar färja i fall, som avses i 5 § 1 och 2 mom., för färd i isränna kastat loss från styrlinan används varningsanordningar som avses i 7 §.

18 §. Då styrbar och linstyrd färja trafikerar längs styrlina och styrbar färja trafikerar lösgjord från styrlina i de i 5 § 1 och 2 mom. nämnda fallen skall förare tillse att fartyg som använder korsande färled får passera före färjan och föraren skall innan han sätter färjan i rörelse, såvitt möjligt förvissa sig om att fartyg inte nalkas i färleden på ett sådant sätt att fara för sammanstötning kan uppkomma. Maskindrivet fartyg med en längd under 7 meter, roddbåt eller därmed jämförbar farkost samt segelbåt med en längd under 7 meter skall hålla undan för färjan. (1982/7)

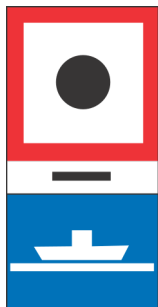
När fartyg nalkas färjleden skall föraren av färja tillse att färjans lina eller linor icke i färleden hindrar fartygets färd. Om vattendraget vid färjleden skall reserveras för knippbogsering av virke eller på grund av tillfällig annan transport upplåtas för sjötrafik till ett större djup än det fastställda seglationsdjupet eller större bredd än ledmärkena anger, skall linstyrd färjas lina eller linor vid behov sänkas ned till färjledens botten. Den som verkställer tillfällig transport skall dock i tillräckligt god tid på förhand till vederbörande vägmästare eller föraren av färja anmäla tidpunkten för den kommande transporten och, innan färjleden korsas, ytterligare försäkra sig om att färjans lina eller linor vilar på botten.

Där de lokala förhållandena sådant påkallar kan landskapsregeringen efter att hava hört trafiksäkerhetsverket meddela närmare säkerhetsbestämmelser angående

N 8 LL (1964:16) om kommunalvägar

farleds och färjleds korsningsområde och trafiken inom sådant.

19 §. Belägges användning av frigående färja med avgift skall bestämmelse härom anslås på vederbörande färjbryggor eller i deras omedelbara närhet.

Figur 1.

N 8 Landskapslag (1964:16) om kommunalvägar

1 kap. Allmänna stadganden

1 §. Denna lag gäller sådana av kommun övertagna allmänna vägar, som icke enligt landskapslagen den 17 juli 1957 om införande av landskapslagen (1957:24) om allmänna vägar i landskapet Åland hänförts till allmänna vägar, liksom även vägar, vilka kommun framdeles enligt stadgandena i denna lag besluter bygga eller övertaga.

2 §. Till kommunalväg höra körbanan samt de områden, anläggningar och anordningar, som varaktigt erfordras för vägens bestånd och begagnande, såsom vägren, slänt, bankett, dike, mötes-, vänd- eller hållplats, mindre upplags- eller parkeringsområde, som ansluter sig omedelbart till vägen, samt skyddsvärn, trumma, bro, färja med färjläge och färjled samt brygga, som förklarats ansluten till vägen, ävensom vägmärke. Till väg såsom dess biområden höra dessutom platser, vilka varaktigt erfordras för uttagning och transport av väghållningsämnen.

Område, som avses i 1 mom., utgör vägområdet. Vägområde, vars gränser icke fastställts vid lantmäteriförrättning, sträcker sig till ett avstånd av en meter från yttre kanten av diket eller, där dike icke finnes, vägslänten eller -skärningen.

3 §. Kommunalväg förvaltas av den kommun, inom vilken den befinner sig.

Har kommunalväg betydelse för samfärdseln i annan kommun än den, inom vars område den befinner sig, må mellan kommunerna avtal ingås om att den andra kommunen omhänderhar väghållningen eller deltagar i väghållningskostnaderna.

2 kap. Om vägplan, vägrätt och vägförrättning

4 §. En kommun som har för avsikt att bygga kommunalväg kan anhålla hos landskapsregeringen om uppgörande av vägplan och kostnadsförslag för vägen. Till

anhållan skall fogas kommunfullmäktiges förberedande beslut om byggande av vägen, karta på vilken den planerade vägsträckningen inritats samt förteckning över dem som vägen är avsedd att betjäna. En kommun kan även besluta att själv göra upp vägplan och kostnadsförslag. Efter att vägplanen och kostnadsförslaget uppgjorts och tillställts kommunen, i det fall att landskapsregeringen uppgjort vägplanen, kan kommunen anhålla hos landskapsregeringen om förhandsbesked rörande byggnadsbidrag för vägen. (1997/80)

Är väg gemensam för två eller flera kommuner, må vägplan uppgöras och förhandsbeslut om byggnadsbidrag fattas endast under förutsättning att kommunerna utfäst sig att svara för vägens byggande och underhåll i hela dess sträckning.

Innan vägplan antas skall den ha varit framlagd till allmänt påseende under 14 dagars tid. Beslut om att anta vägplanen och bygga vägen skall underställas landskapsregeringen för fastställelse. I anslutning till fastställelsebeslutet beviljas kommunen vägrätt. (1987/24)

Då frivillig överenskommelse med berörda fastighetsägare angående upplåtande av nödigt vägområde, ersättning för mark, skada och men eller för vägmateriel icke kunnat träffas, bör kommunen hos [länsstyrelsen] anhålla om förordnande för vägförrättning.

Vid handläggning av i denna paragraf nämnda ärenden skola i tillämpliga delar stadgandena i landskapslagen (1957:23) om allmänna vägar i landskapet Åland lända till efterrättelse.

5 §. Vägrätten innefattar rätt för kommunen att taga i besittning och nyttja för i 2 § avsedda vägändamål det område, som erfordras för vägen, utan hinder av den rätt annan äger med avseende å fastigheten.

Vägrätten innefattar jämväl rätt att från vägområdet avlägsna träd, buskar och andra naturhinder, som äro till men för väghållningen, samt att avhugga grenar, som sträcka sig över sagda områden.

Utgör anordning eller anläggning eller ock fristående byggnad, som icke användes som bostad, sådant hinder för byggande av väg, att byggnadskostnaderna, utan flyttning av anordningen, anläggningen eller byggnaden, skulle bliva ansenligt högre eller annars betydande olägenhet därav följa och förorsakar icke flyttningen av hindret dess ägare skada eller nämnvärt förfång, må landskapsregeringen vid vägrättens beviljande besluta om flyttning av anordningen, anläggningen eller byggnaden till lämplig plats.

Utänför vägområdet må landskapsregeringen på anhållan bevilja kommunen rätt att avlägsna trafiksäkerheten äventyrande träd och buskar, likväl icke träd eller buskar, som växa på tomt eller i trädgård eller som annars tagits under särskild omvårdnad, med mindre synnerliga skäl därtill föreligga. Om avlägsnande av här avsedda träd och buskar eller avhuggning av grenar skall markens ägare eller innehavare på förhand i god tid underrättas.

6 §. Kräves oundgängligen för undvikande av oskäliga kostnader för väghållningsskyldighetens fullgörande, att grus, sten eller annat väghållningsämne tages från fastighets mark, må landskapsregeringen förordna, att i 5 § 1 mom. avsedd bestående nyttjanderätt därtill skall

medgivnas, såframt betydande förfång icke därigenom tillskyndas sagda fastighet. Samtidigt må förordnas om nyttjande av väg eller mark för transport av väghållningsämne.

3 kap. Om väghållning

7 §. *Väghållning* omfattar byggande och underhåll av väg.

Med *byggande av väg* avses anläggning av ny väg samt flyttning, breddning och annan förbättring av förefintlig väg.

Såsom *underhåll av väg* anses åtgärder som är erforderliga för bibehållande av vägen i ändamålsenligt skick, däri inberäknat renhållning med uppsamling och bortforsling av avfall från vägen samt öppethållande av väg vintertid. (1981/7)

8 §. Väg skall till sin sträckning och bredd samt även eljest byggas så, att ändamålet därmed uppnås på bästa möjliga sätt utan att någon åsamkas större skada eller förfång än nödvändigt.

Väg skall hållas i det skick dess ändamål och nytta förutsätta, såvitt det kan ske med skäliga kostnader.

På område, för vilket stads- eller byggnadsplan fastställts eller där tätbebyggelse finnes eller är i utveckling, må väg icke byggas så, att genomförandet av den fastställda eller framtida planen därigenom skulle kunna försvåras.

9 §. Väghållningen ombesörjes av kommunens vägnämnd, på vilken det jämväl ankommer att besluta om de begränsningar av trafiken, som varaktigt eller tillfälligt kunna påkallas av vägens bärkraft eller andra omständigheter. Begränsningar, förbud, påbud och varningar böra anges med trafikmärken.

10 §. Grind eller bom får inte hållas på kommunalväg utan kommunens tillstånd. (1997/80)

Byggnad, stängsel som äventyrar trafiksäkerheten eller annan varaktig anordning får inte uppföras på närmare än tolv meters avstånd från vägbanans mittlinje. En kommun kan dock på ansökan medge undantag från detta förbud, där det kan ske utan att trafiksäkerheten äventyras eller framtida ombyggnad av vägen försvåras. (1997/80)

Angående byggnadsverksamheten på område, för vilket fastställts i byggnadslagstiftningen förutsatt plan eller föreskrift, gäller vad därom är särskilt stadgat.

11 §. (1997/24) Vintertid skall kommunalväg hållas fri från hinder av snö och is i den utsträckning som erfordras för motorfordonstrafik, om det inte är onödigt på grund av samfärdselns ringa omfattning eller av andra särskilda skäl.

12 §. Upphävd (1997/24).

13 §. För vägbygge förordnar landskapsregeringens [vägavdelning] en övervakare, som äger följa byggnadsarbetet och tillse, att givna föreskrifter om arbetets utförande iakttagas. Övervakaren må besluta om arbetets inställande, men beslutet skall omedelbart underställas vägsynenämnden för avgörande.

Slutsyn på vägbygge förrättas av en vägsynenämnd och den för bygget förordnade övervakaren. I vägsy-

nenämnden ingår en representant för landskapet, tillika ordförande, och en representant för vägnämnden i kommunen. Har en entreprenör anlåtits vid vägbygget, får han själv eller ombud för honom närvara vid synen och yttra sig över gjorda anmärkningar. (1997/24)

Vid slutsyn föres protokoll, som fordarsammast över-sändes till landskapsregeringen och kommunens vägnämnd.

4 kap. Om kostnaderna för väghållningen och om landskapsbidrag

14 §. Väghållningen bekostas med kommunens medel. Enskild person, som nyttjar eller har behov av vägen, må icke åläggas att deltaga i väghållningskostnaderna, med mindre vägen för hans behov enligt mellan honom och kommunen ingånget avtal skall byggas eller underhållas på ett sätt, som är kostsammare än vad som i allmänhet fordras enligt denna lag.

Har i 3 § 2 mom. avsett avtal ingåtts mellan kommuner och därvid jämväl avtalats om kostnadernas fördelning, lände det till efterrättelse. Föreligga i annat fall giltiga skäl för kommuns åläggande att deltaga i väghållningskostnaderna på annan kommuns område och sänjas kommunerna icke om kostnadernas fördelning, må landskapsregeringen bestämma, att fördelning av kostnaderna skall verkställas och enligt vilken grund detta skall ske.

15 §. Kommun må icke uppbära ersättning för nyttjande av kommunalväg eller område, anläggning eller anordning, som hör till sådan väg. Avgift må dock uppbäras för anlåtande av till kommunalväg hörande färja. Beslut om fastställande av sådan avgift som likväl icke må vara högre än vad kostnaderna för färjans underhåll förutsätta, skall underställas landskapsregeringen.

15a-17 §§. Upphävda (1997/24).

18 §. 1 mom. upphävt (1987/24).

Statistiska och ekonomiska uppgifter om kommunalvägarna och om trafiken på dem bör av kommunen insamlas och insändas till landskapsregeringen enligt därom meddelade föreskrifter.

19 §. För byggande av kommunalväg beviljas landskapsbidrag efter prövning inom ramen för härför anvisade anslag.

5 kap. Om vägnämndens uppgifter

20 §. Den kommunala vägnämnden äger bereda och verkställa ärendena angående förvaltningen av kommunalvägarna.

Det ankommer på vägnämnden särskilt

1) att årligen uppgöra beräkning över kommunens utgifter enligt denna lag;

2) att bereda ärenden rörande övertagande av väg till kommunalväg eller byggande av kommunalväg;

3) att taga initiativ till indragning av kommunalväg, som anses obehövlig; samt

4) att övervaka underhållet av kommunalvägarna.

3 mom. upphävt (1987/24).

N 9 LL (1980:46) om landskapsandel för underhållskostnader för gator

6 kap. Om övertagande av väg och om indragning av kommunalväg

21 §. Beslut om att bygga kommunalväg eller om att ändra enskild väg till kommunalväg skall fattas av kommunfullmäktige. Beslutet skall underställas landskapsregeringen för fastställelse. (2005/28)

Landskapsregeringen må förvägra fastställelse av i 1 mom. nämnt beslut, om vägen anses äga ringa betydelse för samfärdseln på orten eller på grund av sin längd eller av annan orsak medför i förhållande till trafikbehovet oskäliga kostnader.

22 §. Kommun må besluta, att kommunalväg skall indragas om vägen i väsentlig mån förlorat sin betydelse för samfärdseln. Beslutet skall underställas landskapsregeringen för fastställelse.

23 §. Då kommunalfullmäktiges i detta kapitel omfördämda beslut fastställs av landskapsregeringen, skall landskapsregeringen tillika bestämma den tidpunkt, då ifrågakvarande väg förändras till kommunalväg eller indrages. Avser kommunalfullmäktiges beslut övertagande av väg till kommunalväg, må ock bestämmas, att vägen övertages efter det densamma blivit godkänd vid i 13 § avsedd slutsyn eller att tidpunkten fastställs genom särskilt beslut efter nämnda slutsyn.

I 1 mom. nämnd tidpunkt må icke utan särskilda skäl fastställas annorledes än till utgången av ett kalenderår, ej heller må tiden mellan beslutet och dess ikraftträdande bestämmas så kort, att nödiga förberedande åtgärder icke kunna vidtagas.

24 §. Om förändring av kommunalväg till landsväg eller bygdeväg gäller, vad i landskapslagen (1957:23) den 17 juli 1957 om allmänna vägar i landskapet Åland är stadgat om förändring av enskild väg till allmän väg.

2 mom. upphävt (1987/24).

7 kap. Särskilda stadganden

25 §. Närmare bestämmelser om verkställighet och tillämpning av denna lag utfärdas genom landskapsförordning.

N 9 Landskapslag (1980:46) om landskapsandel för underhållskostnader för gator

1 §. I enlighet med denna lag utgår till kommun landskapsandel för godtagbara underhållskostnader för gator och för vägar inom område med byggnadsplan.

Vad i denna lag föreskrivs om gata skall i tillämpliga delar gälla även för väg inom byggnadsplaneområde samt för sådan gångbana som hör till gata eller väg inom byggnadsplaneområde.

2 §. Såsom till landskapsandel berättigande kostnader för i 1 § avsett underhåll anses kostnader för kommuns åtgärd för att hålla körbana i ett för trafiken tillfredsställande skick såsom reparation av gatubeläggning, sådan ombeläggning som enligt 68 § byggnadslagen (1979:61) för landskapet Åland inte är att anse som anläggande av gata, hållande av grusbelagd gata jämn och dammbindning på grusbelagd gatas körbana.

Till gatuunderhåll hänförs underhåll av refuger, skyddsräcken, vägmärken och andra dylika anordningar inom gatuområde. Gatuunderhållet omfattar även de åtgärder som vintertid är nödvändiga för att hålla gatan i ett för trafiken tillfredsställande skick såsom avlägsnande av snö och is, hållande av gatuytan jämn, sandning, samt hållande av rännstenar, regnvattensrännor och -brunnar öppna.

Byggnadslag (1979:61) för landskapet Åland har ersatts av plan- och bygglag (2008:102) för landskapet Åland.

3 §. Såsom kostnader för underhåll av gata anses inte kostnader som orsakas av

1) underhåll av gata som är viktigt för genomfartstrafik i fråga om sådan del av gata till vilken utfart inte finns från tomter och tvärgator om inte särskilda anslutningar inrättats;

2) underhåll av gata som betjänar kommunens interna förbindelsestrafik om gatan beträffande anslutningar kan jämställas med i 1 punkten avsedd gata; samt

3) underhåll av plantering och trafikljus samt av kostsam bro, tunnel, skärning eller bank.

Till kostnader som berättigar till landskapsandel räknas likväl även kostnader för underhåll av kör- och gångbana som hör till en i 1 mom. 3 punkten avsedd kostsam bro, tunnel, skärning eller bank.

4 §. Upphävd (1989/64).

5 §. (1993/80) I denna lag avsedd landskapsandel beviljas av [landskapsstyrelsen] i enlighet med landskapslagen (1993:70) om landskapsandel till kommunerna.

6 §. Upphävd (1989/64).

7 §. Närmare bestämmelser om verkställighet och tillämpning av denna lag utfärdas vid behov genom landskapsförordning.

8 §. Denna lag tillämpas första gången på underhållskostnader för år 1980. Med avvikelse från vad i 4 § 2 mom. föreskrivs utgår till kommun för åren 1980-83 landskapsandel i enlighet med kommunens bärkraftsklass som följer:

Kommunens bärkraftsklass	Landskapsandel i procent
1	14,2
2	13,6
3	13,0
4	12,4
5	11,8
6	11,2
7	10,6
8	10,0
9	9,4
10	8,8

N 10 Landskapslag (2008:59) om enskilda vägar i landskapet Åland

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Denna lag gäller alla enskilda vägar, med undantag av sådana vägar som endast ägaren eller innehavaren av vederbörande fastighet har rätt att nyttja. På väg som även annan har rätt att nyttja, men till vilken ingen äger bestående nyttjanderätt, tillämpas denna lag endast där det är uttryckligen stadgat.

Vad som i denna lag föreskrivs om vägrätt gäller också servitutsrätt till förmån för enskild vägförbindelse eller bestående nyttjanderätt som givits med stöd av annan lagstiftning.

2 §. Vad som i denna lag sägs om fastighet gäller i tillämpliga delar också outbrutet område, gruva och byggnad eller inrättning på annans mark som är avsedd att vara bestående.

De rättigheter som avses i denna lag kan stiftas att belasta också samfällt område.

Likställd med ägaren är enligt denna lag innehavaren av en fastighet som äger bestående eller under hans eller hennes livstid eller annars under obestämd tid gällande rätt att besitta fastigheten.

3 §. Bestämmelser i annan lag om enskild väg eller väg som skall anses som enskild, eller om annat i denna lag avsett område som avviker från eller går utöver bestämmelserna i denna lag, skall tillämpas. I övrigt skall denna lag tillämpas även på vägar, som med stöd av annan än denna lag byggts eller byggs som enskild väg eller på annan grund skall anses vara enskild väg.

Denna lag tillämpas även på detaljplanerat område med undantag från bestämmelserna om servitut i 154 § 1 mom. 11 punkten fastighetsbildningslagen (FFS 554/1995).

En enskild väg eller vägdel eller en trafikled till vilken trafiken på den är avsedd att överföras upphör då den såsom gata upplåts till allmänt bruk enligt bestämmelser i annan lag. I ett beslut genom vilket en gata godkänns för sitt ändamål skall bestämmas vilka vägar eller vägdelar som på motsvarande sätt upphör.

På ett detaljplanerat område skall kommunen överta väghållningen från den tidpunkt den blivit skyldig att anlägga en gata, till vilken trafiken på en enskild väg eller en del därav är avsedd att överföras, eller har börjat bygga en sådan gata. En vägdelägare, då ett väglag inte har grundats, eller ett väglag har rätt att föra frågan om kommunens skyldighet att omhänderta väghållningen till landskapsregeringen för behandling och landskapsregeringen får vid vite ålägga kommunen att fullgöra denna skyldighet.

Då en väg enligt 3 mom. upphör, skall beträffande upplösningen av väglaget och betalningen av dess skulder det som bestäms om indragning av väg i 91 § 4 mom. följas. Likaså skall 94 § tillämpas, såvida vägområdet inte hör till en gata som avses i 3 mom.

4 §. Denna lag ändrar inte något i vad som anses bör vara gällande angående rätten att beträda och röra sig på annans mark.

5 §. I fråga om byggande av bro, trumma eller färja med färjeläge och färjeled samt därtill hörande anordningar i vattendrag gäller särskilda bestämmelser. Om byggande av bro eller trumma på någon annans område gäller, om därtill inte fordras tillstånd enligt vattenlagen (1996:61) för landskapet Åland, det som i denna lag sägs om byggande av väg, men vid utförandet av arbetet skall därutöver bestämmelserna i vattenlagen följas.

6 §. Följande termer används i denna lag:

Enskild väg: Väg som inte är allmän väg. En enskild väg kan även vara en gångstig eller väg som används endast vintertid eller en väg som enbart är avsedd för en viss typ av trafik.

Vägområde: område som behövs för körbana, gång- och cykelbana samt områden, anläggningar och anordningar som hör till vägen såsom vägren, slänt, vägbank, dike, skilje- och gränsremsa, mötes- och vändplats, upplagsplats som behövs för väghållning i anslutning till vägen, belysningsanordningar och trafikljus, bro, trumma, bullerhinder, färja med färjeläge och färjeled, skyddsräcken och vägmärken.

Skogsväg: en väg som huvudsakligen är avsedd för transporter som behövs för skogsbruket.

Befintlig väg: väg för vilken fastställts vägrätt på basen av denna lag eller annan lag som avses i 3 § 1 mom.

Väghållning: byggande och underhåll av väg.

Byggande av väg: anläggande av en ny väg samt flyttning, breddning och annan grundförbättring av väg.

Underhåll av väg: åtgärder som krävs för att behålla vägen i ett skick som motsvarar dess ändamål, inklusive snöröjning och renhållning.

Vägrätt: bestående rätt att använda en annan fastighets område för vägändamål enligt denna lag.

Vägdelägare: innehavare av vägrätt.

Väglag: sammanslutning av vägdelägare.

Vägenhet: fördelningsgrunden för fördelning av väghållningsskyldigheten och de därav uppkomna kostnaderna mellan vägdelägarna.

Vägnämnden: landskapets vägnämnd för enskilda vägar.

7 §. En väg skall till sin sträckning, bredd och även annars byggas så, att ändamålet på bästa sätt uppnås utan att någon åsamkas större skada eller förfång än behovet kräver.

En väg får inte byggas, om den inte med hänsyn till användningen av tidigare enskilda och allmänna vägar samt andra från allmän synpunkt beaktansvärda omständigheter bör anses ändamålsenlig. Detsamma gäller om byggandet av vägen kan åstadkomma betydande förstörelse i naturen, beskär kulturvärden i miljön eller på annat liknande sätt i avsevärd mån kränker allmänt intresse. På ett område för vilket det finns en gällande detaljplan eller vilket hör till ett område i behov av planering får en väg inte byggas så att genomförandet av en gällande plan eller framtida plan därigenom kan försvåras.

Vad i 1 och 2 mom. är sagt om byggande av väg skall även tillämpas på annan åtgärd, som gäller användning av område för ändamål som avses i denna lag.

Vägen skall hållas i sådant skick som dess ändamål och nyttan därav förutsätter, med beaktande av att underhållet inte vållar vägdelägarna oskäliga kostnader.

N 10 LL (2008:59) om enskilda vägar

Vill någon vägdelägare ha en väghållning som helt eller till viss del är av uppenbart högre standard än vad som ovan i denna paragraf är sagt, skall han eller hon, vid behov i förskott, betala därav orsakade merkostnader.

8 §. Om byggandet av en väg betydligt försämrar de naturvärden på grund av vilka ett område har införlivats eller avses bli införlivat i nätverket Natura 2000, som avses i 21 § landskapslagen (1998:82) om naturvård, och om inga hinder för byggandet av vägen annars finns, skall den som saken gäller i samråd med miljöbyrån vid landskapsregeringen försöka finna ett sådant alternativ till byggandet av vägen där olägenheterna blir så små som möjligt.

Om det inte är möjligt att till skäligen merkostnader bygga vägen så att den på ett tillfredsställande sätt tjänar användarens behov, är landskapet, om så yrkas, skyldigt att ersätta olägenheten eller lösa in det område för vilket ansökan om grundande av vägrätt har lämnats in.

Ersättande av den olägenhet enligt 1 mom. som orsakas av att vägen över huvudtaget inte kan byggas eller inlösning av ifrågasvarande område handläggs och avgörs enligt 7 kap. i landskapslagen om naturvård.

2 kap. Vägrätt samt annan för väghållning och nyttjande av väg nödvändig rätt

9 §. Om det för ett ändamålsenligt användande av en fastighet är viktigt att få vägförbindelse över en annan fastighets område och detta inte orsakar någon fastighet betydande olägenhet, skall den fastighet som behöver vägförbindelsen vid en vägförrättning ges vägrätt.

En vägrätt kan också gälla upplåtelse av ett behövtilläggsområde för flyttning eller annan förbättring av en befintlig väg, om inte något annat följer av 17 §.

Vid flyttning av en väg kan grunden för beviljande av vägrätt också vara den betydande nytta en kortare vägförbindelse innebär för den fastighet som innehar vägrätten.

Vägrätt kan också grundas så att den belastar ett samfällt område och vägområdet för en allmän väg. I fråga om anslutning av en enskild väg till en allmän väg samt om utförande av arbete på vägområdet gäller vad som bestäms i landskapslagen (1957:23) om allmänna vägar.

10 §. Är en befintlig väg viktig för ett ändamålsenligt användande av en fastighet som inte har rätt till denna väg, skall fastigheten ges vägrätt om detta inte leder till betydande men för den fastighet, på vars mark vägen går, eller för någon som sedan gammalt har rätt till vägen. Här avsedd vägrätt beviljas vid vägförrättning eller genom vägnämndens eller ett väglags beslut i enlighet med vad nedan sägs.

Om trafiken till en fastighet på grund av ändrade förhållanden kan ordnas mer ändamålsenligt genom en annan befintlig väg, kan fastigheten under de förutsättningar som anges i 1 mom. beviljas vägrätt till denna väg samtidigt som en vägrätt som tidigare beviljats fastigheten kan upphävas. Beslut om dessa frågor fattas vid en vägförrättning eller vägnämndens förrättning.

11 §. Har det sätt på vilket en vägdelägare använder en väg förändrats så att det medför oskälig olägenhet för

en fastighet genom vars område vägen löper eller för en annan vägdelägare, kan den vägrätt som hör till vägdelägarens fastighet upphävas, om i stället för denna vägrätt samtidigt beviljas en vägrätt som avses i 9 § 1 mom. eller 10 § 1 mom.

Om en oskälig olägenhet inte kan undanröjas genom reglering enligt 1 mom. och vägrätten är nödvändig för att den delägare som vållar olägenheten skall kunna använda sin fastighet ändamålsenligt, skall delägaren betala ersättning för den ökade olägenhet som beror på förändringen av det sätt på vilket vägen används.

De ärenden som nämns i 1 och 2 mom. avgörs vid en vägförrättning.

12 §. Om det på grund av en förutsebar förändring i förhållandena eller av andra särskilda skäl inte är ändamålsenligt att grunda en bestående vägrätt, kan vägrätten grundas för en viss bestämd tid.

I detta fall skall bestämmas om en tidpunkt eller händelse fram till vilken vägrätten gäller.

13 §. Är en befintlig väg viktig för att en näringsidkare skall kunna bedriva sin verksamhet, skall denne ges rätt att nyttja vägen, om vägen är så byggd att den lämpar sig för den trafik som verksamheten kräver och den fastighet, på vars område vägen ligger, eller någon som tidigare har rätt till vägen, inte därigenom orsakas betydande förfång. Denna rätt att nyttja väg kan beviljas av väglaget eller vägnämnden.

Har förhållandena förändrats så att användningen av en väg som bygger på en rätt som avses i 1 mom. skulle kunna ordnas mer ändamålsenligt genom en annan befintlig väg, kan innehavaren av rätten under de förutsättningar som anges i 1 mom. beviljas rätt att använda denna väg och hans eller hennes tidigare rätt kan samtidigt upphävas.

Har användningen av en väg som bygger på en rätt som avses i 1 mom. förändrats så att det medför oskälig olägenhet för en fastighet genom vars område vägen löper, eller för en vägdelägare, kan rätten upphävas, om i stället för denna rätt samtidigt beviljas motsvarande rätt till en annan befintlig väg. Om en oskälig olägenhet inte kan undanröjas på detta sätt och det alltså är nödvändigt att vägen används för idkande av trafik eller annan näring, skall näringsidkaren betala ersättning för den ökade olägenhet som beror på förändringen i det sätt på vilket vägen används.

De ärenden som nämns i 2 och 3 mom. avgörs vid en vägförrättning eller vägnämndens förrättning.

14 §. Om en vägrätt eller en rätt att nyttja väg inte kan beviljas på grund av det förfång nyttjandet av vägen orsakar kan en begränsad vägrätt trots allt grundas, om förfånget kan undvikas genom en begränsning av användandet av vägen till viss årtid eller till transporter av visst slag eller genom beviljande av en på annat sätt begränsad rätt till vägen.

15 §. Nyttjanderätt till mark vid sidan av väg som behövs till upplagringsplats för virke eller nyttjanderätt för parkeringsplats för vägdelägare som inte kan beviljas vägrätt ända fram till sin fastighet, skall grundas vid en vägförrättning om rätten behövs för undvikande av oskäliga kostnader. Nyttjanderätten kan beviljas om

detta inte leder till betydande förfång för den fastighet till vilken området hör.

Leder en väg till en strand, kan nyttjanderätt till jord- eller vattenområde som krävs för båtplats och brygga likaså under motsvarande förutsättningar beviljas för att vägdelägarna skall kunna komma till sina fastigheter. Beviljad rätt tillkommer vägdelägarna gemensamt.

Kostnaderna för grundande av i denna paragraf avsedda rättigheter hänförs till vägbyggnadskostnaderna. När kostnaderna för grundandet av rättigheterna samt för iståndsättande och underhåll av område och brygga fördelas mellan vägdelägarna, gäller i tillämpliga delar vad som sägs i 23 § om fördelning av väghållningskostnader.

16 §. Då rättigheter enligt detta kapitel beviljas, skall eventuella begränsningar vid nyttjandet av rättigheterna samtidigt bestämmas, och, såvida det inte gäller en rätt till en befintlig väg, det område som omfattas av rättigheten.

17 §. En vägrätt som i enlighet med bestämmelserna i denna lag beviljats vid vägförrättning eller genom vägnämndens eller ett väglags beslut samt sådana rättigheter som avses i 15 § gäller såsom bestående nyttjanderätter oberoende av andra rättigheter som hänför sig till fastigheten. Sådan vägrätt får även den som med stöd av nedanstående bestämmelser förpliktats att i egenskap av vägdelägare delta i väghållningen. Om en del av en väg berörs av flera vägrätter, utvidgas de smalare vägrätterna till att motsvara de bredare vägrätterna.

En sådan rätt som avses i 1 mom. uppstår också till tilläggsområde som krävs för uträttning, breddning eller annan förbättring av en väg, flyttning av väg undantagene, och som tagits i användning med ägarens samtycke.

En för näringsidkare beviljad rätt att nyttja väg är oberoende av annan rätt till fastigheten i kraft, så länge vägen fortgående begagnas för den näringsverksamhet för vilken rätten beviljats.

18 §. Vägrätten innefattar rätt att från vägområdet avlägsna träd, buskar och andra naturhinder, som är till men för väghållningen, samt att hugga av grenar som sträcker sig ut över vägområdet.

Utanför vägområdet får rätt ges att avlägsna träd och buskar eller grenar som uppenbart kan äventyra trafik-säkerheten såvida de inte växer på tomt eller byggnadsplats eller i trädgård eller som annars tagits under särskild omvårdnad och inte synnerligen vägande skäl att ta bort dem finns. Områdets ägare eller innehavare skall underrättas i god tid innan växtligheten tas bort.

Vid en vägförrättning får bestämmas att en anordning, anläggning eller fristående byggnad som inte är en bostad skall flyttas om flyttningen inte orsakar dess ägare skada eller nämnvärt förfång och vägbyggandet annars skulle bli orimligt dyrt.

19 §. Om det är påkallat ur trafiksäkerhets- eller väghållningssynpunkt, kan uppförandet av byggnad, stängsel eller annan varaktig anordning vid enskild väg förbjudas inom en 12 meter bred zon räknat från vägens mittlinje.

Ett förbud gäller inte inom detaljplanerat område.

20 §. Grind eller bom får förbjudas på en väg, om förbudet är nödvändigt på grund av trafiken och oskäligt förfång inte vållas den fastighet, över vars område vägen löper. Detta gäller bara om det inte av trafiksäkerhetsskäl eller annat viktigt skäl krävs att grinden eller bommen finns kvar.

Ett förbud får helt eller delvis upphävas, om förbudet inte behövs längre eller vägande skäl för att ta bort det anförs.

Förbud eller upphävande av förbud skall delges sakägarna på det sätt som anges i 116 § kommunallagen (1997:73) för landskapet Åland.

21 §. Grundar sig en rätt att bygga väg över annans fastighets område eller att använda en befintlig väg eller i 15 § avsedd rätt endast på avtal, som ingåtts medan denna lag är i kraft, binder avtalet endast dem som ingått eller godkänt detsamma eller är deras arvingar.

I fråga om sådan på avtal grundad väg eller rätt skall, förutom vad i 1 mom. är sagt, endast bestämmelserna i 11 kapitlet i denna lag tillämpas.

3 kap. Väghållningsskyldighet

22 §. Samtliga som erhållit rätt till väg eller vars fastighet helt eller delvis ligger inom det område, som vägen bör anses betjäna genom att den krävs eller kan användas för transporter till och från området, är skyldig att såsom vägdelägare i enlighet med sin andel bygga och underhålla vägen. Den som inte sedan gammalt är vägdelägare kan emellertid inte tvingas att i egenskap av vägdelägare delta i väghållningen i fråga om befintlig väg, så länge denna inte används för hans eller hennes fastighet.

Motsätter sig en betydande del av dem som skulle vara skyldiga att delta i väghållningen anläggandet av en ny väg, och skulle den planerade vägen uppenbarligen för flera fastigheters vidkommande tills vidare behövas endast i ringa utsträckning, får beslut fattas om anläggande av vägen endast på åtgärd av dem som önska det utan att de övriga tvingas delta.

Framställs yrkande att fastighetsägaren i egenskap av vägdelägare skall delta i väghållningen, men vägen på grund av annan befintlig förbindelseled till fastigheten eller av annan sådan orsak inte är nödvändig för fastigheten och ägaren meddelar att han eller hon för fastighetens del avstår från att använda vägen, kan han eller hon inte tvingas att i egenskap av vägdelägare delta i väghållningen.

23 §. Väghållningsskyldigheten skall fördelas mellan vägdelägarna efter den nytta var och en kan anses ha av vägen. Vid uppskattningen av nyttan skall storleken av vägdelägarrens fastighet inom det område som vägen betjänar beaktas, och i vilken utsträckning vägen för varje delägarers del används eller kommer att användas för olika transporter. Om en vägdelägare driver en näring som genererar trafik skall även detta beaktas.

För fördelning av väghållningsskyldigheten och de därav uppkomna kostnaderna mellan vägdelägarna fastställs *vägenheter* för dem i enlighet med de grunder som anges i 1 mom. På basen av vägenheterna fastställs *vägavgifter*. Om byggandet av en väg till någon del som inte kommer alla vägdelägare till nytta orsakar särskilda

N 10 LL (2008:59) om enskilda vägar

kostnader, kan särskilda vägenheter fastställas för fördelningen av dem. Vägdelägarna kan besluta att vägavgiften utöver den avgift som fastställs på basen av vägenheter ska omfattas en grundavgift som är lika stor för alla vägdelägare och som täcker de direkta kostnaderna för skötseln av väglagets administrativa ärenden.

Om en fastighet har behov av en nybyggd väg först senare, har fastighetens ägare rätt att fordra att betalningen av vägavgiften avseende byggnadskostnaderna för fastighetens del fastställs i form av högst tio lika stora rater.

Om en vägdelägare använder vägen tillfälligt på ett sätt som avsevärt avviker från vad som har beaktats vid fastställandet av vägenheter, kan en bruksavgift som motsvarar den uppskattade användningen av vägen fastställas för sådana tillfälliga transporter. Avgiften kan bestämmas retroaktivt för högst ett år från den tidpunkt då den fastställs.

För näringsidkare, som på basen av bestämmelserna i 13 § fått rätt att nyttja väg, fastställs en bruksavgift. Om någon har fått rätt att använda vägen för något annat än en fastighet med stöd av någon annan lag än denna, kan för denna person i stället för vägavgift fastställas en bruksavgift, om användningen av vägen endast är tillfällig. Bruksavgiften är en årlig avgift, om inte något annat avtalas, och i fråga om grunderna för fastställandet iakttas 26 §.

24 §. Om den som enligt 9, 10, 12 eller 13 §§ fått rätt till väg kan anses ha haft betydande nytta av det byggande av vägen som utförts under de tjugo senaste åren innan rätten till vägen grundades eller beviljades eller rätten att använda vägen uppkom, kan han eller hon åläggas att betala en skälig del av kostnaderna för byggandet av vägen. När ersättningens storlek bestäms skall den tid beaktas som gått från byggandet av vägen och nyttan av vägen.

Vad i 1 mom. är sagt gäller inte fastighet som tillkommit vid delning, när mot denna svarande väghållningsskyldighet redan beaktats vid bestämmandet av den delning underkastade fastighetens väghållningsskyldighet.

Ersättning enligt 1 mom. bestäms endast om väglaget eller vägdelägarna tillsammans eller någon av dem yrkar att ersättning skall bestämmas. Ersättningen skall betalas till väglaget eller, om det inte finns något väglag, till vägdelägarna gemensamt. Om inte de vägdelägare som är närvarande vid förrättningen kommer överens om något annat, fördelas ersättningen mellan vägdelägarna enligt vägenheter eller enligt någon annan skälig grund. Ersättningsfrågan avgörs i samband med att rätten till vägen enligt 1 mom. beviljas.

25 §. På förslag av en sakägare kan det bestämmas att de medel som är nödvändiga för underhållet av en skogsväg inte skall tas ut av vägdelägarna i form av vägavgifter utan som *bruksavgifter* av dem som använt vägen. Samtidigt skall grunderna för fastställande av bruksavgifterna bestämmas med beaktande av de olika användningsformernas inverkan på underhållskostnaderna för vägen.

Bruksavgiften skall debiteras sedan transporten ägt rum och betalas inom den tid som fastställs vid debiteringen.

26 §. Den som enligt 86 § eller på någon annan grund tillfälligt använder en väg skall betala bruksavgift som ersättning för detta. Parterna kan komma överens om avgiften och betalningssättet. Om någon överenskommelse inte träffas, skall avgiften fastställas i enlighet med vad som anses skäligt med beaktande av den vägavgift som påförs delägare för motsvarande nyttjande av vägen och den särskilda ökning av underhållskostnaderna som nyttjandet av vägen eventuellt orsakar.

27 §. Om någon enligt 25 § 1 mom. eller 26 § är skyldig att betala bruksavgift, skall han eller hon genast efter avslutad transport eller någon annan användning av vägen lämna sysslomannen eller styrelsen eller den som givit tillstånd till användning av vägen en utredning över den transporterade varumängden, transportsättet och transporttiden eller den övriga användningen av vägen. Om så inte sker kan avgiften fastställas enligt uppskattning.

28 §. Den som beviljats rätt till befintlig väg eller förpliktats att delta i väghållningen i fråga om sådan väg skall påföras vägenheter. Har lägenhet, som har rätt till vägen, delats skall de nya lägenheterna likaså påföras vägenheter, om de vid delningen fått rätt till vägen.

Om en väg inte längre behövs för en fastighet på grund av att fastigheten fått en annan förbindelseled eller förhållandena annars har förändrats väsentligt, kan en vägdelägare yrka att den vägrätt som hör till hans eller hennes fastighet upphävs och att han eller hon befrias från väghållningsskyldighet. Frågan om upphävande av vägrätten och befrielse från väghållningsskyldigheten avgörs vid en vägförrättning eller genom beslut av vägnämnden eller, om vägdelägarna utgör ett väglag, genom beslut av väglaget enligt vad som sägs nedan. Detsamma gäller i tillämpliga delar också upphävande av en rätt som avses i 13 § 1 mom.

29 §. Har omständigheter som inverkar på väghållningsskyldigheten eller dess fördelning väsentligt förändrats, skall, på yrkande av vägdelägare, fördelningen av vägenheterna justeras.

Har fördelningen av vägenheterna varit i kraft under minst fem år, har vägdelägare, oberoende av den i 1 mom. nämnda förutsättningen, rätt att begära en ny fördelning.

30 §. På en sakägares förslag kan bruksavgifterna ändras, om det med anledning av att grunderna för fastställande av dem har ändrats finns särskilda skäl till det.

31 §. Om en vägdelägare eller någon som mot bruksavgift har tillstånd att använda vägen har använt vägen på ett sätt som inte beaktats när vägenheterna eller grunderna för bruksavgifterna fastställdes och som betydligt ökat slitaget på vägen eller skadat den, är han eller hon skyldig att ersätta merkostnaderna för återställandet av vägen.

32 §. Väghållningen sköts för gemensam räkning. Kostnaden för väghållningen av en bro eller något annat vägvagnsnitt som orsakar särskilda kostnader kan om det finns skäl till det påföras alla eller vissa vägdelägare gemensamt.

Om det finns skäl därtill, skall vägenheter beräknas separerat för byggande av väg respektive för underhåll av väg.

33 §. Anläggningar och anordningar som är nödvändiga för anslutning av en fastighet eller en annan väg till en enskild väg skall byggas och underhållas av den som gör anslutningen. Om försummelse av denna skyldighet innebär uppenbar fara för trafiken på den enskilda vägen eller för underhållet av den och den som gjort anslutningen trots uppmaning inte vidtar nödvändiga åtgärder, kan vägdelägarna eller väglaget åta sig arbetet på dennes bekostnad.

4 kap. Ersättningar

34 §. För upplåtelse av mark samt för skada, men eller kostnader som drabbar ägaren av en fastighet, en vägdelägare eller vägrättsinnehavare till följd av en åtgärd med stöd av denna lag, betalas ersättning.

Rätt till ersättning finns dock inte, då det överenskommits eller uppenbarligen förutsatts att ersättning inte skall betalas ut, ej heller med anledning av åtgärder på område som vid vägförrättning anvisats för väg, om dessa vidtagits först efter det området anvisats för vägändamål.

För olägenhet som uppstår till följd av förbud enligt 19 § i denna lag kan ersättning fastställas endast om olägenheten är synnerligen betydande.

35 §. Om alla sakägare som berörs av en ersättning träffar avtal om de grunder som skall följas när den bestäms eller om dess belopp, hur och när den skall betalas, skall avtalet följas, om det inte är oskäligt för någon sakägare.

Ersättningar som beror på åtgärder enligt 11 § 2 mom. eller 13 § 2 mom. betalas av den som har fordrat att åtgärden vidtas. Om en åtgärd är till uppenbar nytta även för någon annan sakägare, kan denne förpliktas att delta i ersättningarna enligt den nytta han eller hon har av åtgärden.

Ersättningar som beror på beviljandet av en ny rätt enligt 11 § 1 mom. eller 13 § 3 mom. betalas av den som använder vägen på ett sådant sätt att åtgärden blivit nödvändig. Av särskilda skäl kan även någon annan sakägare åläggas att delta i betalningen av en ersättning.

36 §. Har någon nyttjande-, servituts- eller annan bruksrätt till en fastighet, till vilken en åtgärd som avses i denna lag hänför sig, har han eller hon samt fastighetsägaren rätt att få ersättning för förlust av denna rätt eller för dess minskade värde. Denna ersättning skall beaktas när ersättningen till fastighetens ägare bestäms.

37 §. Ersättning skall, om inte annat följer av grunden för dess fastställande, betalas i ett för allt.

38 §. Rätten till i ett för allt utgående ersättning åt ägare av fastighet hör till fastigheten och kan inte överlåtas eller utmätas särskilt för sig. Överlåtelse eller betalning av ersättning åt annan än fastighetens ägare är utan verkan gentemot den som i fastigheten har inteckning eller panträtt för ogulden köpeskilling.

39 §. Ersättning i ett för allt skall, om inte något annat har beslutats när den fastställdes, betalas inom tre månader från den dag då förrättningen avslutades, om inte något annat följer av 97 §.

Om betalningstiden för en ersättning har bestämts till längre än tre månader från den dag då förrättningen avslutades, skall sex procents årlig ränta, räknat från den dag då tre månader har gått från avslutandet av förrättningen, betalas på ersättningen. Om ersättningen inte betalas inom utsatt tid, skall på den obetalda ersättningen betalas en årlig ränta enligt den räntefot som avses i 4 § räntelagen (FFS 633/1982).

Om beloppet av en ersättning sänks sedan ersättningen har betalats, skall det överbetalda beloppet och den ränta som har betalats på detta belopp återbäras till betalaren samt skall på det kapital som återbärs betalas sex procents årlig ränta som räknas från den dag då ersättningen betalades.

5 kap. Vägförrättning

40 §. Vid en vägförrättning skall efter sakens natur följande ärenden behandlas och avgöras:

- 1) beviljande av vägrätt som avses i 9 och 10 §§,
- 2) grundande av vägrätt till en sådan väg till vilken någon annan än fastighetens ägare eller innehavare inte har bestående rätt,
- 3) ärenden som avses i 11, 14 och 15 §§,
- 4) en befintlig vägs läge och bredd och om någon har rätt till vägen eller motsvarande på någon annan lag grundad bestående bruksrätt, om det råder ovisshet om saken,
- 5) vilka som är vägdelägare,
- 6) fastställande av vägenheter och bruksavgifter samt grunderna för dessa,
- 7) inom vilken tid byggandet av vägen skall vara slutfört, om det anses nödvändigt att sätta ut en tidsgräns,
- 8) om och i vilken utsträckning en rättighet som avses i 18 § 2 och 3 mom. skall beviljas eller ett förbud som avses i 19 § 1 mom. eller 20 § skall utfärdas,
- 9) hur förrättningskostnaderna skall delas mellan sakägarna,
- 10) ersättningar samt
- 11) andra ärenden som skall behandlas i enlighet med denna lag, om det inte sägs att de skall avgöras på något annat sätt.

Har en vägförrättning anhängiggjorts med stöd av någon punkt i 1 mom., kan vid förrättningen avgöras även andra ärenden gällande vägen som skall avgöras vid en vägförrättning.

Vid en vägförrättning kan beslut även fattas om åtgärder som avses i 75 § samt om grundande av vägrättigheter även till annan väg än den som förrättningsförordnandet avser, om vägarna ansluter sig till varandra och ett utsträckande av förrättningen är motiverat.

Om beslut har fattats om byggandet av en väg, skall en karta över de områden som behövs för vägen och ett kostnadsförslag vid behov upprättas. När en tidsgräns har satts ut, inom vilken byggandet av vägen skall vara slutfört, skall ett kostnadsförslag alltid upprättas. Vägområdena och de områden som avses i 15 § skall i behövlig utsträckning utmärkas i terrängen.

41 §. Vid en vägförrättning kan förrättningsmännen utan särskilt förordnande verkställa fastighetsbestämning när det behövs för bestämning av vägområdet eller av något annat skäl. Likaså kan förrättningsmännen verkstäl-

N 10 LL (2008:59) om enskilda vägar

la ägobyte eller överföring av områden, om detta krävs för byggande av väg, indragning av väg, upphävande av vägrätt eller någon annan ändring av vägrätten, om den som sökt vägförrättning eller ägaren till området i fråga begär det eller om det är viktigt att verkställa ägobytet eller överföringen av områden för att åstadkomma en ändamålsenlig fastighetsindelning.

Förutsättningar för ägobyte är att man genom det

1) kan undvika att olägenhet uppstår om skulle förhindra arrangemang för ordnande av vägförbindelse,

2) avsevärt minskar de kostnader eller ersättningar som ordnandet av vägförbindelsen annars skulle medföra eller

3) avsevärt minskar den olägenhet som ordnandet av vägförbindelsen skulle medföra för ett ändamålsenligt nyttjande av fastigheten eller del därav.

Kan ägobyte inte göras på lämpligt sätt eller kommer fastighetsägarna i fråga överens om överföring av ett område, kan i stället för ägobyte under de förutsättningar som nämns i 2 mom. ett område av ringa värde överföras från en fastighet till en annan mot full ersättning i pengar.

En förutsättning för ägobyte och överföring av områden är dessutom att åtgärden inte medför nämnvärd olägenhet för någon. I övrigt gäller i fråga om ägobyte och överföring av områden i tillämpliga delar 59, 65, 66 och 200 § fastighetsbildningslagen.

Vid ägobyte och överföring av områden bedöms det område som överförs från en fastighet till en annan separat ur den överlätnade fastighetens och ur den mottagande fastighetens synvinkel. Om dessa värden avviker från varandra skall den av sakägarna som drar nytta av åtgärden åläggas att ersätta skillnaden.

Vad som i denna paragraf sägs om fastighet gäller också för samfällt område.

42 §. För avlägsnande eller minskande av avsevärt förfång som en väg eller användningen av den eller sådana rättigheter som avses i 15 § eller användningen av dem förorsakar fastighetens ägare kan vägen eller rättigheten flyttas till något annat ställe inom de områden som tillhör honom eller henne eller av synnerliga skäl även någon annanstans, om detta kan ske utan betydande förfång för någon. Detsamma gäller flyttandet av en väg, om detta är nödvändigt för undanröjande av en olägenhet som äventyrar trafiksäkerheten.

Vägdelägarna kan förpliktats att delta i kostnaderna för flyttningen i det förhållande som deras vägenheter anger, med beaktande av den särskilda nytta som en ovan nämnd fastighetsägare kan få av att vägen eller rättigheten flyttas.

Beslut om flyttning av en väg eller en rättighet fattas vid en vägförrättning som verkställs på ansökan av fastighetsägaren eller, om det är fråga om en sådan flyttning av vägen som motiveras av trafiksäkerheten, även på ansökan av väglaget eller, om ett sådant inte har grundats, av en vägdelägare.

43 §. Inom ett område där vägrätterna är oklara eller inom vilket det på grund av ändrade trafikförhållanden är nödvändigt att bygga eller dra in vägar eller reglera vägrätterna på något annat sätt kan en vägförrättning verkställas på landskapets, kommunens, väglagets el-

ler fastighetsägarens ansökan för att ändamålsenliga vägförbindelser skall kunna ordnas och vägrätterna fås att motsvara de ändrade förhållandena (*områdesvägförrättning*). Om ordnandet av vägförbindelserna är nödvändigt för att minska den lokala trafiken på en allmän väg får områdesvägförrättning även sökas av väghållaren för den allmänna vägen. En sådan vägförrättning söks hos Egentliga Finlands lantmäteribyrå, nedan kallad lantmäteribyran, som utfärdar förrättningsförordnandet och sköter om verkställandet av förrättningen även i sådana fall då den helt och hållet gäller ett område som avses i 5 § 3 mom. fastighetsbildningslagen. Om det krävs av allmänt intresse, kan lantmäteribyran utfärda förordnande för verkställande av områdesvägförrättning utan ansökan. Förrättningsmännen kan fatta beslut om att utvidga en inledd vägförrättning till områdesvägförrättning om förutsättning för sådan förrättning enligt ovan i övrigt finns.

De befintliga vägarna inom det område som berörs av en områdesvägförrättning och som på grund av vägregleringen blir obehövligen kan dras in utan att det utreds vilka fastigheter som har rätt till dem.

I fråga om betalningen av kostnaderna för en områdesvägförrättning tillämpas 51 §. Om förrättningen har anhängiggjorts på ansökan och om den helt eller delvis berott på allmänt intresse, kan förrättningskostnaderna helt eller delvis betalas av staten i enlighet med vad som anges i lagen om enskilda vägar (FFS 358/1962). Förrättningsmännen fattar beslut om detta. Ändring i förrättningsmännens beslut får inte sökas genom besvär. Om förrättningen verkställs utan ansökan på lantmäteribyrans förordnande, betalas förrättningskostnaderna av staten.

Ersättningar som orsakas av ordnandet av vägförbindelser vid en områdesvägförrättning som utförs på ansökan av väghållaren för en allmän väg skall betalas av sökanden. Om någon annan sakägare har särskild nytta av arrangemangen kan denne åläggas att delta i betalningen av ersättningarna om det är skäligt med hänsyn till nyttan.

44 §. Rätt att kräva vägförrättning har fastighetens ägare, delägarna i ett samfällt område och det väglag vars väg ärendet berör samt kommunen. Vägförrättning som avses i 40 § 1 mom. 4 punkten får sökas även av innehavaren till en särskild rättighet som gäller fastigheten.

Sakägare vid en vägförrättning är sökanden och andra personer vars rätt eller fördel direkt berörs av förrättningen.

Om fastigheten eller en rättighet som gäller denna under förrättningen har övergått till en ny ägare eller innehavare, är denne under förrättningen bunden av det som den tidigare ägaren eller rättsinnehavaren samtyckt eller förpliktats till.

45 §. Vägförrättningen verkställs av en förrättningsingenjör och två sådana gode män (*förrättningsmän*) som anges i 6 § 1 mom. fastighetsbildningslagen. Förrättningsingenjören kan verkställa förrättningen utan gode män, om det inte är nödvändigt att anlita gode män och ingen sakägare fordrar att gode män anlitas.

Förrättningsingenjören kan vara en diplomingenjör, civilingenjör, ingenjör eller tekniker anställd hos lant-

mäteriverket eller kommunen i enlighet med 5 och 5 a § fastighetsbildningslagen. I fråga om förrättningsingenjören och gode männen iakttas i övrigt vad som sägs om förrättningsingenjörer och gode män i fastighetsbildningslagen.

46 §. Förordnande om vägförrättning skall sökas skriftligen hos lantmäteribrån. Om vägförrättningen gäller ett område som i sin helhet är ett sådant område som avses i 5 § 3 mom. fastighetsbildningslagen, söks förrättningen hos kommunens fastighetsregisterförare.

Ansökan skall om möjligt åtföljas av en förteckning över de fastigheter, jordägare och innehavare av nyttjande-, servituts- och annan bruksrätt som förrättningen är avsedd att direkt beröra samt av en karta som tillräckligt tydligt utvisar den i ansökan avsedda vägens placering. Gäller ansökan en väg vars delägare bildar ett väglag, skall även sysslomannen eller någon ordinarie medlem av styrelsen nämnas i ansökan. Sökandens postadress och om möjligt även uppgift om adresserna för de sakägare som nämns i förteckningen skall finnas med i ansökan.

Lantmäteribrån eller, om det är fråga om ett sådant område som avses i 5 § 3 mom. fastighetsbildningslagen, kommunens fastighetsregisterförare kan utan ansökan inleda en vägförrättning i sådana fall som avses i 212 § 2 mom. fastighetsbildningslagen. Kostnaderna för en sådan förrättning betalas av staten eller kommunen beroende på om lantmäteribrån eller kommunens fastighetsregisterförare utfärdat förrättningsförordnandet.

47 §. Förrättningsmännen kan, då de finner det nödvändigt, kalla sakkunniga till hjälp vid behandlingen av vissa frågor vid förrättningen. Härvid skall bestämmelserna i fastighetsbildningslagen om sakkunniga och deras arvoden följas.

48 §. På tillkännagivandet av en vägförrättning tillämpas 168-171 §§ fastighetsbildningslagen.

49 §. Meddelande om en vägförrättning ska lämnas till vägnämnden. När det är fråga om anläggande eller flyttning av en väg ska miljöbyrån vid landskapsregeringens allmänna förvaltning underrättas om vägförrättningen och, om vägen skulle komma att leda in på ett allmänt vägområde, även landskapsregeringens allmänna förvaltnings infrastrukturavdelning. (2014/59)

Gäller vägförrättning byggande av väg skall kommunstyrelsen meddelas om förrättningen.

Ett meddelande skall om möjligt lämnas minst 10 dagar innan det ärende som nämns i meddelandet behandlas vid förrättningen.

Vid vägförrättning har ovanstående myndigheter rätt att yttra sig i saken.

I ärende angående byggande av väg har kommunen rätt att föra talan såsom sakägare när det gäller vägens placering.

50 §. Förrättningsmännen och andra som anlitas vid förrättningen har rätt att få tillträde till en fastighet för att verkställa mätning eller stakning eller annan åtgärd som behövs för förrättningen. I en trädgård, park eller liknande plantering får träd eller buskar inte skadas el-

ler fällas utan fastighetsägarens samtycke. Även i övrigt skall skada så långt möjligt undvikas.

Har någon genom åtgärder som avses i denna paragraf tillskyndats skada har han eller hon rätt att med anledning därav för förrättningsmännen framlägga sina ersättningskrav att avgöras vid vägförrättningen.

51 §. Kostnaderna för vägförrättningen skall betalas av sökanden. Om flera vägdelägare deltar i vägförrättningen, kan förrättningskostnaderna påföras delägarna enligt vägenheterna eller, om denna fördelningsgrund inte skäligen kan tillämpas på någon vägdelägare, efter vad som prövas vara skäligt. En sakägare som inte är vägdelägare kan, om detta med hänsyn till sakens natur är skäligt, påföras kostnaderna eller en del av dem, varvid övriga betalningsskyldigas andelar i motsvarande mån minskas. I fråga om kostnaderna för vägförrättningen samt betalningen och indrivningen av dem gäller i övrigt vad som sägs om förrättningskostnader i fastighetsbildningslagen.

Har ett väglag bildats kan det belopp som enligt 1 mom. skall betalas av vägdelägarna indrivnas hos väglaget.

Vad som anges i 1 och 2 mom. gäller i tillämpliga delar också kostnaderna för de åtgärder som avses i 41 och 42 §§.

52 §. Har sakägarna kommit överens om frågor rörande vägrätten och våghållningen, skall vid vägförrättningen prövas om överenskommelsen i sin helhet eller till någon del kan godtas som grund för förrättningen.

Står överenskommelsen i strid med bestämmelserna i 7 § 2 eller 3 mom. eller uppenbart komma att belasta en fastighet avsevärt mera än bestämmelserna i denna lag förutsätter får överenskommelsen inte godkännas i dessa delar.

53 §. Vid vägförrättning, vid vilken beslut om anläggning av ny väg eller grundande av vägrätt till befintlig väg fattas, skall samtidigt förordnas om grundande av ett av vägdelägarna bildat väglag för skötseln av angelägenheter som berör vägen, om detta anses nödvändigt. Väglag kan grundas för hela vägen eller för viss del av denna eller så kan särskilda väglag grundas för vägens olika delar. Grundande av ett gemensamt väglag för en ny, ännu inte anlagd väg och befintlig väg får inte förordnas, om flertalet av de närvarande delägarna i den befintliga vägen motsätter sig detta.

Då det har förordnats om grundande av väglag, skall vägdelägarna med beaktande av bestämmelserna i 72 § vid vägförrättningen besluta om väglagets verkställande organ skall vara en syssloman eller en styrelse bestående av tre medlemmar samt vägens namn. Samtidigt skall vägdelägarna utse sysslomannen och en suppleant för denne eller medlemmar i styrelsen och två suppleanter.

Förrättningsingenjören skall i förrättningshandlingarna införa de uppgifter som skall antecknas i det register för enskilda vägar som anges i 56 § 1 mom.

54 §. Om inte något annat följer av denna lag, gäller i tillämpliga delar i fråga om förfarandet vid en vägförrättning, rättande av fel i en vägförrättning, korrigerig av ett fel eller framställning om återbrytande av förrätt-

N 10 LL (2008:59) om enskilda vägar

ningen eller beslutet vad som bestäms om fastighetsförrättning i fastighetsbildningslagen och i författningar som givits med stöd av den.

Angående sökande av ändring i ett beslut eller en åtgärd i samband med en vägförrättning gäller vad som sägs om besvär över en fastighetsförrättning.

Medan vägförrättningen pågår får ändring sökas i ett avgörande som gäller rätten att som sakägare delta i förrättningen eller förkastande av en jävsanmärkning. Medan vägförrättningen pågår får ändring sökas särskilt även i ett beslut som gäller vägens placering eller vilka som är vägdelägare, om förrättningsingenjören anser det vara ändamålsenligt att tillåta sökande av ändring under pågående förrättning.

55 §. De avgöranden som har fattats vid en vägförrättning eller vid vägnämndens förrättning skall meddelas sakägarna. När alla ärenden som förrättningen berör har behandlats avslutar ordföranden förrättningen samt upplyser de närvarande om rätten att söka ändring och om hur ändring skall sökas.

En sakägare som så önskar skall ges besväransvisning omedelbart efter avslutad förrättning.

Protokollet och övriga handlingar som gäller förrättningen skall vara sakägarna tillhanda senast 14 dagar från den dag då förrättningen avslutades, om en sakägare begär detta vid förrättningen, eller senast 14 dagar från dagen för begäran, om denna framställs efter avslutad förrättning.

56 §. Lantmäteribrån för register över de enskilda vägarna i fråga om vilka väglag har grundats för skötseln av vägärenden (*register över enskilda vägar*). Lantmäteribrån för register över enskilda vägar också då det gäller enskilda vägar på sådana områden som avses i 5 § 3 mom. fastighetsbildningslagen. I registret införs följande uppgifter:

- 1) väglagets namn och den kommun inom vilken vägen löper,
- 2) sysslomannens eller styrelseordförandens namn och adress,
- 3) en rättighet som avses i 15 § och den fastighet som belastas av rättigheten samt uppgift om ifall alla, vissa eller bara någon av vägdelägarna har rättigheten,
- 4) en vägs eller vägdelans anslutning till eller avskiljande från väglagets väg samt sammanslagning av två eller flera väglag eller delning eller upplösning av väglaget samt

5) indragning eller upphörande av väglagets väg eller en del av vägen.

Lantmäteribrån skall på begäran ge utdrag ur registret.

57 §. Vid vägförrättningar och då andra myndighetsbeslut fattas skall dessutom landskapslagen om naturvård och med stöd av den utfärdade bestämmelser följas.

6 kap. Vägnämnden och dess uppgifter

58 §. Landskapets vägnämnd för enskilda vägar består av minst tre medlemmar. Landskapsregeringen utser de sakkunniga medlemmarna i vägnämnden tillsammans med personliga ersättare för dem för fyra kalenderår i sänder. Bland de ordinarie medlemmarna utser landskapsregeringen ordförande och viceordförande.

Inom ramen för landskapets budget kan landskapsregeringen anställa en sekreterare som även är föredragande i vägnämnden med uppdraget som huvud- eller bisyssla. Sekreteraren skall vara kunnig inom vägnämndens verksamhetsområde.

59 §. Beträffande en befintlig väg skall vägnämnden, om sakägarna inte har kunnat enas i ett ärende i vilket de har befogenhet att fatta beslut eller om ärendet enligt 40 § eller i övrigt med stöd av denna lag inte skall avgöras vid en vägförrättning, fatta beslut i följande frågor:

1) beviljande av en rätt som anges i 10 eller 13 § i denna lag samt vidtagande av åtgärder som förutsätts i 18 § 2 mom.,

2) upphävande av rättigheter som avses i 28 § 2 mom. och befrielse från väghållningsskyldighet på grund av detta,

3) i 19 § 1 mom. eller 20 § nämnda förbud eller upphävande av det enligt samma paragraf,

4) i 24, 31, 33, 34 och 36 §§ avsedda ersättningar och kostnader,

5) fastställande av vägenheter enligt 23 §, om vägnämnden har beviljat rätt till vägen med stöd av 10 eller 13 § eller om vägenheterna eller de proportionstal som motsvarar dem inte annars redan är fastställda eller genom beslut av väglaget har bestämts enligt 70 §,

6) på grund av framställning till nämnden eller på dess eget initiativ om grundande av väglag, med iakttagande i tillämpliga delar av bestämmelserna i 53 §, samt om nedan i 75 § avsedda åtgärder,

7) förordnande av syssloman eller medlemmar i styrelse eller suppleanter för dessa i det i 64 § 3 mom. avsedda fallet,

8) om för transporter på skogsväg i stället för vägavgifter skall tas ut bruksavgifter, även grunderna för bruksavgifterna och ändringar i dem med beaktande av bestämmelserna i 25, 26 och 30 §§,

9) ärenden som vägdelägarna eller andra sakägare med stöd av 76 § förelägger vägnämnden för avgörande,

10) nedan i 77 § avsedda meningsskiljaktigheter mellan vägdelägarna rörande väghållningen, då de inte bildat väglag,

11) har vägen byggts enligt den vägrätt som grundats och befinner sig den i det skick som kan förutsättas eller används vägrätten eller någon annan med stöd av denna lag beviljad rättighet på det sätt som har beslutats vid grundandet av rättigheten, om det råder oklarhet eller oenighet om saken,

12) nedan i 10 kap. nämnda ärenden, med undantag av dem som avses i 86 § 4 mom. samt

13) andra ärenden som enligt denna lag skall skötas av vägnämnden.

Uppstår vid handläggningen av ärende i vägnämnden ovisshet om det finns någon bestående nyttjanderätt till den väg som ärendet gäller, skall nämnden, utan att avgöra ärendet, anvisa vederbörande att ta upp frågan om rätten till vägen till behandling vid vägförrättning eller att, om förutsättningar finns, vid vägförrättning söka vägrätt till vägen.

Vid handläggningen av ovanstående ärenden skall vägnämnden även fatta beslut om skyldigheten att betala förrättningskostnaderna.

Vägnämnden skall lämna lantmäteribrån de uppgifter som avses i 56 § 1 mom. 1, 2 och 4 punkten när vägnämnden i saken har fattat ett beslut som vunnit laga kraft. Har ett beslut som vid väglagets stämma fattats i en fråga som avses i 73 § 7 punkten hänskjutits till vägnämnden för avgörande, skall vägnämnden underätta lantmäteribrån om sitt beslut i saken sedan det har vunnit laga kraft. Vägnämnden skall när den underätter lantmäteribrån om ett beslut som avses i 1 mom. 7 punkten bifoga en karta som utvisar den väg som beslutet gäller.

60 §. De ärenden som vägnämnden enligt denna lag skall besluta om behandlas och avgörs vid vägnämndens förrättning. I detta syfte skall vägnämnden vid behov sammanträda en eller flera gånger.

Vägnämndens förrättning skall, om det är nödvändigt, hållas på ort och ställe. Nämndens ordförande kan vid behov redan före förrättningen utse två av nämndens medlemmar att förrätta syn.

I fråga om tillkännagivande av vägnämndens förrättning och förrättningskostnaderna gäller vad som i 48 och 51 § sägs om vägförrättning.

61 §. Ändring i vägnämndens beslut enligt denna lag söks genom besvär hos jorrdomstolen. Besvären skall vara skriftliga och innehålla ett utdrag eller en officiell kopia av vägnämndens protokoll i ärendet och nämndens beslut.

62 §. Vägnämnden skall föra förteckning över de ärenden den handlagt och på begäran lämna sakägare uppgifter om samt utdrag ur och kopior av beslut och handlingar.

63 §. För de förrättningar och andra uppdrag som vägnämnden utför uppbärs en avgift som fastställs av landskapsregeringen.

Avgiften skall motsvara de kostnader som förrättningen eller uppdraget orsakar landskapsregeringen.

Då avgiften fastställs skall den arbetstid som den föredragande tjänstemannen använt för uppdraget, arvoden till vägnämndens ledamöter samt övriga kostnader som orsakas landskapsregeringen beaktas.

För den föredragande tjänstemannen beaktas en genomsnittlig lönekostnad.

7 kap. Väglag

64 §. Väglag grundas vid vägförrättning eller genom vägnämndens beslut i enlighet med vad ovan sägs.

Väglagets syssloman eller medlemmarna av styrelsen samt suppleanterna för dessa väljs för högst fyra år i sänder. Till de nämnda uppdragen kan även andra än vägdelägare väljas. Ingen får väljas till ett uppdrag utan sitt samtycke.

Om väglaget har försummat att välja syssloman eller medlemmar av styrelsen eller suppleanter för dessa, skall vägnämnden på yrkande av en vägdelägare eller den vars rätt eller fördel saken i övrigt gäller eller, om det finns skäl till detta, på eget initiativ sätta ut en tid inom vilken vägdelägarna skall förrätta valet. Om något val inte förrättas, skall vägnämnden utse en syssloman, medlemmar av styrelsen eller suppleanter samt fastställa ett skäligt arvode för dessa uppdrag.

65 §. Styrelsen utser bland sina ordinarie medlemmar ordförande och viceordförande.

Styrelsen sammanträder vid behov på kallelse av ordföranden eller viceordföranden och är beslutför då ordföranden eller viceordföranden och två ledamöter eller suppleanter är närvarande.

Vid meningsskiljaktighet gäller som styrelsens beslut den åsikt som omfattats av flertalet.

66 §. Sysslomannen samt medlemmarna av styrelsen och deras suppleanter samt revisorerna, då sådana enligt 70 § 2 mom. 12 punkten utsetts att granska räkenskaper, har rätt till skäligt, vid väglagets stämma fastställt arvode för sitt uppdrag. Därutöver har de rätt att få ersättning för de kostnader som uppdraget orsakar dem.

67 §. Väglagets stämma har befogenhet att befria sysslomannen, medlem av styrelsen eller suppleant för dessa eller revisor från uppdraget redan före mandattidens utgång.

68 §. Ett väglag kan ingå för väghållningen nödvändiga förbindelser, förvärva lös egendom samt kära och svara.

Väglagets namn tecknas av sysslomannen eller i dennes ställe av hans eller hennes suppleant eller, om en styrelse tillsatts för skötseln av väglagets angelägenheter, av två av styrelsens ordinarie medlemmar tillsammans. Inför domstol eller hos andra myndigheter företräds väglaget av sysslomannen eller en medlem av styrelsen eller en suppleant för någon av dem.

En stämning, ett myndighetspåbud eller ett annat meddelande anses ha kommit till väglagets kännedom då de på föreskrivet sätt delgivits sysslomannen eller dennes suppleant eller en ordinarie medlem av styrelsen. Om meddelandet har lämnats till en person som enligt det register som avses i 56 § är syssloman eller styrelsens ordförande, skall delgivningen anses giltig även om personen i fråga inte längre sköter uppdraget.

69 §. Syssloman och medlem av styrelsen skall med omsorg sköta väglagets angelägenheter. Har han eller hon vid utförandet av sitt uppdrag uppsåtligen eller av vårdslöshet vållat väglaget skada är han eller hon skyldig att ersätta denna, såvida inte den åtgärd som ledde till skadan godkänts vid granskningen av räkenskaperna eller annars godkänts. Är hans eller hennes vårdslöshet ringa kan ersättningsbeloppet eller, om flera är ansvariga för ersättningen, hans eller hennes andel däri minskas.

70 §. Om inte annat följer av bestämmelserna i 59 § fattar vägdelägarna beslut om väghållningen och andra angelägenheter som gäller väglaget vid väglagets stämma.

Vid stämman fattas beslut om:

1) beviljande av vägrätt enligt 10 § 1 mom. eller rätt för en näringsidkare att använda en väg enligt 13 § 1 mom. samt upphävande av rättigheter som avses i 28 § 2 mom. och befrielse från väghållningsskyldighet på grund av detta,

2) fastställelsegrunderna för samt fastställande och ändring av vägenheter och bruksavgifter enligt 23 och 26 §, 28 § 1 mom. samt 29 och 30 § liksom sådan överenskommelse om bruksavgift som avses i 23 § 5 mom. och 26 §,

N 10 LL (2008:59) om enskilda vägar

3) i 24 § avsedd ersättning samt ärende som gäller anslutning som avses i 33 §, om oenighet uppstår om saken,

4) fastställande av en budget för följande räkenskapsperiod,

5) fastställande av debiteringslängd för väg- och bruksavgifter,

6) upptagande av penninglån med iakttagande av bestämmelserna i 82 §,

7) förvärvande av vägrätt och sådana rättigheter som avses i 15 § samt även i övrigt sökande av vägförrättning, begäran om förordnande som avses i 103 § 1 mom. och sökande av rågång som avses i 103 § 2 mom. fastighetsbildningslagen, när detta behövs för väghållningen, samt betalning av kostnaderna för alla ovan nämnda åtgärder och, när det finns skäl till detta, utfärdande av anvisningar om väghållningen till sysslomannen eller styrelsen,

8) huruvida och på vilka villkor underhållet av en väg som ansluter sig till väglagets väg helt eller delvis skall skötas av väglaget,

9) val av syssloman och suppleant för denne eller medlemmar i styrelsen och suppleanter för dessa eller ändring av ett organ till ett annat,

10) för transporter på skogsväg i stället för vägavgifter skall ta upp bruksavgifter samt grunderna för dem och ändringar av dessa enligt 25 och 27 §§,

11) när väglagets räkenskapsperiod skall börja och sluta,

12) granskning och godkännande av redovisningen för föregående räkenskapsperiod, om redovisningen på grund av ärendenas omfattning eller av någon annan orsak inte kan granskas eller godkännas vid stämman, om förordnande av två personer att på förhand och efteråt granska redovisningen och lämna mötet en redogörelse för granskningens resultat samt

13) beviljande av tillstånd som behövs för regelbunden verksamhet enligt 86 § 1 mom. samt utfärdande av förbud enligt 86 § 3 mom.

Väglagets räkenskapsperiod är ett år eller, när vägdelägarna har fattat ett beslut enligt 71 § 2 mom., tidsperioden mellan de stämmor som avses i 71 § 2 mom.

71 §. Väglaget skall, om vägdelägarna inte beslutar något annat, hålla årsstämma varje år före utgången av juni och vid behov även andra stämmor. Stämman sammankallas av sysslomannen eller styrelsens ordförande eller vid behov av dessas suppleant. Kallelsebrevet skall sändas med posten eller på något annat sätt lämnas till vägdelägarna. Kallelsen kan också delges så att stämman kungörs i en eller flera tidningar som har allmän spridning på orten och att de vägdelägare från andra kommuner vilkas adress är känd underrättas genom brev. Kallelsebrevet skall postas eller på något annat sätt lämnas till vägdelägarna och kungörelsen publiceras minst 14 dagar före stämman. I kallelsen till en årsstämma skall sådana ärenden av betydelse för väghållningen nämnas som skall behandlas vid stämman. I kallelsen till en extraordinarie stämma skall de ärenden nämnas som skall behandlas vid stämman.

Med avvikelse från 1 mom. kan vägdelägarna vid väglagets stämman besluta att väglaget inte skall sam-

manträda till årsstämma varje år. En stämman som motsvarar årsstämman skall dock hållas åtminstone vart fjärde år.

Om syssloman eller styrelsens ordförande inte sammankallar årsstämma eller vägrar att kalla vägdelägarna till extra stämman, kan vägnämnden på ansökan av vägdelägare, efter att ha gett sysslomannen eller styrelsen tillfälle att bli hörd, berättiga sökanden att kalla vägdelägarna till stämman enligt 1 mom.

72 §. Vid en väglagsstämma räknas rösterna enligt det antal vägenheter som fastställts för varje vägdelägare, dock så att röstetalet för någon delägare inte får överstiga trettio procent av det sammanlagda antalet vägenheter för de delägare som är företrädare vid stämman. Vid omröstning avgörs ärendena med enkel majoritet. Om rösterna faller lika, gäller den åsikt som omfattas av stämmans ordförande.

Vägdelägare har rätt att befullmäktiga annan att föra hans eller hennes talan och rösträtt vid väglagets stämman.

Vid stämman skall protokoll föras som undertecknas av ordföranden och två vid stämman valda protokolljusterare eller som godkänns av stämman och som inklusive bilagor senast 14 dagar efter stämmans slut skall hållas tillgängligt för sakägarna. Den vars rätt eller fördel ett ärende kan gälla är berättigad att av sysslomannen eller styrelsens ordförande på begäran få utdrag eller styrkt kopia av protokollet. Väglagsstämman beslutar om avgift skall tas ut för utdrag och kopior samt, om en avgift skall tas ut, bestämma grunderna för den.

73 §. Sysslomannen eller styrelsen skall

1) själv eller genom befullmäktigat ombud föra väglagets talan inför domstol och myndighet samt i övrigt företräda väglaget,

2) föra bok över väglagets inkomster, utgifter, tillgångar och skulder samt lämna redovisning för föregående räkenskapsperiod,

3) utarbeta förslag till väglagets budget för följande räkenskapsperiod och lägga fram det för beslut på väglagsstämman,

4) i de fall som avses i 23, 25 och 26 §§ samt 28-30 §§ utarbeta förslag till ändring eller ny fördelning av vägenheterna eller bruksavgifterna för beslut på väglagsstämman,

5) upprätta förslag på debiteringslängd som visar storleken av den vägavgift som svarar mot vägenheten, beloppet av den på basen av vägenheterna beräknade vägavgift som skall betalas av varje vägdelägare, det sammanlagda beloppet av de vägavgifter som vägdelägarna skall betala samt betalningstiden för dem samt även, om i 23, 25 och 26 §§ avsedda bruksavgifter tas ut, upprätta debiteringslängd över dessa,

6) sköta indrivningen av fastställda väg- och bruksavgifter samt även i övrigt sköta väglagets ekonomi och tillgångar,

7) lämna lantmäteribyran uppgifter som avses i 56 § 1 mom. 2 punkten, när väglaget vid sin stämman har fattat beslut i saken,

8) tillsvidare eller för viss tid förbjuda eller begränsa användandet av väg eller vägdel som äventyrar dess skick, då vägen är försvagad på grund av tjällossning eller regn eller av annan liknande orsak,

9) vid behov fastställa största tillåtna belastning för bro eller färja,

10) vid behov, på villkor som sysslomannen eller styrelsen fastställt, bevilja tillstånd att tillfälligt använda väg enligt 86 § 1 mom. eller överskrida den tillåtna belastningen för bro eller färja eller till annan särskild transport som kan skada vägen samt

11) se till att vägen hålls i skick samt sköta övriga skyldigheter och ärenden som berör den gemensamma väghållningen i enlighet med denna lag och vid väglagsstämma meddelade anvisningar.

74 §. Debiteringslängden för väg- och bruksavgifter skall finnas tillgänglig för sakägarna under 14 dagar före den väglagsstämma vid vilken längden skall fastställas. Detta skall meddelas i kallelsen till stämman. Vid stämman har vägdelägarna och de som påförts sådan bruksavgift som nämns i 23 § 5 mom. eller 26 § rätt att framställa anmärkning mot längden.

75 §. Ett beslut att ansluta en väg eller vägdel till väglagets väg eller att avskilja sådan därifrån samt om sammanslagning av två eller flera väglag eller om delning eller indragning av väglag fattas vid vägnämndens förordning eller vid pågående vägförordning.

Har ärendet inte behandlats vid väglagsstämman, får vägnämnden inte avgöra det förrän väglagsstämman beretts tillfälle att yttra sig i saken. Ny ännu inte byggd väg får inte i strid med väglagsstämmans beslut anslutas till väglagets väg.

76 §. En vägdelägare eller någon annan sakägare som anser att väglagsstämmans beslut inte har fattats i laga ordning eller annars inte är lagenligt eller att beslutet kränker hans eller hennes rätt eller vägdelägarnas likställdhet har rätt att föra ärendet till vägnämnden för avgörande. En vägdelägare eller någon annan vid stämman närvarande sakägare skall framställa ett skriftligt yrkande om saken hos vägnämnden inom 30 dagar efter det beslutet fattades.

Gäller beslutet en sådan sakägare som inte är vägdelägare och inte varit närvarande vid stämman skall beslutet bevisligen delges honom eller henne. Sakägaren har sedan 30 dagar på sig att föra ärendet till vägnämnden för avgörande.

8 kap. Vägdelägare som inte bildar väglag

77 §. Om vägdelägarna inte bildar väglag är åtgärder som vägdelägarna vidtar som berör väghållningen bindande för delägare endast om överenskommelse därom träffats.

För avtal eller förbindelse rörande väg ansvarar inför avtalspart endast de vägdelägare som ingått avtalet eller förbindelsen.

Uppkommer meningsskiljaktighet mellan vägdelägare i ärenden som rör väghållningen kan en delägare begära att frågan tas upp för avgörande i vägnämnden. Berör meningsskiljaktigheten vägdelägarers skyldighet att delta i kostnaderna för åtgärder som annan vägdelägare, utan att delägarna överenskommit därom, vidtagit beträffande vägen, skall vägnämnden avgöra om åtgärden bör anses ha varit till nytta även för honom eller henne och, om yrkande därom framställts inom tre år efter

det åtgärden genomfördes, förplikta honom eller henne att ersätta en skälighet del av kostnaderna, likväl högst så mycket som motsvarar den nytta han eller hon haft.

78 §. Vägdelägare som inte bildar väglag svarar, med nedan nämnda undantag, gemensamt för de ärenden som berör vägen.

Vägdelägare kan ensam föra talan till alla delägarers förmån. Rätten kan likväl bestämma att övriga delägare som är kända, eller åtminstone de av dem som saken särskilt berör, skall höras. Delägare som ensam fört talan har rätt att av de övriga delägarna få deras andel av kostnaderna, om det som vunnits genom rättegången räcker till eller deras deltagande i kostnaderna annars prövas skäligt.

År vägdelägarna flera kan de instämmas i enlighet med 11 kap. 14 § rättegångsbalken eller så kan stämningen delges åtminstone en delägare och en styrkt kopia av stämningen samt stämningsansökan anslås enligt reglerna om offentliga kungörelser. Trots detta kan rätten vid handläggningen av ärendet bestämma att kåranden skall instämma vägdelägare som inte särskilt fått meddelande om stämningen för att höras av rätten.

9 kap. Ansvar på grund av väghållning

79 §. För förbindelse på grund av gemensam väghållning skall de som var vägdelägare vid förbindelsens tillkomst ansvara sinsemellan i enlighet med deras antal vägenheter i fråga om den väg eller det vägvagns förbindelsen avser. Har härav uppkommen avgift eller del därav inte kunnat indrivivas hos ansvarsskyldig, svarar de övriga för det bristande beloppet i förhållande till deras vägenheter.

Vid delning av en fastighet övergår ansvaret för ingången förbindelse på de bildade fastigheterna i förhållande till deras vägenheter.

Tillkommer, efter det förbindelse ingåtts, i andra fall än vid delning ny väghållningsskyldig och har denne vid användandet av vägen nytta av den åtgärd som föranlett förbindelsen kan det vid fastställandet av vägenheter för denne beslutas att han eller hon skall ansvara för förbindelsen i enlighet med sina vägenheter. Beloppet får dock inte vara större än vad som motsvarar den nytta han eller hon har av åtgärden.

80 §. Har en fastighet övergått till en ny ägare är även denne ansvarig för de förpliktelse som under den tid denna lag är i kraft har uppkommit för den förra ägaren till följd av väghållningen, dock inte för sådana penningavgifter som den förra ägaren har försummat att betala.

81 §. Vägdelägare, som erlagt betalning för annan därtill skyldig delägare, har fordringsrätt mot denne för vad han eller hon sålunda erlagt.

Har ny ägare av fastighet med stöd av 80 § varit tvungen att betala av den förra ägaren försummad vägvagnsavgift eller för fullgörande av tidigare, i 79 § avsedd förbindelse eller förpliktelse betalning, som föranletts av byggande av väg eller därav, att någon betalningsskyldigs andel inte kunnat indrivivas, har den nya ägaren rätt att kräva den erlagda betalningen av den föregående ägaren.

N 10 LL (2008:59) om enskilda vägar

I denna paragraf avsedda krav handläggs vid allmän domstol.

82 §. De lån som vägdelägarna beslutat uppta skall medelst årliga amorteringar återbetalas inom tio år.

83 §. Har en borgenär av väglaget begärt betalning av en klar och till betalning förfallen skuld och saknar väglaget tillgångar att betala skulden, skall syssломannen eller styrelsen genast vidta åtgärder för debitering och indrivning av de vägvgifter som skall tas upp för att skulden skall kunna betalas.

Försummar syssломannen eller styrelsen sin skyldighet, får vägnämnden på ansökan av borgenären och efter att ha berett syssломannen eller styrelsen tillfälle att höras utse god man att i stället för syssломannen eller styrelsen vidta i 1 mom. avsedda åtgärder.

God man har rätt till skäligt arvode av väglaget för det uppdrag han eller hon fullgjort. Om överenskommelse om arvodet inte nås fastställs detta av vägnämnden.

Vad i denna paragraf sägs om väglagets skuld skall också tillämpas på i 51 § 2 mom. avsedda förrättningskostnader.

84 §. En fastighet utgör pant för betalningen av avgifter enligt denna lag jämte ränta enligt vad som anges i 20 kap. jordabalken (FFS 540/1995).

Den ersättningsskyldiges fastighet utgör pant för de kostnader som avses i 31 § och 96 § 2 och 3 mom. enligt vad 20 kap. jordabalken föreskriver.

85 §. Har vägdelägare inte en fastighet, ur vilken vägvgift kan tas ut med förmånsrätt, kan vägdelägarna besluta att vägdelägaren skall ställa säkerhet för betalningen av den del av skulden eller annan förpliktelse som motsvarar vägdelägarens andel i ansvarigheten eller att vägdelägaren i förskott skall betala sin andel av skulden eller fullgöra annan förpliktelse. I förskott erlagt belopp får inte användas eller utmätas för annat ändamål än till infriande av ifrågakvarande förpliktelse.

10 kap. Annan användning av väg och användning av annan mark tillfälligt såsom väg

86 §. Tillstånd av vägdelägarna eller väglaget behövs för användning av en väg

1) för verksamhet som anordnas av någon annan än en vägdelägare och som klart höjer kostnaderna för vägunderhållet eller

2) för tillfälliga transporter som gagnar någon annan än en vägdelägare, med undantag för sådana transporter inom jord- och skogsbruket som utförs med arbetshäst.

Tillstånd enligt 1 mom. för tillfällig användning av vägen kan beviljas av en vägdelägare eller, om vägdelägarna bildar ett väglag, av syssломannen eller styrelsen. Tillstånd för regelbunden verksamhet beviljas av vägdelägarna eller väglagets stämma. För användning av vägen kan en bruksavgift enligt 26 § tas ut hos den som anordnar transporten eller verksamheten.

Vägdelägarna eller väglaget kan utfärda ett allmänt förbud mot obehörig användning av vägen för trafik med alla eller vissa slag av motor- eller hästfordon eller mot transport av arbetsmaskiner på vägen. Ett sådant förbud utgör inte något hinder för färd till en vägdelägares fastighet i lovligen ärenden och hindrar inte en

vägdelägare eller, om vägdelägarna bildar ett väglag, syssломannen eller styrelsen att bevilja ett ovan avsett tillstånd för tillfällig användning av vägen, om det finns vägande skäl därtill.

Om någon som inte har rätt till vägen använder den i strid med 1 eller 3 mom. är han eller hon skyldig att på begäran betala en bruksavgift enligt 26 § samt, om vägen skadats, ersätta skadan.

Om vägen har använts i strid med 1 eller 3 mom. och straff yrkas för det skall även ersättningskraven framställas vid allmän domstol.

87 §. Kan en väg på grund av vägarbete, jordras, över svämning eller annan sådan orsak inte användas kan, om sakägarna inte kunnat komma överens om saken, tillstånd beviljas av vägnämnden att anordna en tillfällig väg på annans mark så länge det behövs.

Likaså kan vid behov tillstånd beviljas att under viss tid använda annans mark för tillfällig forsling av virke eller liknande.

Ovanstående rätt får endast beviljas under de förutsättningar som anges i 9 §.

88 §. Den som innehar visst område utan att äga det skall för viss tid eller högst för den tid under vilken besittningen pågår beviljas rätt att på väg eller annars färdas över annans område, om det är nödvändigt för honom eller henne och detta inte medför sådant men som anges i 9 eller 10 §.

Ägaren till ett outbrutet område har rätt att, om den fastighet från vilket området överlåtits har rätt till väg, temporärt använda vägen utan att ansöka om sådan rätt att färdas på vägen som avses i 1 mom.

89 §. Har förordnande utfärdats om vägförrättning som avser grundande av vägrätt för fastighet eller avgörande av fråga om någon har rätt till väg eller motsvarande, på annan lag grundad bestående bruksrätt och finns det inget lagakraftvunnet utslag i saken, kan vid vägförrättningen ägaren av den fastighet, för vars behov ovan avsedda vägförrättning söks, ges temporär rätt att färdas på vägen eller på annat sätt över annans område, om det är nödvändigt för att vägförbindelse skall erhållas och om därigenom inte försörkas i 9 eller 10 § avsett förfång. En temporär färdselrätt upphör när vägförrättningen vunnit laga kraft, om inte annat bestämdes då rätten beviljades. Färdselrätt kan bestämmas att vara i kraft högst ett år från det vägförrättningen vunnit laga kraft.

Är det vid en vägnämnds förrättning fråga om beviljande av sådan rätt som avses i 10 § 1 mom. eller 13 § 1 mom. till en befintlig väg kan temporär rätt att färdas på en sådan väg beviljas vid förrättningen, om detta är nödvändigt för att få vägförbindelse och därigenom inte orsakas i 10 eller 13 § avsett förfång. Om temporär rätt enligt detta moment att färdas gäller i övrigt i tillämpliga delar bestämmelserna i 1 mom.

90 §. För sådan användning av väg eller område som avses i 87, 88 och 89 §§ liksom för olovlig användning av väg eller område samt för eventuell skada skall skälig ersättning betalas. Om några bestämmelser om ersättning inte har givits då rätten beviljades, eller om någon överenskommelse om sådan inte har träffats och något

straff inte yrkas när det är fråga om olovlig användning, skall ersättningen bestämmas särskilt av vägnämnden. Ersättningen i sådana fall som avses i 89 § skall dock alltid bestämmas vid den förrättning vid vilken den temporära rätten att färdas beviljas.

11 kap. Indragning av en väg och upphävande av rättigheter som är förknippade med en väg

91 §. En väg eller en vägdel kan dras in om förhållandena är så förändrade att det område som behövs för vägen eller vägdelen inte längre skulle kunna fås med stöd av 9 § 1 mom. och vägen eller vägdelen inte är nödvändig för någon vägdelägare, eller om vägen eller vägdelen har blivit obehövlig, eller om det allmänna intresset kräver indragning.

Väglaget eller, om ett väglag inte har grundats, varje vägdelägare samt ägaren av den fastighet eller annan registerenhet över vars område vägen eller den del som skall dras in löper har rätt att söka indragning av en väg eller vägdel. Beslut om indragning fattas vid en vägförrättning. En väg som ersätts av en annan väg får på förrättningsmännens initiativ dras in i samband med en vägförrättning som verkställs av någon annan orsak, om villkoren för indragning enligt 1 mom. i övrigt uppfylls.

Leder indragning av en väg till skada eller olägenhet för den som ägt rätt till vägen, skall ersättning för skadan eller olägenheten bestämmas och betalas ut.

Då indragning av ett väglags väg beslutats skall väglagets skulder betalas. Väglaget skall anses upplöst när dess skulder har betalats. Överstiger väglagets tillgångar dess skulder skall överskottet, om annat inte följer av rättsförhållandet mellan vägdelägarna, delas mellan dem i enlighet med de senast gällande vägenheterna.

92 §. En rättighet som avses i 15 § och en annan än en bestående rätt enligt denna lag att nyttja en väg eller ett annat område kan upphävas, om förhållandena har förändrats så att det inte längre skulle finnas förutsättningar för att grunda rättigheten eller bevilja företrädesrätten och rättigheten eller företrädesrätten inte är nödvändig för vägdelägaren eller om det allmänna intresset så kräver. I fråga om förfarandet vid ersättande av skada och olägenhet gäller i tillämpliga delar 91 § 1–3 mom.

93 §. När en väg eller en vägdel dras in eller en rättighet enligt 15 § upphävs på grund av allmänt behov och detta medför att vägförbindelser upphör skall nya vägförbindelser ordnas.

Skyldighet att betala ersättning för olägenheter, skador och kostnader som uppstår på grund av allmänt behov enligt 1 mom. skall åläggas den som har ansökt om eller krävt upphävandet.

Sökanden skall också åläggas att betala nödvändiga kostnader som åsamkats sakägare för bevakning av dennes rätt vid behandling av frågor enligt 1 mom. Vid beräkningen av kostnaderna skall förlorad inkomst, resekostnader samt de nödvändiga utredningarnas beskaffenhet och omfattning liksom behovet att anlita ombud beaktas. Förrättningsmännen skall, så snart detta lämpligen kan ske medan saken behandlas, på begäran uppgöra vilka utredningar som skall anses vara erforderliga.

Sakägare som bevakar sin rätt vid behandling av i

1 mom. avsedda frågor beviljas vid vägförrättningen rättshjälp enligt bestämmelserna i rättshjälpslagen (FFS 257/2002). De uppgifter som enligt rättshjälpslagen ankommer på domstolen fullgörs av förrättningsmännen. Sökanden skall åläggas att i den omfattning som anges i 2 mom. betala de kostnader som har erlagts av statens medel.

94 §. Då en väg har indragits övergår vägområdet utan ersättning i markägarens besittning.

12 kap. Verkställighet och tvångsåtgärder

95 §. Vägavgift och bruksavgift samt sex procents årlig ränta på dem, räknat från förfallodagen, skall indrivras på basen av utdrag ur debiteringslängden eller syneprotokollet på det sätt som bestäms för utsköning av skatter och andra offentlighetsrättsliga fordringar. Besvär över olaglig debitering skall dock anföras hos vägnämnden.

96 §. Har det vid en vägförrättning utsatts viss tid inom vilken vägen skall byggas färdig, och har väglaget trots vägdelägarers yrkande inte färdigställt vägen, kan vägnämnden på ansökan av vägdelägaren utse god man att låta utföra eller berättiga sökanden att utföra eller låta utföra vägarbetena på vägdelägarnas bekostnad. Innan beslut härom fattas skall sysslomannen eller styrelsen ges tillfälle att bli hörd i saken och, om vägbyggnadsärendet inte behandlats vid väglagets stämma, stämman ges tillfälle att inom viss tid avge utlåtande. Behövs i förväg medel för vägens byggande skall god man alltid utses.

Behövs i förväg medel för att täcka kostnader för vägarbetet skall vägnämnden genom sitt beslut fastställa det behövliga beloppet med beaktande av det kostnadsförslag som avses i 40 § 4 mom. och samtidigt bestämma den andel av dessa kostnader som enligt vägenheterna i förväg skall tas ut hos varje vägdelägare.

När vägen är färdigbyggd skall vägnämnden fastställa det belopp som slutligt skall tas in av vägdelägarna för att täcka kostnaderna. Överstiger det förskottrade beloppet de slutliga kostnaderna skall det överskjutande beloppet omedelbart återbetalas till väglaget. Angående i 1 mom. avsedd god mans arvode och bestämmandet därav gäller vad i 83 § 3 mom. är sagt.

I ett beslut som avses i 1 mom. och genom vilket vägnämnden har bestämt att vägarbeten får utföras på vägdelägarnas bekostnad samt i ett beslut enligt 2 mom. genom vilket beloppet av de behövliga kostnaderna har fastställts får ändring inte sökas. Genom vägnämndens beslut fastställda avgifter som motsvarar i 2 och 3 mom. avsedda kostnader får drivas in med stöd av utdrag ur beslutet.

Om vägdelägarna inte grundar ett väglag och inte har kommit överens om saken tillämpas bestämmelserna ovan i denna paragraf.

97 §. När ändring har sökts i ett beslut som gäller huruvida sådan rättighet som avses i 9 eller 15 § eller i 18 § 2 eller 3 mom. skall beviljas får beslutet inte verkställas förrän det vunnit laga kraft. Detsamma gäller beslut som avses i 75 § samt beslut om indragning av väg eller upphävande av en i 15 § nämnd rättighet.

Om beslutet gäller åläggande av betalningsskyldighet eller andra ärenden än de som nämns i 1 mom. kan

N 10 LL (2008: 59) om enskilda vägar

ett beslut som fattats vid en vägförrättning, vägnämndens förrättning eller väglagets stämma verkställas trots att ändring har sökts, om inte besvärmyndigheten eller i 76 § avsedda fall vägnämnden beslutar annorlunda.

Om en avgift på grund av ändringssökande avlyfts eller sänks, skall det överstigande beloppet återbäras jämte årlig ränta räknat från betalningsdagen till dagen för återbäring enligt den räntefot som avses i 3 § 2 mom. räntelagen, ökad med tre procentenheter.

98 §. Vid verkställandet av beslut, innan det vunnit laga kraft, skall den som sökt verkställighet ställa säkerhet för ersättandet av den skada som sakägare kan tillskyndas genom att det till grund för verkställigheten liggande beslutet med anledning av besvär ändras. Angående ställande av säkerhet gäller i tillämpliga delar vad som sägs [i utsökningslagen (FFS 37/1895)].

Utsökningslag (FFS 37/1895) har ersatts av utsökningsbalk (FFS 705/2007).

99 §. Åtgärd som motiverar ersättning i ett för allt för skada eller men får inte utan sakägares samtycke vidtas innan ersättningen betalats eller, om beslut om ersättningen inte vunnit laga kraft, innan säkerhet för betalandet av ersättningen jämte ränta blivit ställd.

13 kap. Särskilda bestämmelser

100 §. Väglaget är befriat från skatt för inkomst och förmögenhet som tillkommit med stöd av denna lag.

101 §. Grundas en vägrätt på område som är samfällt för flera lägenheter tillämpas på den ersättning som skall betalas för detta, liksom även på andra ersättningar som med stöd av denna lag skall betalas till delägarna i ett samfällt område, vad som bestäms i 206 § fastighetsbildningslagen.

102 §. Ett förbud som begränsar användningen av en väg skall anges genom en klart synlig skylt vid vägen.

103 §. Om någon bryter mot ett förbud som gäller trafik på eller annat begagnande av väg eller i 18 § avsett förbud har polisen rätt att, om överträdelsen är uppenbar, lämna handräckning till förhindrande eller rättande av åtgärd som står i strid med förbudet.

104 §. Den som uppsåtligen eller genom grov vårdslöshet

1) bryter mot förbud som utfärdats med stöd av 19 §, 20 § eller 73 § 8 punkten,

2) utan att vara vägdelägare olovligen på väg framför maskin, fordon eller lass som på grund av sin vikt eller konstruktion skadar vägen,

3) olovligen belastar bro eller färja med tyngre fordon eller lass än vad som angivits med vägmärke eller

4) i strid med förbud använder en väg, som han eller hon inte har rätt att använda, skall dömas till böter.

105 §. Har förhållandena i annat fall än enligt 28 eller 29 § väsentligt förändrats, sedan beslut om överlåtelse av rätt till väg eller om väghållningsskyldighet fattades eller överenskommelse därom ingicks, har sakägare rätt att på nytt få frågan prövad.

106 §. Om fördelningen av vägenheter skall ändras i enlighet med 29 § kan väglaget besluta att sakkunnigutlåtande skall begäras in. Utlåtandet skall innehålla förslag till grunderna för bestämmandet av vägenheterna och till vägenheter.

Om vägnämnden handlägger ett i 59 § 1 mom. 5 punkten avsett ärende som gäller fastställelse av vägenheter kan nämnden efter att ha fått väglagets eller, om grundande av väglag samtidigt begärts, sökandenas förbindelse att betala kostnaderna begära in ett sådant utlåtande som avses i 1 mom.

107 §. Vid behandlingen av ett besvärärende enligt denna lag tillämpas bestämmelserna i fastighetsbildningslagen om behandling av mål och ärende. Om ändring har sökts i vägnämndens beslut skall vägnämnden på begäran av besvärmyndigheten lämna myndigheten kopior av de handlingar som uppkommit vid behandlingen av saken i vägnämnden. Vid behov kan besvärmyndigheten före behandlingen av ändringsansökan uppmana väglaget att lämna in vägnämndens utlåtande med anledning av ändringsansökan. Besvärmyndigheten kan vid behov kalla vägnämndens ordförande eller en av denne utsedd medlem av vägnämnden eller tjänsteman att höras då besvären över vägnämndens beslut behandlas.

108 §. När ändring söks i ett avgörande som besvärmyndigheten har fattat med stöd av denna lag skall bestämmelserna om sökande av ändring i fastighetsbildningslagen följas i tillämpliga delar.

Ikraftträdandebestämmelse (2008:59):

Denna lag träder i kraft den 1 april 2008.

Genom denna lag upphävs landskapslagen (1932:19) om ägovägar i landskapet Åland. De rättigheter som grundats på beslut fattade enligt lagen skall dock vara bestående.

Ärenden som har påbörjats innan denna lag träder i kraft behandlas enligt de bestämmelser som gällde före denna lags ikraftträdande.

Land-, sjö- och lufttrafik

N 11 Vägförordning (1983:27) för landskapet Åland

1 kap. Inledande bestämmelser

1 §. Tillämpningsområde

Denna lag gäller trafik på väg; dock finns i 4 § bestämmelser om trafik på annat område.

2 §. (1993/100) Definitioner

I denna lag avses med:

1) (2007/6) **väg**, allmän och enskild väg, gata, torg och annan led eller plats som allmänt används för trafik och som inte stängts av för allmän trafik samt en led som är ämnad för cykeltrafik och en gång- eller ridväg invid en väg;

2) **körbana**, del av väg som är avsedd för trafik med fordon, dock inte cykelbana;

3) **körfält**, med vägmarkering utmärkt eller annan för bil tillräckligt bred del av körbanan;

4) **vägren**, del av väg som med vägmarkering avskiljts från körbanan och som inte är gångbana eller cykelbana;

5) **gångbana**, en för gående avsedd väg eller del av väg;

6) (2007/6) **cykelbana**, en särskilt utmärkt väg eller del av väg som är avsedd för cykeltrafik och trafik med moped med låg effekt;

7) **övergångsställe**, del av väg som är avsedd att användas av gående för att korsa körbana eller cykelbana och som angivits med vägmärke eller vägmarkering;

8) **gårdsgata**, väg som är avsedd gemensamt för gång- och fordonstrafik och som genom vägmärke angivits såsom sådan gata;

8a) (2007/6) **gågata**, väg som är avsedd för gång- och cykeltrafik och som genom vägmärke angivits såsom sådan gata;

9) **tårtort**, med vägmärke angivet tätbebyggt område;

10) **vägförordning**, var och en som färdas eller annars uppehåller sig på väg eller i fordon på väg;

11) **parkering**, uppställning av fordon med eller utan förare, dock inte uppställning under kortare tid för på- eller avstigning eller för på- eller avlastning av gods;

12) **parkeringsplats**, för parkering särskilt utmärkt del eller område av väg;

13) (2007/6) **hållplats**, del av väg som angivits med vägmärke för upphämtande eller avlämnande av passagerare;

14) **trafikanordning**, vägmärke, vägmarkering, trafikljus eller annan anordning för reglering av trafiken;

15) (2007/6) **gående**, den som rör sig till fots samt den som åker skidor, rullskidor, skridskor, rullskridskor, rullbräda eller liknande, den som för, leder, skjuter eller drar sparkstötting, lekfordon eller liknande fordon, den som leder, skjuter eller drar cykel, moped, motorcykel, barnvagn eller rullstol. Om den som själv för rullstol eller annat invalidfordon finns bestämmelser i 56 §.

2a §. (1993/100) Definitioner på fordon

I denna lag avses med:

1) **fordon**, en anordning som är avsedd för färd på marken och som inte löper på skenor;

2) (2007/6) **motordrivet fordon**, ett fordon som drivs med motor; motordrivna fordon är bilar, motorcyklar och mopeder samt andra fordon i kategori L och traktorer, motorredskap och terrängfordon;

3) **släpfordon**, ett fordon som konstruerats för att dras av ett motordrivet fordon; släpfordon är släpvnagnar och släpanordningar;

4) (2007/6) **utryckningsfordon**, ett motordrivet fordon som är utrustat med ljud- och ljussignalanordningar; utryckningsfordon är ambulanser, räddningsbilar, polisfordon och fordon som gränsbevakningen eller tullen använder i tjänsten.

I landskapsförordning kan intas närmare definitioner och beteckningar på fordon. (2007/6)

3 §. Ryttare och husdjur på väg

Vad i denna lag är föreskrivet om fordonsförare gäller i tillämpliga delar ryttare och den som driver eller vallar djur.

4 §. Trafik utanför väg

När motordrivet fordon framförs utanför väg skall föraren iakttä den omsorg och varsamhet som påkallas av omständigheterna.

Förutom för nödvändig servicekörning, sjuktransport eller annan av jämförbar orsak nödvändig tillfällig trafik får i tätort motordrivet fordon inte utan tillstånd framföras, stannas eller parkeras utanför väg på sådan mark som inte är avsedd för trafik med sådana fordon.

2 kap. Allmänna regler för vägförordningen

5 §. Allmänna skyldigheter

Vägförordning skall följa trafikreglerna samt även i övrigt iakttä den omsorg och varsamhet som betingas av omständigheterna till förekommande av fara och skada. Han skall uppträda så att han inte i onödan hindrar eller stör trafiken.

Vägförordning skall visa hänsyn mot andra vägförordningar och de som bor eller uppehåller sig vid vägen. (2007/6)

6 §. (2007/6) Anvisningar för trafiken

En vägförordning skall följa anvisning för trafiken som meddelas genom ett vägmärke, en vägmarkering eller ett trafikljus. Om en anvisning innebär en avvikelse från en trafikregel, skall anvisningen följas.

En anvisning genom fast sken i ett trafikljus gäller framför en anvisning som meddelas genom vägmärke eller vägmarkering.

En vägförordning skall följa en polisens tecken eller anvisningar för trafiken. En polisens tecken eller anvisningar gäller framför trafikregler och anvisningar som meddelas genom vägmärke, vägmarkering eller trafikljus. Detsamma gäller tecken eller anvisningar av någon annan behörig person som övervakar trafiken.

N 11 Vägtrafiklag (1983:27)

7 §. Fri väg för utryckningsfordon och procession

Ett utryckningsfordon som avger föreskrivna ljud- och ljussignaler och en kortege som leds av ett polisfordon som avger nämnda signaler skall lämnas fri väg oberoende av anvisningar som meddelas genom trafik-anordningar. Fri väg skall lämnas i god tid och förare av annat fordon skall stanna om det är nödvändigt. (2007/6)

Vägtrafikant får inte bryta eller på annat sätt hindra procession, begravningsfölje, grupp av barn som står under ledares uppsikt eller annat ordnat följe. Vad här sagts gäller inte förare av utryckningsfordon som avger föreskrivna ljud- och ljussignaler.

8 §. Åligganden för den som varit delaktig i trafikolycka

Vägtrafikant som med eller utan skuld varit delaktig i trafikolycka skall stanna och i mån av förmåga lämna hjälp åt skadade och åt dem som råkat i hjälplöst tillstånd samt i övrigt medverka till de åtgärder vartill olyckan skäligen föranleder. Han skall på anfordran av annan som varit delaktig i olyckan eller lidit skada vid olyckan uppge namn och adress samt lämna upplysningar om händelsen.

Om någon omkommit eller skadats svårt vid trafikolycka, skall vägtrafikant som varit delaktig i olyckan snarast möjligt underrätta polismyndighet. Har skada skett på egendom och är ingen närvarande som kan motta uppgifter och upplysningar, skall vägtrafikanten utan oskäligt dröjsmål underrätta den skadelidande eller polismyndigheten.

Om ett fordon efter en trafikolycka blivit kvar på en plats där det kan vara till fara eller hinder för trafiken, skall trafikanten se till att fordonet snarast möjligt flyttas till lämplig plats. Om någon har omkommit eller skadats svårt får dock fordonet flyttas endast om det utgör en fara för annan trafik. I sådana fall får trafikanten i övrigt inte utplåna spår som kan vara av betydelse för utredningen av olyckan eller på annat sätt ändra förhållandena på olycksplatsen. (2007/6)

9 §. Allmän biståndsskyldighet

Envar fordonsförare är skyldig att transportera den som till följd av trafikolycka är i omedelbart behov av transport för erhållande av vård. Lämpar sig fordonet inte för säker transport och står ändamålsenligare transport att få skall föraren hjälpa till att ordna sådan transport.

10 §. Skadande av trafik-anordning

Trafikanordning får inte skadas eller utan tillstånd skymmas, avlägsnas, rubbas eller ändras.

Den som skadat, rubbat eller på annat sätt ändrat trafik-anordning skall omedelbart återställa anordningen i tillfredsställande skick. Kan så inte ske, skall han snarast underrätta polis- eller annan behörig myndighet om förhållandet och vid behov vidta de åtgärder som trafiksäkerheten kräver.

11 §. Hinder på väg

På väg får inte placeras eller kvarlämnas något som kan medföra fara eller olägenhet för trafiken.

Den som förorsakat att något som kan medföra fara eller olägenhet för trafiken finns på vägen, skall omedelbart avlägsna detta. Kan så inte ske, skall han, tills han undanröjt faran eller olägenheten, uppmärksamma

andra på förhållandet genom utmärkning eller på annat lämpligt sätt.

Om hinder på väg kan medföra allvarlig fara för trafiken, skall varje vägtrafikant som observerat hindret utan dröjsmål vidta i 2 mom. avsedda åtgärder. Kan så inte ske utan oskälig olägenhet, skall han i stället underrätta polismyndighet om förhållandet.

12 §. (2007/6) Uppsättande av märken, skyltar och andra anordningar

Märken, skyltar och andra anordningar får inte sättas upp på en väg eller på en vägs sido-, skydds- eller frisksiktsområde utan tillstånd.

Polisen eller väghållaren får omedelbart avlägsna anordning som satts upp utan tillstånd.

13 §. Förbud mot på- och avstigning samt tolkning

När fordon är i rörelse får passagerare inte stiga på eller av fordonet. Inte heller får någon färdas på fordons tak, fotsteg eller liknande anordning. På fordon som används för särskilda arbetsuppgifter är det likväl tillåtet att tillfälligt färdas på fotsteg eller liknande anordning om detta är påkallat av arbetsuppgifternas art och fotsteget eller anordningen särskilt inrättats för ändamålet.

Den som rör sig till fots eller framför moped, cykel, kälke eller liknande fordon får inte dras eller låta sig dras av motordrivet fordon.

3 kap. Regler för trafik med fordon**14 §. (2007/6) Användning av vägens olika delar**

Fordon skall föras på körbanan.

Vägrenen skall användas vid färd med cykel eller moped med låg effekt när cykelbana saknas och vid färd med moped. Vägrenen skall om möjligt även användas vid färd med ett fordon som är konstruerat för en hastighet av högst 45 kilometer i timmen eller som inte får föras med högre hastighet än 45 kilometer i timmen och av den som för ett fordon förspänt med dragdjur, rider, leder eller driver kreatur.

För att underlätta framkomligheten för annan trafik får vägrenen användas tillfälligt även vid färd med andra fordon.

15 §. Högertrafik

Fordon skall, under hänsynstagande till annan trafik och förhållandena i övrigt, framföras på den körbanan eller cykelbana som är avsedd för fordonet så nära högra kanten som är möjligt utan risk för säkerheten. Vad här sägs gäller inte färd på enkelriktad körbanan.

På körbanan med minst två körfält i förarens färdriktning skall fordon utan onödiga byten av körfält i allmänhet framföras på det fria körfält som är längst till höger.

På körbanan som avses i 2 mom. får fordon inte framföras på körfält som är avsett för mötande trafik.

Refug eller annan motsvarande anordning på dubbelriktad körbanan skall passeras till höger.

16 §. (2007/6) Avståndet mellan fordon

Avståndet till ett framförvarande fordon skall anpassas så att det inte finns risk för påkörning om det framförvarande fordonet saktar in eller stannar.

Avståndet skall också anpassas så att andra trafikanters omkörning underlättas.

17 §. Val av körfält före svängning

Körfält skall väljas i god tid före svängning så att den som ämnar svänga till höger väljer det körfält som är närmast körbanans högra kant och den som ämnar svänga till vänster väljer det körfält som är närmast till höger om körbanans mittlinje eller på enkelriktad väg det körfält som är längst till vänster.

18 §. Svängning

Svängning får inte utföras så att fara eller onödigt hinder åsamkas andra trafikanter som färdas i samma riktning.

I korsning skall fordon vid högersväng framföras så nära den korsande körbanans högra kant som möjligt. Vid vänstersväng skall fordon framföras så att det lämnar korsningen omedelbart till höger om mittlinjen av den korsande körbanan eller, om den korsande körbanan är enkelriktad, så nära dess vänstra kant som möjligt.

19 §. Särskild bestämmelse för svängning med moped och cykel

Utan hinder av bestämmelserna i 17 och 18 §§ får den som i korsning ämnar svänga till vänster med cykel eller moped fortsätta att hålla till höger när han för fordonet över den korsande körbanan. Han får svänga till vänster först när så kan ske utan att den övriga trafiken åsamkas hinder och han skall lämna korsningen längs högra kanten av den korsande körbanan.

Vad i 1 mom. sägs gäller i tillämpliga delar även svängning på annat ställe än i korsning.

20 §. Vajningsskyldighet

När fordon närmar sig korsning skall föraren iaktta särskild försiktighet. Han skall väja för fordon som samtidigt närmar sig från höger på annan väg.

Förare som svänger i korsning skall väja för cyklande, mopedförare och gående som korsar den körbana på vilken han ämnar köra in. Likaså skall han väja för cyklande, mopedförare eller gående som använder vägkanten, om han annorstädes än i korsning ämnar avlägsna sig från körbanan eller annars korsa den. Under sväng till vänster skall han dessutom väja för den mötande trafiken.

När ett fordon körs ut på en väg från en gårdsplan, parkeringsplats, servicestation eller annat liknande område, från en stig, ägoväg eller annan liknande utfartsväg eller från en gårdsgräns eller gågata skall föraren väja för all trafik. Detsamma gäller cyklister och mopedister som, i andra fall än i 2 mom., kommer ut på körbanan från en cykelbana. (2007/6)

21 §. Visande av avsikt att väja; körning in i korsning

Förare av fordon som är vajningsskyldig enligt trafikregel eller vägmärke skall, genom att i god tid sänka hastigheten eller stanna, tydligt visa att han ämnar iaktta vajningsskyldigheten. Han får fortsätta färdens endast om han med beaktande av andra fordons placering på vägen, avståndet till dem och deras hastighet inte åstadkommer fara eller hinder.

När fordon närmar sig eller körs in i en korsning skall föraren anpassa sitt körsätt så att störning inte uppstår för trafiken på den korsande vägen, om han tvingas stanna i korsningen.

22 §. Möte

Vid möte skall fordon föras så att de passerar varandra till höger. I korsning får dock fordon, som kommer från motsatta håll och som båda ämnar svänga till vänster, passera varandra till vänster med iakttagande av särskild försiktighet.

Vid möte skall tillräckligt avstånd lämnas mellan fordonen. Finns det hinder på körbana, skall föraren av det fordon, på vars sida av körbanan hindret befinner sig, vid behov stanna sitt fordon för att låta den mötande passera platsen.

Fordon som används i vägarbete eller liknande arbete på eller invid väg och som härför särskilt utmärkts får, med iakttagande av nödvändig försiktighet, passeras på det sätt som är lämpligast med hänsyn till omständigheterna.

23 §. Omkörning

Innan förare kör om skall han förvissa sig om att omkörningen inte föranleder fara.

Omkörning av fordon skall ske till vänster. Omkörning skall dock ske till höger när föraren av det framförvarande fordonet svänger till vänster eller tydligt förbereder en sådan sväng.

Omkörning får ske till höger, om det finns minst två körfält som är avsedda för trafik i förarens färdriktning och fordonen framförs på parallella körfält. Cyklande och mopedförare får även i annat fall köra om annat fordon än cykel eller moped till höger.

Fordon som används i vägarbete eller liknande arbete på eller invid väg och som härför särskilt utmärkts får, med iakttagande av nödvändig försiktighet, köras om på det sätt som är lämpligast med hänsyn till omständigheterna.

24 §. Omkörningsförbud samt överskridande av spårllinje

Det är förbjudet att företa omkörning på den mötande trafikens del av vägen:

1) om sikten på grund av backkrön eller kurva eller av annan orsak är otillräcklig för en trygg omkörning;

2) om det körfält som skall användas vid omkörningen inte på en tillräckligt lång sträcka är fritt och utan hinder för en trygg omkörning;

3) om föraren efter omkörningen saknar möjlighet att föra fordonet tillbaka till högra delen av körbanan utan fara eller utan att väsentligt störa den övriga trafiken;

4) om förare av framförvarande fordon med tecken visar att han ämnar köra om annat fordon;

5) om förare av bakomvarande fordon har inlett omkörning; samt

6) om fordonen befinner sig i eller omedelbart före en korsning.

Utan hinder av vad i 1 mom. 6 punkten är föreskrivet får omkörning ske i korsning i vilken den korsande vägen är en utfarts- eller annan liknande väg. På landsväg gäller omkörningsförbudet i korsning som utmärkts med vägmärke mellan vägmärket och själva korsningen. (2007/6)

Fordon får inte överskrida eller köra på spårllinje som skiljer trafik i samma riktning. Inte heller får fordon överskrida eller köra på spårllinje som skiljer trafikriktningarna om inte en streckad linje finns omedelbart invid spårllinjens högra sida.

N 11 Vägtrafiklag (1983:27)

25 §. Skyldigheter som åvilar omkörande och omkörd

Den som kör om skall hålla ett betryggande avstånd till det fordon som han kör om.

När den som blir omkörd till vänster observerar omkörningen skall han hålla så långt till höger som det är möjligt med hänsyn till andra vägtrafikanter samt rådande omständigheter och han får inte öka hastigheten.

Om fordon framförs långsamt och körbanan är smal eller kurvig, eller om det förekommer tät motgående trafik skall föraren för att underlätta omkörning sänka hastigheten och om det behövs föra fordonet åt sidan så snart detta är möjligt. Han får därvid tillfälligt färdas på vägrenen, om det kan ske utan fara och olägenhet.

26 §. Framförande av cyklar och mopeder i bredd

Cyklande skall färdas efter varandra. När det kan ske utan fara eller olägenhet för trafiken får de dock färdas i bredd. (2007/6)

Cykel med fler än två hjul eller moped får inte framföras i bredd med annan cykel eller moped.

27 §. Backande och vändning av fordon

Fordon får backas eller vändas endast om det kan ske utan fara eller hinder för andra vägtrafikanter.

28 §. Start från vägkant, körfältsbyte och liknande förflyttning av fordon

Förare får starta från vägkant, byta körfält eller eljest förflytta fordonet i sidled endast om det kan ske utan fara eller onödigt hinder för andra vägtrafikanter.

29 §. Fri väg för buss som startar från hållplats

Förare som på väg där den högsta tillåtna hastigheten är 50 km/h eller lägre närmar sig buss som stannats på hållplats skall, om bussföraren med körriktningstecken anger att han ämnar starta från hållplatsen, sänka hastigheten och vid behov stanna så att bussen kan lämna hållplatsen.

Oaktat bestämmelserna i 1 mom. skall bussföraren iaktta särskild försiktighet för att undvika fara.

30 §. Situationsanpassad hastighet

Fordons hastighet skall anpassas till vad trafiksäkerheten kräver med beaktande av vägens skick, vädret, fönret, sikten, fordonets belastning och lastens art samt trafikförhållandena i övrigt. Hastigheten skall vara sådan att föraren behåller herraväldet över fordonet. Fordonet skall kunna stannas på den del av den framförvarande körbanan som föraren kan överblicka och i alla situationer som kan förutses.

Före avbländning från helljus till halvljus skall hastigheten anpassas till de nya siktförhållandena.

Fordons hastighet skall anpassas så att andra vägtrafikanter inte i oskälig utsträckning utsätts för smuts- eller grusstänk.

31 §. (2007/6) Förbud mot körning som hindrar eller medför olägenhet

Förare får inte utan giltigt skäl köra med omotiverat låg hastighet, plötsligt bromsa eller på något annat sätt hindra trafiken.

Fordons färdväg, hastighet och körsätt skall anpassas så att onödigt och störande körning undviks.

31a §. (1993/20) Förbud mot onödig tomgångskörning

När fordon stannats av annan orsak än tvingande trafik hinder skall motorn stängas av inom en minut.

Motorn får dock hållas i gång under längre tid när det är nödvändigt för fordonets tekniska och säkra användning samt när det är nödvändigt för fordon som används yrkesmässigt.

32 §. (2007/6) Hastighetsbegränsningar

Inom tättbebyggt område, angett med vägmärke, får fordon inte föras med högre hastighet än 50 kilometer i timmen. Om det är motiverat av trafiksäkerhetsskäl eller av hänsyn till framkomligheten eller miljön får väghållaren besluta att den högsta hastigheten inom hela det område eller en del av ett område som angetts med vägmärke skall vara lägre än 50 kilometer i timmen.

Utanför tättbebyggt område får fordon inte föras med högre hastighet än 70 kilometer i timmen (bashastighet) om inte annat har bestämts av väghållaren och utmärkts med vägmärke med iakttagande av bestämmelserna i 65 §.

Hastighetsbegränsningarna gäller inte vid tävlingar som med landskapsregeringens eller polisens tillåtelse hålls på särskilda banor eller på väg som stängts av för allmän trafik.

Landskapsregeringen kan i landskapsförordning utfärda bestämmelser om fordonsbestämda hastigheter.

32a §. (2007/6) Förarens användning av mobiltelefon under färd

Föraren av ett motordrivet fordon får inte använda mobiltelefon under körningen genom att hålla den i handen.

33 §. Stannande och parkering

Fordon får stannas eller parkeras endast på vägens högra sida. På enkelriktad väg, får fordon dock stannas eller parkeras även på vägens vänstra sida.

Fordon skall stannas eller parkeras i vägens riktning och så långt från körbanans mitt som möjligt.

Fordon som används vid utdelning av post och som på taket har försetts med en gul roterande lampa får på dubbelriktad väg stannas på vägens vänstra sida. Härvid skall särskild försiktighet iaktas. (2007/6)

34 §. Förbud mot stannande och parkering

Fordon får inte stannas eller parkeras på sådan plats eller på sådant sätt att fara uppstår eller trafiken i onödan hindras eller störs.

Fordon får inte stannas eller parkeras:

1) på övergångsställe, gångbana, cykelbana eller inom ett avstånd av fem meter före övergångsställe eller korsande cykelbana;

2) i korsning eller inom ett avstånd av fem meter från korsande körbanans närmaste kant eller kantens tänkta förlängning på körbanan;

3) på sådant sätt att vägmärke eller signalanordning som hör till trafikljus skymms;

4) (2007/6) i vägport, tunnel eller på bro;

5) på backkrön eller i kurva där sikten är skymd eller nära sådana;

6) där körbanan före korsning är delad i körfält genom spärrlinje eller märke som anger val av körfält eller så nära sådan linje eller sådant märke att körning in på rätt körfält försvåras; eller

7) där spärrlinje finns, om avståndet mellan fordonet och linjen skulle bli mindre än tre meter och det mellan fordonet och spärrlinjen inte löper en streckad linje.

På avgiftsbelagd parkeringsplats får fordon stanna för att ta upp eller släppa av passagerare utan att avgift behöver erläggas. På parkeringsplats som är avsedd för fordon som används av rörelsehindrade får fordon inte stannas eller parkeras, om inte föraren innehar i 50 § 5 mom. avsett parkeringstillstånd. (2007/6)

Har fordon på grund av olyckshändelse, motorfel eller liknande orsak blivit stående på en plats, där fordon inte får stannas eller parkeras, skall föraren se till att detta snarast flyttas till en lämplig plats, om inte annat följer av bestämmelserna i 8 § 3 mom. (2007/6)

Cyklar och mopeder med låg effekt får stannas eller parkeras på gång- eller cykelbana om det kan ske utan att övriga trafikanters framkomlighet försvåras. (2009/40)

34a §. (2009/40) *Om särskilda villkor för parkering har utmärkts på en plats gäller följande:*

1) Om en parkeringsskiva eller motsvarande används ska tiden på denna ställas in på den närmast följande hel- eller halvtimmen räknat från den tidpunkt då uppställningen påbörjades. Parkeras fordonet innan en tidsbegränsning börjar ska klockslaget för tidsbegränsningens början ställas in om fordonet ska stå kvar efter denna tidpunkt. Skivan ska placeras innanför vindrutan eller, om detta inte är möjligt, på fordonet med tidsangivelsen väl synlig och läsbar utifrån. Endast en skiva åt gången får vara synlig i fordonet och ankomsttiden får inte ändras under pågående uppställning. Parkeringsskiva eller motsvarande behöver inte användas om fordonet endast är parkerat under tid då tidsbegränsning inte råder.

2) Om en parkeringsbiljett eller motsvarande används ska denna placeras väl synlig innanför vindrutan så att den är läsbar utifrån eller, om detta inte är möjligt, på fordonet. Detta gäller oavsett om avgift ska betalas för parkeringen eller inte.

Skyldigheten att använda parkeringsskiva gäller inte den som innehar parkeringstillstånd för rörelsehindrade enligt 50 § 5 mom.

35 §. (2007/6) *Stannande vid busshållplats*

På en busshållplats som angetts genom vägmärke får andra fordon inte parkeras eller stannas på en genom vägmarkering angiven sträcka annat än för på- eller avstigning eller för på- eller avlastning som kan ske utan att busstrafiken hindras. Saknas vägmarkering vid en hållplats får fordon inte stannas eller parkeras inom tolv meter på vardera sidan om vägmärket.

36 §. *Särskilda parkeringsförbud*

Fordon får inte parkeras:

1) framför infart till fastighet eller annars så att trafiken med fordon till och från fastigheten väsentligt försvåras;

2) på körbana bredvid annat fordon än tvåhjulig cykel, tvåhjulig moped eller motorcykel utan sidovagn som stannats vid körbanans kant i längdriktningen;

3) så att det hindrar tillträde till annat fordon eller så att detta inte kan föras från platsen;

4) upphävd (2007/6);

5) (2010/27) på parkeringsplats så att någon del av fordonet står utanför parkeringsruta eller annan vägmarkering som anger var parkering ska ske;

6) (2010/27) på körbana utanför tätort, om vägen med vägmärke angetts som förkörsberättigad; samt

7) (2010/27) på enskilt område utan tillstånd av fastighetens ägare eller innehavare.

37 §. *Åtgärder vid stannande av fordon*

När fordon stannats eller parkerats skall föraren se till att fordonet inte kan komma i gång av sig självt.

Fordons dörr får inte öppnas och inte heller får på- eller avstigning eller på- eller avlastning ske på sådant sätt att fara eller onödig olägenhet uppstår för den övriga trafiken.

38 §. *Varning av andra vägtrafikanter*

När fordon, i vars obligatoriska utrustning ingår varningstriangel, blivit stående på körbana på en sådan plats att det på grund av otillräcklig sikt eller av annan orsak kan vara till fara, skall föraren om fordonet inte omedelbart kan flyttas till en lämplig plats, sätta ut varningstriangeln på vägen. Om det behövs, skall han vidta även andra åtgärder för att varna övriga vägtrafikanter.

Varningstriangeln skall placeras på ett tillräckligt långt avstånd från det stannade fordonet och i övrigt så att andra förare i god tid kan uppfatta varningen.

Det är förbjudet att olovligt avlägsna eller flytta triangel som satts ut i enlighet med bestämmelserna i 1 och 2 mom.

39 §. *Särskilda förpliktelser mot gående och förare av vissa fordon*

Vid möte med eller omkörning av gående skall förare av fordon lämna den gående ett med beaktande av fordonets storlek och hastighet tryggt utrymme på vägen. Vad här sägs skall förare av motordrivet fordon iakttas även vid möte med eller omkörning av cykel, moped eller motorcykel.

Förare av fordon skall iakttas särskild försiktighet när han närmar sig skolskjutsbil eller buss som stannat samt barn, skolpolis, åldringar, rörelsehindrade eller andra som har uppenbara svårigheter att reda sig tryggt i trafiken. (2007/6)

40 §. (2007/6) *Väjningsplikt mot gående*

På gångbanor, vägar som är avsedda för gående och i terrängen har förare väjningsplikt mot gående. Förare har också väjningsplikt mot gående när fordon förs in på en körbana eller en vägen från en fastighetsutfart vid vägen.

41 §. *Passerande av övergångsställe*

När förare av fordon närmar sig övergångsställe skall han anpassa hastigheten så att fordonet kan stannas framför övergångsstället om det behövs. Gående som befinner sig på övergångsställe skall lämnas företräde och förare får inte heller passera övergångsstället förrän gående som står i beråd att beträda detta lämnats tillfälle att passera.

Om fordon stannats framför övergångsställe eller om fordon skymmer sikten över övergångsställe, får fordonet omköras först efter det att den omkörande stannat och försäkrat sig om att gående inte finns på övergångsstället eller står i beråd att beträda detta. Vad i detta moment är föreskrivet gäller inte om det finns en refug eller ett markerat fritt körfält mellan den omkörande och den omkörde.

N 11 Vägtrafiklag (1983:27)

42 §. (2007/6) Trafik på gågata och gårdsgata

På en gågata och en gårdsgata får fordon inte föras med högre hastighet än gångfart. Fordon får inte parkeras på någon annan plats än särskilt anordnade parkeringsplatser och fordonsförare har väjningsplikt mot gående.

På en gågata får motordrivna fordon inte föras annat än för att korsa den. Motordrivna fordon får dock föras på gågator om det behövs för varuleveranser till eller från butiker eller motsvarande vid gågatan, för transporter av gods, boende eller gäster till eller från adress vid gågatan samt för transport av sjuka eller rörelsehindrade personer till eller från adress vid gågatan.

43 §. Passerande av husdjur

Den som framför fordon skall iaktta nödvändig försiktighet och använda tillräckligt låg hastighet när han närmar sig häst, boskap eller motsvarande husdjur på vägen.

Djur som drivs på väg skall ledas i bindsle eller vallas så att de inte utgör risk eller oskäligt hinder för trafiken.

44 §. Ljud- och ljussignaler

När det är påkallat för att undvika fara, skall förare av fordon avge ljud- eller ljussignal, använda bromsljus eller på annat lämpligt sätt väcka övriga vägtrafikanters uppmärksamhet. Ljudsignal får i övrigt avges endast vid omkörning i dagsljus utanför tätort.

Ljudsignal får inte pågå längre än nödvändigt. Ljudsignal skall avges genom blinkning med hel- eller halvljus.

45 §. Användning av körriktningstecken

Förare av fordon som har för avsikt att starta från väggkant, svänga, vända, byta körfält eller på annat därmed jämförbart sätt förflytta fordonet i sidled skall till varning för andra ge tecken med körriktningssvisare eller, om fordonet saknar körriktningssvisare, på annat synligt sätt.

Tecken skall ges i god tid och vara väl synligt och begripligt. Trots att tecken ges är föraren skyldig att försäkra sig om att åtgärden inte medför fara eller onödigt hinder.

46 §. Användning av ljus på fordon i rörelse

När motordrivet fordon framförs skall hel-, halv- eller varselljus alltid användas.

Varje fordon skall använda hel- eller halvljus eller annat motsvarande ljus, som är föreskrivet för fordonet när det framförs i mörker, gryning eller skymning eller när sikten är nedsatt på grund av väderleksförhållandena eller annan orsak. På fordon som, i enlighet med vad därom är särskilt föreskrivet, inte behöver vara utrustat med lyktor men däremot med reflexanordningar skall i stället dessa användas.

Helljus får dock inte användas:

- 1) på väg med tillfredsställande belysning;
- 2) på sådant avstånd från mötande fordon att dess förare kan bländas; samt
- 3) när fordonet framförs på ringa avstånd bakom annat fordon.

Dimljus får användas endast vid dimma eller kraftigt regn eller snöfall. Dimljuset får då användas i stället för halvljus, om parkeringsljuset samtidigt är tänd.

Dimbakljus får användas endast vid dimma, kraftigt regn eller snöfall eller när snö, damm eller smuts som rörs upp bakom fordonet begränsar möjligheten att urskilja fordonet bakifrån. Dimbakljus får användas endast tillsammans med hel-, halv- eller dimljus. (1987/20)

47 §. Användning av ljus vid parkering och stannande

När fordon stannats eller parkerats i mörker, gryning eller skymning eller då sikten är nedsatt på grund av väderleksförhållandena eller av annan orsak skall parkerings- eller halvljusen vara tända, om inte vägen är så välbelyst att fordonet även annars tydligt kan observeras på tillräckligt avstånd. Om fordon, i enlighet med vad därom är särskilt föreskrivet, inte behöver vara utrustat med halv- eller parkeringsljus men däremot med annat ljus, skall i stället sådant ljus användas.

Om fordon parkerats i körbanans riktning inom tätbebyggt område under förhållanden som avses i 1 mom. och inget annat fordon är kopplat till det får i stället för i 1 mom. nämnda ljus parkeringsljuset vara tänd endast på den sida av fordonet som är vänt mot trafiken, om inte hela fordonet parkerats på körbanan. (1993/20)

Vad i 1 mom. är föreskrivet gäller inte fordon som stannats eller parkerats på parkeringsplats utanför körbana, inte heller cykel eller moped som stannats eller parkerats på annat ställe utanför körbanan.

När fordon till följd av olycka, fel på fordonet eller av annat tvingande skäl stannats eller parkerats så att fordonet kan vara till fara får körriktningssvisarna användas som varningsblikker, varvid alla körriktningssvisare blinkar samtidigt eller turvis framtill och baktill. I andra situationer får körriktningssvisarna inte användas som varningsblikker. (1988/23)

48 §. Förbud mot oriktig användning av ljus

Fordons ljus får inte användas så att förare av annat fordon kan bländas.

På ett fordon får inte visas annat än vitt eller gult ljus framåt och inte visas vitt ljus bakåt annat än vid backning eller vid arbete som kräver vitt ljus. På fordon som används i polisens tjänsteuppdrag får dock, för stoppande av ett framförvarande fordon, samtidigt med blått blinkande ljus användas ljusanordning som framåt kastar rött blinkande sken. (2007/6)

49 §. Förtur vid färjtrafik

Utryckningsfordon samt buss och mjölktransportbil i regelbunden tur har rätt att komma ombord på färja före andra fordon.

Landskapsregeringen kan utfärda bestämmelser om i vilken ordning övriga fordon får komma ombord på färja.

50 §. Undantagsbestämmelser

Förare av utryckningsfordon i brådskande uppdrag får avvika från de trafikregler och hastighetsbegränsningar som inte särskilt gäller honom eller henne, om nödvändig försiktighet iakttas och särskilt föreskrivna ljud- och ljussignaler avges. Föraren skall dock följa tecken och anvisningar av en polisman. (2007/6)

Den som framför utryckningsfordon under avgivande av särskilda ljussignaler eller fordon i polisens tjänsteuppdrag får, om uppdraget det oundgängligen

påkallar och särskild försiktighet iaktas, framföra fordonet på väg, del av väg eller annat område där körning är förbjuden.

Fordon som används i vägarbete eller liknande arbete på eller invid väg får utan hinder av bestämmelserna i 14-18 §§ och 42 § framföras på det sätt som påkallas av omständigheterna, om nödvändig försiktighet iaktas.

Fordon som används i arbete som avses i 3 mom., vid trafikövervakning eller i polisens tjänsteuppdrag får utan hinder av bestämmelserna i 33-36 § tillfälligt stannas eller parkeras på det sätt som påkallas av uppdragets art, om det kan ske utan uppenbar fara för den övriga trafiken.

Rörelsehindrade som har särskilt parkeringstillstånd får parkera fordon på en avgiftsbelagd parkeringsplats utan att betala avgift och på plats där parkering förbjudits med vägmärke, i enlighet med vad i landskapsförordning närmare föreskrivs. Medför sådan parkering uppenbar olägenhet, skall fordonet på polisens uppmaning flyttas till lämplig plats som polisen anvisar. Ansökan om parkeringstillstånd prövas av polismyndigheten. (2007/6)

Med tillstånd i 5 mom. avses även tillstånd försett med den allmänt använda handikappsymbolen och som givits av behörig riksmyndighet eller behörig utländsk myndighet. (1993/20)

En polisman har i observationsuppgifter, i tekniska observationsuppgifter och i täckoperationsuppgifter och uppgifter som har samband med bevisprovokation genom köp samma rätt som en förare av en polisbil som avger föreskrivna ljus- och ljudsignaler att med iakttagande av särskild försiktighet avvika från bestämmelserna i denna lag. (2006/34)

4 kap. Regler för gångtrafik och trafik med vissa invalidfordon

51 §. (2007/6) *Gångtrafik*

Gående skall använda gångbanan eller vägrenen. Om det inte finns någon gångbana eller vägren skall gående använda cykelbanan eller körbanan. Barn under tolv år får cykla även på gångbana, om därav inte uppstår oskäligen olägenhet för gående.

Gående som använder körbana skall gå längst till vänster i färdriktningen. Den som åker rullskridskor eller liknande och färdas med en högre hastighet än gångfart skall dock om det är möjligt färdas längst till höger.

52 §. *Gångtrafik på gårdsgata*

Utan hinder av bestämmelserna i 51 § får gående på gårdsgata använda samtliga delar av gatan. Han får dock inte i onödan hindra fordonstrafiken.

53 §. (2007/6) *Användning av reflex*

Gående och ryttare som rör sig på väg efter mörkrets inbrott skall använda reflex. Ryttaren skall även såvitt möjligt anbringa reflex på hästen.

54 §. (2007/6) *Grupp av gående och procession*

Gående i grupp under ledares uppsikt, procession och annat ordnat följande skall om det är lämpligt använda vägrenen eller körbanans högra sida i färdriktningen. Består gruppen av barn som går högst två i bredd skall om möjligt gångbana, vägren eller cykelbana användas.

När en grupp som avses i 1 mom. använder vägrenen, körbanan eller cykelbanan under annan tid än då det är dagsljus med klar sikt skall den som går längst fram mot vägens mitt ha en lykta som visar vitt eller gult ljus framåt och den som går längst bak mot vägens mitt en lykta som visar rött ljus bakåt.

55 §. (2007/6) *Korsande av körbana och cykelbana*

Gående skall korsa en kör- eller cykelbana på ett övergångsställe, om sådant finns i närheten. I annat fall skall gående korsa kör- eller cykelbanan tvärs över den och helst vid en vägkorsning.

Gående som skall gå ut på ett övergångsställe skall ta hänsyn till avståndet och hastigheten hos de fordon som närmar sig övergångsstället. Finns det inget övergångsställe får vägen korsas endast om det kan ske utan fara eller olägenhet för trafiken. Kör- eller cykelbanan skall korsas utan onödigt dröjsmål.

56 §. (2007/6) *Trafik med vissa invalidfordon*

Bestämmelserna som gäller gående tillämpas på rörelsehindrad som själv i gångfart framför rullstol. Det samma gäller rörelsehindrad som i gångfart framför handdrivet invalidfordon eller motordrivnet invalidfordon vars konstruktion medger en hastighet av högst 15 kilometer i timmen. I övrigt tillämpas de bestämmelser som gäller för cykeltrafik.

Rörelsehindrad som framför motordrivnet invalidfordon som är jämförbart med moped skall följa de bestämmelser som gäller mopedtrafik.

5 kap. Särskilda bestämmelser beträffande fordon och förare av fordon

57 §. (2015/93) *Körkort*

Ett motordrivnet fordon får köras på väg endast av den som har behörighet att köra fordonet.

Se körkortslag (2015:88) för Åland.

58 §. *Allmänna krav på förare av fordon*

Fordon får inte framföras av den som på grund av sjukdom eller trötthet eller av annan motsvarande orsak saknar nödvändiga förutsättningar för att framföra fordonet, inte heller av den vars hälsotillstånd inte längre motsvarar förutsättningarna för beviljande av sådant körkort som krävs för framförande av fordonet, eller av den som är påverkad av alkohol eller annat berusningsmedel.

59 §. *Överlämnande av fordon att framföras av annan*

Fordon får inte överlämnas för att framföras av någon som uppenbart inte uppfyller vad i 58 § är föreskrivet eller, om körkort erfordras för framförande av fordonet, någon som inte innehar erforderligt körkort. Moped får inte överlämnas för att framföras av någon som uppenbart inte uppnått 15 års ålder.

Den som ämnar överlämna fordon vilket får framföras endast av den som innehar körkort skall, innan fordonet överlämnas, försäkra sig om att föraren innehar erforderligt körkort.

60 §. *Användning av pedaler och styre på cykel och moped*

Den som framför cykel eller moped skall hålla båda fötterna på pedalerna eller fotstöden och åtminstone en hand på styret.

N 11 Vägtrafiklag (1983:27)

61 §. (2007/6) *Användning av bilbälte*

Den som färdas i en personbil, en paketbil, en lastbil eller ett tre- eller fyrhjuligt fordon i kategori L med karosseri skall sitta på en sittplats som är utrustad med bilbälte om sådan plats är tillgänglig och använda bältet. Den som färdas i en buss på en sittplats som är utrustad med bilbälte skall använda bältet.

Barn som är kortare än 135 centimeter och som färdas i en personbil, en paketbil eller en lastbil ska använda bilbarnstol, bälteskudde eller någon annan integrerad eller icke-integrerad fasthållningsanordning som passar till barnets längd och vikt. Fasthållningsanordningen ska vara godkänd i enlighet med Förenta nationernas ekonomiska kommission för Europas föreskrifter nr 44/03 eller direktiv 77/541/EEG eller Förenta nationernas ekonomiska kommission för Europas föreskrifter nr 129 eller någon senare anpassning av nämnda föreskrift eller direktiv. Om barnet färdas tillfälligt i ett fordon i vilket någon särskild fasthållningsanordning inte medförs ska barnet i stället använda bilbälte när det är möjligt och sitta på ett annat säte än framsätet. (2015/38)

Barn under tre år får inte färdas i en personbil, en paketbil eller en lastbil som saknar säkerhetsanordningar, med undantag av taxibil under förutsättning att barnet inte sitter i ett framsäte och använder bilbälte.

Föraren skall se till att barn under 15 år använder bilbälte eller fasthållningsanordning. Om barnets vårdnadshavare färdas tillsammans med barnet, svarar dock denne för att bilbälte eller fasthållningsanordningen används.

Passagerare i buss skall informeras om skyldigheten att använda bilbälte på minst något av följande sätt:

- 1) av föraren,
- 2) av en person som fungerar som rese- eller gruppledare,
- 3) genom audiovisuella hjälpmedel eller
- 4) genom en skylt av gemenskapsmodell som är väl synlig från varje sittplats.

Skyldigheten att använda bilbälte eller godkänd fasthållningsanordning gäller inte när det enligt läkarintyg finns starka medicinska skäl för ett sådant undantag. Intyget skall vara utfärdat före färden och skall på begäran visas upp. Ett intyg som utfärdats i en stat som hör till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet gäller även i landskapet.

Landskapsregeringen kan i landskapsförordning besluta

- 1) om befrielse från skyldigheten att använda bilbälte på grund av särskilda fysiska förhållanden, andra omständigheter av begränsad varaktighet eller körningens speciella natur,
- 2) om närmare bestämmelser om den skylt som avses i 5 mom. 4 punkten samt
- 3) om innehållet i det läkarintyg som avses i 6 mom.

Se LF (1995:36) om undantag från skyldigheten att använda bilbälte och LF (1993:104) om fordonets konstruktion, utrustning, skick, användning och belastning.

62 §. (2007/6) *Användning av skyddshjälm*

Föraren och passagerare på motorcykel, i tre- och fyrhjuligt fordon i kategori L som inte är försett med karosseri, på moped och på snöskoter skall under körning använda skyddshjälm av godkänd typ.

Skyddshjälm behöver inte användas inom parkeringsplats, stations-, verkstads- eller liknande område eller när det finns medicinska hinder enligt läkarintyg som har utfärdats före färden.

Föraren skall se till att barn under 15 år använder skyddshjälm.

Landskapsregeringen kan i landskapsförordning besluta om befrielse från skyldigheten att använda skyddshjälm på grund av särskilda fysiska förhållanden, fordonets speciella konstruktion eller körningens speciella natur.

63 §. (1993/100) *Fordons konstruktion, utrustning, skick, användning och belastning*

Landskapsregeringen kan i landskapsförordning ge närmare bestämmelser om fordonets konstruktion, utrustning och skick, användning och belastning samt om befördran av passagerare med fordon. Bestämmelser om besiktning och registrering finns i landskapslagen (1993:19) om besiktning och registrering av fordon.

Se LF (1993:104) om fordonets konstruktion, utrustning, skick, användning och belastning och LF (2008:140) om skolskjutsning.

63a §. (1993/20) *Ansvar för fordonets skick*

Ägare och förare av fordon skall se till att fordon inte används om bristfällighet finns i dess konstruktion eller utrustning. Detta gäller dock inte en under resa konstaterad bristfällighet som med hänsyn till förhållandena är att anse som ringa och som sannolikt har uppstått under resan, om inte bristfälligheten kunnat observeras och avhjälpas av föraren omedelbart eller inte utan betydande olägenhet kan repareras under resan.

6 kap. Reglering av trafiken**64 §.** *Personer som reglerar trafiken*

Trafiken kan genom användning av särskilda tecken regleras av polisman eller av annan person som polisen eller väghållaren för viss tid därtill förordnat.

Den som reglerar trafiken skall bära sådan klädsel eller inneha sådana kännetecken som tydligt kan observeras.

65 §. *Uppsättande av trafikordningar*

Trafiken kan regleras genom användning av trafikordningar i enlighet med väghållares beslut. Om kommun är väghållare skall den innan beslut fattas bereda polisen tillfälle att yttra sig i ärendet. Om annan än landskapet eller kommun är väghållare skall väghållaren i ärendet inhämta samtycke av vederbörande kommun. Samtycke får förvägras endast om vägande skäl därtill föreligger.

I 1 mom. avsett yttrande och samtycke behöver inte inhämtas i ärende som gäller tillfällig användning av vägmärken som är nödvändiga på grund av arbete som utförs på eller invid väg.

Kommunen beslutar om användning av vägmärke som anger tätort efter att i fråga om allmänna vägar ha hört landskapsregeringen. Sådant vägmärke uppsätts på allmän väg av landskapsregeringen och på annan väg av kommunen.

66 §. *Reserverande av trafikled för speciellt ändamål*

Gata eller annat i stads- eller byggnadsplan ingående område som är avsett för allmän trafik kan, efter inhämt-

tande av polisens yttrande, utan hinder av bestämmelser i plan reserveras för speciellt trafikändamål. Servicetrafik och annan därmed jämförbar trafik skall dock tillåtas inom området.

Vid reglering som avses i 1 mom. skall erforderliga trafikplaneringar användas.

67 §. Tillfällig reglering av trafiken

Utän hinder av bestämmelserna i 65 § kan polismyndighet för tillfälligt behov besluta om användning av trafikplaneringar.

Om tillfällig avstängning av väg och reglering av trafiken på grund av arbete som utförs på vägen beslutar väghållaren. Om avstängning på grund av idrottstävling, nöjeställning, utställning eller annan därmed jämförbar orsak beslutar polisen.

Hastighetstävling med motorfordon får arrangeras endast under förutsättning att tillstånd för avstängning av väg beviljats av kommunens styrelse i fråga om trafikleder på område med stads- eller byggnadsplan och av landskapsregeringen i fråga om övriga vägar. Landskapsregeringen skall höra väghållaren innan tillstånd beviljas.

7 kap. Trafikövervakning

68 §. Stoppande och granskning av fordon

Fordon skall stannas på tecken av polisman.

Den som framför fordon skall iaktta de direktiv som polisman ger för granskning av fordonets skick, utrustning och belastning. Han skall även tillåta polisman att granska fordonets trafikduglighet.

69 §. (2015/93) Skyldighet att uppvisa vissa handlingar

En förare av ett motordrivet fordon ska på begäran av polisman visa upp fordonets registerutdrag och andra handlingar som han eller hon enligt särskilda bestämmelser är skyldig att medföra.

Finns inte handlingarna i fordonet kan föraren åläggas att inom särskilt utsatt tid visa upp dessa för polismyndighet.

Bestämmelser om att medföra körkort finns i körkortslagen.

70 §. Kontroll av förarens hälsotillstånd

Om kontroll av hälsokraven för förare av motordrivet fordon bestäms i körkortslagen för landskapet Åland. (1991/80)

Angående prov som verkställs för att konstatera alkohol eller annat berusningsmedel finns särskilda bestämmelser.

71 §. Förhindrande av fordons användning

Uppfyller inte fordons konstruktion, utrustning eller skick föreskrivna krav eller har fordonet inte vederbörligen besiktigats eller registrerats, kan polisman för att förhindra fordonets användning på väg avlägsna registerbeteckningarna och omhändertaga registerutdraget eller vidta andra lämpliga åtgärder.

Förorsakar bristfällighet i fordonet inte omedelbar fara för trafiksäkerheten, kan polisman utan att förhindra fordonets användning utsätta en tid inom vilken bristfälligheten skall avhjälpas. Polisman kan samtidigt bestämma att fordonet skall besiktigas.

Är fordon lastat i strid med bestämmelserna om lastning, kan polisman besluta att överlast skall lossas, felaktig lastning rättas till eller att färden skall avbrytas. Polisman kan även förhindra färd med fordon med vilket befordras ett större antal personer än det tillåtna.

72 §. Andra trafikövervakare

Besiktningsman vid motorfordonsbyrå och tjänsteman som landskapsregeringen förordnat att övervaka trafiken har i sina tjänsteåligganden samma befogenheter som polisman enligt 68-71 §§.

Tjänsteman som landskapsregeringen förordnat att kontrollera fordons mått, vikt och belastning har i tjänsteuppdrag samma befogenheter som polisman enligt 68, 69 och 71 §§.

8 kap. Upphävt (2004/28).

73-82 §§. Upphävda (2004/28).

9 kap. Fullmakts- och ikraftträdelsebestämmelser

83 §. Landskapsförordning

Närmare föreskrifter om verkställigheten och tillämpningen av denna lag utfärdas genom landskapsförordning.

Se LF (2005:35) om vägmärken.

84 §. Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 september 1983.

Genom denna lag upphävs landskapslagen (1958:8) den 10 april 1958 om vägtrafik i landskapet Åland och med stöd därav utfärdade bestämmelser, likväl så att bestämmelser om allmän hastighetsbegränsning som utfärdats med stöd av den tidigare lagens 23 § 3 mom. förblir i kraft till dess nya bestämmelser rörande hastighetsbegränsningar utfärdats enligt 32 § 1 mom. denna lag. Landskapsförordningen (1973:62) om vägmärken förblir i tillämpliga delar fortfarande i kraft till dess genom landskapsförordning annorlunda bestäms.

N 12 Landskapslag (2013:37) om tillämpning på Åland av 1a kap. vägtrafiklagen

1 §. Tillämpningsområde

Inom landskapets behörighet ska 1a kap. vägtrafiklagen (FFS 267/1981) tillämpas på Åland.

Ändras något i 1a kap. vägtrafiklagen som hör till landskapets behörighet ska ändringarna gälla på Åland från tidpunkten för deras ikraftträdande i riket.

2 §. Förvaltningsuppgifter

De förvaltningsuppgifter som enligt de författningar som avses i 1 § ankommer på statens myndigheter ska på Åland skötas av landskapsregeringen, till den del förvaltningsuppgifterna grundar sig på landskapets behörighet.

3 §. Närmare bestämmelser

Landskapsregeringen kan inom landskapets behörighet genom landskapsförordning besluta att författningar som utfärdats med stöd av 5b § 2 mom. vägtrafiklagen ska tillämpas på Åland oförändrade eller med de ändringar landskapsregeringen föreskriver.

4 §. Ikraftträdelse

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2013.

N 13 LF (2005:35) om vägmärken

N 13 Landskapsförordning (2005:35) om vägmärken

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Denna förordning innehåller bestämmelser om anvisningar för trafiken. Anvisningar för trafiken meddelas genom vägmärken och tilläggstavlor, trafiksignaler, vägmarkeringar, markeringsskärmar och avstängningsanordningar samt tecken av polisman.

Vägtrafiklagen (1983:27) för landskapet Åland benämns i denna förordning vägtrafiklagen.

2 §. Vägmärken och andra anordningar skall ha den utformning, färgsättning och innebörd som framgår av denna förordning. Varningsmärken, förbudsmärken och märkena Fö1 och Fö5 kan dock av framställningstekniska skäl vara försedda med en tunn gul ram.

Texten på vägmärken och tilläggstavlor ska vara utförd i typsnittet Tratex. (2014/7)

3 §. Vägmärken, tilläggstavlor och andra anordningar ska vara retroreflekterande eller belysta. (2014/7)

Baksidan av ett vägmärke skall vara enfärgad i en neutral färg, med undantag av märke som skall synas åt flera håll. Även stolpen eller anordningen på vilken vägmärken fästs skall ha en neutral färg. Om en stolpe eller någon annan anordning är placerad på en plats där det förekommer gångtrafik skall dock behovet av att anordningen syns beaktas vid valet av färg.

4 §. På ett vägmärke eller på stolpen som bär upp märket får det inte förekomma reklam eller motsvarande som kan dra uppmärksamheten från märket.

5 §. Vägmärken och andra anordningar för anvisningar för trafiken skall sättas upp så att de upptäcks i god tid och är väl synliga för de trafikanter de är avsedda för utan att vara till fara för gående, cyklande eller andra trafikanter.

2 kap. Vägmärken

6 §. Vägmärken delas in i

V	varningsmärken,
Fö	företrädesmärken,
F	förbudsmärken,
P	påbudsmärken,
A	anvisningsmärken,
LV	lokaliseringsmärken för vägvisning,
LI	lokaliseringsmärken för vägvisning till allmänna inrättningar m.m.,
LS	lokaliseringsmärken för vägvisning till serviceanläggningar m.m.,
LT	lokaliseringsmärken för turistiskt intressanta mål,
LVgc	lokaliseringsmärken för gång- och cykelvägar, och
U	upplysningsmärken.

7 §. Under ett vägmärke kan en eller flera tilläggstavlor med kompletterande anvisningar placeras.

En tilläggstavla som har placerats under två eller flera märken som satts upp över varandra avser samtliga dessa märken.

8 §. Vägmärken kan förekomma i fyra olika storlekar. Den minsta storleken kan finnas på cykelbana och gångbana samt i undantagsfall även på annan väg inom tätort.

9 §. Varningsmärken, företrädesmärken, förbudsmärken och påbudsmärken skall sättas upp på höger sida av vägen i färdriktningen. På en väg med flera körfält i samma riktning eller om det av andra skäl är lämpligt skall märkena även sättas upp till vänster, på refug eller ovanför körbanan.

Märken som anger omkörningsförbud skall sättas upp på båda sidorna av vägen.

Märken som anger bestämmelser om stannande och parkering skall dock sättas upp på den sida av vägen där föreskriften gäller.

9a §. (2014/7) Vid arbete på vägen eller vägområdet får märkena V8b gupp, V8c grop, V9 vägarbete, V29 annan fara, P4a, P4b trafikdelare, LV9 minskning av antalet körfält och X1b kantmarkeringsskärm vara placerade på fordon.

Varningsmärken

10 §. Varningsmärken används för att varna vägtrafikanter för en fara som annars är svår att upptäcka i tid.

11 §. Varningsmärken skall sättas upp på ett lämpligt avstånd från faran. Vid en väg där högsta tillåten hastighet är 50 kilometer i timmen eller lägre sätts varningsmärket upp på ett avstånd av 5-75 meter före den plats där faran finns. År hastighetsbegränsningen på vägen 70 kilometer i timmen sätts varningsmärket upp på ett avstånd av 50-150 meter före den plats där faran finns och vid en väg där högsta tillåten hastighet är 90 kilometer i timmen sätts varningsmärket upp 150-250 meter före den plats där faran finns.

Om det föreligger särskilda skäl får ett varningsmärke sättas upp på ett annat avstånd från den plats där faran finns. I sådana fall skall avståndet anges på en tilläggstavla.

Om ett varningsmärke anger en fara som sträcker sig över en längre vägsträcka skall sträckans längd anges på en tilläggstavla. Om det behövs bör märket i sådana fall upprepas.

12 §. Varningsmärken är:

Märke	Närmare föreskrifter	
 V1a Kurva	Märket anger farlig vänsterkurva. Vid högerkurva vänds symbolen.	
 V1b Kurvor	Märket anger flera farliga kurvor, den första till vänster. Om den första kurvan går till höger vänds symbolen. Om antalet kurvor är flera än två är längden av den kurviga vägsträckan angiven med en tilläggstavla.	
 V2 Lutning	 V3 Stigning	Märket anger brant lutning respektive kraftig stigning. Siffran anger lutningen eller stigningen i procent och anpassas till förhållandena på platsen.
 V4a Avsmalnande väg	 V4b Avsmalnande väg från höger	Märke V4a anger att vägen smalnar av från båda sidor. Märke V4b anger att vägen smalnar av från höger sida. Om avsmalningen sker från vänster vänds symbolen. Bredden på det avsmalnande vägvägnittet kan vara angiven med en tilläggstavla.
 V5 Mötande trafik	Märket anger att enkelriktad körbana övergår i dubbelriktad.	
 V6 Bro	Märket anger öppningsbar bro.	
 V7 Kaj eller färjfäste	Märket anger plats där vägen slutar mot vatten. Används märket som varning för färjfäste skall märket vara kompletterat med en tilläggstavla med texten "Färja".	
 V8a Ojämn väg	Märket anger sådana ojämnheter och skador i vägbanan som medför att det är lämpligt att färdas med lägre hastighet än som annars skulle vara fallet. Om varningen avser en längre vägsträcka och det inte klart framgår var ojämnheterna i vägen upphör skall vägsträckans längd anges på en tilläggstavla. Märket kan även vara uppsatt vid gupp som anlagts som farthinder men skall då vara kompletterat med en tilläggstavla med texten "farthinder".	
 V8b Gupp	 V8c Grop	Märke V8b anger gupp som anlagts som farthinder eller annan upphöjning av sådan storlek att fordon bör färdas med mycket låg hastighet. Märke V8c anger grop där fordon bör föras med mycket låg hastighet. Märket anger också våghåla som anlagts som farthinder.

N 13 LF (2005:35) om vägmärken

Märke	Närmare föreskrifter
 <p>V9 Vägarbete</p>	Märket anger vägsträcka där vägarbete pågår. Märket skall endast vara uppsatt när personer som är sysselsatta med vägarbete rör sig på vägen. Annars används märke V29 med en tilläggstavla med texten "vägarbetsområde".
 <p>V10 Slut på sträcka med vägarbete</p>	Märket anger slut på vägsträcka med vägarbete som märkts ut med märke V9. Märket behöver inte sättas upp om det ändå tydligt framgår var sträckan slutar.
 <p>V11 Stenskott</p>	Märket anger att lösa stenar tillfälligt kan finnas på vägen. Märket används inte på grusvägar och liknande vägar där stenskott är allmänt förekommande.
 <p>V12 Stenras</p>	Märket anger risk för stenras och för att stenar kan förekomma på vägen på grund av stenras. Om det är lämpligt med hänsyn till förhållandena på platsen vänds symbolen.
 <p>V13 Slirig väg</p>	Märket anger annan halka än sådan som föranleds av allmänt förekommande snö eller is. Märket är kompletterat med en tilläggstavla på vilken orsaken till halkan anges.
 <p>V14 Svag eller hög vägkant</p>	Märket anger svag eller hög vägkant.
 <p>V15 Tunnel</p>	Märket anger tunnel.
 <p>V16 Övergångsställe</p>	Märket anger övergångsställe som är så placerat att det kan vara svårt att uppmärksamma i tillräckligt god tid.
 <p>V17 Barn</p>	Märket anger plats där barn ofta vistas, såsom vid skola, daghem, lekplats eller liknande.
 <p>V17a (2014/7) Gäende</p>	Märket anger en vägsträcka där gående ofta korsar eller uppehåller sig på eller vid vägen.

Märke	Närmare föreskrifter
 <p>V18 Cyklande och mopedförare</p>	<p>Märket anger plats där cyklande och mopedförare kan förväntas komma ut på eller korsas körbanan.</p>
 <p>V19 Djur</p>	<p>Märket anger plats eller vägsträcka där det föreligger särskilt stor risk för att djur finns på vägen. Symbolen utgörs av en bild av älg eller hjortdjur. Märket kan även användas där tamdjur kan förekomma på vägen. Symbolen utgörs då av en bild av ett tamdjur.</p>
 <p>V20 Skidåkare</p>	<p>Märket anger plats där skidåkare ofta korsar eller uppehåller sig på vägen. Märket skall tas bort eller täckas över när faran inte föreligger.</p>
 <p>V21 Ridande</p>	<p>Märket anger plats eller vägsträcka där ridande ofta korsar eller uppehåller sig på vägen såsom vid ridskola, stall eller liknande.</p>
 <p>V22 Vägkorsning</p>	<p>Märket anger korsning där den allmänna skyldigheten att väja för fordon som närmar sig från höger gäller. Märket används endast om det på grund av begränsad sikt, den korsande vägens bredd eller av annan orsak annars inte framgår tillräckligt klart att en korsning finns eller att den allmänna väjningsskyldigheten gäller i korsningen.</p>
 <p>V23 Vägkorsning där trafikanter på anslutande väg har väjningsplikt eller stopplikt</p>	<p>Märket anger korsning där den korsande trafiken är skyldig att väja på grund av att väjningsskyldighet angivits med vägmärke eller på grund av att väjningsskyldighet gäller enligt 20 § 3 mom. vägtrafiklagen. Märket används endast om det annars skulle vara oklart att trafiken på den korsande vägen är väjningsskyldig eller om korsningen på grund av begränsad sikt eller av annan orsak inte kan observeras på tillräckligt avstånd. Symbolen på märket anpassas efter förhållandena.</p>
 <p>V24 Trafikljus</p>	<p>Märket anger trafikljus som är placerat i en miljö där trafikljus vanligtvis inte förekommer eller som är så placerat att det annars inte kan uppmärksammas på tillräckligt avstånd.</p>
 <p>V25 Cirkulationsplats</p>	<p>Märket anger cirkulationsplats.</p>
 <p>V26 Långsamtgående fordon</p>	<p>Märket anger plats där långsamtgående fordon ofta korsar eller kör in på vägen.</p>
 <p>V26a (2014/7) Fordon med förspänt dragdjur</p>	<p>Märket anger en vägsträcka där fordon med förspända dragdjur ofta korsar eller uppehåller sig på vägen. Andra symboler kan förekomma på märket. Landskapsregeringen får meddela föreskrifter om vilka andra symboler som får förekomma.</p>

N 13 LF (2005:35) om vägmärken

Märke	Närmare föreskrifter
 <p>V27 Lågt flygande flygplan</p>	Märket anger vägsträcka där flygplan vid start och landning flyger på låg höjd över vägen.
 <p>V28 Sidvind</p>	Märket anger vägsträcka där det ofta förekommer stark sidvind från höger. Om vinden vanligen kommer från vänster vänds symbolen.
 <p>V29 Annan fara</p>	Märket anger fara, för vilken särskilt märke inte finns. Farans art är alltid angiven med en tilläggstavla.

Företrädesmärken

13 §. Företrädesmärken upplyser trafikanter om företrädesbestämmelser.

Företrädesmärken är:

Märke	Närmare föreskrifter
 <p>Fö1 Väjningsplikt</p>	Märket anger korsning med huvudled, cirkulationsplats eller annan korsning där föraren har väjningsplikt mot fordon på den korsande vägen. Märket kan vara använt som förhandsmärke, om det är kompletterat med tilläggstavla T2 eller som förhandsmärke för stopplikt, om det är kompletterat med tilläggstavla T3. Märket skall sättas upp så nära som möjligt den punkt där väjningsplikten skall iakttas. Märket används i allmänhet inte för att ange väjningsskyldighet som gäller enligt 20 § 3 mom. vägtrafiklagen.
 <p>Fö2 (2014/7) Stopplikt</p>	Märket anger att förare av fordon som närmar sig korsning eller väg alltid ska stanna vid stopplinje samt väja för trafiken på den korsande vägen. Om stopplinje saknas, ska fordonet stannas omedelbart före den korsande vägen där sikten är fri. Angående placeringen av märket gäller i tillämpliga delar vad som är sagt angående placering av märke Fö1.
 <p>Fö3 Huvudled</p>	Märket anger att en väg är huvudled och att trafiken på avslutande och korsande väg är väjningsskyldig. Märket är placerat vid början av huvudleden och är upprepat så ofta det behövs längs vägen. Märket kan vara placerat även före en korsning, om det är kompletterat med tilläggstavla T15.
 <p>Fö4 Huvudled upphör</p>	Märket anger att huvudled upphör och är alltid placerat på den plats där huvudleden upphör. Om huvudleden upphör i en korsning där föraren på huvudleden har väjningsplikt mot korsande väg behöver märket dock inte sättas upp. Märket kan vara använt som förhandsmärke, om det är kompletterat med tilläggstavla T2.
 <p>Fö5 Företräde för mötande trafik</p>	Märket anger att det är förbjudet att köra in på sträckan om det inte är möjligt att passera denna utan att mötande fordon tvingas stanna. Märket får sättas upp endast om sträckan tydligt kan överblickas i hela sin längd, även under mörker. Märket kan vara använt som förhandsmärke, om det är kompletterat med tilläggstavla T2.

Märke	Närmare föreskrifter
 <p>F06 Företräde i förhållande till mötande trafik</p>	<p>Märket anger att märke F05 har satts upp vid andra änden av sträckan.</p>

Förbudsmärken

14 §. Förbud och begränsning som gäller enligt vägtrafiklagen anges i allmänhet inte med förbudsmärke.

15 §. Förbud som anges med ett förbudsmärke börjar vid märket, om inte annat anges med en tilläggstavla. Märkets verkningsområde sträcker sig, om inte annat anges med en tilläggstavla, fram till märke som anger att förbudet upphör eller, om sådan utmärkning saknas, till nästa korsning med annan väg än sådan väg eller plats som anges i 20 § 3 mom. vägtrafiklagen.

Om ett förbud gäller även efter en vägkorsning skall märket upprepas efter korsningen om inte annat anges i denna förordning.

16 §. Förbudsmärken är:

Märke	Närmare föreskrifter
 <p>F1 Förbud mot fordonstrafik</p>	<p>Märket anger förbud mot trafik med fordon och får bara sättas upp om förbudet gäller trafik i båda riktningarna. Om märket är kompletterat med tilläggstavla T2, är märket använt som förhandsmärke.</p>
 <p>F2 Förbud mot trafik med motordrivet fordon</p>	<p>Märket anger förbud mot trafik med motordrivna fordon med undantag för trafik med moped med låg effekt. Avser förbudet även trafik med moped med låg effekt skall det anges på en tilläggstavla.</p>
 <p>F3 Förbud mot trafik med motordrivet fordon med fler än två hjul</p>	<p>Märket anger förbud mot trafik med motordrivna fordon med fler än två hjul.</p>
 <p>F4 Förbud mot trafik med motorcykel</p>	<p>Märket anger förbud mot trafik med motorcykel. Avser förbudet även trafik med moped skall det anges på en tilläggstavla.</p>
 <p>F5 Förbud mot trafik med last- och paketbil</p>	<p>Märket anger förbud mot trafik med lastbil och paketbil. Om förbudet gäller endast last- och paketbil vars totalvikt överstiger en viss gräns, är märket kompletterat med tilläggstavla T4.</p>
 <p>F6 Förbud mot trafik med motordrivet fordon med släpvagn</p>	<p>Märket anger förbud mot trafik med motordrivet fordon med tillkopplad släpvagn av annat slag än påhängsvagn eller enaxlig släpvagn. Avser förbudet även trafik med motordrivet fordon med tillkopplad påhängsvagn eller enaxlig släpvagn skall det anges på en tilläggstavla.</p>

N 13 LF (2005:35) om vägmärken

Märke	Närmare föreskrifter
 <p>F7 Förbud mot trafik med fordon lastade med farliga ämnen</p>	<p>Märket anger förbud mot trafik med fordon som omfattas av bestämmelserna om transport av farliga ämnen enligt landskapslagen (1976:34) om tillämpning i landskapet Åland av riks författningar om transport av farliga ämnen.</p>
 <p>F8 Förbud mot trafik med traktor och motorredskap</p>	<p>Märket anger förbud mot trafik med traktor och motorredskap.</p>
 <p>F9 Förbud mot trafik med moped</p>	<p>Märket anger förbud mot trafik med moped. Avser förbudet även trafik med moped med låg effekt skall det anges på en tilläggstavla.</p>
 <p>F10 Förbud mot trafik med cykel och moped med låg effekt</p>	<p>Märket anger förbud mot trafik med cykel och moped med låg effekt. Avser förbudet även trafik med moped skall det anges på en tilläggstavla.</p>
 <p>F11 Förbud mot gångtrafik</p>	<p>Märket anger förbud mot gångtrafik.</p>
 <p>F12 Förbud mot gång- och cykeltrafik</p>	<p>Märket anger förbud mot gång- och cykeltrafik samt trafik med moped med låg effekt.</p>
 <p>F13 Förbud mot ridning</p>	<p>Märket anger förbud mot ridning. Avser förbudet även ledande av riddjur skall det anges på en tilläggstavla.</p>
 <p>F14 Förbud mot trafik med fordon förspänt med dragdjur</p>	<p>Märket anger förbud mot trafik med fordon förspänt med dragdjur.</p>
 <p>F15 Förbjuden färdriktning</p>	<p>Märket anger förbjuden färdriktning med fordon. Märket kan ha cylindrisk form.</p>

Märke	Närmare föreskrifter
 <p>F16 Förbud mot sväng i korsning</p>	Märket anger förbud mot att svänga till vänster i en vägkorsning eller motsvarande. Vid förbud mot högersväng vänds symbolen. Märket skall sättas upp omedelbart före den korsning där förbudet gäller. Märket får avse flera på varandra följande korsningar på en kortare sträcka om sträckans längd anges på en tilläggstavla.
 <p>F17 Förbud mot U-sväng</p>	Märket anger att det är förbjudet att vända på vägen (U-sväng). Förbudet gäller på vägen från den plats där märket är uppsatt och fram till och med nästa vägkorsning eller motsvarande.
 <p>F18 Begränsad fordonsbredd</p>	Märket anger förbud mot trafik med fordon över en viss bredd. Den största tillåtna bredden skall anges på märket.
 <p>F19 Begränsad fordonshöjd</p>	Märket anger förbud mot trafik med fordon över en viss höjd eller att hinder föreligger för färd med fordon över en viss höjd. Den högsta fordonshöjden skall anges på märket.
 <p>F20 Begränsad fordonslängd</p>	Märket anger förbud mot trafik med fordon eller fordonskombination över en viss längd. Den största tillåtna längden skall anges på märket.
 <p>F21 Begränsad totalmassa på fordon</p>	Märket anger förbud mot trafik med fordon över viss totalmassa. Den högsta tillåtna totalmassan skall anges på märket.
 <p>F22 Begränsad totalmassa på fordon och fordonskombination</p>	Märket anger förbud mot trafik med fordon och fordonskombination över viss totalmassa. Den högsta tillåtna totalmassan skall anges på märket.
 <p>F23 Begränsat axeltryck</p>	Märket anger förbud mot trafik med fordon som har ett axeltryck som överstiger det högsta tillåtna axeltrycket som anges på märket.
 <p>F24 Begränsat boggitryck</p>	Märket anger förbud mot trafik med fordon som har ett boggitryck som överstiger det angivna.

N 13 LF (2005:35) om vägmärken

Märke	Närmare föreskrifter
 <p>F25 Minsta avstånd mellan fordon</p>	<p>Märket anger att förare av motordrivet fordon skall hålla minst det avstånd som anges på märket till framförvarande fordon. Om märket är kompletterat med en tilläggstavla med avståndsangivelse är märket använt som förhandsmärke.</p>
 <p>F26 Omkörningsförbud</p>	<p>Märket anger att det är förbjudet att köra om annat motordrivet fordon i rörelse än tvåhjuliga mopeder eller tvåhjuliga motorcyklar utan sidovagn. Förbudet gäller på den väg där märket är uppsatt fram till märke F28. Märket är alltid placerat på båda sidor av körbanan. Omkörningsförbud som följer av 24 § vägtrafiklagen utmärks bara om orsaken till omkörningsförbudet inte kan uppmärksammas tillräckligt tydligt.</p>
 <p>F27 Omkörning med lastbil förbjuden</p>	<p>Märket anger förbud mot att med lastbil vars totalvikt överstiger 3,5 ton köra om annat motordrivet fordon i rörelse än tvåhjuliga mopeder eller tvåhjuliga motorcyklar utan sidovagn. Märket är alltid placerat på båda sidor av körbanan. Förbudet gäller på den väg där märket är uppsatt fram till märke F29.</p>
 <p>F28 Slut på omkörningsförbud</p>	<p>Märket anger att ett förbud som angetts med märke F26 inte längre gäller.</p>
 <p>F29 Slut på förbud mot omkörning med lastbil</p>	<p>Märket anger att ett förbud som angetts med märke F27 inte längre gäller.</p>
 <p>F30 Hastighetsbegränsning</p>	<p>Märket anger den högsta tillåtna hastigheten för fordon. Hastighetsbegränsningen gäller på den väg där märket är uppsatt och till den plats där annan bestämmelse om hastighet märkts ut. Begränsningen kan också gälla inom ett visst område om märket kompletterats med en tilläggstavla med texten "zon".</p>
 <p>F31 Slut på angiven hastighetsbegränsning</p>	<p>Märket anger slut på särskild hastighetsbegränsning och att generellt gällande hastighetsbegränsning för området skall tillämpas. På märket anges den särskilda hastighetsbegränsning som slutar. Märket kan vara placerat på körbanans vänstra sida.</p>
 <p>F32 Stopp vid tull</p>	<p>Märket anger förbud mot att passera tullkontroll utan att först stanna. Under det vågräta strecket skall ordet tull stå på det språk som är lämpligt med hänsyn till gränsförhållandena.</p>
 <p>F33 Stopp</p>	<p>Märket anger stopplikht av den anledning som anges under det vågräta sträcket. Om märket är kompletterat med en tilläggstavla med avståndsangivelse är märket använt som förhandsmärke.</p>

Märke	Närmare föreskrifter
 <p>F34 Förbud att stanna fordon</p>	<p>Märket anger att det är förbjudet att stanna på körbanan eller vägrepen på den sida av vägen där märket är uppsatt. Förbudet gäller, om inte annat anges på en tilläggstavla, fram till nästa korsning eller fram till den plats där annan bestämmelse om stannande eller parkering märkts ut. Gäller sådan annan bestämmelse under viss tid gäller märket under övrig tid. Märket används normalt inte för att ange förbud att stanna vilket gäller enligt 34 och 35 §§ vägtrafiklagen.</p>
 <p>F35 Förbud att parkera fordon</p>	<p>Märket anger att det är förbjudet att parkera på körbanan eller vägrepen på den sida av vägen där märket är uppsatt. Märkets verkningsområde är detsamma som för märke F34. Märket förbjuder inte rörelsehindre med särskilt parkeringstillstånd att parkera om fordonet inte hindrar trafiken och märket inte satts upp på en plats där stoppförbud råder enligt 34 eller 35 §§ vägtrafiklagen.</p>
 <p>F36 Zon</p>	<p>Märket anger att de anvisningar som anges genom vägmärken och tilläggstavlor på märket gäller inom ett område. Märket sätts upp vid infarten till området och gäller till den plats där tavla F37 satts upp eller det på annat sätt tydligt framgår att tavlan inte gäller. Inom området behöver märket inte upprepas. Inom området får det förekomma avvikelser från anvisningarna på märket. Dessa avvikelser anges genom vägmärken och tilläggstavlor. Anvisningarna på märket gäller även efter sådan avvikelse utan att märket upprepas.</p>
 <p>F37 Slut på zon</p>	<p>Märket sätts upp vid utfart från ett område inom vilket gäller förbud eller villkor som angivits på märke F36. På märket skall genom vägmärken och tilläggstavlor anges de anvisningar som upphör.</p>
 <p>F38 Plats med förbud mot att parkera för annat än viss verksamhet</p>	<p>Märket anger förbud mot att parkera för annat än det trafikantslag, den verksamhet eller av det skäl som anges på märket. Förbudet gäller fram till märke F40. Är texten på märket taxizon gäller förbudet fram till märke A14.</p>
 <p>F39 Plats med förbud mot att stanna för annat än viss verksamhet</p>	<p>Märket anger förbud mot att stanna för annat än det trafikantslag, den verksamhet eller av det skäl som anges på märket. Förbudet gäller inte stannande för av- eller påstigning som kan ske utan hinder för det trafikslag eller den verksamhet som anges på märket.</p>
 <p>F40 Slut på plats med förbud att parkera annat än för viss verksamhet</p>	<p>Märket anger att ett förbud som har angetts med märke F38 inte längre gäller. Den text som angetts på märke F38 skall upprepas på märket.</p>
 <p>F41 Slut på plats med förbud att stanna annat än för viss verksamhet</p>	<p>Märket anger att ett förbud som angetts med märke F39 inte längre gäller. Den text som angetts på märke F39 skall upprepas på märket.</p>

N 13 LF (2005:35) om vägmärken

Märke	Närmare föreskrifter
 <p>F42 Förbud att parkera på dag med udda datum</p>	Märket anger förbud mot att parkera fordon på dag med udda datum. Förbudet gäller på den sida av vägen där märket är placerat från kl. 08.00 den avsedda dagen till kl. 08.00 följande dag om inte annat anges med en tilläggstavla. Verkningsområdet för märket är detsamma som för märke F34.
 <p>F43 Förbud att parkera på dag med jämt datum</p>	Märket anger förbud mot att parkera fordon på dag med jämt datum. Förbudet gäller på den sida av vägen där märket är placerat från kl. 08.00 den avsedda dagen till kl. 08.00 följande dag om inte annat anges med en tilläggstavla. Verkningsområdet för märket är detsamma som för märke F34.

Påbudsmärken

17 §. En anvisning som anges med ett påbudsmärke börjar, om inte annat anges i 18 § vid märket och sträcker sig, fram till den punkt där motsvarande märke med tilläggstavla T9 satts upp eller, om sådant märke saknas, till nästa korsning med annan väg än sådan väg eller plats som anges i 20 § 3 mom. vägtrafiklagen. Om märket gäller även efter vägkorsningen skall märket upprepas efter korsningen.

18 §. Påbudsmärken är:

Märke	Närmare föreskrifter
   <p>P1a Körriktning P1b Körriktning P1c Körriktning</p>	Märket anger att fordon skall föras i pilens riktning. Symbolen på märket anpassas efter förhållandena på platsen.
  <p>P2a Körriktning P2b Körriktning</p>	Märket anger att fordon skall föras i endera pilens riktning. Symbolen på märket anpassas efter förhållandena på platsen.
 <p>P3 Cirkulationsplats</p>	Märket anger cirkulationsplats. Märket får användas endast tillsammans med märke Fö1 eller Fö2.
  <p>P4a Trafikdelare P4b Trafikdelare</p>	Märket anger att fordon skall passera märket på den sida som pilen i symbolen visar eller, om det finns två pilar i symbolen, antingen till höger eller till vänster.
 <p>P5 Cykelbana</p>	Märket anger cykelbana som avskilts från körbana genom vägmarkering eller kantstensmarkering eller väg som är avsedd enbart för cykeltrafik och trafik med moped med låg effekt. Om mopedtrafik inte är tillåten på cykelbanan är märket kompletterat med en tilläggstavla med texten "ej moped".

Märke	Närmare föreskrifter
 <p>P6 Gångbana</p>	Märket anger gångbana som avskilts från körbana genom vägmärkning eller kantstensmärkning eller väg som är avsedd enbart för gångtrafik.
 <p>P7a Gemensam gång- och cykelbana</p>	Märket anger en gemensam cykel- och gångbana som avskilts från körbana genom vägmärkning eller kantstensmärkning eller väg som är avsedd enbart för gång- och cykeltrafik samt för trafik med moped med låg effekt. Om mopedtrafik inte är tillåten på cykel- och gångbanan, är märket kompletterat med en tilläggstavla med texten "ej moped".
 <p>P7b Gång- och cykelbana som löper parallellt</p>	Märket anger cykel- och gångbana som avskilts genom vägmärkning eller kantstensmärkning eller liknande. Symbolen på märket anger på vilken sida de olika banorna löper. I övrigt gäller om märket vad som är sagt om märke P7a.
 <p>P8 Ridväg</p>	Märket anger väg som är avsedd enbart för ryttare och gående.

Anvisningsmärken

19 §. Anvisningsmärken upplyser trafikanter om förhållanden som gäller för viss plats, väg eller vägsträcka.

Anvisningsmärken är:

Märke	Närmare föreskrifter
 <p>A1 Tätort</p>	Märket anger tätbebyggt område inom vilket särskilda trafikregler gäller. Märkets verkningsområde sträcker sig till märke A2. Märket är placerat på alla vägar som leder till tätorten. Tillsammans med märket används inte förbuds- eller begränsningsmärken. På väg med flera körfält i färdriktningen är märket placerat på båda sidor av körbanan och på annan väg åtminstone på höger sida av körbanan.
 <p>A2 Tätort upphör</p>	Märket anger att tätbebyggt område upphör. Märket är placerat på alla vägar som leder från tätorten. På väg med högst ett körfält i varje färdriktning kan märket vara placerat enbart på vänster sida av körbanan.
 <p>A3 Gårdsgata</p>	Märket anger gata inom ett bostadsområde speciellt utformad för fotgängare och avsedd endast för tillfällig fordons trafik med låg hastighet. Genomfartstrafik får inte förekomma. Märket är placerat där gårdsgatan börjar på höger sida av gatan.
 <p>A4 Gårdsgata upphör</p>	Märket anger att en gårdsgata slutar. Märket behöver inte sättas upp om det tydligt framgår att gårdsgatan upphör.
 <p>A5 (2014/7) Gågata</p>	Märket anger att en gågata börjar. Undantag från bestämmelserna om fordon som får föras på en gågata enligt 42 § 2 mom. vägtrafiklagen ska anges på en tilläggstavla.

N 13 LF (2005:35) om vägmärken

Märke	Närmare föreskrifter
 <p>A6 Gågata upphör</p>	<p>Märket anger att en gågata upphör. Märket behöver inte sättas upp om det tydligt framgår att gågatan upphör.</p>
 <p>A7 Lågfartsväg</p>	<p>Märket anger vägsträcka eller område där förhållandena är sådana att det inte är lämpligt att färdas med högre hastighet än den angivna. Märket får bara sättas upp där särskilda åtgärder vidtagits för att fordon inte skall kunna färdas med högre hastighet.</p>
 <p>A8 Lågfartsväg upphör</p>	<p>Märket anger att lågfartsväg upphör.</p>
 <p>A9 Enkelriktad trafik</p>	<p>Märket anger väg med enkelriktad fordonstrafik. Märket är placerat i vägens riktning på byggnad invid vägen eller på särskild stolpe.</p>
 <p>A10a Återvändsväg</p>	<p>Märket anger att genomfart inte är möjlig längs vägen respektive längs anslutande väg.</p>
 <p>A10b Återvändsväg</p>	<p>Märket anger att genomfart inte är möjlig längs vägen med andra fordon än cykel eller moped med låg effekt.</p>
 <p>A10c Återvändsväg</p>	<p>Märket anger övergångsställe. Märket skall sättas upp på båda sidor om vägen om inte särskilda skäl talar mot det. Är körbanan uppdelad av en refug eller liknande skall märket sättas upp på den om det är lämpligt. Märket skall vara riktat åt båda hållen om det inte finns särskilda skäl till annat. På väg där högsta tillåtna hastighet är högre än 50 kilometer i timmen får märket endast undantagsvis sättas upp.</p>
 <p>A11 Övergångsställe</p>	<p>Märket anger parkeringsplats eller att parkering är tillåten. Om särskilda villkor eller begränsningar gäller för parkering på parkeringsplatsen är detta angivet med tilläggsskylt. På parkeringsplats som är försedd med parkeringsmätare används märket, kompletterat med märke som anger eventuella villkor eller begränsningar i allmänhet endast i miniatyrformat på parkeringsmätaren eller på stolpen som bär upp mätaren. Om märket är kompletterat med en tilläggstavla som anger fordonsslag, innebär det att parkering är tillåten endast med det slag av fordon som anges på tilläggstavlan.</p>
 <p>A12a Parkeringsplats</p>	<p>Märket anger parkeringsplats i parkeringshus eller annan parkeringsanläggning under tak och används för vägvisning till sådan plats.</p>
 <p>A12b Parkeringsplats i parkeringshus</p>	<p>Märket anger att vägen breddats på platsen för att underlätta möte mellan fordon. På mötesplats får fordon inte parkeras på någon sida av vägen.</p>
 <p>A13 Mötesplats.</p>	

Märke	Närmare föreskrifter
 <p>A14 Taxi</p>	Märket anger den i färdriktningen räknat bortre gränsen för uppställningsplats för taxibilar. Symbolen finns både på märkets fram- och baksida.

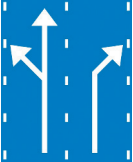

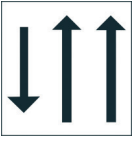

Lokaliseringmärken för vägvisning

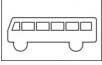
20 §. Anvisning om lämplig väg för visst fordonsslag eller vägvisning till vissa anläggningar får ske genom att symboler enligt 25 § anges på lokaliseringmärket.

Lokaliseringmärken för vägvisning är:

Märke	Närmare föreskrifter
 <p>LV1 Orienteringstavla</p>	Märket anger korsning. Om inte särskilda skäl föranleder annat skall märket sättas upp 200–400 meter före korsningen. Inom tätbebyggt område skall avståndet till korsningen vara 50–100 meter.
 <p>LV2 Tabellorienteringstavla (Förenklad orienteringstavla)</p>	Märket anger korsning.
 <p>LV3 Orienteringstavla för omfart</p>	Märket anger vägsträcka med begränsning av något slag och är placerat före den korsning där lämplig färdväg anvisas. Märkets giltighet kan begränsas till att avse enbart visst fordonsslag genom angivande av ifrågavarande fordonsslag. Orsaken till att omfart anvisas kan vara angiven med något av förbuds- eller begränsningsmärkena F6, F7 eller F18-F24.
 <p>LV4 Orienteringstavla för omfart</p>	Märket anger tillfällig vägvisning.
 <p>LV5a Vägvisare för omfart</p>	Märket anger riktning och avstånd till mål på en omfartsväg. Om omfart anvisas endast för visst slag av fordon, är märket försedd med en symbol som anger ifrågavarande fordonsslag.
 <p>LV5b Vägvisare för omfart</p>	Märket anger riktning på en omfartsväg. Om omfart anvisas endast för visst slag av fordon, är märket försedd med en symbol som anger ifrågavarande fordonsslag.
 <p>LV6 Omfartsinformation</p>	Märket anger färdväg när en väg är avstängd. Symbolen på märket anpassas efter förhållandena.
 <p>LV7 Vägvalsinformation</p>	Märket anger att färd i pilens riktning förutsätter ett särskilt vägval till följd av trafikreglering, begränsade möjligheter att svänga eller liknande. På märket kan orsaken till att särskilt vägval förutsätts vara angivet med vägmärke av miniatyrförm. Symbolen på märket anpassas efter förhållandena.

N 13 LF (2005:35) om vägmärken

Märke	Närmare föreskrifter
 <p>LV8 (2014/7) Körfältsindelning före korsning</p>	Märket anger körfältsreglering i nästa korsning. Märket är placerat där regleringen börjar och anpassas efter förhållandena.
 <p>LV9 Körfält upphör</p>	Märket anger att ett körfält upphör och att förare i det körfältet skall byta körfält. Märket anpassas efter förhållandena. Om märket är kompletterat med tilläggstavla T2, är märket använt som förhandsmärke. Vid tillfällig avstängning av körfält på grund av vägarbete eller liknande, kan pilarna på märket vara svarta på orange botten.
 <p>LV10 Sammanvävning</p>	Märket anger att två körfält övergår i ett.
 <p>LV11 Körfältsindelning</p>	Märket anger körfältsindelningen. Märket anpassas efter förhållandena.
 <p>LV12 Vägvisare ovanför körbanan</p>	Märket anger för vilket eller vilka färdmål körfältet bör användas.
 <p>LV13a Körfältspil</p>	Märket, som är placerat ovanför ett körfält, anger den eller de färdriktningar som körfältet är avsett för.
 <p>LV13b Körfältspil</p>	
 <p>LV13c Körfältspil</p>	
 <p>LV14 Vägvisare för allmänna och kommunvägar</p>	Märket anger riktning och avstånd till mål på allmänna vägar och på kommunvägar. Märket är placerat i eller i omedelbar närhet av korsning. Avstånd är angivet i kilometer.
 <p>LV15 Vägvisare för enskild väg</p>	Märket anger avtag från allmän väg till enskild väg eller enskilt område. Avstånd anges i kilometer med en decimals noggrannhet
 <p>LV16 Vägvisare till lokalt mål i tätort</p>	Märket anger riktningen till stadsdel eller annat område i tätort.
 <p>LV17 Adressvägvisare</p>	Märket anger riktningen till verk, inrättning, företag eller liknande som ofta besöks av allmänheten. Märket används endast för närinformation.
 <p>LV18 Gatunamnsskylt</p>	Märket anger namnet på vägen eller gatan.
 <p>LV19 Vägvisare till tillfälliga arrangemang</p>	Märket anger riktningen till tillfälliga arrangemang.

Märke	Närmare föreskrifter
 <p>LV20 Avståndstavla</p>	Märket anger avståndet till angivna mål. Avståndet anges i kilometer.
 <p>LV21 Orttnamn</p>	Märket anger plats som är av betydelse för orienteringen längs allmän väg. Om den plats som anges på märket är en by, är märket placerat där bosättningen börjar.
 <p>LV22 Nummer på huvudväg</p>	Märket anger nummer på huvudväg. Märket används ensamt eller som symbol på orienteringstavla eller vägvisare.
 <p>LV23 Nummer på annan allmän väg</p>	Märket anger nummer på annan allmän väg än huvudväg. Märket används ensamt eller som symbol på orienteringstavla eller vägvisare.
 <p>LV24 Orientering till väg som numret avser</p>	Märket anger att vägen leder till den väg som har det nummer som anges på märket. Märket används ensamt eller som symbol på orienteringstavla eller vägvisare. Botten på märket är röd om orienteringen avser huvudväg och blå om orienteringen avser annan allmän väg.
 <p>LV25 Märke för visst ändamål</p>	Märket anger lämplig väg för visst eller vissa fordonsslag eller trafikantgrupper eller lämplig väg till det mål som symbolen anger. På märket infogas symboler enligt 25 §. Flera symboler får infogas på samma märke.

21 §. Lokaliseringsmärken för vägvisning av gång- och cykeltrafik används på gång- och cykelbanor men kan även användas på andra vägar om det finns skäl att upplysa om färdväg för gående eller cyklande.

Lokaliseringsmärken för vägvisning av gång- och cykeltrafik behöver inte vara utförda i reflekterande material.

Lokaliseringsmärken för vägvisning av gång- och cykeltrafik är:

Märke	Närmare föreskrifter
 <p>LVgc1 Vägvisare</p>	Märket anger väg till ort, plats, anläggning eller liknande. Avstånd får anges i kilometer med en decimals noggrannhet. Symbolen för trafikkategori anpassas till förhållandena. Om färdmålet ingår i en cykelled kan märke LVgc2 användas i stället för trafikkategori. Om inte annat anges särskilt är trafik med moped med låg effekt tillåten när cyklandesymbol eller gående- och cyklandesymbol finns på märket.
 <p>LVgc2 Vägvisare på cykelled</p>	Märket anger väg till ort, plats, anläggning eller liknande längs cykelled. Avstånd får anges i kilometer med en decimals noggrannhet.
 <p>LVgc3a Cykelled</p>	Märket anger särskilt anordnad cykelled. Ledens namn och pil som anger riktningen får infogas i märket.
 <p>LVgc3b Cykelled</p>	

22 §. Lokaliseringsmärken för vägvisning till allmänna inrättningar får infogas i lokaliseringssymbol för vägvisning. Den blå ramen och bården behöver då inte tas med.

Lokaliseringsmärken för vägvisning till allmänna inrättningar m.m. är:

Märke	Närmare föreskrifter
 <p>LI1 Post</p>	Märket anger post eller plats där posttjänster erbjuds.

N 13 LF (2005:35) om vägmärken

Märke		Närmare föreskrifter
 LI2a Telefon	 LI2b Nödtelefon	Märke LI2a anger telefonautomat och märke LI2b anger nödtelefon.
 LI3 Första hjälpen		Märket anger sjukhus med akutmottagning eller plats med förstahjälpenutrustning.
 LI4 Industriområde		Märket anger industriområde.
 LI5a Busshållplats för fjärrtrafik	 LI5b Busshållplats för lokaltrafik	Märket anger hållplats för buss i fjärr- respektive lokaltrafik. Symbolen finns både på märkets fram- och baksida. Märket är placerat vid vägkanten, vid refug eller på väntkur.

23 §. Lokaliseringsmärken för vägvisning till serviceanläggningar m.m. får infogas i lokaliseringsmärke för vägvisning. Den blå ramen och bården behöver då inte tas med.

Lokaliseringsmärken för vägvisning till serviceanläggningar m.m. är:

Märke		Närmare föreskrifter
 LS1 Informationsställe		Märket anger turistbyrå, informationstavla eller annan plats där information kan fås.
 LS2 Bilverkstad		Märket anger bilverkstad där akuta reparationer kan utföras på de flesta vanligen förekommande fordonstyperna.
 LS3 Drivmedel		Märket anger anläggning som tillhandahåller drivmedel.
 LS4 Hotell		Märket anger hotell.
 LS5 Restaurang		Märket anger restaurang.
 LS6 Café		Märket anger anläggning som serverar drycker och enklare maträtter.
 LS7 Kiosk		Märket anger kiosk.
 LS8 Vandrarhem		Märket anger vandrarhem.

Märke	Närmare föreskrifter
 LS9 Stugby	Märket anger stugby.
 LS10 Campingplats	Märket anger campingplats för både tält, husvagnar och husbilar.
 LS11 Uppställningsplats för husvagnar	Märket anger uppställningsplats för husvagnar.
 LS12 Rastplats	Märket anger rastplats där det även finns en toalett. Är toaletten handikappanpassad anges det med en tilläggstavla med symbolen S12.
 LS13 Toalett	Märket anger toalett. Är toaletten handikappanpassad anges det med en tilläggstavla med symbolen S12.
 LS14 Friluftsområde	Märket anger friluftsområde.
 LS15 Vandringsled	Märket anger särskilt anordnad vandringsled.
 LS16 Badplats	Märket anger utomhusbad.
 LS17 Fiskekort	Märket anger försäljningsställe för fiskekort.
 LS18 Golfbana	Märket anger golfbana.
 LS19 Skidlift	Märket anger skidlift.
 LS20 Sevärdhet	Märket anger sevärdhet av stort allmänt intresse.
 LS21 Radiostation	Märket anger en eller flera radiostationer som tillhandahåller trafikinformation.

N 13 LF (2005:35) om vägmärken

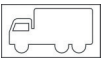
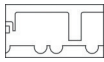
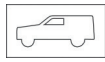
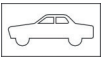

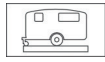
Märke	Närmare föreskrifter
 <p>LS22 Servicetavla med flera symboler och text</p>	Märket anger serviceanläggning.
 <p>LS23 (2014/7) Rum och frukost</p>	Märket anger en anläggning som erbjuder rum för övernattning och frukost.
 <p>LS24 (2014/7) Gårdsbutik</p>	Märket anger en anläggning med försäljning av lokalt tillverkade eller närodlade produkter.
 <p>LS25 (2014/7) Hantverk</p>	Märket anger en anläggning med tillverkning och försäljning av hantverksprodukter.
 <p>LS26 (2014/7) Tillfällig utmärkning</p>	Märket anger riktningen till tillfälliga verksamheter på landsbygden. Texten anpassas efter verksamheten.

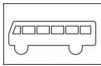

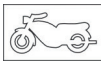

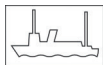
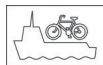

24 §. Lokaliseringsmärke för turistiskt intressanta mål:

Märke	Närmare föreskrifter
 <p>LT1 Turistområde</p>	Märket anger område av stort turistiskt intresse. Symbolen på märket anpassas efter attraktionen.
 <p>LT2 Turistväg</p>	Märket anger vägsträcka av stort turistiskt intresse.
 <p>LT3 Postvägen</p>	Märket anger vägsträckningen för den historiska postvägen mellan Stockholm och Åbo via Åland.

Symboler

25 §. Följande symboler får användas på lokaliseringsmärken eller tilläggstavlor. Om inte annat anges skall symbolen vara vit på mörk bakgrund och svart när den används på ljus botten.

Märke	Närmare föreskrifter
 <p>S1 Lastbil</p>	
 <p>S2 Lastbil med tillkopplad släpvagn</p>	
 <p>S3 Paketbil</p>	
 <p>S4 Personbil</p>	
 <p>S5 Personbil med tillkopplad släpvagn</p>	
 <p>S6 Släpvagn</p>	

Märke		Närmare föreskrifter
 S7 Buss	 S8 Traktor	
 S9 Motorcykel	 S10 Cykel	
 S11 Gäende	 S12 Rörelsehindrade	
 S13 Flygplats	 S14 Färja	 S15 Cykelfärja
Symbol S14 anger färjeläge eller att angivet färdmål nås med färja.		
 S16 Godshamn	 S17 Industriområde	
 S18 Farligt gods		Symbolen anger fordon som transporterar farligt gods.

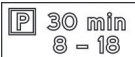
Tilläggstavlor

26 §. Tilläggstavlor används för att ge kompletterande anvisningar till vägmärken. De placeras nedanför vägmärket i samma lodräta plan och skall ha samma bottenfärg och färg på tecken som det vägmärke det används under om inte annat sägs i 27 §. Tilläggstavlor under märken som anger förbud att stanna eller förbud att parkera skall dock ha gul bottenfärg och svarta tecken.

27 §. Tilläggstavlor är:

Tavla	Närmare föreskrifter
 T1 Verkningsområde	Tavlan anger verkningsområdet för det som märket avser med början vid märket.
 T2 Avstånd till	Tavlan anger anståndet till det märket avser.
 T3 Avstånd till stopplikt	Tavlan anger anståndet till stopplikt. Tavlan får endast användas under märke Fö1.
 T4 Totalmassa	Tavlan anger att angivelsen på märket endast gäller fordon med en totalmassa som överstiger det angivna värdet.
 T5 Fri bredd	Tavlan anger att den fria bredden är begränsad.
 T6a Fri höjd under fast hinder	Tavlan anger att den fria höjden är begränsad på grund av ett fast hinder eller på grund av att det finns en elledning över vägen eller leden som kan innebära fara.
 T6b Fri höjd under elledning	

N 13 LF (2005:35) om vägmärken

Tavla	Närmare föreskrifter		
 <p>T7 Riktning</p>	Tavlan anger riktningen till det som anges på märket eller att märkets verkningsområde sträcker sig in på korsande väg.		
 <p>T8a Föremål i pilens riktning eller verksamhetsområde</p>	 <p>T8b Föremål i pilens riktning, med angivande av avstånd</p>	Tavlan anger att angivelsen på märket finns åt det håll pilen visar.	
 <p>T9a Verkningsområde i vardera riktningen</p>	 <p>T9b Verkningsområde i vardera riktningen</p>	Tavlan anger att angivelsen på märket gäller på båda sidor om märket. Tavlan kan användas tillsammans med märkena F34-F35, F42-F43, P5-P8 eller A12a.	
 <p>T10a Verkningsområde slutar</p>	 <p>T10b Verkningsområde börjar</p>	 <p>T10c Verkningsområde i pilens riktning</p>	Tavla T10a anger att angivelsen på märket slutar, T10b anger att angivelsen på märket börjar och T10c anger att angivelsen på märket gäller åt det håll pilen visar. Tavlan kan användas tillsammans med märkena F34-F35, F42-F43, P5-P8 eller A12a.
 <p>T11 Symboltavla</p>	Tavlan anger att det märke under vilket tavlan är uppsatt endast gäller för det fordonsslag eller den trafikantgrupp som anges på tavlan. Symbolerna S1-S12 får användas. Används symbolen S12 under märke A12a avser den endast rörelsehindrade som innehar i 50 § 5 mom. vägtrafiklagen avsett parkeringstillstånd. Symbolen S12 kan även användas ensamt på parkeringsplats för att ange att viss del av parkeringsplatsen är reserverad för rörelsehindrade.		
 <p>T12 Nedsatt syn</p>	Tavlan anger att personer med nedsatt syn är vanligt förekommande. Används under varningsmärke eller under märke A11.		
 <p>T13 Nedsatt hörsel</p>	Tavlan anger att personer med nedsatt hörsel är vanligt förekommande. Används under varningsmärke eller under märke A11.		
 <p>T14a Klockslag</p>	Tavlan anger när angivelsen på märket gäller. Klockslag med svarta eller vita siffror utan parentes anger att regleringen gäller under vardagar utom vardag före sön- och helgdag. Klockslag med svarta eller vita siffror inom parentes anger att regleringen gäller under vardag före sön- och helgdag, och klockslag med röda siffror att regleringen gäller under söndagar och helgdagar. Flera klockslag kan anges på samma tavla.		
 <p>T15 Vägars fortsättning i korsning</p>	Tavlan anger korsning där förare på en väg som anges med ett tjockt streck har företräde framför fordon på en väg som anges med ett smalt streck. Tavlan utformas efter förhållandena på platsen.		
 <p>T16 Zon</p>	Tavlan anger att de anvisningar som anges genom vägmärke gäller inom ett område. Tavlan sätts upp vid infarten till området.		
 <p>T17a Tidbegränsning</p>	 <p>T17b Särskilda bestämmelser för stannande och parkering</p>	Tavlan anger avvikelser från det märke den är uppsatt under. Tavla T17a kan användas tillsammans med märkena F35, F38 eller A12a. Används tavlan tillsammans med märke A12a skall den vara blå med vit text utan ram. Tavla T17b kan användas tillsammans med märkena F35 eller F38. För klockslag gäller vad som sägs under tavla T14.	

Tavla	Närmare föreskrifter		
 <p>T18 Avgiftsbelagd parkering</p>	Tavlan anger att parkering mellan de klockslag som anges är tillåten endast om avgift erläggs. För klockslag gäller vad som sägs under tavla T14.		
 <p>T19 P-biljett</p>	Tavlan anger att parkeringsbiljett skall användas vid parkering.		
 <p>T20 Parkeringsskiva</p>	Tavlan anger att tiden när parkering påbörjas skall anges med en parkeringsskiva eller någon annan anordning. För klockslag gäller vad som sägs under tavla T14.		
 <p>T21 Tillåten parkeringstid</p>	Tavlan anger den längsta tillåtna tiden för parkering.		
 <p>T22a Fordons placering på parkeringsplats</p>	 <p>T22b Fordons placering på parkeringsplats</p>	 <p>T22c Fordons placering på parkeringsplats</p>	Tavlan anger hur fordon skall parkeras på en parkeringsplats.
 <p>T23 Tilläggstavla med texten "Servicetrafik tillåten"</p>	Tavlan anger att det, utan hinder av det förbud som framgår av det märke tavlan är uppsatt under är tillåtet: 1) att använda fordon i anslutning till arbete som utförs på eller invid byggnad eller annan anläggning; 2) att använda fordon för transport av gods som det inte är möjligt att utan oskälig ansträngning bära samt för distribution av varor; 3) att använda fordon för befordran av personer med nedsatt förmåga att klara sig på egen hand; 4) att använda fordon för befordran av barn, om en vuxen person skall övervaka flera barn under sju år; 5) att använda taxibil för att avhämta eller avlämna passagerare; samt 6) att använda fordon, om föraren är rörelsehindrad.		
 <p>T24 Tilläggstavla med text.</p>	Tavlan anger kompletterande anvisningar som inte kan ges med någon av tavlorna T1-T23. Textens minimihöjd är 60 mm.		

3 kap. Trafiksignaler

28 §. Trafiksignaler indelas i

- 1) fordonssignaler, cykelsignaler och gångsignaler,
- 2) signaler för rörlig bro, färjfaste eller brandstation samt i
- 3) signaler som används tillsammans med vägmärken.

29 §. Ljusöppningen i annan trafiksignal än grön pilsignal eller gångsignal har en diameter som är mellan 150 och 300 millimeter. Diametern på ljusöppningen i en cykelsignal är dock minst 80 millimeter.

Fordonssignaler och cykelsignaler

30 §. Fordonssignaler och cykelsignaler kan användas i korsning och vid övergångsställe. I fordonssignal visas signalbilderna i följande ordning: rött ljus - rött och gult ljus samtidigt - grönt ljus - gult ljus - rött ljus.

Under tider när trafiken är gles kan i stället för den signalväxling som anges i 1 mom. visas endast blinkande gult ljus.

31 §. I fordonssignal i korsning ingår primärsignal och minst en sekundärsignal i vilken visas samma signalväxling som i primärsignalen. Med primärsignal avses den första signalen sett i färdriktningen. I cykelsignal ingår dock i allmänhet inte sekundärsignal.

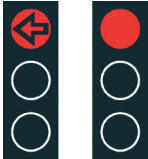
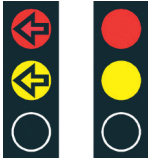
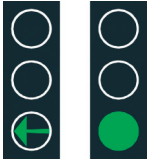
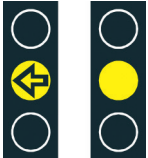

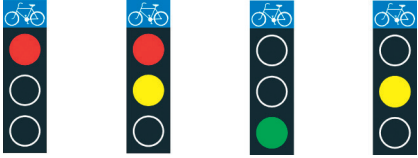
Primärsignal är placerad till höger om eller ovanför det eller de körfält som signalen gäller. Om det finns flera

N 13 LF (2005:35) om vägmärken

körfält i samma färdriktning och särskild reglering förekommer på körfält till vänster, är primärsignal som avser sådant körfält dock placerad till vänster om eller ovanför körfältet.

Sekundärsignal är placerad på refug, till vänster om körbanan, ovanför körbanan eller till höger om körbanan. Minst en sekundärsignal är alltid placerad åtminstone två och en halv meter efter primärsignalen, sett i färdriktningen.

32 §. I fordonssignaler visas följande signalbilder:

Signalbild	Närmare föreskrifter
 <p>Rött ljus</p>	<p>Signalen anger att fordon inte får passera stopplinje eller, om sådan saknas, signalen. Signal med konturpil gäller endast färd i den riktning som pilen anger. Cyklande och mopedförare som har för avsikt att svänga till vänster på sätt som sägs i 19 § vägtrafiklagen skall dock följa signalväxling som gäller färd rakt fram.</p>
 <p>Rött och gult ljus</p>	<p>Signalen anger att växling till grönt ljus är omedelbart förestående. I övrigt har signalen samma innebörd som rött ljus. Signalbilden visas under högst två sekunder.</p>
 <p>Grönt ljus</p>	<p>Signalen anger att fordon får köra. Grön pil anger att signalen gäller den färdriktning som anges med pilen. Gående som har beträtt eller står i beråd att beträda övergångsställe skall dock lämnas tillfälle att passera. Föraren skall dessutom vid sväng i korsning väja för cyklande, mopedförare och gående som korsar vägen samt vid vänstersväng även för mötande trafik. Förutom pilsignal med tre ljusöppningar kan signal med endast grönt pilljus förekomma. Signal med endast grönt pilljus kan användas tillsammans med huvudsignal där det inte förekommer korsande trafik i pilens riktning.</p>
 <p>Gult ljus</p>	<p>Signalen anger att stopplinje eller, om sådan saknas, signalen inte får passeras om inte fordonet, när ljuset växlar från grönt till gult, hunnit så långt fram att det inte kan stannas utan fara. Signalbilden visas under minst tre och högst fem sekunder.</p>
 <p>Blinkande gult ljus</p>	<p>Signalen anger att särskild försiktighet skall iakttas och att anvisningar genom vägmärke och vägmärkingar skall följas.</p>
 <p>Cykelsignal</p>	<p>Signalen gäller cyklande, mopedförare och förare av invalidcykel som färdas på cykelbana. Ovanför signalen finns en upplyst vit cykelsymbol mot blå bakgrund.</p>

33 §. Fordonssignal gäller även gående, om inte särskild signal finns för gångtrafiken.

Gångsignaler

34 §. Anläggningar med gångsignaler skall sättas upp vid övergångsställe på väg där den högsta tillåtna hastigheten överstiger 50 kilometer i timmen. I övrigt sätts de upp där det behövs.

Gångsignalen är avstängd när fordonssignalen är avstängd och när den på grund av driftsavbrott visar blinkande gult ljus.

Gångsignal gäller även cyklande, mopedförare och förare av invalidcykel som använder cykelbana, om särskild cykelsignal inte finns.

En gångsignal får kombineras med en akustisk signal med tickande ljud.

35 §. I gångsignaler visas följande signalbilder:

Signalbild	Närmare föreskrifter
 <p>Rött ljus, akustisk signal med långsam pulsfrekvens</p>	<p>Signalen anger att gående inte får beträda körbana eller cykelbana. Gående som befinner sig på körbanan eller cykelbanan när signalen växlar från grönt till rött ljus skall dock fortsätta till refug eller liknande anordning eller, om sådan saknas, till andra sidan av körbanan eller cykelbanan. Samtidigt som signalen visas får en akustisk tickande signal med långsam pulsfrekvens ljuda.</p>
 <p>Grönt ljus, akustisk signal med snabb pulsfrekvens</p>	<p>Signalen anger att gående får beträda körbana eller cykelbana. Samtidigt som signalen visas får en akustisk tickande signal med snabb pulsfrekvens ljuda.</p>

Signal för rörlig bro, färjfäste och brandstation

36 §. I en signal för rörlig bro, färjfäste och brandstation visas signalbilderna i följande ordning: blinkande gult ljus - gult ljus - blinkande rött ljus - blinkande gult ljus.

Om signalen är kompletterad med en avstängningsbom kan i en signal på bommen visas blinkande rött ljus när den är i rörelse eller nedfälld.

37 §. En signal för rörlig bro, färjfäste eller brandstation är placerad på höger sida av körbanan. Om det finns flera körfält i samma färdriktning finns det en likadan signal ovanför körbanan, på en refug eller på vänster sida av körbanan.

38 §. Signaler för rörlig bro, färjfäste och brandstation visar följande signalbilder:

Signalbild	Närmare föreskrifter	
 <p>Blinkande gult ljus</p>	 <p>Blinkande gult ljus</p>	<p>Signalen anger att särskild försiktighet skall iakttas.</p>
 <p>Gult ljus</p>	 <p>Gult ljus</p>	<p>Signalen anger att stopplinje eller, om sådan saknas, signalen inte får passeras med fordon. Om föraren, när ljuset växlar från blinkande gult till gult, hunnit så långt fram att fordonet inte kan stannas utan fara före stopplinjen eller signalen, får färden dock fortsätta. Signalbilden visas under minst tre och högst fem sekunder.</p>
 <p>Blinkande rött ljus</p>	 <p>Växelvis blinkande rött ljus</p>	<p>Signalen anger att stopplinje eller, om sådan saknas, signalen inte får passeras.</p>

N 13 LF (2005:35) om vägmärken

Signal som används tillsammans med vägmärke

39 §. Tillsammans med varningsmärken och märke som anger övergångsställe kan följande signal användas:

Signalbild	Närmare föreskrifter
 <p>Blinkande gult ljus</p>	<p>Signalen används för att förstärka den anvisning som meddelas genom vägmärket. I signalen kan en eller flera ljusöppningar i samma vågräta plan ingå.</p>

4 kap. Vägmärkingar

40 §. Vägmärkingar indelas i långsgående märkingar, tvärgående märkingar och andra märkingar.

Vägmärkingar är vita, om inte annat anges. De skall vara utförda så att de reflekterar ljus om det inte finns särskilda skäl som föranleder annat.

41 §. För tillfälligt behov vid vägomläggningar och liknande kan vägmärkingar utföras med orange färg. Märkingar med orange färg gäller i stället för märkingar med annan färg.

42 §. Långsgående märkingar är:

Märking	Närmare föreskrifter
 <p>M1 Mittlinje och körfältslinje</p>	<p>Markeringen används som mittlinje eller körfältslinje. Mittlinje anger körbanemitt på väg med trafik i båda riktningarna. Körfältslinje utgör linje mellan körfält med trafik i samma riktning. Längdförhållande mellan dellinje och mellanrum är 1:3, dock kan förhållandet vara 1:1 på väg där den högsta tillåtna hastigheten inte överstiger 50 km/h.</p>
 <p>M2 Spärrlinje</p>	<p>Markeringen används för att före korsning eller i undantagsfall även på annan plats åtskilja trafik i samma riktning. Markeringen kan även utgöra skiljelinje mellan gångbana och cykelbana eller mellan körbana och gång- eller cykelbana. Ett fordon får inte med något hjul föras på eller över linjen.</p>
 <p>M3 Varningslinje</p>	<p>Markeringen förvarnar om en spärrlinje eller särskilt farligt vägvagnsnitt. På väg där körbanan är smalare än sex meter används linjen för att ange var det på grund av nedsatt sikt eller av annat skäl är förenat med särskild fara att använda körfält som är avsett för motgående trafik eller för att förvarna om en sådan plats. Linjen kan användas i samma syfte även på bredare körbana inom tätort samt, om särskild orsak föreligger, även på annan plats. Längdförhållande mellan dellinje och mellanrum är 3:1.</p>
 <p>M4 Mittlinje och spärrlinje</p>	<p>Markeringen anger att fordon som befinner sig på samma sida om mittlinjen som spärrlinjen inte med något hjul får föras på eller över spärrlinjen. Markeringen kan användas endast på väg där körbanans bredd är minst sex meter.</p>
 <p>M5 Mittlinje och varningslinje</p>	<p>Markeringen förvarnar om en spärrlinje på den sida av mittlinjen där varningslinjen finns. Markeringen kan användas endast på väg där körbanans bredd är minst sex meter.</p>
 <p>M6 Varningslinje och spärrlinje</p>	<p>Markeringen anger att fordon som befinner sig på samma sida om varningslinjen som spärrlinjen inte med något hjul får föras på eller över spärrlinjen samt förvarnar om spärrlinje eller särskild fara i den andra färdriktningen. Markeringen kan användas endast på väg där körbanans bredd är minst sex meter.</p>
 <p>M7 Dubbel spärrlinje.</p>	<p>Markeringen anger att fordon inte med något hjul får föras på eller över någon av linjerna. Markeringen kan användas endast på väg där körbanans bredd är minst sex meter.</p>

Markering	Närmare föreskrifter
 <p>M8 Ledlinje.</p>	Markeringen används för att vägleda fordonstrafiken i komplicerade korsningar. Längdförhållande mellan dellinje och mellanrum är 1:1.
 <p>M9 Bruten kantlinje.</p>	Markeringen anger en körbanas yttergränser och kan användas där yttergränserna inte angivits med någon annan markering. Längdförhållande mellan dellinje och mellanrum är 1:2.
 <p>M10 Heldragen kantlinje</p>	Markeringen anger en körbanas yttergränser i de fall den inte anges med någon annan markering. Ett motordrivet fordon som befinner sig till vänster om linjen bör inte med något hjul föras över linjen. Moped bör dock, om det kan ske utan olägenhet, framföras till höger om linjen. Markeringen kan även utföras som en ljudalstrande linje för att uppmärksamma föraren på att denne passerar linjen.

43 §. Måtten på de långsgående markeringarna är:

Markering	Linjebredd (m) på vägar upp till 6,5 m bredd	Linjebredd (m) på vägar bredare än 6,5 m	Dellinjelängd (m)
M1	0,1	0,15	3
M2	0,1	0,15	—
M3	0,1	0,15	9
M8, M9	0,1	0,15	1
M10	0,1	0,15	—

Med avvikelse från vad som anges i 1 mom. kan bredden vara 0,2 meter på markeringarna M1 och M2 när de skiljer körfält avsett för färd rakt fram från körfält avsett endast för sväng, på markering M2 när den utgör skiljelinje mellan körbanan och gång- eller cykelbana samt på markering M9 när den utgör fortsättning på en 0,2 meter bred spärrlinje.

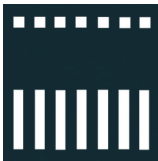

Avstånd i sidled mellan de linjer som ingår i linjekombinationerna M4-M7 är 0,1 meter.

Tvärgående markeringar

44 §. Tvärgående markeringar är:

Markering	Närmare föreskrifter
 <p>M11 Stopplinje</p>	Markeringen anger var ett fordon skall stannas enligt vägmärke eller trafiksignal.
 <p>M12 Varningslinje</p>	Markeringen upplyser om att väjningsskyldighet gäller enligt vägmärke Fö2. Linjen består av trianglar med mellanrum som är lika långa som trianglens bas.
 <p>M13 Övergångsställe</p>	Markeringen anger övergångsställe på körbanan. Förhållandet mellan linjen och mellanrummet är 1:1.

N 13 LF (2005:35) om vägmärken

Markering		Närmare föreskrifter
		Markeringen anger plats där cykelbanan korsar körbanan. Markeringen består av två brutna linjer med kvadrater och mellanrum där mellanrummet är lika långt som kvadratens sida. Där markeringen kombineras med ett övergångsställe behöver markeringen på den sida av cykelöverfarten som ligger närmast övergångsstället inte utföras. I sådana fall skall kvadraternas sidor ha samma längd som de streck som anger övergångsstället.
M14a Cykelöverfart	M14b Kombinerad cykelöverfart och övergångsställe	
		Markeringen anger cykelbanas sträckning.
		Markeringen anger plats där ett gupp har anlagts som fARTHINDER och skall anbringas på båda sidor av hindret. En markering består av två parallellt ordnade brutna linjer där mellanrummet är lika långt som kvadratens sida.
M16 Farthinder		

45 §. Måtten på tvärgående markeringar är:

Markering	Linjebredd (m)	Dellinjelängd (m)
M11	0,4	
M12	0,7	0,5
M13	>2,5	0,5
M14, M16	0,5	0,5

Avståndet mellan de två brutna linjerna som ingår i markering M14 är minst 1,5 meter.

Andra markeringar

46 §. Förutom längsgående och tvärgående markeringar finns följande markeringar:

Märke	Närmare föreskrifter
	Markeringen anger i vilken eller vilka körriktningar körfältet får användas. Körfältspil med två pilangivelser i samma riktning upplyser om färdväg i nästa och därpå följande korsning.
	
	
	Markeringen anger att byte av körfält är nödvändigt på grund av att körfältet upphör.
	Markeringen anger område som inte är avsett för fordons- trafik. Ett fordon får inte med något hjul föras på eller över markeringen. Mindre spårrområden kan utföras helt i vitt.
	Markeringen anger hastighetsbegränsning och får användas för att förtydliga hastighetsbegränsning som anges med vägmärke.
M19 Hastighetsbegränsning	

Märke	Närmare föreskrifter
 <p>M20 Buss</p>	<p>Markeringen anger att körfältet endast är avsett för buss i linjetrafik eller att en uppställningsplats endast får användas av bussar.</p>
 <p>M21 Taxi</p>	<p>Markeringen anger plats där endast taxi får stanna eller parkera.</p>
 <p>M22 Stopp</p>	<p>Markeringen anger stopplikht och får användas för att förstärka anvisning genom markering M11. Markeringen får endast användas tillsammans med märke Fö2.</p>
 <p>M23 Lastzon</p>	<p>Markeringen anger att endast stannande för av- eller påstigning är tillåten. Markeringen får endast utföras där märke F38 är uppsatt. Texten anpassas till texten på märket.</p>
 <p>M24 Parkeringsplats</p>	<p>Markeringen anger gräns för uppställning av fordon på en parkeringsplats eller längs en vägsträcka. Markeringen kan användas tillsammans med märke A2a. Även markering med heldragen linje kan användas.</p>
 <p>M25 Stannande förbjudet</p>	<p>Markeringen anger förbud mot att stanna eller parkera fordon och kan användas tillsammans med märke F34 för att ange märkets verkningsområde eller för att förtydliga annat förbud att stanna.</p>
 <p>M26 Parkering förbjuden</p>	<p>Markeringen anger förbud mot att parkera fordon och kan användas tillsammans med märke F35 för att ange märkets verkningsområde samt vid busshållplats för att ange hållplatsens utsträckning. Förhållandet mellan dellinje och mellanrum är 1:1.</p>
 <p>M27 Förbjudet att stanna eller parkera</p>	<p>Markeringen anger förbud mot att stanna eller parkera fordon och kan användas tillsammans med eller i stället för markering M26 samt vid busshållplats tillsammans med markering M25.</p>
<div style="display: flex; justify-content: space-between;"> <div data-bbox="106 1262 246 1415"> <p>M28a Färdväg för cyklande och mopedförare</p> </div> <div data-bbox="284 1262 426 1415"> <p>M28b Färdväg för gående</p> </div> </div>	<p>Markeringen anger bana eller lämplig färdväg för den angivna trafikantgruppen och kan utföras med eller utan pilsymbol.</p>
 <p>M29 Rörelsehindrad</p>	<p>Markeringen anger rörelsehindrad och kan användas som förtydligande på parkeringsplats som är reserverad för rörelsehindrade med särskilt tillstånd.</p>

N 13 LF (2005:35) om vägmärken

Märke	Närmare föreskrifter
 <p>M30 Förberedande upplysning om väjningsplikt</p>	<p>Markeringen anger att väjningsplikt gäller längre fram och får användas som förberedande upplysning om väjningskyldighet i korsning där något av märkena Fö1 eller Fö2 finns.</p>
 <p>M31 Avståndsmarkering</p>	<p>Markeringen anger minsta rekommenderat avstånd till framförvarande fordon.</p>
 <p>M32 Bullerremсор</p>	<p>Markeringen består av upphöjningar som anläggs tvärs över körbanan för att åstadkomma buller och vibrationer i fordonen. De användas för att göra fordonsföraren observant på att denne nalkas en plats som kräver särskild uppmärksamhet.</p>

47 §. Pilsymbolerna i markeringarna M16 och M17 är minst 5 meter långa. Linjebreddden i markeringarna M23-M25 är 0,1 meter och dellinjen i markering M25 är 1 meter lång. I markering M30 är i den yttre triangeln basen 2 meter och höjden 5 meter och i den inre triangeln är höjden 4 meter. Övriga mått anpassas efter förhållandena.

5 kap. Andra anordningar för anvisningar för trafiken

48 §. Markeringsskärmar, avstängningsanordningar och kantstolpar har följande utseende:

Anordning	Närmare föreskrifter
 <p>X1a Kantmarkeringsskärm</p>	<p>Skärmen anger att vägbreddden är inskränkt. Skärmen skall passeras på den sida som linjerna lutar ned mot. Gul-röd markeringsskärm används vid vägarbeten eller liknande tillfälliga utmärkningar.</p>
 <p>X1b Kantmarkeringsskärm för tillfällig utmärkning</p>	
 <p>X2a Markeringsspil</p>	<p>Skärmen anger vägens sträckning. Vid vägarbeten och andra tillfälliga utmärkningar används gul-röd markeringsspil.</p> <p>På avstängningsanordning med sneda linjer anger linjerna att anordningen skall passeras på den sida som linjerna lutar ned mot. Anordningen kan vara kompletterad med lykta i vilken fast eller blinkande rött ljus visas, om vägen är helt avstängd, och i andra fall med lykta i vilken visas blinkande gult ljus. Som avstängningsanordning kan även användas röda och gula plattor upphängda i en avspärrningslina. Storleken på avstängningsanordning anpassas efter förhållandena.</p>
 <p>X2b Markeringsspil</p>	
 <p>X3a Avstängningsbom</p>	
 <p>X3b Avstängningsbom</p>	<p>Anordningen anger att en väg är helt avstängd. Anordningen får användas om det behövs för att förstärka andra anordningar som anger att en väg är avstängd.</p>
 <p>X3c Avstängningsbom</p>	
 <p>X4 Rött ljus</p>	

Anordning	Närmare föreskrifter
 <p>X5 Gult blinkande ljus</p>	<p>Anordningen anger att det finns hinder som innebär att särskild försiktighet skall iakttas.</p>
 <p>X6 Särskild varningsanordning</p>	<p>Anordningen anger att framkomligheten på en väg är inskränkt på grund av ett tillfälligt hinder eller liknande. Texten på anordningen anpassas till orsaken till att framkomligheten är inskränkt.</p>
 <p>X7 Kantstolpe, framsida</p> <p>X7 Kantstolpe, baksida</p>	<p>Anordningen anger vägens eller körbanans kant. Anordningen placeras normalt omedelbart utanför vägbanan eller körbanan. Vid en korsning, parkeringsplats eller motsvarande där fordon kan föras av eller in på vägen får reflektorerna utföras i gul färg.</p>
 <p>X8 (2014/7) Avfartsskärm</p>	<p>Skärmen anger skiljepunkten mellan en huvudkörbana och en avfart där det finns ett retardationsfält.</p>

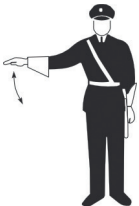
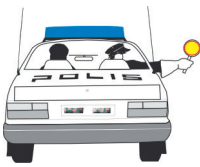

6 kap. Tecken av polisman

49 §. Vid reglering och övervakning av trafiken kan tecken av polisman användas. Tecknen kan även användas av annan person i enlighet med vad därom är föreskrivet i vägtrafiklagen.

50 §. Tecken av polisman är följande:

Tecken	Närmare föreskrifter
 <p>Stopp fram- och bakifrån samt vägen fri från sidan</p>	<p>Tecknet anger att den som närmar sig polismannen framifrån eller bakifrån skall stanna och att den som närmar sig från sidan får passera. Skyldigheten att stanna gäller tills nytt tecken ges, oberoende av om polismannen före det sänker armen eller dirigerar trafik som närmar sig från annat håll. Tecknet kan även ges med bägge armar utsträckta.</p>
 <p>Stopp från alla håll</p>	<p>Tecknet, som ges med armen rakt uppåt, anger att alla som närmar sig polismannen skall stanna. Tecknet kan även ges med stoppspade.</p>

N 13 LF (2005:35) om vägmärken

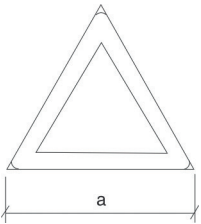
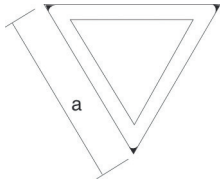
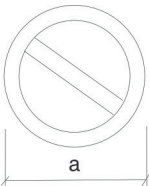
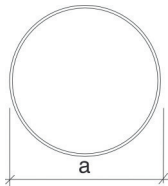
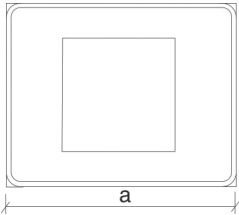
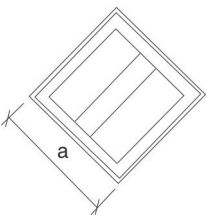

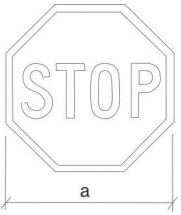
Tecken	Närmare föreskrifter
 <p data-bbox="104 421 229 445">Stopp framifrån</p>	<p data-bbox="649 194 1179 264">Tecknet, som ges med krökt arm, anger stopp för den trafikant som handflatan är vänd mot. Tecknet kan även ges med stoppspade.</p>
 <p data-bbox="104 661 291 685">Framvinkning av fordon</p>	<p data-bbox="649 456 1179 596">Tecknet anger att den som färdas i den riktning som framvinkningen sker i får passera. Dock skall han lämna gående som har beträtt eller är färdig att beträda övergångsställe tillfälle att passera. Vid sväng i korsning skall han dessutom väja för cyklande, mopedförare och gående som korsar vägen samt vid vänstersväng även för mötande trafik.</p>
 <p data-bbox="104 901 155 925">Stopp</p>	<p data-bbox="649 696 1179 744">Tecknet anger stopp för den trafikant som lyktan är vänd mot. Tecknet används under mörker och vid nedsatt sikt.</p>
 <p data-bbox="104 1142 258 1166">Minska hastigheten</p>	<p data-bbox="649 936 1179 1029">Tecknet anger att den trafikant som polismannen är vänd mot skall minska hastigheten. Under mörker får tecknet förstärkas med en lykta som visar vitt eller gult ljus eller med en reflexanordning som återkastar vitt eller gult ljus.</p>
 <p data-bbox="104 1345 403 1369">Följ efter och stanna bakom polisbilen</p>	<p data-bbox="649 1177 1179 1299">Tecknet anger att den som befinner sig bakom polisfordonet skall följa efter och stanna bakom detta när det stannas. Tecknet kan ges med utsträckt arm, med handflatan vänd mot det bakomvarande fordonet eller med användande av lykta eller stoppspade.</p>
 <p data-bbox="104 1539 258 1563">Minska hastigheten</p>	<p data-bbox="649 1380 1179 1491">Tecknet anger att de trafikanter som befinner sig bakom polisfordonet skall minska hastigheten. Under mörker och vid nedsatt sikt får tecknet förtydligas med en lykta som visar vitt eller gult ljus eller en reflexanordning som återkastar vitt eller gult ljus.</p>

Tecken	Närmare föreskrifter
 <p>Minska hastigheten</p>	<p>Tecknet anger att de trafikanter som möter polisfordonet skall minska hastigheten. Under mörker och vid nedsatt sikt får tecknet förtydligas med en lykta som visar vitt eller gult ljus eller en reflexanordning som återkastar vitt eller gult ljus.</p>
 <p>Sänk hastigheten och stanna framför polisbilen</p>	<p>Tecknet anger att den som befinner sig framför polisfordonet skall sänka hastigheten, köra in till vägkanten och stanna. Tecknet ges med en lykta med blinkande rött sken tillsammans med blinkande blått larmljus.</p>

N 13 LF (2005:35) om vägmärken

7 kap. Storlekar på vägmärken m.m.

51§. Vägmärken skall ha följande storlekar:

Typ av märke		Storlek i millimeter				
		Mått	Litet märke	Normalt märke	Stort märke	Mycket stort märke
		a	600	900	1150	1500
		a	400-450	600-640	900	1300
		a	600	800	1200	1500
		a	400	600	900	1200
		a	600	900	1300	1500

Texten på lokaliseringsmärkena är 120 - 200 eller 300 millimeter hög. På märkena LV15, LV18, LVgc1 och LVgc2 är dock textens höjd 60 millimeter. (2006/81)

Storleken på övriga märken, andra textstorlekar samt närmare anvisningar om användningen av trafikmärken meddelas av landskapsregeringen.

52 §. Andra anvisningar än de som finns i denna förordning får, med särskilt tillstånd av landskapsregeringen, användas i försökssyfte.

53 §. (2017/3) Denna förordning träder i kraft den 10 november 2005.

Vägmärken och andra anordningar vars utseende överensstämmer med tidigare gällande bestämmelser men inte med denna förordning är giltiga så länge de uppfyller övriga bestämmelser i denna förordning samt på ett tydligt sätt och utan att vara en fara för trafiksäkerheten är synliga för vägtrafikanterna.

N 14 Landskapsförordning (1995:36) om undantag från skyldigheten att använda bilbälte

1 §. Tillämpningsområde

Denna förordning innehåller bestämmelser

1) om andra undantag än de som anges i 61 § 5 mom. vägtrafiklagen för landskapet Åland från skyldigheten att använda bilbälte och

2) om innehållet i intyg av Ålands hälso- och sjukvård om befrielse av starka medicinska skäl från skyldigheten att använda bilbälte.

2 §. (2015/54) Undantag från skyldigheten att använda bilbälte

Skyldigheten att använda bilbälte gäller inte

1) vid backning,
2) vid färd på isvägar, inom parkeringsplatser, servicestationsområden, verkstadsområden eller liknande områden,

3) förare av personbil i tillståndspliktig persontrafik, med undantag för transporter av skolbarn och körning utan passagerare,

4) en polisman när han eller hon är ute i ett sådant tjänsteuppdrag att användningen av bilbälte kan orsaka fara eller avsevärd olägenhet,

5) för den som sitter i passagerarsäte i utryckningsfordon eller i bil som används av polis- eller tullpersonal om användande av bilbälte medför hinder eller annan olägenhet för tjänsteutövning,

6) för en besiktningsförrättare som utför besiktning av en bil eller

7) för den som delar ut post, tidningar eller andra varor som ska distribueras till flera platser och den som samlar in avfall eller andra varor som ska samlas in från flera platser, då den oavbrutna körsträckan är högst 250 meter, som måste stiga ur fordonet för att fullgöra arbetsuppgiften.

3 §. Innehållet i intyg om befrielse att använda bilbälte

De intyg om undantag av starka medicinska skäl att använda bilbälte som beviljas av Ålands hälso- och sjukvård skall innehålla namn, hemkommun och

födelsedatum beträffande den intyget gäller samt uppgift om giltighetstiden och följande symbol.

4 §. Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 1 maj 1995.

N 15 Landskapsförordning (2008:140) om skolskjutsning

1 §. Med skolskjutsning avses i denna förordning yrkesmässig transport av barn i grundskola eller i barnomsorg inom, eller i anslutning till verksamheten. Bestämmelserna i 2 § 3 mom., 3 § och 5-8 §§ ska även tillämpas på skolskjutsning som inrättas som linjetrafik för att bereda vuxna möjlighet att medfölja.

2 §. (2012/22) Sittplatserna i en personbil (kategori M1) eller i en buss med en totalvikt under fem ton (kategori M2) som används för skolskjutsning ska vara utrustade med trepunktsbälte.

Barn under tre år ska under färd sitta i en bakåtvänd bilbarnstol.

Föraren ska ha gått en av landskapsregeringen godkänd utbildning för att få köra skolskjuts.

I en bil får förutom föraren transporteras högst så många passagerare som motsvarar det i registret anecknade antalet sittplatser. Om bilen är utrustad med trepunktsbälten som är godkända för skoltransporter, får antalet passagerare på ett säte eller en rad säten vara högst:

Antal sittplatser	Antal passagerare
1	2
2	3
3	5
4	6

På sittplatser som är belägna bredvid varandra får dock inte sitta flera än tre passagerare.

I en personbil som är registrerad för en förare och åtta passagerare får på varje sittplats som är minst 70 centimeter bred, med undantag för platsen bredvid föraren, transporteras två passagerare som får plats där. Det totala antalet passagerare får således vara 13, om alla passagerare är under 13 år vid läsårets början, i övriga fall 12.

Om även andra passagerare än de som hör till tillämpningsområdet för denna förordning deltar i transporten, räknas den maximala belastningen för de sittplatser som används för skol- och dagvårdstransporter enligt det antal sittplatser som förblir ledigt då de andra passagerarna tagit plats.

Det är förbjudet att använda den rad säten som finns längst bak i en personbil för skol- och dagvårds-

N 16 LL (1971:15) om parkeringsbot

transporter, om sätena är monterade med ryggen mot färdriktningen.

3 §. Beställaren av skolskjutsen ska överlämna en förteckning över de barn som ska skjutas med fordonet till den som utför transporten samt ge instruktioner om färdvägen och av- och påstigningsplatser. Passagerarförteckningen ska finnas i fordonet. En passagerarförteckning är inte obligatorisk för dagvårdstransporter.

Beställaren ska undervisa barnen om vad de ska tänka på för att undvika olyckor i samband med skolskjutsning.

4 §. Färdvägen för skolskjuts ska om möjligt läggas så att barnen vid på- och avstigning inte behöver korsa körbanan. På- och avstigning vid skola ska ske på ett skyddat område på eller i närheten av skolgården.

5 §. När ett fordon används för skolskjutsning ska det framtill och baktill vara försett med en minst 40 x 40 cm stor kvadratisk skylt. På skylten ska finnas en svart symbol på gul botten omgiven av en 25 mm bred, röd bård. Skyltens färger och symbolens utseende ska överensstämma med varningsmärke V17 "Barn" enligt landskapsförordningen (2005:35) om vägmärken. Skyltens gula yta ska vara reflekterande eller genomlyst. Reflekterande skylt ska uppfylla kraven för reflexmaterial för vägmärken. Den röda bården får inte vara reflekterande eller genomlyst på skylt som är vänd framåt i bilens riktning. I skyltens övre hörn ska två orange-färgade blinklyktor vara fästa. Skylten ska monteras så nära fordonets mittlinje som möjligt och så högt som det går. Den ska om möjligt sitta lodrätt och vinkelrätt mot fordonets mittlinje. Högst 10° avvikelse får godtas.

En personbil som används för skolskjutsning kan istället förse med en genomlyst dubbelsidig skylt med blinklyktor väl synliga både framåt och bakåt som är placerad på fordonets tak.

Skolskjutsskylten ska bara användas då skolskjutsning sker.

6 §. Blinklykta ska ha en rund ljusöppning med en diameter mellan 70 och 100 mm och en ljusstyrka på mellan 350 och 500 cd mätt i lyktans symmetriaxel. Ljuset ska vid nominell spänning i färgkoordinatsystemet enligt den internationella belysningskommissionen (CIE) ligga inom det område som bestäms av hörnpunkterna med följande koordinater.

Gräns mot gult $y \leq 0,429$

Gräns mot rött $y \geq 0,398$

Gräns mot vitt $z \leq 0,007$

Strömställare för till och frånkoppling av blinklyktorna ska vara lätt åtkomlig från bilens förarplats. En kontrollampa som blinkar då blinklyktorna används ska finnas. Blinklyktorna ska tändas 50 meter innan fordonet stannar för att ta upp eller släppa av passagerare och släckas när fordonet lämnat platsen.

7 §. Vid skolskjutsning ska dörrar på vänster sida av fordonet inte kunna öppnas av passagerare. Andra dörrar ska vara så konstruerade att de inte kan öppnas ofrivilligt av passagerare.

Ett fordon som används för skolskjutsning ska vara försett med förstahjälpen-utrustning vars innehåll fyller kraven på förstahjälpen-utrustning för buss.

8 §. (2015/74) Ett fordon som ska användas för skolskjutsning ska vara utrustat med ett godkänt alkoholås som hindrar att fordonet startas och körs av förare som har alkohol i utandningsluften. Det fordon som används vid skolskjutsning får inte vara äldre än 15 år.

Fordonet måste innan det tas i bruk för skolskjutsning besiktigas för ändamålet av motorfordonsbyrån. Att fordonet uppfyller de villkor som anges i denna förordning ska framgå i fordonets registreringsbevis.

9 §. Den som bryter mot denna förordning ska dömas till straff enligt bestämmelserna i trafikbrottslagen.

Se trafikbrottslag (2004:28) för landskapet Åland.

Ikraftträdandebestämmelse (2008:149):

Denna förordning träder i kraft den 15 juni 2009.

Genom denna förordning upphävs landskapsförordning (1997:17) om skolskjutsning.

Fordon som inte uppfyller kraven i denna förordning men som vid en besiktning har godkänts för skolskjutsning enligt landskapsförordning (1997:17) om skolskjutsning får användas vid skolskjutsning fram till den 1 augusti 2012. Dock måste alla barn som skjutas i fordon i kategori M1 och M2 sitta på en plats som är utrustad med trepunktsbälte. (2010/82)

N 16 Landskapslag (1971:15) om parkeringsbot

1 §. Parkeringsbot för överträdelse av förbud och begränsningar beträffande stannande och parkering av fordon (**parkeringsfel**) förelägges av polisen i enlighet med vad i denna lag stadgas.

För alla genom en handling begångna parkeringsfel förelägges endast en bot.

Har med anledning av felet väckts åtal eller framställts straffanspråk, må parkeringsbot icke föreläggas.

1a §. (2000/31) Landskapsregeringen kan på de särskilda villkor som landskapsregeringen vid behov uppställer på framställning av en kommuns fullmäktige eller med deras samtycke och efter att ha inhämtat utlåtande av polismästaren vid Ålands polismyndighet förordna att kommunen jämte polismyndigheten skall omhändera övervakningen av efterlevnaden av förbuden och begränsningarna beträffande stannande och parkering samt föreläggandet av parkeringsbot. Landskapsregeringen kan återkalla förordnandet eller ändra däri uppställda villkor då skäl därtill föreligger.

2 §. Ledningen av och tillsynen över iakttagandet av förbuden och begränsningarna beträffande stannande och parkering i landskapet åligger polismästaren vid Ålands polismyndighet (**parkeringsövervakare**). Landskapsregeringen får dock bestämma, att annan tjänsteman vid polismyndigheten i stället för polismästaren skall vara parkeringsövervakare i en kommun. (2000/31)

Är övervakningen ordnad på i 1a § angivet sätt skall kommunen utse en kommunal parkeringsövervakare i stället för i 1 mom. avsedd parkeringsövervakare. (1975/54)

Kommunal parkeringsövervakare står i frågor angående övervakningens allmänna uppläggning un-

der ledning och tillsyn av polismästaren vid Ålands polismyndighet. (2000/31)

Kommunal parkeringsövervakare skall ha erforderligt antal biträden. Landskapsregeringen kan fastställa det lägsta antalet övervakningsbiträden. Kommunal parkeringsövervakare och hans biträde skall vid tjänstutövningen bära av landskapsregeringen fastställt tjänstedräkt och medföra av landskapsregeringen fastställt tjänstemärke, vilket vid behov skall uppvisas. (1975/54)

2a §. (1975/54) Det åligger kommunalt övervakningsbiträde att övervaka iakttagandet av förbuden och begränsningarna beträffande stannande och parkering, utfärda betalningsanmaningar med anledning av parkeringsfel samt att avge rapporter om dem till parkeringsövervakaren och att även i övrigt biträda parkeringsövervakaren i de till övervakningen hörande uppgifterna i enlighet med dennes anvisningar och föreskrifter.

Förare av fordon är skyldig att vid anfordran styrka sin identitet för parkeringsövervakare eller övervakningsbiträde. Förare är också skyldig att stanna fordon på tecken av parkeringsövervakare eller övervakningsbiträde samt att iakttä annat tecken eller annan uppmaning denne ger. I fråga om användningen av fordon vid parkeringsövervakning tillämpas vad i 50 § 4 mom. vägtrafiklagen (1983:27) för landskapet Åland stadgas om fordon som används vid trafikövervakning. (1984/49)

3 §. (1975/54) Anser kommunal parkeringsövervakare eller hans biträde att parkeringsfel medfört eller kunnat medföra allvarlig fara eller olägenhet, skall han utan att utfärda betalningsanmaning anmäla om felet hos polismyndighet.

Är parkeringsfel uppenbart obetydligt får polisman, kommunal parkeringsövervakare eller dennes biträde i stället för betalningsanmaning tilldela den felande anmärkning.

4 §. Parkeringsboten är oberoende av felets art 20 euro. Genom beslut av landskapsregeringen kan botens belopp dock höjas till högst 35 euro, om det anses nödvändigt av trafikskäl. Höjningen kan också avse en kommun eller ett visst område i en kommun. (2009/41)

Parkeringsboten tillfaller staten.

Parkeringsbot som uppstår för fel vilket begåtts inom område som står under kommunal övervakning tillfaller vederbörande kommun, oberoende av, hurvida betalningsanmaningen utfärdats av polisman eller av den kommunala parkeringsövervakaren eller hans biträde. (1975/54)

På område där kommunal övervakning anordnats, bestrider kommunen utgifterna för ordnandet och handhavandet av övervakningen samt för uppfyllandet av de villkor landskapsregeringen till äventyrs uppställt. (1975/54)

Är kommunal parkeringsövervakning införd skall landskapsregeringen, innan förhöjning av parkeringsbot fastställs, inhämta yttrande av vederbörande kommuns fullmäktige. (1975/54)

5 §. Parkeringsbot skall erläggas av den förare som begått felet. I fråga om motorfordon, med undantag för

moped, är även den, som vid felets begående var fordonets ägare, eller i hans ställe den, till vilken besittningen av fordonet enligt anmälan till motorfordonsregistret varaktigt överlåtits, ansvarig för betalningen, om ägaren eller innehavaren icke gör sannolikt, att fordonet vid sagda tidpunkt olovligen nyttjades av föraren, eller påvisar, att han av annat skäl icke är skyldig att svara för boten.

6 §. Fordons förare skall meddelas skriftlig anmaning att betala boten inom en vecka från det anmaningen gavs. Anträffas föraren icke, må betalningsanmaningen anbringas på synligt ställe på fordonet.

Har betalningsanmaning icke kunnat tillställas fordonets förare på i 1 mom. nämnt sätt, skall parkeringsövervakaren utan dröjsmål delgiva fordonets ägare eller innehavare, som är ansvarig för betalningen av boten, anmaning att erlägga boten inom en vecka från delfäendet.

7 §. Har betalningsanmaning icke inom föreskriven tid efterkommit, skall parkeringsbotens belopp höjas med hälften. Parkeringsövervakaren skall därvid meddela ägaren eller innehavaren av fordonet eller, om dessa icke är ansvariga för boten, föraren skriftligt föreläggande att betala förhöjd bot inom en vecka från delfäendet av betalningsföreläggandet, vid äventyr att boten eljest indrives i utsökningsväg.

8 §. Rätten att uppbära parkeringsbot har förfallit, om icke betalningsföreläggande delgivits inom tre månader från den dag parkeringsfelet begicks.

9 §. Parkeringsövervakare må förlänga betalningstid, om tvingande skäl därtill föreligger.

10 §. Fordons förare, ägare eller innehavare, som anser anmaning eller föreläggande att betala parkeringsbot eller förhöjning av parkeringsbot obefogad, har rätt att inom stadgad betalningstid inlägga protest hos parkeringsövervakaren. Denne skall avgöra ärendet utan dröjsmål och delgiva vederbörande sitt beslut.

Godkänner parkeringsövervakaren protesten, skall han återkalla betalningsanmaningen eller betalningsföreläggandet eller förhöjningen av boten och, om betalning redan skett, förordna om omedelbar återbetalning till vederbörande av vad som erlagts för mycket.

11 §. Den som är missnöjd med parkeringsövervakarens beslut med anledning av protest må inom 30 dagar från delfäendet anföra besvär däröver hos [länsstyrelsen]. Till besvärsskriften skall utöver vad därom är särskilt stadgat fogas bevis över att boten betalats inom föreskriven tid, vid äventyr att besvären eljest icke upptages till prövning. Innan ärendet avgöres, skall [länsstyrelsen] inhämta parkeringsövervakarens yttrande i saken. Besvärsskriften må även tillställas parkeringsövervakaren, som då skall vidarebefordra den jämte sitt eget yttrande till [länsstyrelsen]. I [länsstyrelsens] beslut må ändring icke sökas.

Betalningsföreläggande verkställs utan dom eller utslag med iakttagande av stadgandena om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg.

På parkeringsbot som tillfaller kommun, tillämpas icke vad särskilt är stadgat om befrielse från erläggande av kommunal avgift. (1975/54)

N 17 LL (2003:11) om ... förbud mot anordningar som försvårar trafikövervakningen

12 §. Har protest inlagts eller besvär inkommit efter den stadgade tidens utgång, må ärendet likväl upptagas till prövning, om särskilt skäl till förseningen förelegat och protesten inlagts eller besvären inlämnats så snart detta varit möjligt. Protest mot betalningsanmaning som inlagts först efter det betalningsföreläggande utfärdats upptages likväl icke till prövning.

13 §. Har på grund av parkeringsfel väckts åtal eller delgivits straffanspråk, skall parkeringsövervakaren på ansökan förordna om återbäring till vederbörande av betald parkeringsbot. Ansökan skall göras inom ett år från det åtal väcktes eller straffanspråk delgavs.

14 §. Har parkeringsbot erlagts två gånger för ett och samma fall, skall parkeringsövervakaren förordna om återbäring till vederbörande av det som erlagts för mycket. Har såväl förare som ägare eller innehavare erlagt betalning, skall vad som erlagts för mycket återbäras till ägaren eller innehavaren.

Fordons ägare eller innehavare som erlagt parkeringsbot har rätt att till den del betalningen icke i enlighet med 1 mom. återburits få ersättning därför av föraren, dock ej för förhöjning av bot, om förhöjningen berott på den ersättningsberättigades egen försummelse. Yrkande på sådan ersättning må framställas även i den ordning som är stadgad för [betalningsorderförfarande].

15 §. Felparkerat fordon kan genom försorg av polismästaren eller annan till parkeringsövervakare förordnad tjänsteman eller i enlighet med deras anvisningar av polisman flyttas till annat ställe. Flyttat fordon skall, om det lämpligen kan ske, placeras så nära det ursprungliga parkeringsstället, att det är lätt att finna (**närflyttning**) eller i annat fall på annat lämpligt ställe inom kommunen (**fjärrflyttning**). (2000/31)

Fordon får ej flyttas så, att det tillskyndas onödig skada. Fordon får icke flyttas till ställe där det löper uppenbar risk att skadas eller tagas i olovligt bruk.

16 §. Flyttning av fordon skall såvitt möjligt utan drojsmål anmälas till fordonets ägare eller innehavare. Närflyttning anmäles dock endast om fordonet flyttats utom synhåll från det ursprungliga parkeringsstället eller skäl att anmäla annars föreligger.

17 §. Fordons ägare eller innehavare är skyldig att ersätta kostnaderna för flyttning och förvaring av fordonet. Landskapsregeringen må för kommun eller viss del därav fastställa taxa att lända till efterrättelse vid indrivningen av kostnaderna. Ägaren eller innehavaren är likväl berättigad att av fordonets förare återfå vad han betalt. Gör ägaren eller innehavaren sannolikt, att fordonet olovligen nyttjats av föraren, eller påvisar, att han av annat skäl icke är skyldig att ansvara för kostnaderna, indrives ersättningen direkt hos föraren.

Parkeringsövervakaren skall delgiva den ersättningskyldige ägaren eller innehavaren eller och föraren skriftligt föreläggande att betala ersättningen inom två veckor från delfäendet, vid äventyr att ersättningen eljest indrives i utsköningsväg. Angående protest, förlängning av betalningstid, ändringsökande och verkställande av betalningsföreläggande samt anlitan av betalningsorderförfarande vid genomförande av ägarens eller innehavarens ersättningsanspråk gäller

på motsvarande sätt vad därom är stadgat i fråga om parkeringsbot, likväl så, att den tid av tre månader, efter vars förlopp rätten att uppbära ersättning för kostnaderna för förvaring förfallit, räknas från den dag förvaringen upphörde, och att bevis över betalning av ersättning icke behöver fogas till besvärsskriften.

18 §. Löseegendom som påträffats i flyttat fordon må på ägarens ansvar lämnas i fordonet. Parkeringsövervakare må likväl omhändertaga sådan egendom, om han med beaktande av omständigheterna anser, att egendomens värde eller beskaffenhet det kräver. Angående omhändertagen egendom gäller vad om hittegodis är stadgat.

Se hittegodslag (FFS 778/1988) och hittegodsförordning (FFS 1079/1988).

19 §. (2008/30) En betalningsanmaning enligt 6 § 2 mom. och ett betalningsföreläggande enligt 7 § får delges som vanlig eller bevislig delgivning enligt förvaltningslagen (2008:9) för landskapet Åland. Tiden för inläggande av protest enligt 10 § 1 mom. räknas från den dag då betalningsanmaningen eller betalningsföreläggandet har delgivits i enlighet med 55 § förvaltningslagen för landskapet Åland.

20 §. Närmare bestämmelser om verkställigheten och tillämpningen av denna lag utfärdas vid behov genom landskapsförordning.

N 17 Landskapslag (2003:11) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om förbud mot anordningar som försvårar trafikövervakningen

1 §. Lagen den 24 juli 1998 om förbud mot anordningar som försvårar trafikövervakningen (FFS 546/1998) skall med nedan nämnda avvikelser äga tillämpning i landskapet Åland.

Sker framdeles ändringar i den i 1 mom. nämnda lagen skall de gälla i landskapet från och med deras ikraftträdande i riket, såvitt inte annat följer av bestämmelserna i denna lag.

2 §. En anordning som avses i 1 § lagen om förbud mot anordningar som försvårar trafikövervakningen får i landskapet på väg som avses i vägtrafiklagen (1983:27) för landskapet Åland inte användas eller innehas i ett motordrivet fordon eller en till fordonet kopplad släpvagn.

3 §. Hänvisningen till vägtrafiklagen (FFS 267/1981) i 9 § lagen om förbud mot anordningar som försvårar trafikövervakningen skall i landskapet avse vägtrafiklagen för landskapet Åland.

4 §. Närmare bestämmelser om verkställigheten och tillämpningen av denna lag utfärdas vid behov genom landskapsförordning.

5 §. Denna lag träder i kraft den 1 mars 2003.

Genom denna lag upphävs landskapslagen (1986:50) angående tillämpning i landskapet Åland av lagen om förbud mot anordningar som försvårar hastighetsövervakningen.

N 18 Trafikbrottslag (2004:28) för landskapet Åland

1 kap. Trafikbrott

1 §. (2016/13) Tillämpningsområde

Denna lag gäller trafik på och utanför väg. Termerna fordon, motordrivet fordon, vägtrafikant och väg har i denna lag samma innebörd som i vägtrafiklagen (1983:27) för landskapet Åland (nedan vägtrafiklagen).

2 §. Äventyrande av trafiksäkerheten

En vägtrafikant som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot vägtrafiklagen eller med stöd av lagen utfärdade bestämmelser på ett sätt som är ägnat att äventyra någon annans säkerhet skall för *äventyrande av trafiksäkerheten* dömas till böter eller till fängelse i högst tre månader.

3 §. Grovt äventyrande av trafiksäkerheten

Den som vid förandet av ett motordrivet fordon uppsåtligen eller av likgiltighet bryter mot vägtrafiklagen eller med stöd av lagen utfärdade bestämmelser så att hans eller hennes beteende är ägnat att förorsaka allvarlig fara för annans liv eller hälsa skall för *grovt äventyrande av trafiksäkerheten* dömas till minst 30 dagsböter eller till fängelse i högst två år.

4 §. Rattfylleri

Den som för ett motordrivet fordon efter att ha förtärt alkohol i sådan mängd att alkoholhalten under eller efter färden uppgår till minst 0,5 promille i blodet eller minst 0,22 milligram per liter i utandningsluften skall för *rattfylleri* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

För rattfylleri döms också den som för ett motordrivet fordon efter att ha använt narkotika som avses i narkotikalagen (FFS 1289/1993) i så stor mängd att det under eller efter färden finns något narkotiskt ämne eller någon ämnesomsättningsprodukt från det kvar i blodet. Bestämmelsen i detta moment tillämpas dock inte om narkotikan kommer från ett läkemedel som föraren har rätt att använda.

För rattfylleri döms också den som för ett motordrivet fordon och då är så påverkad av annat rusmedel än alkohol eller alkohol i kombination med något annat rusmedel att hans eller hennes förmåga att föra fordonet på ett betryggande sätt är nedsatt.

Med rusmedel avses även läkemedel som påverkar prestationsförmågan.

5 §. Grovt rattfylleri

Om vid rattfylleri

1) (2016/13) alkoholhalten är minst 0,8 promille i gärningsmannens blod eller minst 0,35 milligram per liter i utandningsluften,

2) gärningsmannens förmåga att föra fordonet på ett betryggande sätt är märkbart nedsatt eller

3) gärningsmannen är påverkad av annat rusmedel än alkohol eller alkohol i kombination med något annat rusmedel så att hans eller hennes förmåga att föra fordonet på ett betryggande sätt är märkbart nedsatt,

och omständigheterna är sådana att förandet av fordonet har varit ägnat att äventyra någon annans säker-

het, skall gärningsmannen för *grovt rattfylleri* dömas till minst 60 dagsböter eller fängelse i högst två år.

6 §. Överlämnande av motordrivet fordon till berusad

Den som överlämnar ett motordrivet fordon att föras av en person som uppenbart befinner sig i sådant tillstånd att han eller hon gör sig skyldig till ett brott som nämns i 4 eller 5 § skall för *överlämnande av motordrivet fordon till berusad* dömas till böter eller till fängelse i högst ett år.

7 §. Smitning

Den som vid förande av motordrivet fordon med eller utan skuld varit inblandad i en trafikolycka och försummar sin skyldighet att omedelbart stanna och efter förmåga bistå skadade skall, om strängare straff för gärningen inte bestäms i annan lag, för *smitning* dömas till böter eller till fängelse i högst ett år.

8 §. Olovlig körning

Den som för ett motordrivet fordon på väg utan att inneha giltigt körkort skall för *olovlig körning* dömas till böter eller till fängelse i högst tre månader.

9 §. Minsta totalbelopp av böter vid allvarligare hastighetsöverträdelser

Det minsta totalbeloppet av böter som döms ut för överskridande av högsta tillåtna hastighet enligt vägtrafiklagen eller enligt bestämmelser som utfärdats med stöd av vägtrafiklagen är för mopedister 50 euro och för förare av andra motordrivna fordon 115 euro.

10 §. Anmälan om avgörande rörande trafikbrott

Döms någon till straff för trafikbrott vid förande av motordrivet fordon skall myndighet som för körkortsregister underrättas om avgörandet.

2 kap. Trafikbrott för vilka ordningsbot kan föreläggas

11 §. Trafikförseelse

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot vägtrafiklagen eller med stöd av vägtrafiklagen utfärdade bestämmelser på annat sätt än vad som sägs i 1 kap. skall för *trafikförseelse* dömas till böter. (2007/7)

För en trafikförseelse kan ordningsbot föreläggas i enlighet med bestämmelserna i detta kapitel.

12 §. Rapport-, åtals- och påföljdseftergift

Är en trafikförseelse med hänsyn till omständigheterna ringa behöver åtal för förseelsen inte väckas och straff inte dömas ut. För en uppenbart ringa förseelse kan polisman utan att vidta andra åtgärder tilldela fordonsföraren en anmärkning.

Den som av polisman ålagts att uppvisa i 69 § vägtrafiklagen avsedd handling inom viss av polismannen utsatt tid, skall inte anses ha brutit mot bestämmelserna om skyldighet att medföra och på anfordran uppvisa handlingen, om han eller hon uppvisar handlingen inom den utsatta tiden.

13 §. Överskridande av hastighetsbegränsning

Den som på väg där den högsta tillåtna hastigheten är 50 kilometer i timmen eller lägre överskrider den högsta tillåtna hastigheten

1) med högst 15 kilometer i timmen kan föreläggas en ordningsbot på 85 euro och

N 18 Trafikbrottslag (2004:28)

2) med mer än 15 kilometer i timmen men högst 20 kilometer i timmen kan föreläggas en ordningsbot på 115 euro.

Om den högsta tillåtna hastigheten är mer än 50 kilometer i timmen, kan föraren av ett motordrivet fordon om han eller hon överskrider den högsta tillåtna hastigheten

1) med högst 15 kilometer i timmen föreläggas en ordningsbot på 70 euro och

2) med mer än 15 kilometer i timmen men högst 20 kilometer i timmen föreläggas en ordningsbot på 100 euro.

En mopedist som överskrider den högsta tillåtna hastigheten med högst 15 kilometer i timmen kan föreläggas en ordningsbot på 50 euro.

14 §. Andra förseelser vid trafik med motordrivet fordon

En förare av ett motordrivet fordon som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot bestämmelserna i 1, 2 eller 3 kap. vägtrafiklagen eller mot påbud, förbud, begränsning eller bestämmelser som framgår av trafikmärken eller vägmarkeringar kan föreläggas en ordningsbot på 50 euro. (2007/7)

Ordningsbot får dock inte föreläggas då en förare av ett motordrivet fordon har brutit mot bestämmelserna i 6 § 3 mom., 7 §, 16 §, 18 § 1 mom., 20 §, 23-25 §§, 27-30 §§, 31 § 1 mom., 37 § eller 39-42 §§ vägtrafiklagen. (2008/78)

Ordningsbot får inte heller föreläggas då en förare av ett motordrivet fordon inte stannat vid trafikljus som visat rött ljus, rött och gult ljus samtidigt eller blinkande rött ljus eller då föraren brutit mot följande förbud, påbud eller begränsningar som framgår av trafikmärke eller vägmarkering:

1) skyldighet att lämna företräde vid möte eller för fordon som färdas på korsande väg,

2) skyldighet att stanna fordon före korsning, stoppgräns eller vid tullstation,

3) förbud att köra om motordrivet fordon som har flera än två hjul eller

4) begränsning rörande fordons eller fordonskombinations högsta tillåtna totalvikt eller högsta tillåtna axel- eller boggitryck.

För mopedister är ordningsboten för de förseelser som anges i 1 mom. dock 35 euro.

15 §. Felparkering

För överträdelse av förbud och begränsningar i fråga om stannande och parkering av fordon ådöms straff endast om felparkeringen medfört eller kunnat medföra allvarlig fara eller olägenhet. I annat fall kan för felparkering påföras parkeringsbot i enlighet med landskapslagen (1971:15) om parkeringsbot.

16 §. Förseelser som gäller ett motordrivet fordons konstruktion, utrustning eller skick

En förare, ägare eller varaktig innehavare av ett fordon som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot bestämmelserna i vägtrafiklagen eller med stöd av den utfärdade bestämmelser om motordrivna fordons eller släpfordons konstruktion, utrustning eller skick kan föreläggas en ordningsbot på 35 euro. (2007/7)

En mopedist eller en ägare eller varaktig innehavare av en moped kan för en förseelse som anges i 1 mom. föreläggas en ordningsbot på 20 euro.

17 §. Användning av obesiktigt eller oregistrerat fordon

För användning av ett obesiktigt eller oregistrerat fordon kan föraren föreläggas en ordningsbot på 35 euro.

18 §. (2007/7) Försummelse att använda skyddsutrustning

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot bestämmelserna i 61 § vägtrafiklagen om skyldighet att använda bilbälte eller att se till att barn under 15 år använder bilbälte eller färdas i skyddsanordning kan föreläggas en ordningsbot på 35 euro.

En förare av och passagerare på en motorcykel, moped eller snöskoter som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot bestämmelserna om användning av skyddshjälm i 62 § vägtrafiklagen kan föreläggas en ordningsbot på 35 euro.

19 §. Förseelser som gäller skyldighet att uppvisa vissa handlingar (2015/94)

För brott mot bestämmelserna i 69 § vägtrafiklagen om skyldighet att uppvisa handlingar som förare av motordrivet fordon är skyldig att medföra kan föraren föreläggas en ordningsbot på 20 euro.

20 §. (2007/7) Störande eller onödigt körning

En ordningsbot på 35 euro kan föreläggas den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot bestämmelserna i 31 § 2 mom. vägtrafiklagen om störande eller onödigt körning eller mot bestämmelserna i 31a § samma lag om förbud mot onödigt tomgångskörning.

21 §. Otillåten personbefordran med motordrivet fordon

Förare som bryter mot bestämmelser om personbefordran med motordrivet fordon eller om placering av passagerare kan föreläggas en ordningsbot på 50 euro.

22 §. Förseelser vid trafik med motorlöst fordon

En cyklist, en förare av något annat motorlöst fordon eller den som rider eller den som leder eller driver kreatur och som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot bestämmelserna i vägtrafiklagen kan föreläggas en ordningsbot på 20 euro.

23 §. (2007/7) Förseelser vid gångtrafik

En gående som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot bestämmelserna i 51 § 1 mom. eller 55 § vägtrafiklagen kan föreläggas en ordningsbot på 10 euro.

Ikraftträdandebestämmelse (2004:28):

Denna lag träder i kraft den 1 december 2004.

Genom denna lag upphävs landskapslagen (1990:54) den 13 december 1990 om föreläggande av ordningsbot vid vissa trafikförseelser, landskapslagen (1990:55) den 13 december 1990 om minsta penningbelopp av böter vid trafikförseelse samt 8 kap. vägtrafiklagen (1983:27) för landskapet Åland den 25 juli 1983.

Ikraftträdandebestämmelse (2016/13):

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2016.

N 19 Landskapslag (1976:34) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om transport av farliga ämnen (1995/62)

1 §. (1995/62) Lagen den 2 augusti 1994 om transport av farliga ämnen (FFS 719/94) skall tillämpas i landskapet Åland med de undantag som följer av denna lag.

Ändringar av den lag som avses i 1 mom. skall tillämpas i landskapet från det att de träder i kraft i riket.

2 §. (1995/62) De förvaltningsuppgifter som enligt de författningar som avses i 1 och 5 §§ ankommer på statens myndigheter skall i landskapet skötas av [landskapsstyrelsen] och de uppgifter som ankommer på besiktningkontor och besiktningställe skall skötas av motorfordonsbyrån, till den del förvaltningen grundar sig på landskapets lagstiftningsbehörighet på området.

3 §. [Landskapsstyrelsen] samt polis- och brandmyndigheterna övervakar att bestämmelserna i de författningar som avses i 1 och 5 §§ följs. (1995/62)

Om den övervakning som ankommer på arbetarskyddsmyndigheterna är stadgat särskilt.

Se arbetarskyddslag (FFS 738/2002) och L om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen (FFS 44/2006).

4 §. (1989/41) Denna lag tillämpas på transport i landskapet. Om transporten börjar eller slutar i utlandet tillämpas dock på transporten på väg i landskapet antingen denna lag eller den europeiska överenskommelsen om internationell transport av farligt gods på väg (ADR). I fråga om rutterna för transport av farliga ämnen och de körtillstånd för förare som beviljas i landskapet tillämpas dock alltid denna lag.

5 §. (1995/62) [Landskapsstyrelsen] kan inom landskapets behörighet genom landskapsförordning besluta att författningar som utfärdats med stöd av den lag som avses i 1 § skall tillämpas i landskapet Åland oförändrade eller med de ändringar [landskapsstyrelsen] föreskriver.

[Landskapsstyrelsen] kan inom landskapets behörighet i landskapsförordning besluta om genomförandet i landskapet av EG:s direktiv rörande angelägenheter som avses i denna lag.

Närmare bestämmelser om verkställigheten och tillämpningen av denna lag utfärdas vid behov genom landskapsförordning.

Se LF (2009:39) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om transport av farliga ämnen.

6 §. (1995/62) Ett körtillstånd som utfärdas i riket med stöd av de författningar som avses i 1 och 5 §§ är giltigt även i landskapet.

7 §. (1989/41) Beslut som fattats med stöd av denna lag överklagas enligt bestämmelserna i de författningar som avses i 1 och 5 §§, dock så att beslut som motorfordonsbyrån fattat överklagas hos [landskapsstyrelsen] och beslut som [landskapsstyrelsen] fattat överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen. (1995/62)

Beslut som fattats med stöd av denna lag kan verkställas trots att besvär har anförts.

N 20 Landskapsförordning (2009:39) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om transport av farliga ämnen

1 §. Förordningens innehåll

Inom landskapets behörighet och med de avvikelser som anges i denna förordning tillämpas i landskapet Åland:

1) statsrådets förordning om körtillstånd för förare av fordon som transporterar farliga ämnen (FFS 401/2011),

2) statsrådets förordning om transport av farliga ämnen på väg (FFS 194/2002),

3) statsrådets förordning om säkerhetsrådgivare för landtransporter av farliga ämnen (FFS 274/2002) samt

4) (2015/51) trafiksäkerhetsverkets föreskrift om transport av farliga ämnen på väg (18.6.2015 TRA-FI/4541/03.04.03.00/2015). (2015/31)

Ändringar i de författningar anges i 1 mom. och som gäller sådant som hör till landskapets behörighet ska gälla i landskapet från den tidpunkt de träder i kraft i riket.

2 §. Avvikelser

Den i 1 § 1 punkten angivna förordningen om körtillstånd för förare av fordon som transporterar farliga ämnen ska tillämpas så att

1) landskapsregeringen godkänner utbildare för ADR-körtillstånd och motorfordonsbyrån arrangerar körtillståndsprov och utfärdar körtillstånd,

2) i landskapet utfärdade ADR-körtillstånd behöver endast vara skrivna på svenska och engelska,

3) rättelseyrkande av beslut som gäller förarexamen eller körtillståndsprov som motorfordonsbyrån har meddelat med stöd av de i landskapet tillämpliggjorda bestämmelserna i förordningen ställs till landskapsregeringen,

4) 14 § 2 mom. första meningen ska inte tillämpas i landskapet Åland. Ett temporärt körtillstånd gäller inom landskapet Åland. (2012/4)

Bestämmelserna om transport av farliga ämnen i terräng och på snöskoterleder i den förordning som anges i 1 § 2 punkten samt bestämmelserna om transport av farliga ämnen i terräng i bilaga C till den föreskrift som anges i 1 § 4 punkten ska inte tillämpas i landskapet. (2015/31)

Bestämmelserna i den förordning som anges i 1 § 3 punkten ska tillämpas så att det i landskapet är landskapsregeringen som ansvarar för att prov för säkerhetsrådgivare arrangeras och att intyg utfärdas enligt den modell som finns i bilaga 3 till förordningen. (2015/31)

3 §. Hänvisningar

Hänvisningar till bestämmelser i rikslagstiftningen i de författningar som anges i 1 § ska avse motsvarande bestämmelser i landskapslagstiftningen.

4 §. Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 1 november 2009.

Genom denna förordning upphävs landskapsförordningen (1995:66) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om transport av farliga ämnen.

N 21 Körkortslag (2015:88) för Åland

1 kap. Innehåll och begrepp

1 §. Lagens innehåll

Denna lag innehåller bestämmelser om

- 1) körkortsbehörigheter (2 kap.),
- 2) körkortstillstånd (3 kap.),
- 3) förarutbildning och övningskörning (4 kap.),
- 4) förarexamen och utfärdande av körkort (5 kap.),
- 5) körkortsingripanden (6 kap.),
- 6) alkolås (7 kap.),
- 7) utländska körkort (8 kap.),
- 8) körkortsregister (9 kap.) och
- 9) ansvar och överklagande (10 kap.).

2 §. Definitioner

Med *permanent bosättningsort* avses i denna lag den plats där en person normalt bor, det vill säga under minst 185 dagar varje kalenderår, till följd av personlig och yrkesmässig anknytning eller, om personen saknar yrkesmässig anknytning, till följd av en personlig anknytning som präglas av nära band mellan personen och bosättningsplatsen.

För en person som har den yrkesmässiga anknytningen till en annan plats än den personliga anknytningen och som därför omväxlande bor på olika platser i två eller flera medlemsstater ska dock den permanenta bosättningsorten anses vara den plats till vilken personen har personlig anknytning under förutsättning att personen med regelbundna mellanrum återvänder dit. Detta sista villkor behöver inte uppfyllas om personen bor i en medlemsstat för att genomföra en tidsmässigt begränsad uppgift. Studier vid universitet eller annan utbildningsanstalt ska inte medföra att den permanenta bosättningsorten ändras.

Med *EES-körkort* avses i denna lag ett körkort utfärdat i riket eller i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Med ett *fordons totalvikt* avses dess registrerade totalvikt eller, om fordonet inte behöver registreras, dess faktiska totalvikt.

Med en *fordonskombinations totalvikt* avses den sammanlagda totalvikt för de i kombinationen ingående fordonen beräknad på motsvarande sätt.

Med *körkortstillstånd* avses i denna lag ett tillstånd att få genomgå förarutbildning och avlägga förarexamen.

En *teorilektion* är 45 min och en *körlektion* är 50 min enligt denna lag.

Med *körförbudstid* avses den tid, beslutad av polismyndighet eller domstol, under vilken en person inte har behörighet att köra ett körkortspliktigt fordon.

Med *alkolås* avses en sådan anordning i ett fordon som hindrar att fordonet startas och körs av förare som har alkohol i utandningsluften.

Med *villkorstid* avses den tid som en körkortshavare endast har rätt att köra ett körkortspliktigt fordon med alkolås.

De fordonsbegrepp som används i denna lag har samma betydelse som i fordonslagen (FFS 1090/2002) som gäller på Åland genom landskapslag (2011:36) om tillämpning av fordonslagen.

3 §. Yrkesmässig trafik

Bestämmelser om yrkesmässig trafik finns i landskapslagen (1976:33) om yrkesmässig trafik.

Bestämmelser om grundläggande yrkeskompetens och fortbildning av förare som utför gods- eller persontransporter med vissa motordrivna fordon finns i landskapslagen (2008:85) om yrkeskompetens för lastbils- och bussförare.

Dessutom finns bestämmelser om yrkeskörtillstånd i 5 kap. i denna lag.

2 kap. Körkortsbehörigheter

4 §. Fordon som kräver körkort

De fordon som anges i 5 § får köras på väg endast av den som har behörighet att köra fordonet. Har ett släpfordon kopplats till ett fordon ska föraren ha behörighet för fordonskombinationen. Med väg avses detsamma som i vägtrafiklagen (1983:27) för landskapet Åland.

Moped med låg effekt får köras utan krav på körkort av den som har fyllt 15 år.

5 §. Körkortskategorier

Behörighet att köra fordon anges i körkortet på följande sätt:

Kategori grupp 1	Ger rätt att köra	Ger även behörighet för kategori
<i>Mopeder och lätta fyrhjulingar</i>		
AM 120	Två- och trehjuliga motordrivna fordon som är konstruerade för en hastighet av mer än 25 km/h och högst 45 km/h.	
AM 121	Lätta fyrhjuliga motordrivna fordon som är konstruerade för en hastighet av mer än 25 km/h och högst 45 km/h.	
<i>Motorcyklar med eller utan sidovagn och motordrivna trehjulingar</i>		
A1	a) Motorcykel vars motor har en cylindervolym på högst 125 cm ³ , med en effekt av högst 11 kW och ett effekt/viktförhållande som inte överstiger 0,1 kW/kg. b) Motordriven trehjuling med en effekt av högst 15 kW.	AM 120
A2	Motorcykel med en effekt på högst 35 kW och ett effekt/viktförhållande som inte överstiger 0,2 kW/kg och som, om fordonets originalutförande har ändrats, har sitt ursprung i ett fordon med högst den dubbla effekten.	a) AM 120 b) A1
A	a) Motorcykel. b) Motordriven trehjuling med en nettoeffekt högre än 15 kW, om körkortshavaren har fyllt 21 år.	a) AM 120 b) A1 c) A2

Personbilar mm		
B	a) Bil med en totalvikt av högst 3 500 kg som är konstruerad och tillverkad för högst åtta passagerare utöver föraren. Till en bil får en släpvagn kopplas 1. med en totalvikt som inte överstiger 750 kg eller 2. med en totalvikt som överstiger 750 kg, om fordonskombinationens totalvikt inte överstiger 3 500 kg. b) Motordriven fyrhjulig. c) Trafiktraktor och till den kopplade släpfordon.	a) AM 120 och AM 121 b) T
BE	Fordonskombination som består av ett dragfordon som omfattas av kategori B och en släp- eller påhängsvagn med en totalvikt av högst 3 500 kg.	a) AM 121 b) T
Traktorer		
T	Traktor som inte är trafiktraktor, motorredskap, snöskoter och till dem kopplade släpfordon.	
Kategori grupp 2	Ger rätt att köra	Ger även behörighet för kategori
Lastbilar		
C1	Bil som inte ingår i kategorierna D1 eller D med en tillåten totalvikt som överstiger 3 500 kg men inte 7 500 kg och som är konstruerad och tillverkad för att ta högst åtta passagerare utöver föraren. Till ett sådant fordon får kopplas en släpvagn med en totalvikt av högst 750 kg.	a) AM 121 b) T
C1E	a) Fordonskombination som består av ett dragfordon som omfattas av kategori C1 och en släp- eller påhängsvagn med en totalvikt över 750 kg, om fordonskombinationens totalvikt inte överstiger 12 000 kg. b) Fordonskombination som består av ett dragfordon som omfattas av kategori B och en släp- eller påhängsvagn med en totalvikt över 3 500 kg, om fordonskombinationens totalvikt inte överstiger 12 000 kg.	a) AM 121 b) T c) BE d) D1E om D innehas
C	Bil som inte ingår i kategorierna D1 eller D med en tillåten totalvikt som överstiger 3 500 kg och som är konstruerade och tillverkade för att ta högst åtta passagerare utöver föraren. Till ett sådant fordon får en släpvagn med en totalvikt av högst 750 kg kopplas.	a) AM 121 b) T c) C1

CE	Fordonskombination som består av ett dragfordon som omfattas av kategori C och en släp- eller påhängsvagn med en totalvikt över 750 kg.	a) AM 121 b) T c) BE d) C1E e) DE, om D innehas
Bussar		
D1	Bil som är konstruerad och tillverkad för att ta högst 16 passagerare utöver föraren och med en längd som inte överstiger 8 meter. Till ett sådant fordon får en släpvagn med en tillåten totalvikt av högst 750 kg kopplas.	a) AM 121 b) T
D1E	Fordonskombination som består av ett dragfordon som omfattas av kategori D1 och en släpvagn med en totalvikt över 750 kg.	a) AM 121 b) T c) BE
D	Bil konstruerad och tillverkad för att ta fler än åtta passagerare utöver föraren. Till ett sådant fordon får en släpvagn med en tillåten totalvikt av högst 750 kg kopplas.	a) AM 121 b) T c) D1
DE	Fordonskombination som består av ett dragfordon som omfattas av kategori D och en släpvagn med en totalvikt över 750 kg.	a) AM 121 b) T c) BE d) D1E

6 §. Utökad släpvnagsbehörighet

Den som har körkort i kategori B och med godkänt resultat har genomgått ett särskilt körprov hos motorfordonsbyrån har rätt att köra en fordonskombination som består av en bil i kategori B och en tillkopplad släpvagn med en totalvikt över 750 kg, där fordonskombinationens totalvikt överstiger 3 500 kg men inte 4 250 kg. Körprovet ska uppfylla de krav som anges i bilaga V till Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/126/EG om körkort. På körkortet anges kod 96 för den utökade behörigheten.

7 §. Undantag

En polisman som har körkort i kategori B får i tjänsten flytta alla slag av körkortspliktigt fordon en kortare sträcka.

8 §. Villkor för utfärdande av körkort

Ett körkort får utfärdas till den som

- 1) har körkortstillstånd,
- 2) har sin permanenta bosättningsort på Åland eller studerar här sedan minst sex månader,
- 3) uppfyller ålderskravet enligt 9 § och
- 4) har avlagt godkänd förexamen.

Det är inte tillåtet att inneha mer än ett körkort. Ett körkort får därför inte utfärdas till den som redan har ett giltigt körkort eller till den vars körkort har begränsats, omhändertagits eller återkallats av någon annan stat.

Har ett körkort blivit ogiltigt enligt 32 § 1 mom. 1 eller 8 punkten, 2 mom. eller 3 mom. får ett nytt körkort utfärdas utan att förexamen avlagts om det inte har gått

N 21 Körkortslag (2015:88)

över två år sedan körkortet blev ogiltigt eller om det inte gått över ett år sedan körkortet blev ogiltigt enligt 32 § 1 mom. 7 punkten.

9 §. Ålderskrav

Körkort får utfärdas för den som har fyllt

- a) 15 år för kategori AM 120, AM 121 och T,
- b) 16 år för kategori A1,
- c) 18 år för kategori A2, B, BE, C1 och C1E,
- d) 20 år för kategori A om sökanden har haft körkort för kategori A2 i minst två år,
- e) 21 år för kategori C, CE, D1 och D1E i annat fall än g) eller 3 mom. samt
- f) 24 år för kategori A i annat fall än d), samt för kategori D och DE i annat fall än g) och

g) 18 år för kategori C, CE, D1, D1E och D under förutsättning att personen, enligt intyg från en utbildningsarrangör, fullgjort en utbildning enligt landskapslagen om yrkeskompetens för lastbils- och bussförare, samt personer som studerar för gymnasieexamen inom logistik eller persontransporter och enligt intyg har fullgjort de moment som krävs för grundläggande yrkeskompetens enligt landskapslagen om yrkeskompetens för lastbils- och bussförare. För kategori DE är motsvarande ålder 21 år.

Körkort i kategori C1, C, D1 och D får dock endast beviljas den som redan har körkort i kategori B. Körkort i kategori BE, C1E, CE, D1E, och DE får endast beviljas den som har körkort i kategori B, C1, C, D1 respektive D. Om sökanden har haft körkort med behörighet för fordon av det slag som ansökan avser får dock körkort med motsvarande behörighet utfärdas samtidigt.

Minimiåldern för körkort i kategori C är 18 år om personen avser att köra fordon inom räddningsväsendet. Körkortet gäller endast för körningar som hänförs till räddningsväsendets uppgifter i landskapet och utfärdas efter förordande av frivilliga brandkårens kårchef. En kod för den begränsade behörigheten anges på körkortet och begränsningen gäller till dess att personen fyllt 21 år.

3 kap. Körkortstillstånd**10 §. Förutsättningar för att beviljas körkortstillstånd**

Ett körkortstillstånd får endast beviljas den som med hänsyn till sina personliga och medicinska förhållanden kan anses lämplig som förare av ett körkortspliktigt fordon och uppfyller kraven i 18 och 23 §§. Ett körkortstillstånd gäller för den körkortskategori som ansökan avser och är giltigt i två år.

Lämplighet med hänsyn till de personliga förhållandena förutsätter att sökanden inte är föremål för något körkortsingripande i landskapet eller i någon annan EES-stat eller inte under det senaste året har gjort sig skyldig till olovlig körning enligt 8 § trafikbrottslagen (2004:28) för landskapet Åland, förutsatt att det inte finns något särskilt skäl att bevilja körkortstillstånd.

Lämplighet med hänsyn till de medicinska förhållandena förutsätter att sökanden uppfyller synkraven för att köra fordon av det slag ansökan avser samt uppfyller de medicinska krav som är nödvändiga med hänsyn till trafiksäkerheten och inte ska betraktas som farlig i trafiken på grund av fortgående missbruk av alkohol,

narkotika eller andra droger eller läkemedel. Sökanden är skyldig att genomgå läkarundersökning om det vid ansökningstillfället eller senare framkommer att sökanden har ett eller flera av de medicinska problem som anges i landskapsförordning.

Närmare bestämmelser om vilka synkrav och övriga medicinska krav som ska uppfyllas och bestämmelser om de kontroller som ska göras för att undersöka om de medicinska kraven är uppfyllda och för att bedöma förarens hälsa och om innehållet i kontrollerna utfärdas genom landskapsförordning.

Se LF (2015:97) om medicinska krav för innehav av körkort.

11 §. Tillfälligt hinder mot att beviljas körkortstillstånd

Om sökanden under de senaste fem åren före ansökan har gjort sig skyldig till rattfylleri eller grovt rattfylleri, får körkortstillstånd utfärdas efter en intygad avhållsamhetsperiod, om detta stöds av ett läkarutlåtande och på villkor att regelbundna hälsokontroller genomförs. Ett sådant utlåtande ska vara utfärdat inom två månader före ansökan. Dessutom ska sökanden ha genomgått en av landskapsregeringen godkänd kurs om alkohol och trafik.

Om sökanden vid två tillfällen under det senaste året omhändertagits enligt polislagen (2013:87) för Åland, för att personen på grund av berusning inte kunnat ta vara på sig själv eller vid två tillfällen under det senaste året gjort sig skyldig till narkotikabrott eller straffbart bruk av narkotika får körkortstillstånd utfärdas efter att sökanden genomgått en läkarundersökning som visar att de medicinska kraven är uppfyllda.

I landskapsförordning anges vad som ingår i kursen om alkohol och trafik.

Se LF (2015:95) om förarutbildning.

12 §. Ansökan om körkortstillstånd

Ansökan om körkortstillstånd görs hos polismyndigheten.

Om ansökan avser körkortstillstånd inom grupp 1 ska sökanden fylla i en hälsodeklaration samt bifoga ett högst två månader gammalt synintyg utfärdat av läkare eller optiker och två nytagna passfoton. Därutöver ska även ett intyg över godkänt teoriproov enligt 17 § bifogas. Om sökanden har fyllt 70 år eller lider av något av de medicinska problem som nämns i 10 § ska ett läkarutlåtande fogas till ansökan istället för en hälsodeklaration. Om minimiåldern för körkortskategorin är 15 eller 16 år och den som ansöker om körkortstillstånd inte har fyllt 18 år krävs även samtycke från vårdnadshavarna.

Om ansökan avser körkortstillstånd inom grupp 1 och sökanden redan har ett giltigt körkort behöver endast en hälsodeklaration och två nytagna passfoton bifogas.

Avser ansökan körkortstillstånd inom grupp 2 ska två nytagna passfoton och ett läkarutlåtande fogas till ansökan. Utlåtandet får inte vara äldre än två månader vid ansökningstillfället. Gäller ansökan körkortstillstånd för att få genomföra utbildning enligt 18 § k) punkten ska även ett intyg från en ansvarig utbildningsarrangör bifogas.

13 §. Villkor

Ett körkortstillstånd och ett körkort får förenas med villkor som är nödvändiga ur trafiksäkerhetssynpunkt

eller av administrativa skäl. Ett körkortstillstånd eller körkort ska förenas med villkor om körkortshavaren, för att uppfylla de medicinska kraven eller för att kunna köra fordonet, kräver hjälpmedel, specialanpassat fordon eller körning med vissa förbehåll. Körkortet ska villkoras till automatväxlat fordon om förarexamen sker i ett sådant fordon. Med undantag för beslut om att körkortshavaren inom viss tid ska lämna in ett läkarutlåtande till polismyndigheten ska villkoren anges i kodad form på körkortet i anslutning till den körkortskategori som villkoren gäller för. Villkor får också beslutas av polismyndigheten efter det att körkortstillståndet har meddelats eller körkortet utfärdats.

Närmare bestämmelser om de villkorskoder som används på Åland anges i landskapsförordning.

Se LF (2015:96) om villkorskoder som får anges på körkort utfärdade på Åland.

14 §. Återkallelse av körkortstillståndet

Ett körkortstillstånd ska återkallas av polismyndigheten, om innehavaren inte längre uppfyller förutsättningarna för beviljande av körkortstillstånd. Om innehavaren har fått intyg över avlagd förarexamen eller körkort, ska bestämmelserna om körkortsingripanden i 6 kap. följas.

4 kap. Förarutbildning och övningskörning

15 §. Allmänt

Förarutbildningen består av teoriutbildning och övningskörning och ska följa den läroplan som landskapsregeringen fastställt enligt 16 §. Övningskörning får ske privat, i trafikskola eller kombinerat privat och i trafikskola.

Den som övningskör ska ha körkortstillstånd och medföra det vid övningskörningen. Körkortstillstånd krävs dock inte för den som har ett körkort i kategori B med villkor om begränsning till automatväxlat fordon, och övningskörningen ska ske med ett fordon med kopplingspedal för att upphäva villkoret. Körkortstillstånd krävs inte heller för att förvärva utökad släpvagnsbehörighet enligt 6 §.

16 §. Innehållet i förarutbildningen

Målet för förarutbildningen är att eleverna ska utvecklas till ansvarsfulla förare och att i detta syfte ge dem grundläggande färdigheter i att köra fordon säkert i trafiken. Syftet är att de som förare ska känna sitt ansvar även för andra trafikanters säkerhet och för miljökraven och att de anpassar sin körstil därefter.

I förarutbildningen ska undervisning ges om åtminstone följande:

- 1) trafiksystemet,
- 2) sociala aspekter på och samspelet i trafiken,
- 3) hur miljön påverkas av trafiken,
- 4) faktorer som påverkar förarens körförmåga och säkerheten för olika kategorier av trafikanter,
- 5) hur fordon används, manövreras och körs rätt, säkert, ekonomiskt, ekologiskt och flexibelt med hänsyn till deras särskilda egenskaper och trafikreglerna i varierande trafiksituationer och trafikmiljöer samt
- 6) hur farliga trafiksituationer kan upptäckas och undvikas och hur man ska köra under svåra förhållanden.

Undervisningen i kategori AM 120 och AM 121 ska innehålla minst två körlektioner i stadstrafik.

Närmare bestämmelser om innehållet i förarutbildningen och läroplaner utfärdas genom landskapsförordning.

Se LF (2015:95) om förarutbildning.

17 §. Inledande teoriprov

Innan sökanden första gången beviljas ett körkortstillstånd i grupp 1 ska sökanden självständigt inhämta kunskaper i grundteori eller genomgå en teorikurs på en trafikskola varefter sökanden ska godkännas i ett teoriprov. Provet får genomföras tidigast en månad innan sökanden får påbörja den praktiska utbildningen enligt 18 §. Teoriprovet avläggs på av motorfordonsbyrån anvisad provplats.

Närmare bestämmelser om innehållet i teoriprovet och -kursen utfärdas genom landskapsförordning.

Se LF (2015:95) om förarutbildning.

18 §. Ålder för att få börja övningsköra

För att få påbörja den praktiska delen i förarutbildningen ska den som övar ha fyllt

- a) 15 år för kategori AM 120, AM 121 och T,
- b) 15 år och 6 månader för kategori A1,
- c) 17 år för kategori B,
- d) 17 år och 6 månader för kategori A2,
- e) 19 år och 6 månader för kategori A om hen har haft kategori A2 i minst ett år och 6 månader,
- f) 23 år och 6 månader för kategori A i annat fall än under e),
- g) 18 år för kategori BE, C1 och C1E samt för sådan behörighet som anges i 6 §,
- h) 18 år för kategori C när det gäller körning inom ränningsväsendet som anges i 9 § 3 mom.,
- i) 20 år för kategori C, CE, D1 och D1E,
- j) 23 år för kategori D och DE.
- k) 18 år för kategori C, CE, D1, D1E och D om personen genomför utbildning enligt landskapslagen om yrkeskompetens för lastbils- och bussförare eller studerar för gymnasieexamen inom logistik som grundar sig på en läroplan som ger yrkeskompetens enligt landskapslagen om yrkeskompetens för lastbils- och bussförare. För kategori DE är motsvarande ålder 20 år.

19 §. Uppsikt under övningskörning

Övningskörning ska ske under uppsikt av en trafiklärare eller en handledare. Vid övningskörning ska den som har uppsikt över körningen följa med i bilen vid den körandes sida. Vid övningskörning med moped, lätt fyrhjuling och motorcykel ska den som har uppsikt över körningen följa med som passagerare på fordonet eller färdas i ett annat motordrivet fordon.

Under utbildningens gång ska genomförda teori- och körlektioner antecknas i en elevloggbook som ska medföras vid övningskörningen.

Den som har uppsikt under övningskörningen är att anse som förare av fordonet. Den som övningskör är dock ansvarig förare om övningskörningen sker med fordon i kategori BE, C1E, CE, D1E, DE eller för att förvärva utökad släpvagnsbehörighet enligt 6 § eller om sökanden redan har körkort i kategori B med villkor

N 21 Körkortslag (2015:88)

om begränsning till automatväxlat fordon och övningskörningen ska ske för att upphäva villkoret. Detsamma gäller vid övningskörning för kategori D1 eller D om den som övningskör har körkort för kategori C och vid övningskörning med moped, motorcykel eller lätt fyrhjulning om den som övningskör är ensam på fordonet.

20 §. Handledare för privat övningskörning

Privat övningskörning ska ske under uppsikt av den som är godkänd handledare för den som övningskör. Polismyndigheten får ge ett sådant godkännande till den som

1) har körkort och minst fem års erfarenhet av körning av det slag av fordon körningen avser eller, om övningskörningen görs för att förvärva utökad släpvagnsbehörighet enligt 6 §, har sådan behörighet och

2) någon gång under de senaste fem åren har genomgått en handledarutbildning på fyra lektioner och godkänts i efterföljande teoriprov.

Motorfordonsbyrån ansvarar för handledarutbildningen och kan på ansökan utfärda tillstånd att bedriva sådan utbildning samt ansvarar för anordnande av teoriprovet. Ansökan för att bedriva handledarutbildning ska ges in till motorfordonsbyrån och får ges den som uppfyller kraven i 4 § landskapslagen om trafikskolor. Motorfordonsbyrån har dock rätt att återkalla tillståndet om kraven för utbildningen inte uppfylls. Närmare bestämmelser om vad som ingår i handledarutbildningen och teoriprovet anges i landskapsförordning.

Utan tillstånd att bedriva trafikskola får en handledare undervisa maximalt tre elever per kalenderår.

Den som varit föremål för ett körkortsingripande får endast godkännas som handledare om

1) ingen körförbudstid har löpt enligt 43 § 1 mom. eller 43 § 2 mom. 1 punkten under de senaste fem åren före ansökan eller

2) körkortsingripandet har meddelats enligt 43 § 2 mom. 2 eller 3 punkten och den körförbudstid som löpt under de senaste fem åren före ansökan inte överstigit tre månader.

Tillståndet ska medföras vid övningskörningen.

Närmare bestämmelser om vad som ingår i handledarutbildningen och teoriprovet anges i landskapsförordning.

Se LF (2015:95) om förarutbildning.

21 §. När ett godkännande som handledare blir ogiltigt

Ett godkännande som handledare för en viss elev gäller så länge elevens körkortstillstånd är giltigt.

Ett godkännande som handledare upphör att gälla, om handledarens körkort omhändertas eller om övningskörningen sker på ett sätt som inte följer bestämmelserna i denna lag och överträdelsen inte är att anse som ringa.

22 §. Utrustning vid övningskörning

De fordon som används för övningskörning ska uppfylla kraven för fordon som används vid körprov enligt 25 § och vara i samma kategori som anges i körkortstillståndet för den som övar.

En person- eller paketbil som används i privat övningskörning ska godkännas av motorfordonsbyrån. Fordonet ska vara utrustad med dubbelkommando till

fordonets fotbroms eller ha en separat bromsspak kopplad till fotbromsen samt ha en inre och en yttre backspiegel för handledaren eller trafikläraren. Ett övningsfordon som används i yrkesmässig förarutbildning ska ändringsbesiktigas.

Vid privat övningskörning ska fordonet vara försett med en skylt med texten "ÖVNINGSKÖR" och vid övningskörning med motorcykel eller moped utan täckt kaross ska eleven bära en reflexväst med texten "ÖVNINGSKÖR" på ryggen. Närmare bestämmelser om skyltarnas och reflexvästarnas utformning utfärdas genom landskapsförordning.

Vid övningskörning med motorcykel eller moped där handledaren eller trafikläraren färdas i ett annat fordon, ska eleven ha anordningar för tvåvägskommunikation med handledaren eller trafikläraren under körningen och följefordonet vara märkt som övningsfordon.

23 §. Kunskapskrav för att få övningsköra vissa fordon

För att få övningsköra fordon i kategori BE, C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D och DE samt för att förvärva utökad släpvagnsbehörighet enligt 6 § ska den som övar ha körkort i kategori B.

24 §. Säkerhetsutbildning

Förarexamen i kategori AM 120, AM 121, T, A1, A2, A eller B får avläggas endast om sökanden har genomgått en utbildning avseende körning som är förenad med risker (säkerhetsutbildning). Säkerhetsutbildningen görs på en trafikskola och är tudelad. Del ett är gemensam för alla kategorier och behandlar riskerna med alkohol, andra droger och trötthet samt andra riskfyllda beteenden och faktorer som kan påverka körförmågan. Del två av säkerhetsutbildningen krävs för att få avlägga förarexamen endast i kategori A1, A2, A och B. Del två innehåller praktiska moment och tar upp hastighet, säkerhet, förutseende körning och körning under särskilda förhållanden. För kategori B innehåller del två praktiska moment för sparsam körning.

Säkerhetsutbildning krävs dock inte

1) för kategori A2 eller A om sökanden redan har körkort i kategori A1 eller A2 eller

2) då sökanden tidigare har haft körkort i den aktuella kategorin.

Säkerhetsutbildningen kan ges i en simulator, förutsatt att den simulator och det program som används i undervisningen godkänts av motorfordonsbyrån.

Närmare bestämmelser om vad som ingår i säkerhetsutbildningen utfärdas genom landskapsförordning.

Se LF (2015:95) om förarutbildning.

5 kap. Förarexamen och utfärdande av körkort**25 §. Förutsättningar för att avlägga förarexamen**

Förarexamen avläggs på motorfordonsbyrån och består av ett teoriprov och ett körprov om inte annat sägs i 26 eller 27 §.

Sökanden ska tillhandahålla det fordon som behövs för körprovet. Under provet betraktas sökanden som förare.

Förarexamen får avläggas av den som

1) har körkortstillstånd,

2) har sin permanenta bosättningsort på Åland eller sedan minst sex månader studerar här,

3) uppfyller ålderskravet enligt 9 §,
 4) har genomfört säkerhetsutbildning enligt 24 § samt
 5) uppfyller utbildningskraven som anges i landskapsförordning för respektive kategori och presenterar en korrekt ifyllt elevloggbook som styrker att läroplanen och kursplanen har följts under utbildningen och att den som övningskör har förvärvat de kunskaper och färdigheter samt den mognad som krävs för att köra fordon i trafiken. För att få avlägga förarexamen för körkort i kategori T krävs dock inte att man övningskört med en trafiklärare eller handledare.

Trots bestämmelsen i 3 mom. 3 punkten kan teoriprovet avläggas upp till en månad innan sökanden uppfyller ålderskravet enligt 9 §. Körprovet ska avläggas inom sex månader från godkänt teoriprovet.

Förarexamen får inte avläggas om körförbudstid löper.

De fordon som ska användas vid förarexamen ska uppfylla de krav som anges i bilaga 2 till Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/126/EG om körkort.

25a §. Förarprövare

Minimikrav på personer som fungerar som prövare vid körprov framgår av bilaga IV till rådets direktiv 2006/126/EG. Förarprövare som är verksamma när denna lag träder ikraft ska endast omfattas av direktivets krav på kvalitetssäkring och regelbunden fortbildning.

26 §. Körprov i vissa fall

Förarexamen består endast av ett körprov om examen avläggs

1) för att förvärva utökad släpvagnsbehörighet enligt 6 § eller

2) om sökanden redan har körkort i kategori B med villkor som begränsning till automatväxlat fordon och körprovet ska ske för att upphäva villkoret.

I dessa fall krävs inget körkortstillstånd. Innan ett körprov avläggs ska en ansökan och två nytagna passfoton lämnas in till polismyndigheten.

27 §. Körprov för förare av tyngre motorcykel

Förarexamen består endast av ett körprov om prövningen avser

1) körkort för kategori A2 för den som har kategori A1 sedan minst två år eller

2) körkort för kategori A för den som har kategori A1 eller A2 sedan minst två år.

28 §. Godkännande i förarexamen

Sökanden ska godkännas i förarexamen och i de körprov som anges i 26 och 27 §§ om examen eller provet visar att sökanden har de kunskaper och den förmåga samt uppvisar det beteende som från trafiksäkerhetssynpunkt och miljösynpunkt krävs för körkortskategorin i fråga.

Vad som ingår i förarexamen och körproven anges i landskapsförordning.

Se LF (2015:95) om förarutbildning.

29 §. Utfärdande av körkort

När sökanden har godkänts i förarexamen utfärdar polismyndigheten körkortet i enlighet med 8 §. Motorfordonsbyrån skriver ut ett bevis på godkänd förarexamen som, tillsammans med en giltig identitetshand-

ling, ger innehavaren rätt att köra i två månader på Åland i väntan på att körkortet lämnas ut. Körkortet får dock inte lämnas ut om sökandens körkortsbehörighet är föremål för ett ingripande enligt 6 kap.

Körkortet ska överensstämma med körkortsmodellen enligt artikel 1.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/126/EG om körkort. Motorfordonsbyrån svarar för att körkort tillverkas och levereras till polismyndigheten.

30 §. Utvärdering av förarutbildningen och förarexamen

För att kunna utvärdera förarutbildningen och förarexamen har motorfordonsbyrån rätt att göra en utvärderingskörning med en körkortshavare en till sex månader efter att körkortshavaren godkändes i förarexamen för körkort i kategori B. Deltagandet i utvärderingskörningen är frivilligt och avgiftsfritt.

31 §. Den administrativa giltighetstiden

Ett körkort har en administrativ giltighetstid och ska, för att äga fortsatt giltighet, förnyas innan den tiden löpt ut.

Körkort i kategori AM 120, AM 121, T, A1, A2, A, B och BE utfärdas för 15 år i sänder. Har körkortshavaren fyllt 60 men inte 66 år när körkortet ska utfärdas ges körkortet en administrativ giltighetstid som går ut när körkortshavaren fyller 70 år. När körkortet utfärdas efter att körkortshavaren fyllt 66 år ges körkortet en administrativ giltighetstid på fem år åt gången.

Körkort i kategori C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D och DE utfärdas med en administrativ giltighetstid på fem år.

Motorfordonsbyrån ska senast tre månader innan körkortets administrativa giltighetstid upphör, underätta körkortshavaren om detta samt om skyldigheten att lämna in läkarutlåtande enligt 35 §. Eventuellt utebliven underrättelse befriar inte körkortshavaren från skyldigheten att förnya körkortet i tid.

32 §. När ett körkort blir ogiltigt

Ett körkort gäller inte om

1) giltighetstiden har gått ut,

2) körkortshavaren har meddelats ett interimistiskt körförbud eller en körförbudstid enligt 6 kap.,

3) det har ersatts med annat körkort,

4) det har bytts ut mot ett utländskt körkort,

5) körkortshavaren har ett eller flera giltiga körkort och inte efter uppmaning anger vilket av körkortet som ska behållas eller anger att ett annat än det åländska körkortet ska behållas,

6) körkortsinnehavet varit förenat med villkor om alkohol och villkorstiden löpt ut,

7) det inte hämtats ut inom ett år från den dag då det utfärdades eller inom ett år från den dag körkortshavaren hade rätt att hämta ut körkortet efter en körförbudstid eller

8) körkortet inte har ersatts efter åläggande av polismyndigheten.

Om körkortshavaren, före fyllda 21 år, avbryter utbildningen enligt 9 § 1 mom. g) punkten och inte heller innehar grundläggande yrkeskompetens ska körkortet förklaras ogiltigt i kategori C och CE. I så fall ska polismyndigheten ålägga körkortshavaren att ansöka om ett nytt körkort med rätt behörighet.

N 21 Körkortslag (2015:88)

Ett körkort ska också förklaras ogiltigt om körkorts-havaren begär det. Ogiltigheten får begränsas till att avse en viss behörighet. I så fall ska körkorts-havaren ansöka om ett nytt körkort enligt 35 §.

33 §. Ersättande av körkort

Om ett körkort har förstörts eller kommit bort ska det ersättas med ett motsvarande körkort. Det nya körkortet ska dock ha en giltighetstid i enlighet med 31 §. Körkorts-havaren ska anmäla förlusten till polismyndigheten och om möjligt bifoga det förstörda körkortet. Om ett borttappat körkort senare hittas ska det genast överlämnas till polismyndigheten.

Ett körkort ska också ersättas med ett nytt körkort om körkorts-havaren personuppgifter har ändrats eller nya villkor ska införas i körkortet enligt 13 §. En ansökan om att ersätta ett körkort på grund av ändrade personuppgifter ska göras inom tre månader efter att uppgiften ändrades.

34 §. Förutsättningar för att få förnya och ersätta körkortet

Ersättning av ett körkort som har förstörts eller kommit bort får ske om sökanden har sin permanenta boställningsort på Åland. Förnyelse och ersättning av körkort i andra fall får ske om sökanden har sin permanenta boställningsort på Åland eller studerar här sedan minst sex månader.

Trots vad som sägs i 1 mom. får förnyelse och ersättning av körkort ske om sökanden har ett åländskt körkort och är bosatt i ett land utanför EES.

35 §. Ansökan om förnyelse eller ersättande av körkort

Ansökan om förnyelse eller ersättande av körkort görs hos polismyndigheten. Till ansökan bifogas två nytagna passfoton.

Om sökanden har fyllt 70 år ska ett läkarutlåtande som visar att de medicinska kraven uppfylls, fogas till ansökan. Detsamma gäller om ansökan avser körkort i grupp 2 eller sökanden har yrkeskörtillstånd och ansökan sker efter att sökanden har fyllt 45 år. Om ansökan avser körkort i grupp 2 och sökanden är under 45 år ska en hälsodeklaration fogas till ansökan. Lider sökanden av något av de medicinska problem som nämns i 10 § kan polismyndigheten ålägga denne att lämna in läkarutlåtande.

Om det när förnyelse söks har gått mer än två år sedan giltighetstiden för det gamla körkortet gick ut ska sökanden även lämna in intyg över avlagd ny förarexamen.

Bestämmelser om nytt körkort efter körkortsingripande finns i 6 kap.

Det gamla körkortet ska lämnas in till polismyndigheten när det nya körkortet lämnas ut.

Polismyndigheten kan ålägga en körkorts-havare att ersätta körkortet om det inte uppfyller kraven i denna lag.

36 §. Skyldighet att medföra körkort

Den som kör ett fordon som kräver körkort ska ha med sig körkortet eller om körkortet efter utfärdande ännu inte har lämnats ut, ett intyg över genomförd förarexamen och en handling som styrker förarens identitet. Även andra tillstånd som krävs enligt denna lag ska finnas i fordonet under färd.

På begäran av polis eller annan trafikövervakare ska körkortet lämnas över för kontroll. Om föraren inte har med sig körkortet, men förarens identitet har fastställts och det inte finns anledning att anta att föraren inte har giltigt körkort får färdens fortsätta. Föraren kan då åläggas att visa upp körkortet inom en viss tid hos polismyndigheten.

37 §. Prövotid

Första gången en sökande beviljas ett körkort i någon annan kategori än AM 120, AM 121 eller T gäller en prövotid på två år. Om körkorts-havaren redan har ett giltigt körkort i någon annan kategori än AM 120, AM 121 eller T ska prövotiden endast omfatta vad som kan återstå av prövotiden för det äldre körkortet. I 43 § 2 mom. 2 punkten finns bestämmelser om körförbudstider.

38 §. Yrkeskörtillstånd

För att få köra personbil i yrkesmässig persontrafik (taxi) krävs, förutom giltigt körkort, yrkeskörtillstånd som utfärdas av polismyndigheten.

Yrkeskörtillstånd får utfärdas till den som

- 1) har ett giltigt åländskt eller annat EES-körkort i kategori B och har haft det i minst två år,
- 2) har avlagt ett godkänt teoriprov för yrkeskörtillstånd på polismyndigheten som visar att sökanden har tillräcklig lokalkännedom och kännedom om bestämmelserna om yrkesmässig persontrafik samt
- 3) uppfyller de medicinska krav som gäller för körkort i kategori D.

Polismyndigheten har rätt att kräva att en innehavare av yrkeskörtillstånd inom en viss tid visar upp ett läkarutlåtande om att de medicinska kraven uppfylls, om det finns skäl att misstänka att tillståndshavaren inte längre uppfyller de föreskrivna kraven. Ett yrkeskörtillstånd gäller till dess innehavaren fyller 66 år. Därefter kan tillståndet förlängas. I sådana fall ges tillståndet en giltighet som motsvarar körkortets giltighetstid.

Yrkeskörtillstånd får inte beviljas eller förlängas om

- 1) sökanden under de fem år som föregår ansökan har gjort sig skyldig till grovt äventyrande av trafiksäkerheten enligt 3 § trafikbrottslagen för landskapet Åland, rattfylleri enligt 4 §, grovt rattfylleri enligt 5 § eller smitning enligt 7 § samma lag,
- 2) sökanden under de fem år som föregår ansökan har gjort sig skyldig till brott mot liv eller hälsa, brott som annars utvisar våldsamt uppträdande, sexualbrott eller något annat brott som visar att sökanden är uppenbart olämplig som taxiförare eller
- 3) en körförbudstid längre än en månad har löpt under det senaste året före ansökan med anledning av något annat brott som anges i 43 §.

39 §. Återkallande av yrkeskörtillstånd

Polismyndigheten ska återkalla ett yrkeskörtillstånd om tillståndshavaren

- 1) inte längre uppfyller villkoren för beviljande av yrkeskörtillstånd,
- 2) inte följer uppställda tillståndsvillkor,
- 3) inte lämnar in föreskrivna läkarutlåtanden eller underlåter att följa ett åläggande av polismyndigheten att lämna in utlåtande från specialistläkare eller krav på nytt körprov eller

4) själv anhåller om att tillståndet ska återkallas.

Uppstår skäl för återkallande av ett yrkeskörtillstånd ska frågan prövas utan dröjsmål.

Ett yrkeskörtillstånd återkallas under så lång tid som körförbudstiden löper eller tills vidare om återkallelsen beror på att tillståndshavaren inte uppfyller de medicinska kraven eller inte följer ett åläggande enligt 1 mom. 3 punkten. Om tillståndshavaren inte följer uppställda villkorsvillkor eller gjort sig skyldig till brott som anges i 38 § 4 mom. 1 eller 2 punkten återkallas yrkeskörtillståndet för en tid om minst två månader och högst fem år. När återkallandets längd bestäms ska allvaret i den eller de gärningar som ligger till grund för återkallandet och under vilka omständigheter den eller de begåtts särskilt beaktas. Ett körkort villkorat av alkoholås enligt 7 kap. är i sig inget hinder mot innehav av yrkeskörtillstånd. Körkortshavaren får tillbaka rätten att köra taxi när yrkeskörtillståndet har återlämnats.

6 kap. Körkortsingripanden

40 §. Inledning

Ett körkortsingripande kan ske genom att körkortet omhändertags och körkortshavaren ges en körförbudstid eller genom att körkortsinnehavet förenas med villkor om alkoholås.

Vid ett körkortsingripande är körkortshavaren skyldig att överlämna sitt körkort till polismyndigheten. Körkortet ska fräntas en körkortshavare som vägrar överlämna körkortet. Körkortshavaren återfår rätten att köra körkortspliktiga fordon när körkortet återlämnas. Om körkortet inte har omhändertagits av polisen återfår körkortshavaren rätten att köra körkortspliktiga fordon när ett nytt körkort lämnas ut.

Vad som i detta kapitel sägs om körkort gäller även för körkortstillstånd och vad som sägs om körkortshavare gäller även innehavare av körkortstillstånd. Villkor om alkoholås gäller dock endast den som har körkort.

41 §. Interimistiskt körförbud och omhändertagande av körkort

En polis har rätt att meddela en körkortshavare ett interimistiskt körförbud och omhändertaga körkortet

1) om körkortshavaren på sannolika skäl gjort sig skyldig till rattfylleri enligt 4 § 1 mom. trafikbrottslagen för landskapet Åland eller grovt rattfylleri enligt 5 § 1 punkten samma lag eller brott mot bestämmelser om transport av farliga ämnen enligt landskapslagen (1976:34) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om transport av farliga ämnen,

2) om körkortshavaren befaras ha gjort sig skyldig till rattfylleri enligt 4 § 2 eller 3 mom. trafikbrottslagen för landskapet Åland eller grovt rattfylleri enligt 5 § 2 eller 3 punkten samma lag, grovt äventyrande av trafiksäkerheten enligt 3 § trafikbrottslagen för landskapet Åland eller smitning enligt 7 § samma lag,

3) om det på sannolika skäl kan antas att körkortshavaren kommer att meddelas en körförbudstid enligt 43 § 2 mom. 1 eller 2 punkten eller

4) det är uppenbart att körkortshavaren på grund av sjukdom, skada eller dylikt inte har förmåga att köra körkortspliktiga fordon på ett trafiksäkert sätt.

En polis har rätt att omhändertaga körkortet

1) om körkortet är ogiltigt enligt 32 § eller

2) om ett utländskt körkort är ogiltigt på grund av att förutsättningarna i 61 eller 62 § inte är uppfyllda.

En polis kan i fall som avses i 1 mom. 3 punkten ge körkortshavaren rätt att avsluta pågående färd, om det kan ske utan fara för trafiksäkerheten och körkortsingripandet inte beror på att körkortshavaren på sannolika skäl gjort sig skyldig till olovlig körning.

Vid körkortsingripande enligt 1 mom. 1, 3 eller 4 punkten ska körförbudstiden gälla tills vidare i avvaktan på ett slutligt avgörande av polismyndigheten eller domstolen. En körkortshavare kan dock få rätt att under vissa förutsättningar köra motordrivet fordon i enlighet med bestämmelserna i kapitel 7 trots ett interimistiskt körförbud enligt 1 punkten.

Vid körkortsingripande enligt 1 mom. 2 punkten ska polismyndigheten snarast pröva frågan. Om polismyndigheten då finner att körkortshavaren på sannolika skäl har gjort sig skyldig till de aktuella gärningarna ska polismyndigheten besluta att det interimistiska körförbudet ska bestå i avvaktan på domstolens avgörande.

Polismyndigheten ska omedelbart återlämna körkortet om åtal inte väcks eller domstolen förkastar åtalet.

42 §. Körkortsingripande på grund av hastighetsöverträdelse

En polis ska omhändertaga körkortet och ge körkortshavaren en tio dagar lång körförbudstid om föraren överskridit gällande hastighetsbegränsning eller fordonsbegränsad hastighet med minst 30 km i timmen. Polisen kan ge föraren rätt att avsluta den pågående färden, om det kan ske utan att trafiksäkerheten äventyras.

Om körkortshavaren inte är bosatt på Åland och ska resa ut ur landskapet ska polismyndigheten avbryta verkställigheten och återlämna körkortet. Den som rest ut och som återvänder till Åland inom sex månader är skyldig att på nytt lämna in körkortet till polismyndigheten.

Kan hastighetsöverträdelsen anses försvarbar för att körkortshavaren därigenom avsett att undanröja trängande fara för eget eller annans liv eller hälsa eller av annat synnerligen vägande skäl får polismyndigheten avstå från att omhändertaga körkortet. Den som har fått körkortet omhändertaget med stöd av 1 mom. men anser att hastighetsöverträdelsen är försvarbar har rätt att få saken prövad av polismyndigheten. Ärendet ska avgöras snarast.

Efter tio dagar kan körkortet återfås på polismyndigheten. Körkortshavaren får tillbaka rätten att köra när körkortet har återlämnats.

43 §. Fastställande av körförbudstid

I samband med att föraren av ett motordrivet fordon döms för

1) grovt äventyrande av trafiksäkerheten,

2) rattfylleri eller grovt rattfylleri,

3) smitning eller

4) brott mot bestämmelserna om transport av farliga ämnen, ska domstolen bestämma en tid inom vilken den som dömts för brottet inte får köra körkortspliktiga fordon (körförbudstid). Om föraren även har gjort sig

skyldig till olovlig körning enligt 8 § trafikbrottslagen för landskapet Åland ska detta beaktas när körförbudstiden bestäms. En körkortshavare får dock under vissa förutsättningar köra motordrivet fordon i enlighet med bestämmelserna i 7 kap. trots att domstolen bestämt en körförbudstid enligt 2 punkten.

Polismyndigheten bestämmer en körförbudstid om

1) körkortshavaren gjort sig skyldig till olovlig körning eller, under förutsättning att överträdelsen inte kan anses som ringa, vid förande av ett motordrivet fordon har kört mot rött ljus, underlåtit att iakttä stopplik, kört om vid övergångsställe eller brutit mot någon annan än i 42 § avsedd regel som är väsentlig från trafiksäkerhetssynpunkt,

2) körkortshavaren vid framförande av motordrivet fordon tre gånger inom ett år alternativt fyra gånger inom två år, eller som innehavare av körkort förenat med provotid två gånger inom ett år, gjort sig skyldig till gärning som är straffbar enligt 2 eller 11 § trafikbrottslagen för landskapet Åland, med undantag för andra gärningar som bestraffas med ordningsbot än fortkörningsförseelser, eller till detektorförseelse som avses i landskapslagen (2003:11) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om förbud mot anordningar som försvårar trafikövervakningen eller till brott mot landskapslagen om yrkeskompetens för lastbils- och bussförare,

3) körkortshavaren utomlands har dömts för rattfylleri eller grovt rattfylleri eller där gjort sig skyldig till en sådan gärning om gärningen även är straffbar i landskapet,

4) körkortshavarens förutsättningar för att köra ett fordon som kräver körkortsbehörighet är så väsentligt begränsade på grund av sjukdom, skada eller dylikt att kraven för att beviljas körkortstillstånd inte längre uppfylls,

5) körkortshavaren inte följer ett åläggande att lämna in läkarutlåtande, synintyg eller intyg om godkänd förarexamen eller del av sådant prov enligt 46 § eller

6) hinder mot beslut om behörighet förelåg vid tiden för beslutet och hindret fortfarande består.

44 §. Körförbudstid

Den körförbudstid som domstolen fattar beslut om enligt 43 § 1 mom. 1, 3-4 punkterna ska vara högst fem år. Den körförbudstid som polismyndigheten fattar beslut om enligt 43 § 2 mom. 1-3 punkterna får inte överstiga sex månader. När körförbudstiden bestäms ska hänsyn tas till konsekvenserna för personens försörjning och dennes behov av att röra sig i trafiken. Den som gjort sig skyldig till grovt äventyrande av trafiksäkerheten ska ges en körförbudstid på minst tre månader. När en körförbudstid bestäms enligt 43 § 2 mom. 4-6 punkterna gäller den tills vidare.

Den körförbudstid som domstolen ska fatta beslut om enligt 43 § 1 mom. 2 punkten, ska bestämmas till minst ett år vid rattfylleri och till minst två år vid grovt rattfylleri eller om personen tidigare dömts för rattfylleri eller grovt rattfylleri och mindre än fem år gått mellan gärningarna.

När körförbudstiden bestäms ska den tid som körkortet varit omhändertaget räknas av. Om ett körkort har varit omhändertaget under minst så lång tid som skulle

ha bestämts som körförbudstid, ska det när ärendet slutligt avgörs beslutas att ytterligare körkortsingripande inte ska ske.

Utslaget verkställs även om det överklagas.

45 §. Varning

Polismyndigheten kan, i stället för att ge körkortshavaren en körförbudstid, ge denne en varning i sådana fall som anges i 43 § 2 mom. 2 punkten om gärningarna inte ska anses vara ett tecken på likgiltighet för bestämmelserna om vägtrafik eller de påföljder som denne har dömts till eller meddelats på grund av brott mot dem och körkortshavaren inte under de senaste fem åren blivit varnad eller fått sitt körkort omhändertaget. Gör körkortshavaren sig skyldig till en ny gärning som anges i 43 § 2 mom. 2 punkten inom ett år efter att ha fått varningen ska polismyndigheten omhänderta körkortet och bestämma en körförbudstid enligt 44 §.

46 §. Kontroll av hälsotillstånd och prestationsförmåga

Om det finns anledning att anta att en körkortshavare inte uppfyller de förutsättningar som gäller för att beviljas körkortstillstånd, får polismyndigheten ålägga körkortshavaren att ge in ett läkarutlåtande eller synintyg utfärdat av läkare eller optiker som visar att de medicinska kraven för körkortsinnehavet uppfylls eller besluta att körkortshavaren ska genomföra ett nytt körprov eller avlägga en ny förarexamen.

Polismyndigheten kan besluta att en körkortshavare ska lämna in ett läkarutlåtande över att körkortshavaren uppfyller de medicinska kraven för körkortstillstånd, om körkortshavaren vid två tillfällen under det senaste året omhändertagits enligt polislagen för Åland, för att personen på grund av berusning inte kunnat ta vara på sig själv eller vid två tillfällen under det senaste året gjort sig skyldig till narkotikabrott eller straffbart bruk av narkotika som innefattar användning av narkotika.

47 §. Läkares anmälningsplikt

Om en läkare vid undersökning av en körkortshavare finner att körkortshavaren inte uppfyller de medicinska krav som ställs för fortsatt körkortsinnehav, ska läkaren, trots bestämmelser om sekretess, anmäla det till polismyndigheten. Innan anmälan görs ska läkaren underrätta körkortshavaren och upplysa denne om hur körförmågan påverkas av hälsotillståndet.

Anmälan behöver inte göras, om det är sannolikt att körkortshavaren kommer att följa läkarens tillsägelse att avstå från att köra körkortspliktigt fordon så länge de medicinska hindren består eller om det är uteslutet att körkortshavaren fortsättningsvis kommer att kunna köra ett sådant fordon.

Om en läkare vid undersökning eller genomgång av journalhandlingar finner det sannolikt att körkortshavaren av medicinska skäl är olämplig att ha körkort och körkortshavaren motsätter sig fortsatt undersökning, ska läkaren anmäla även detta förhållande till polismyndigheten.

En anmälan får bara innehålla uppgifter om att personen inte uppfyller de medicinska kraven för körkortstillstånd samt vilka andra åtgärder läkaren föreslår för att närmare utreda personens hälsotillstånd och hur det påverkar körförmågan.

Närmare bestämmelser om vilka sjukdomar eller handikapp en läkare är skyldig att anmäla anges i landskapsförordning.

48 §. Ansökan om nytt körkort

Ansökan om utfärdande av ett nytt körkort får lämnas in till polismyndigheten tidigast tre månader innan körförbudstiden löper ut eller, om körförbudstiden gäller tills vidare, då förhållandena har ändrats.

Efter en körförbudstid som varat mer än ett år ska ett nytt körkort utfärdas om sökanden har beviljats körkortstillstånd, har avlagt godkänd förarexamen och även i övrigt uppfyller kraven i 8 §. Om körkortet omfattade någon av behörigheterna i grupp 2, får det nya körkortet ges sådan behörighet endast om den sökande i samband med ansökan har visat att de medicinska kraven för att ha behörigheten är uppfyllda. Förarexamen ska avläggas för den mest kvalificerade behörigheten som körkortet omfattade.

Har körförbudstiden bestämts till högst ett år återlämnas det gamla körkortet såvida inte körkortets administrativa giltighetstid har gått ut.

Om prøvotid löpte och körkortet omhändertagits med stöd av 43 § 1 mom. 1, 3 eller 4 punkten eller 2 mom. 1 eller 2 punkten krävs, utöver kraven i 2 mom., en genomförd av landskapsregeringen godkänd kurs om attityd och trafik samt ny förarexamen. Vad som ingår i och vem som ansvarar för kursen attityd och trafik anges i landskapsförordning.

Körkortshavaren får tillbaka rätten att köra när körkortet har återlämnats eller det nya körkortet har lämnats ut.

7 kap. Villkor om alkoholås för körkortsinnehav

49 §. Krav för att få körkort villkorat av alkoholås

En rätt att köra motordrivet fordon med alkoholås under viss tid (villkorstid) får enligt bestämmelserna i detta kapitel ges den som har ett åländskt körkort, ett körkort utfärdat i någon annan stat inom EES eller ett körkort som uppfyller kraven i 65 § och som har sin permanenta boställningsort på Åland och är föremål för ett körkortsingripande på grund av rattfylleri eller grovt rattfylleri till följd av alkoholförtäring. Körkortsinnehavet ska i dessa fall vara villkorat av alkoholås.

Bestämmelserna tillämpas inte om prøvotid enligt 37 § löpte vid tidpunkten för brottet och en körförbudstid har meddelats även på annan grund än rattfylleri eller grovt rattfylleri till följd av alkoholförtäring.

50 §. Ansökan om körkort villkorat för alkoholås

Rätt att köra körkortspliktiga fordon med alkoholås beviljas efter ansökan.

En ansökan om körkort villkorat av alkoholås ska innehålla

- 1) ett läkarutlåtande med synintyg och provtagning utfärdat av en läkare med god kunskap om och erfarenhet av missbruksfrågor och

- 2) en förklaring om att sökanden är villig att uppfylla de särskilda villkor som gäller för körkortsinnehav enligt detta kapitel.

Ansökan jämte två nytagna passfoton ska ges in till polismyndigheten som fattar beslut om beviljande och återkallande av körkort villkorat av alkoholås enligt detta kapitel.

Om det är sannolikt att domstolen kommer att finna körkortshavaren skyldig till rattfylleri eller grovt rattfylleri till följd av alkoholförtäring, får polismyndigheten redan när körkortet är omhändertaget enligt 41 § 1 mom. 1 punkten efter ansökan fatta beslut om beviljande av körkort villkorat av alkoholås.

Polisen ska vid förundersökningen informera den misstänkta om möjligheten att ansöka om körkort villkorat av alkoholås och informera om innehållet i samt villkoren och de ungefärliga kostnaderna för alkoholåset.

51 §. Hinder mot att bevilja ansökan

En ansökan om körkort villkorat för alkoholås får inte bifallas, om sökanden med hänsyn till sina personliga och medicinska förhållanden bedöms olämplig för körkortsinnehav villkorat av alkoholås. Lämplighet förutsätter att sökanden kan antas komma att respektera trafikreglerna och visa hänsyn, omdöme och ansvar i trafiken samt inte har något annat drogmisbruk än alkohol och i övrigt uppfyller de medicinska krav som gäller körkortstillstånd enligt 10 §.

52 §. Villkorstid

Bifalls en ansökan om körkort villkorat för alkoholås gäller en villkorstid på ett år, om körkortshavaren gjort sig skyldig till rattfylleri.

Om körkortshavaren gjort sig skyldig till grovt rattfylleri eller tidigare dömts för rattfylleri eller grovt rattfylleri och mindre än fem år gått mellan gärningarna, gäller i stället en villkorstid på två år.

53 §. Villkor för föraren

Den som har ett körkort villkorat av alkoholås får inte köra andra körkortspliktiga fordon än sådana som är utrustade med ett alkoholås som är godkänt enligt 59 §. Föraren får endast framföra körkortspliktiga fordon på Åland. Fordonet ska ändringsbesiktigas efter det att alkoholåset har monterats och efter att det har tagits bort.

Var 60:e dag ska alkoholåsens minne läsas av hos en representant som har befullmäktigats av alkoholåstillverkaren som har anmälts till motorfordonsbyrån. I övrigt ska körkortshavaren följa de bestämmelser om installation, användning och kontroller av alkoholås som meddelas med stöd av denna lag. Körkortshavaren svarar själv för sina kostnader som följer av beslutet om körkort villkorat av alkoholås.

Inom sex månader från att körkortet villkorat av alkoholås beviljats ska körkortshavaren genomgå en av landskapsregeringen godkänd kurs om alkohol och trafik.

Om körkortshavaren bryter mot denna paragraf och därigenom inte längre bedöms uppfylla kraven på lämplighet, ska körkortet villkorat av alkoholås återkallas. En körförbudstid ska då bestämmas som motsvarar den återstående villkorstiden. Detsamma gäller om körkortshavaren under villkorstiden inte längre uppfyller de krav på lämplighet som anges i 51 §.

54 §. Utfärdande av körkort villkorat av alkoholås

När ett körkortsinnehav ska villkoras av alkoholås, ska ett nytt körkort utfärdas och uppgiften om att behörigheten är villkorad av alkoholås finnas på körkortet.

Om körkortet inte är åländskt utan utfärdat i en annan EES-stat eller tredje land ska det bytas ut mot ett åländskt körkort.

N 21 Körkortslag (2015:88)

Om en körförbudstid även ska ges på annan grund, ska körkortet villkorat av alkohol utfärdas efter körförbudstiden.

55 §. Körförbudstid under pågående villkorstid

Om en körkortshavare med ett körkort villkorat av alkohol, under pågående villkorstid, meddelas en körförbudstid som överstiger en månad ska ett nytt körkort villkorat av alkohol, på ansökan utfärdas efter körkortsingripandet. Den nya villkorstiden ska då motsvara den tid som återstod av villkorstiden när körkortet villkorat av alkohol omhändertogs. I andra fall återfås körkortet utan att villkorstiden ändras.

Om ett körkortsingripande sker under en pågående villkorstid och körkortshavaren på grund av det inträffade inte längre bedöms uppfylla kraven på lämplighet enligt 51 §, ska körkortet villkorat av alkohol återkallas.

Vid återkallelse enligt 2 mom. får körförbudstiden inte underskrida den återstående villkorstiden eller den kortaste körförbudstid som gäller vid körkortsingripande på grund av en sådan händelse som föranleder att körkortet villkorat av alkohol återkallas.

Om en prövotid löpte vid tidpunkten för den händelse som föranleder fråga om körkortsingripande, ska körkortet villkorat av alkohol alltid återkallas.

56 §. Särskilda krav för att återfå körkortet

När villkorstiden för körkort villkorat av alkohol är slut får ett nytt körkort utan villkor av alkohol utfärdas efter ansökan, om sökanden uppfyller kraven för körkortstillstånd. Om det i beslutet om villkor av alkohol finns andra krav som ska uppfyllas för utfärdande gäller även de kraven. Detsamma gäller ett beslut av polismyndigheten som fattats efter beslutet om villkor av alkohol men innan villkorstiden löpt ut.

57 §. Polisens rätt att kontrollera alkoholåset

En polis har rätt till tillträde till ett körkortspliktigt fordon som framförs av en person med körkort villkorat av alkohol, för att kontrollera att fordonet har ett alkoholåset av godkänd typ som uppfyller föreskrivna krav i fråga om montering, funktion och användning.

58 §. Behandling av uppgifterna om användning av alkoholåset

Personuppgifter och uppgifter om användning av alkoholåset som samlas in av alkoholstillverkarens representant är sekretessbelagda och ska hållas åtskilda från representantens övriga kundregister.

Alkoholstillverkaren eller dennes representant ska utan dröjsmål underrätta polismyndigheten, om körkortshavaren har försummat sin skyldighet att föra fordonet för avläsning av alkoholåsets minne, om alkoholåset på kundens begäran har lösgjorts från fordonet, om minnet visar på upprepade försök att köra bilen med otillåten mängd alkohol i utandningsluften eller om det i samband med avläsningen av alkoholåsets minne har framgått att alkoholåset har manipulerats för att störa eller förhindra dess funktion.

Representanten och alkoholstillverkaren får behandla personuppgifter och uppgifter om användning av alkoholåset bara om verkställigheten av denna lag kräver det. På behandlingen av personuppgifter tillämpas personuppgiftslagen (FFS 523/1999). På den som sköter

uppgifter som avses i denna paragraf tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar.

På översändande av uppgifter om användningen till alkoholstillverkare i stater utanför Europeiska unionen tillämpas vad som föreskrivs i personuppgiftslagen om översändande av personuppgifter till stater utanför Europeiska unionen.

Representanten och alkoholstillverkaren får bevara körkortshavarens personuppgifter och uppgifterna om användning av alkoholåset högst fem år efter det att villkorstiden för körkort villkorat av alkohol gått ut. Efter det ska uppgifterna förstöras.

59 §. Godkännande av alkoholåset

För att ett alkoholåset ska få säljas, överlåtas eller användas på Åland enligt denna lag ska det uppfylla de krav som anges i lagen om godkännande av alkoholåset för användning i trafik (FFS 1109/2010).

60 §. Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om alkoholåsets funktion och montering, avläsning av alkoholåsets minne och överlämnande av uppgifter om användningen till polismyndigheten utfärdas genom landskapsförordning.

Se LF (2015:98) om alkoholåset för den som har körkort med villkor om alkoholåset.

8 kap. Utländska körkort**61 §. Giltighet på Åland av EES-körkort**

Ett EES-körkort gäller på Åland om

- 1) körkortshavaren uppfyller de ålderskrav som anges i 9 §,
- 2) EES-körkortet är giltigt i den utfärdande staten och
- 3) EES-körkortet inte har bytts ut mot ett åländskt körkort.

Ett EES-körkort gäller inte på Åland om körkortshavaren har ett åländskt körkort som är omhändertaget, körkortshavaren har meddelats en körförbudstid eller körkortshavaren i fall som avses i 32 § 1 mom. 5 punkten har förklarat att hen vill behålla det åländska körkortet.

62 §. Giltighet på Åland av körkort utfärdade av tredje land

Ett körkort som är utfärdat av tredje land gäller på Åland om körkortshavaren uppfyller de ålderskrav som anges i 9 § och körkortet är giltigt i den utfärdande staten och

- 1) uppfyller kraven för nationella körkort i de konventioner om vägtrafik som har undertecknats i Genève den 19 september 1949 (FördrS 11/1959) eller Wien den 8 november 1968 (FördrS 30/1986),

2) är utfärdat på engelska, tyska eller franska, eller i annat fall åtföljs av en bestyrkt översättning till något av dessa språk eller till svenska, danska eller norska samt är försedd med fotografi av körkortshavaren alternativt åtföljs av en identitetshandling försedd med fotografi eller

3) åtföljs av ett internationellt körkort som är utfärdat av den stat där körkortshavaren vid tiden för utfärdandet hade sin permanenta boställningsort och enligt någon av de omnämnda konventionerna eller enligt den konvention om vägtrafik som har undertecknats i Paris den 24 april 1926.

Körkortet gäller på Åland i två år från det att körkortshavaren bosatte sig i Finland men ger inte körkortshavaren rätt att köra en Ålandsregistrerad lastbil eller buss i förvärvssyfte. Ett körkort som är utfärdat i tredje land efter att körkortshavaren fick sin permanenta bosättningsort på Åland eller i riket är inte giltigt.

63 §. *Ingripande mot utländska körkort*

Om det finns grund för ett körkortsingripande som avses i 6 kap. mot en körkortshavare med ett EES-körkort eller ett körkort utfärdat i tredje land tillämpas samma bestämmelser som vid ingripande mot ett åländskt körkort.

Om körkortshavaren inte har sin permanenta bosättningsort på Åland eller i riket och ska resa ut ur landet ska polismyndigheten på begäran återlämna körkortet även om körkortsingripandet inte har upphört. Så länge en körförbudstid löper har körkortshavaren inte rätt att köra något körkortspliktigt fordon i landskapet.

64 §. *Utbyte av EES-körkort*

Om innehavaren av ett EES-körkort har sin permanenta bosättningsort på Åland eller har studerat här sedan minst sex månader får EES-körkortet bytas ut mot ett likvärdigt åländskt körkort enligt bestämmelserna i 35 §.

Om ett EES-körkort i utfärdandelandet är föremål för någon typ av körkortsingripande, får det inte bytas ut eller ersättas.

Om innehavaren av ett EES-körkort har sin permanenta bosättningsort på Åland ska ett EES-körkort som förstörts eller kommit bort ersättas med ett likvärdigt åländskt körkort. Polismyndigheten ska utfärda ersättningskörkortet utifrån de uppgifter de har tillgängliga eller då så är lämpligt utifrån ett intyg från de behöriga myndigheterna i den medlemsstat som utfärdade det ursprungliga körkortet.

Det gamla EES-körkortet ska återlämnas till myndigheterna i den medlemsstat som har utfärdat körkortet tillsammans med en förklaring till varför körkortet återlämnas.

65 §. *Utbyte av körkort utfärdat av tredje land*

Ett körkort som är utfärdat i tredje land och uppfyller kraven i 62 § får bytas ut mot ett åländskt körkort i kategori A1, A2, A och B utan krav på ny förarexamen, om

1) sökanden ansöker om och beviljas körkortstillstånd för att byta ut körkortet inom den tvåårsfrist som avses i 62 §, och innan körkortets giltighetstid går ut, samt

2) sökanden visar att hen har kört bil eller motorcykel i minst sex månader i Finland och har sin permanenta bosättningsort på Åland.

Det gamla körkortet ska lämnas in till polismyndigheten innan det nya körkortet får lämnas ut. Körkortet ska på begäran återlämnas till innehavaren, när hen flyttar från Finland och lämnar in sitt åländska körkort till polismyndigheten.

9 kap. Körkortsregister

66 §. *Uppgifter i körkortsregistret*

Motorfordonsbyrån ska föra ett körkortsregister. I registret ska följande uppgifter föras in:

a) fullständigt namn, personbeteckning och adress för den som avses med registreringen,

b) ansökan och beviljande samt återkallelse av körkortstillstånd, utfärdande av körkort, beviljande samt återkallelse av yrkeskompetensbevis, yrkeskörtillstånd, trafiklärtillstånd och godkännande som handledare samt beslut om varning, interimistiska körförbud, omhändertaganden av körkort och körförbudstider,

c) behörighet i körkortet samt eventuella villkor,

d) uppgifter om straff och andra påföljder som dömts för brott mot trafikbrottslagen för landskapet Åland eller för detektorförseelse som avses i landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av lagen om förbud mot anordningar som försvårar trafikövervakningen eller för brott mot landskapslagen om yrkeskompetens för lastbils- och bussförare, dock så att uppgift om ordningsböter registreras endast om ordningsboten förelagts för överträdelse av hastighetsbegränsning,

e) uppgifter om förarundervisning och förarexamen, godkänd handledarutbildning, utbildning för grundläggande yrkeskompetens eller fortbildning enligt landskapslag om yrkeskompetens för lastbils- och bussförare samt

f) uppgifter om tillstånd till transport av farliga ämnen.

Registret upptar även personuppgifter om de personer som saknar körkort och som dömts till straff och andra påföljder för brott som nämns i 1 mom. d punkten samt uppgifter om de straff och andra påföljder som nämnda personer dömts till för dessa brott. I registret införs även relevanta uppgifter om personer bosatta i landskapet med körkort från riket eller något annat nordiskt land som dömts till straff för något brott enligt 1 mom. d punkten.

67 §. *Hantering och införande av uppgifter i körkortsregistret*

Uppgifter ur körkortsregistret får lämnas till polismyndigheten, till myndigheter inom EES som handlägger körkortsärenden och till den som uppgifterna gäller. Polismyndigheten har även rätt att föra in uppgifter i registret. Finner polismyndigheten felaktigheter i körkortsregistret ska dessa meddelas till motorfordonsbyrån.

Den som anordnar inledande teorikurs eller säkerhetsutbildning ska meddela motorfordonsbyrån när en elev har genomfört kursen eller del av säkerhetsutbildningen. Sådan meddelande ska ske genom elektronisk överföring i ett system som har godkänts av motorfordonsbyrån.

Information om körkort och anknytande uppgifter och åtgärder som ska utbytas inom ramen för ömsesidigt erkännande av i EES-stater utfärdade körkort förmedlas ur körkortsregistret med hjälp av nätverket för EU-körkort.

Motorfordonsbyrån kan tillåta att uppgifter i körkortsregistret under dess tillsyn studeras för vetenskaplig forskning eller annat därmed jämförligt ändamål. I sådana fall ska uppgifterna anonymiseras.

N 22 LL (2015:89) om trafikskolor

68 §. Gallring av uppgifter i körkortregistret

När någon som finns registrerad har avlidit, ska uppgifterna om personen snarast gallras ur registret.

Uppgifter om trafikbrott, körkortsingripanden och interimistiska körförbud ska gallras ur registret sedan tio år förflytt från det att en dom eller ett beslut har vunnit laga kraft.

Uppgifter om godkännande som handledare gallras ur registret när tillståndet förfallit.

10 kap. Ansvar och överklagande**69 §. Ansvar**

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot 36 § kan föreläggas en ordningsbot på 20 euro. Föraren ska inte dömas till straff om körkortet ska förnyas eller bytas ut och föraren före färden har återlämnat körkortet eller gjort anmälan om att det förstörts eller kommit bort eller om förarens identitet har kunnat fastställas.

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet inte överlämnar ett ogiltigt körkort till polismyndigheten kan föreläggas en ordningsbot på 20 euro.

Den som kör taxi utan giltigt yrkeskörtillstånd ska dömas till böter.

Den som på något annat sätt bryter mot denna lag eller med stöd av lagen utfärdade bestämmelser ska dömas till straff i enlighet med vad som är föreskrivet i trafikbrottslagen för landskapet Åland.

70 §. Överklagande

Polismyndighetens eller motorfordonsbyråns beslut enligt denna lag eller med stöd av lagen utfärdade bestämmelser får, inom trettio dagar från delfäendet, överklagas hos Ålands förvaltningsdomstol.

Ett åläggande att ge in läkarutlåtande eller bevis om godkänd förarexamen får överklagas endast tillsammans med det beslut genom vilket ärendet avgörs.

Trots överklagande kan ett beslut som polismyndigheten fattar lag med stöd av denna lag verkställas.

Ikraftträdandebestämmelse (2015:88):

Med de undantag som föreskrivs i 2 och 3 mom. träder denna lag i kraft den 1 mars 2016.

Bestämmelserna i 5 § och 9 § 4 mom. träder dock i kraft redan den 29 februari 2016.

Bestämmelserna i 7 kap. träder i kraft den 1 april 2016. Genom denna lag upphävs körkortslagen (1991:79) för landskapet Åland. Om det i en landskapslag eller landskapsförordning hänvisas till en bestämmelse i den upphävda körkortslagen som har ersatts av en bestämmelse i denna lag, tillämpas i stället den nya bestämmelsen. Om det i någon annan landskapslag eller landskapsförordning talas om körkortsklass avses körkort av en viss kategori.

Beslut som en myndighet har fattat med stöd av den upphävda körkortslagen som är gällande när denna lag träder i kraft ska fortfarande gälla om inte annat föreskrivs i dessa övergångsbestämmelser.

Vid förnyande, ersättande eller utbyte av ett körkort som utfärdats enligt tidigare gällande lag tillämpas bestämmelserna i denna lag.

Körkortshavare med körkort i kategori C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE eller körkortshavare med yrkeskörtillstånd som har utfärdats före denna lags ikraft-

trädande med en längre administrativ giltighetstid än fem år ska efter att denna lag trätt i kraft lämna in läkarutlåtande vid 45, 50, 55, 60 och 65 års ålder.

Den som har erhållit körkort i kategori T före denna lags ikraftträdande har även rätt att köra fordon i kategori AM.

Den som har erhållit körkort i kategori A1 före den 19 januari 2013 har även rätt att framföra fordon i kategori T.

Den som har erhållit körkort i kategori A1 och A före den 19 januari 2013 har rätt att köra tre- och fyrhjulningar.

Den som har erhållit körkort i kategori A för mellan- tung motorcykel före den 19 januari 2013 har rätt att köra alla typer av motorcykel två år efter utfärdandet.

Körkort i kategori M motsvarar körkort i kategori AM enligt denna lag.

Körkort i kategori KT motsvarar körkort i kategori A enligt denna lag.

Körkort som har utfärdats enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag träder i kraft och som har en sista giltighetsdag som sträcker sig längre än den 18 januari 2033 måste bytas ut mot ett körkort som uppfyller kraven i denna lag före den 19 januari 2033. Körkort som inte har bytts ut innan den 19 januari 2033 blir ogiltiga efter detta datum. Detta gäller även ett EES-körkort när körkortshavaren har sin permanenta bosättningsort på Åland.

Den som har påbörjat en förarutbildning enligt tidigare läroplan har rätt att slutföra utbildningen inom ett år efter denna lags ikraftträdande. Den tilläggsundervisning som anges i 38 § i den upphävda körkortslagen ska genomgås av den som avlagt förarexamen före denna lags ikraftträdande eller om man genomfört utbildningen enligt tidigare gällande läroplan, om inte säkerhetsutbildningen del 2 enligt denna lag genomförts.

N 22 Landskapslag (2015:89) om trafikskolor**1 §. Definition**

Med trafikskola avses inrättning för bedrivande av yrkesmässig utbildning av förare av fordon som kräver körkortsbehörighet.

2 §. Tillstånd att driva trafikskola

En trafikskola får endast drivas med tillstånd av motorfordonsbyrån.

Tillstånd får ges till en fysisk eller juridisk person som har rätt att utöva näring på Åland och som med hänsyn till sina ekonomiska förhållanden bedöms ha förutsättningar att ge en god förarutbildning. Tillräckliga ekonomiska förhållanden förutsätter att sökanden inte har skulder som drivs in genom utsökning och med hänsyn till sökandens betalningsförmåga inte är obetydliga.

Tillståndet att driva en trafikskola kan begränsas till undervisning av vissa körkortskategorier.

Ett tillstånd att driva trafikskola kan inte överlåtas.

3 §. Personal

Vid en trafikskola ska det finnas en trafikskolechef som svarar för att skolan drivs på det sätt som sägs i

2 § 2 mom. och en eller flera godkända trafiklärare som bedriver utbildningen.

Trafikskolechefen kan även vara trafiklärare.

4 §. Villkor för trafiklärartillstånd

Motorfordonsbyrån beviljar trafiklärartillstånd till sökande som

1) har ett giltigt körkort med minst kategori B och har haft det i minst tre år,

2) har lämnat in ett högst tre månader gammalt läkarutlåtande som visar att sökanden uppfyller de medicinska kraven för körkort i grupp 2 enligt körkortslagen (2015:88) för Åland,

3) har behörighet att framföra de fordon som utbildningen gäller,

4) har avlagt examen för trafiklärare eller innehar, av landskapsregeringen godkänd, motsvarande kompetens och

5) inte under de senaste fem åren har gjort sig skyldig till rattfylleri, grovt rattfylleri eller andra grova eller upprepade trafikbrott eller gjort sig skyldig till brott mot liv och hälsa eller brott som annars tyder på våldsamt uppträdande, sexualbrott eller något annat motsvarande brott som visar att sökanden är uppenbart olämplig som trafiklärare.

Ett trafiklärartillstånd kan avse utbildning för en eller flera körkortskategorier.

Med körkortsbehörighet i 1 mom. jämställs körkort utfärdat i en annan stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES).

Innan ett trafiklärartillstånd beviljas ska utlåtande gällande i 1 mom. 5 punkten nämnda omständigheter inhämtas från polismyndigheten.

Trafiklärartillståndet ska medföras i fordonet vid all undervisning.

5 §. Tillsyn och återkallande av trafikskolans tillstånd

Motorfordonsbyrån svarar för tillsynen över trafikskolorna och ska återkalla tillståndet att driva trafikskola, om

1) trafikskolan inte längre uppfyller kraven för tillstånd enligt 2 § 2 mom.,

2) utbildningen i trafikskolan uppvisar allvarliga brister eller bedrivs i strid med gällande bestämmelser, eller

3) undervisning inte har bedrivits vid skolan under de senaste tolv månaderna.

Innan ett tillstånd återkallas ska trafikskolechefen ges en rimlig frist att rätta till den eller de brister eller försummelser som avses i 1 mom. 1 eller 2 punkten.

Ett tillstånd kan också återkallas på trafikskolechefens begäran.

6 §. Återkallande av trafiklärartillstånd

Motorfordonsbyrån ska återkalla ett trafiklärartillstånd om trafikläraren uppvisar allvarliga brister i utbildningen av förare eller inte längre uppfyller kraven i 4 §.

Om en trafiklärare meddelas en körförbudstid återkallas trafiklärartillståndet under så lång tid som körförbudstiden löper eller tills vidare om körkortsingripandet beror på att trafikläraren inte uppfyller de medicinska kraven. Om tillståndshavaren inte följer uppställda villkorsvillkor, uppvisar allvarliga brister i utbildningen av förare eller gjort sig skyldig till brott som anges i 4 §

1 mom. 5 punkten återkallas trafiklärartillståndet mellan två månader och fem år. När återkallandets längd bestäms ska allvarligheten i den eller de gärningar som ligger till grund för återkallandet och under vilka omständigheter den eller de begåtts särskilt beaktas.

Om det finns anledning att anta att en trafiklärare inte längre uppfyller de medicinska kraven för trafiklärartillståndet, får motorfordonsbyrån ålägga trafikläraren att ge in ett läkarutlåtande eller synintyg utfärdat av läkare eller optiker som visar att kraven uppfylls. Följs inte åläggandet ska trafiklärartillståndet återkallas.

Har en trafiklärare gjort sig skyldig till något förfarande eller någon försummelser som inte är så allvarlig att trafiklärartillståndet ska återkallas, får motorfordonsbyrån utfärda en varning.

7 §. Läroplaner och kursplaner för förarutbildningen

Läroplaner för förarutbildningarna fastställs av landskapsregeringen.

Inom de ramar som läroplanerna anger ska trafikskolan utarbeta kursplaner för förarutbildningen. Kursplanerna ska ange innehållet i förarutbildningen, hur utbildningen ska bedrivas och hur målen ska uppnås. Innan kursplanerna får tillämpas ska de godkännas av motorfordonsbyrån.

8 §. Straffbestämmelser

Den som driver trafikskola utan att ha tillstånd eller utan att följa bestämmelserna i denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter döms till böter för bedrivande av olovlig förarutbildning.

9 §. Överklagande

Ett beslut som motorfordonsbyrån fattar med stöd av denna lag får, inom trettio dagar från delfäendet, överklagas hos Ålands förvaltningsdomstol.

Ikraftträdandebestämmelse (2015:95)

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2016.

Tillstånd som har utfärdats enligt tidigare lagstiftning gäller som tillstånd enligt denna lag under tillståndets återstående giltighetstid.

Vid förnyande av trafiklärarkort och tillstånd att driva trafikskola tillämpas bestämmelserna i denna lag.

N 23 Landskapsförordning (2015:95) om förarutbildning

1 kap. Inledande teoriprov och handledarutbildning för privat övningskörning

1 §. Inledande teoriprov

Syftet med teoriprovet, som ska avläggas innan sökanden första gången beviljas ett körkortstillstånd i grupp 1, är att säkerställa att körkortsaspiranten har primära kunskaper om trafikreglerna och trafikmiljön innan övningskörningen påbörjas. Teoriprovet är begränsat i omfattning till vägmärkeskännedom och trafikens grundregler, såsom korsningsregler och vägningsregler. Den körkortsaspirant som inte vill eller har möjlighet att självständigt läsa in grundteorin kan gå en inledande teorikurs på en trafikskola som en självständig kurs eller som en del i den fortsatta körkortsutbildningen.

N 23 LF (2015:95) om förarutbildning

2 §. Handledarutbildningen

Syftet med handledarutbildningen är att bidra till en effektiv körkortsutbildning samt främja trafiksäkerheten och miljön såväl under som efter körkortsutbildningen.

Efter utbildningen ska den blivande handledaren ha fått information om och känna till

- 1) körkortsutbildningens mål och innehåll samt vilka regler som finns för övningskörningen,
- 2) planering och strukturering av övningskörandet och
- 3) viktiga trafiksäkerhetsfaktorer samt gällande lagstiftning.

3 §. Körkortsutbildningens mål och innehåll samt regler för övningskörning

Detta avsnitt i handledarutbildningen ska innehålla

- 1) en presentation av läroplanerna för grupp 1 med deras mål och innehåll,
- 2) information om handledarens juridiska ansvar under övningskörningen och dennes moraliska ansvar som föredöme,
- 3) krav och bedömningskriterier vid förarprov samt
- 4) information om var ytterligare information om körkortsutbildning och övningskörning finns.

4 §. Planering och strukturering av övningskörningen

Detta avsnitt i handledarutbildningen syftar till att ge blivande handledare fakta och råd om hur en bra körkortsutbildning planeras och genomförs på ett strukturerat och metodiskt sätt. Avsnittet ska innehålla följande:

- 1) den privata övningskörningens roll och hur denna kan kombineras med trafikskoleundervisning för att åstadkomma en effektiv och säker körkortsutbildning,
- 2) handledartillstånd för privat övningskörning och de regler som ska följas,
- 3) körerfarenhetens betydelse för trafiksäkerheten,
- 4) hur teori och praktik kan integreras i körkortsutbildningen,
- 5) strukturering och planering av övningskörningen med avseende på ingående delar och stegringsföljd,
- 6) val av övningsfordon och dess utrustning.

5 §. För trafiksäkerheten och miljön viktiga faktorer

Detta avsnitt i handledarutbildningen syftar till att ge blivande handledare fakta och råd om hur övningskörningen kan genomföras på ett säkert och miljömedvetet sätt. De risker som hör samman med privat övningskörning samt elevernas begränsade förmåga och erfarenhet ska särskilt beaktas.

Avsnittet ska innehålla följande:

- 1) val av lämpliga utbildningsmiljöer med hänsyn till elevens erfarenhet och färdighet,
- 2) på vilka sätt och varför handledare och elev kan tolka samma trafiksituation olika,
- 3) den oerfarna elevens begränsningar och tänkbara felhandlingar,
- 4) elevens uppfattningar om den egna förmågan och värdet av att undvika risker,
- 5) körsättets betydelse för minskad förbrukning av drivmedel, lägre bränslekostnader och minskade utsläpp av koldioxid,
- 6) effekter av kallstart, tomgångskörning och användande av motorvärmare,

- 7) vård och underhåll av fordon,
- 8) vägtrafikens miljöpåverkan,
- 9) effekter av val av transportmedel,
- 10) riskfaktorer såsom alkohol, andra droger, hastighet och trötthet,
- 11) var man kan söka ytterligare information om trafiksäkerhet och miljö.

6 §. Teoriprov för handledare

Efter genomförd handledarutbildning ska den blivande handledaren avlägga ett teoriprov. Teoriprovet består av frågor om trafikregler, regler för övningskörning och frågor rörande utbildningens genomförande.

7 §. Läroplan för handledarutbildningen

Läroplan för handledarutbildningen fastställs av landskapsregeringen.

2 kap. Förarutbildningar och läroplaner**8 §. Förarutbildningens grunder och genomförande**

Förarutbildningen ska ge eleven goda kunskaper om trafiksystem, fordonsmanövrering, samspelet i trafiken, trafikens miljöpåverkan, faktorer som påverkar körförmåga, hur farliga trafiksituationer hanteras samt körning under svåra förhållanden. Utbildningens genomförande delas in i följande huvudmoment:

- 1) *Grundläggande trafik kunskap*; ska ge eleven kunskap i vad som krävs för att på ett säkert sätt kunna övningsköra i trafiken.
- 2) *Fordonets manövrering/egenskaper, trafikbeteende och miljöpåverkan*; syftar till att eleven ska lära sig att manövrera och framföra sitt fordon på ett säkert och miljövänligt sätt.
- 3) *Körning i varierande trafikmiljöer*; syftar till att vidareutveckla elevens förmåga att köra på ett säkert, omdömesgillt och miljövänligt sätt i samverkan med andra trafikanter, i olika trafiksituationer och under olika förhållanden.
- 4) *Tillämpa ett förutseende körsätt och utföra körning i speciella sammanhang*; syftar till att ge eleven kunskap om betydelsen av att planera sin körning med avseende på till exempel vart, när, hur, under vilka omständigheter och varför en resa ska genomföras.
- 5) *Personliga förutsättningar och målsättningar i livet*; ska vävas in i de olika momenten i körundervisningen och syftar till att ge eleven en förståelse för hur olika personliga och sociala förutsättningar påverkar förarrollen.

- 6) *Säkerhetsutbildningen*; ska lyfta fram risker som är speciella för fordonstypen samt ge kunskap om beteenden som är riskfyllda samt förbättra elevens attityder till dessa, belysa vanliga olycksituationer och farliga beteenden samt möjligheterna att undvika dessa. Ovanstående huvudmoment delas upp i kunskapsområdena teori och färdighet samt självvärdering.

9 §. Läroplaner för körkortsutbildningen

Läroplaner för de olika körkortskategorierna fastställs av landskapsregeringen. Inom de ramar läroplanerna anger antar motorfordonsbyrån kursplaner för den utbildning som krävs för att få avlägga examen för de olika körkortskategorierna.

Förarutbildningen, oavsett om den sker på en trafikskola eller som privatutbildning, ska ges i enlighet med den fastställda läroplanen. En utbildning som har påbörjats enligt en gammal läroplan ska slutföras inom ett år.

För att få avlägga förexamen som endast består av ett körprov i enlighet med 26 § körkortslagen för Åland krävs inte att man övningskört med en trafiklärare eller handledare. (2016/34)

3 kap. Säkerhetsutbildning

10 §. Säkerhetsutbildningens innehåll

Säkerhetsutbildningen består av en teoretisk och en praktisk del med undantag för säkerhetsutbildningen för AM 120, AM 121 och T som endast består av den teoretiska delen.

Säkerhetsutbildningens teoretiska del ska ge eleverna kunskaper om faktorer som i samband med körning påverkar föraren och ökar risken för olyckor, såsom alkohol, andra droger, trötthet och riskfyllda beteenden i övrigt. Eleverna förutsätts vara aktiva och delta i diskussioner och samtal under utbildningen.

Den praktiska delen av säkerhetsutbildningen ska innehålla körning under särskilda förhållanden samt ge insikt om betydelsen av att undvika risker förknippade med sådan körning.

11 §. Rapporteringskrav

Den som anordnar säkerhetsutbildning ska rapportera till motorfordonsbyrån när utbildningen har genomförts av den sökande.

En genomförd säkerhetsutbildning eller del av utbildningen gäller i fem år.

12 §. Läroplaner för säkerhetsutbildningen

Läroplaner för säkerhetsutbildningen fastställs av landskapsregeringen.

4 kap. Förexamen och körprov

13 §. Förexamen

Förexamen består av ett teoriprov samt ett körprov. Teoriprovet och körprovet ska genomföras nära varandra i tid. Högst två månader får gå mellan provtillfällena.

14 §. Teoriprovet

Teoriprovet ska avläggas i form av motorfordonsbyråns datorstyrda teoriprov som är uppdelat i övningsdel, provdel och responsdel. Frågorna i teoriprovet är likvärdiga. Till varje fråga är endast ett alternativ rätt och varje rätt besvarad fråga ger en poäng. Teoriprogrammet bedömer provet och meddelar godkänt eller underkänt resultat.

Provet kan få avläggas muntligt eller med utökad tid om examinandens hälsoskäl styrkt av intyg eller på grund av svårigheter att förstå svenska eller av andra liknande skäl inte kan avlägga provet på vanligt sätt.

15 §. Körprovet

Syftet med körprovet är att försäkra sig om att sökanden har nått målet som fastställts i läroplanen och kan agera som en ansvarsfull förare i fråga om säkerhet, sociala färdigheter och ekologiskt tänkande och kan tillämpa de grundläggande körkunskaperna i olika trafiksituationer på ett självständigt och säkert sätt och kan identifiera och bedöma risker.

Under körprovet bedöms följande kompetensområden.

1) *Säkerhetskontroll och körställning.* Eleven ska kunna göra säkerhetskontroll på fordonet och förstå vilka risker som kan uppstå om fordonet inte fungerar som det ska.

2) *Manövrering.* Eleven ska kunna styra, växla, gasa och bromsa på ett rutinmässigt sätt.

3) *Miljö och sparsam körning.* Eleven ska kunna köra och använda en körteknik på ett sätt som medför låg bränsleförbrukning.

4) *Trafikregler.* Eleven ska ha kunskap om de regler som gäller och kunna tillämpa dem så att samspelet med andra trafikanter fungerar.

5) *Trafiksäkerhet och beteende.* Eleven ska kunna planera sin körning i god tid och kunna anpassa körningen till den aktuella trafiksituationen. Eleven ska förstå vilka risker som kan uppkomma och kunna förutse och bedöma konsekvenser av olika händelseförlopp. Eleven ska kunna anpassa fordonets hastighet och placering för att skapa tillräckliga säkerhetsmarginaler, och kunna samspela med andra trafikanter på ett bra sätt.

16 §. Närmare bestämmelser om förexamen

Närmare bestämmelser om metoder för avläggande av teori-, och körprov samt innehåll och bedömning av teori- och körprov fastställs av landskapsregeringen.

5 kap. Alkohol- och attitydkurser

17 §. Alkohol och trafik

Kursen alkohol och trafik är obligatorisk för de personer som önskar få ett körkortstillstånd efter att ha gjort sig skyldiga till rattfylleri med en promillehalt på minst 0,5 eller upprepade fall av rattfylleri, för personer som under prövotid gjort sig skyldiga till rattfylleri eller grovt rattfylleri och för personer som beviljats körkort villkorade av alkohol. Målet med kursen är att skapa bättre vanor så att alkohol och bilkörning inte kombineras i framtiden.

Kursen betonar attityder och beteenden och behandlar de risker en rattfull förare utsätter sig själv och andra för i trafiken samt tar upp vad som händer i kroppen då man dricker alkohol eller tar andra droger.

3 mom. upphävt (2017/34)

18 §. Attityd och trafik

Kursen attityd och trafik är obligatorisk för de personer som har körkort med prövotid och gör sig skyldiga till ett icke alkoholrelaterat trafikbrott som leder till att körkortet omhändertas. Kursen ska behandla personens attityd till sin egen och andra trafikanters säkerhet, med fokus på det eller de trafikbrott som lett till körkortsinripandet. Målet med kursen är att förändra personens trafikmoral och på sikt skapa en säkrare trafikmiljö.

2 mom. upphävt (2017/34)

19 §. Kursplaner

Undervisningen ska följa de kursplaner som fastställs av landskapsregeringen.

20 §. Övningsskyltar och -västar

Vid privat övningskörning ska fordonet vara försett med en skylt med texten "ÖVNINGSKÖR" i vitt på grön botten omgiven av en vit bård. Skylten ska ha

N 24 LF (2015:96) om villkorskoder som får anges på körkort

minimimåtten 460 x 100 mm och bokstäverna ska ha en höjd av minst 50 mm och en stapelbredd av minst 8 mm. På ett fordon som används i yrkesmässig förarutbildning ska skylten ha röd botten. Skylten ska placeras så att den är väl synlig bakifrån men inte så att sikten inifrån fordonet begränsas eller baklyktorna eller registreringsskylten skymms.

Vid övningskörning med motorcykel eller moped utan täckt kaross ska eleven bära en reflexväst med texten "ÖVNINGSKÖR" på ryggen.

Ikraftträdandebestämmelse (2015:95):

Denna förordning träder i kraft den 1 mars 2016.

Åtgärder som denna förordning förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

N 24 Landskapsförordning (2015:96) om villkorskoder som får anges på körkort utfärdade på Åland

1 §. Villkor som är nödvändiga ur trafiksäkerhetssynpunkt eller av administrativa skäl ska anges i körkortstillståndet och körkortet som koder. De harmoniserade koder som ska användas på körkort som utfärdas i en EU- eller EES-stat samt de nationella koder som används endast på Åland finns som bilaga till denna förordning. När ett körkort utfärdats i någon annan EU- eller EES-stat byts ut, ska koderna på körkortet överföras till det nya körkortet.

Anteckningarna görs på körkortets baksida bredvid anteckningen om kategori. I utrymmet under körkortskategorierna kan en kod som gäller alla kategorier eller vid behov också en kod som gäller en viss kategori eller vissa kategorier antecknas. I dessa fall ska också den kategori eller de kategorier som koden gäller antecknas.

2 §. Vid utbyte av körkort som har utfärdats av en stat utanför EES ska utbytet samt förnyelser eller utbyte som sker senare registreras på det nya körkortet.

Ikraftträdandebestämmelse (2017/2):

Denna förordning träder i kraft den 1 februari 2017. I fråga om körkort som utfärdats före ikraftträdandet gäller de äldre bestämmelserna.

Bilaga (2017/2)

I de fall villkor för körkortstillståndet eller körkortsinnehavet föreskrivits eller beslutats enligt vad som sägs i körkortslagen (2015:88) för Åland, ska detta anges i körkortet enligt följande.

I. Harmoniserade EU-koder

FÖRARE (medicinska skäl)

- 01. Synkorrektion och/eller skydd
 - 01.01 Glasögon
 - 01.02 Kontaktlinser
 - 01.05 Ögonlapp
 - 01.06 Glasögon eller kontaktlinser
 - 01.07 Särskilt optiskt hjälpmedel
- 02. Hörapparat/kommunikationshjälpmedel
- 03. Protes eller ortopediskt hjälpmedel
 - 03.01 Armprotes eller ortopediskt hjälpmedel
 - 03.02 Benprotes eller ortopediskt hjälpmedel

ANPASSADE FORDON

- 10. Anpassad växellåda
 - 10.02 Automatiskt val av utväxling
 - 10.04 Anpassad växelväljare
- 15. Anpassad koppling
 - 15.01 Anpassad kopplingspedal
 - 15.02 Handmanövrerad koppling
 - 15.03 Automatisk koppling
 - 15.04 Åtgärder för att förebygga obstruktion eller aktivering av kopplingspedal
- 20. Anpassat bromssystem
 - 20.01 Anpassad bromspedal
 - 20.03 Bromspedal för vänster fot
 - 20.04 Bromspedal med glidskena
 - 20.05 Vinklad bromspedal
 - 20.06 Handmanövrerad broms
 - 20.07 Bromsmanövrering med maximal kraft av N (*)(till exempel: "20.07(300N)")
 - 20.09 Anpassad parkeringsbroms
 - 20.12 Åtgärder för att förebygga obstruktion eller aktivering av bromspedal
 - 20.13 Knämanövrerad broms
 - 20.14 Bromsreglage som får stöd utifrån
- 25. Anpassat gasreglage
 - 25.01 Anpassad gaspedal
 - 25.03 Vinklad gaspedal
 - 25.04 Handmanövrerad gaspedal
 - 25.05 Knämanövrerad gaspedal
 - 25.06 Gasreglage som får stöd utifrån
 - 25.08 Gaspedal till vänster
 - 25.09 Åtgärder för att förebygga obstruktion eller aktivering av gaspedal
- 31. Anpassningar och skyddsåtgärder för pedalen
 - 31.01 Extra uppsättning med parallella pedaler
 - 31.02 Pedaler på samma (eller nästan samma) nivå
 - 31.03 Åtgärder för att förebygga obstruktion eller aktivering av gas- och bromspedaler när pedalerna inte manövreras med foten
 - 31.04 Förhöjt golv
- 32. Kombinerade system för färdbroms eller gasreglage
 - 32.01 Gasreglage och färdbroms som kombinerade system som manövreras med en hand
 - 32.02 Gasreglage och färdbroms som kombinerade system som manövreras utifrån
- 33. Kombinerade system för färdbroms, gasreglage och styrning
 - 33.01 Gasreglage, färdbroms och styrning som kombinerade system som manövreras utifrån med en hand
 - 33.02 Gasreglage, färdbroms och styrning som kombinerade system som manövreras utifrån med två händer
- 35. Anpassade reglage (ljusreglage, vindrutetorkare/spolare, signalhorn, körriktningvisare, etc.)
 - 35.02 Reglage som kan manövreras utan att styrningsanordningen måste släppas
 - 35.03 Reglage som kan manövreras med vänster hand utan att styransordningen måste släppas
 - 35.04 Reglage som kan manövreras med höger hand utan att styransordningen måste släppas
 - 35.05 Reglage som kan manövreras utan att styransordningen och gas- och bromsreglaget måste släppas

- 40. Anpassad styranordning
 - 40.01 Styranordning med maximal manövreringskraft av ... N (*) (t.ex. "40.01 (140N)")
 - 40.05 Anpassad ratt (större och/eller tjockare ratt, ratt med mindre diameter, etc.)
 - 40.06 Anpassning av rattens position
 - 40.09 Fotmanövrerad styrning
 - 40.11 Stödjande anordning på ratten
 - 40.14 Anpassade styrsystem som manövreras med en hand/arm
 - 40.15 Alternativt styrsystem som manövreras med två händer/armar
- 42. Anordningar för ändrad sikt bakåt/åt sidan
 - 42.01 Anpassad anordning för sikt bakåt
 - 42.03 Extra invändig anordning som förbättrar sikt åt sidan
 - 42.05 Anordning som täcker den döda vinkeln
- 43. Förarens sittplats
 - 43.01 Förhöjt förarsäte som ger normal sikt på normalt avstånd från ratten och pedalerna
 - 43.02 Förarsäte som är anpassat efter kroppsformen
 - 43.03 Förarsäte med sidostöd för god stabilitet
 - 43.04 Förarsäte med armstöd
 - 43.06 Anpassat säkerhetsbälte
 - 43.07 Säkerhetsbälte med stöd för god stabilitet
- 44. Anpassning av motorcykel (obligatorisk användning av underkoder)
 - 44.01 Manövrering av båda bromsarna genom ett reglage
 - 44.02 Anpassad främre hjulbroms
 - 44.03 Anpassad bakre hjulbroms
 - 44.04 Anpassat gasreglage
 - 44.08 Säteshöjd som ger föraren till motorcykeln möjlighet att i sittande position ha båda fötterna på marken samtidigt vid stopp och stillastående
 - 44.09 Maximal manövreringskraft av främre hjulbroms ... N (*) (t.ex. "44.09(140N)")
 - 44.10 Maximal manövreringskraft av bakre hjulbroms ... N (*) (t.ex. "44.10(240N)")
 - 44.11 Anpassat fotstöd
 - 44.12 Anpassat handtag
- 45. Motorcykel endast med sidvagn
- 46. Endast motordrivna trehjulingar
- 47. Begränsat till fordon med mer än två hjul som inte kräver att föraren balanserar upp fordonet vid start, stopp och stillastående
- 50. Begränsat till ett visst fordon/chassinummer (identifieringsmärkning, VIN)
 - Bokstäver som används i kombination med koderna 01-44 för ytterligare specificering
 - a vänster
 - b höger
 - c hand
 - d fot
 - e mitten
 - f arm
 - g tumme

KODER FÖR BEGRÄNSAD ANVÄNDNING

- 61. Begränsad till resor under dagtid (t.ex. en timme efter soluppgången och en timme före solnedgången)
- 62. Begränsad till resor inom en radie av ... km från

körkortsinnehavarens bostad eller enbart inom staden/regionen

- 63. Begränsad till körning utan passagerare
- 64. Begränsad till körning med högst ... km/tim
- 65. Begränsad till körning endast med annan körkortsinnehavare som innehar ett körkort i minst samma kategori
- 66. Begränsad till körning utan släpvagn
- 67. Ingen körning på motorväg
- 68. Ingen alkohol
- 69. Begränsade till att köra fordon med alkohol i enlighet med EN 50436. Ange en sista giltighetsdag är frivilligt (t.ex. "69" eller "69(01.01.2016)")

ADMINISTRATIVA FRÅGOR

- 70. Utbyte av körkort nr ... utfärdat av ... (EU/FN-symbol om det är frågan om tredje land, exempelvis '70.0123456789.NL')
- 71. Duplikat av körkort nr ... (EU/FN-symbol om det är frågan om tredje land, exempelvis '71.987654321.HR')
- 73. Begränsat till fordon i kategori B av typen motor driven fyrhjuling (B1)
- 78. Begränsat till fordon med automatisk växellåda
- 79. (...) Begränsat till fordon som överensstämmer med specifikationerna inom parentes i samband med tillämpningen av artikel 13 i direktiv 2006/126/EG.
 - 79.01 Begränsat till tvåhjuliga fordon med eller utan sidvagn
 - 79.02 Begränsat till fordon i kategori AM av typen trehjulingar eller lätta fyrhjulingar
 - 79.03 Begränsat till motordrivna trehjulingar
 - 79.04 Begränsat till motordrivna trehjulingar till vilka en släpvagn får kopplas med en tillåten totalvikt som inte överstiger 750 kg
 - 79.05 Motorcykel i kategori A1 med ett effekt/vikt-förhållande som överstiger 0,1 kW/kg
 - 79.06 Fordon i kategori BE till vilka en släpvagn får kopplas med en tillåten totalvikt som överstiger 3 500 kg

80. Begränsat till de innehavare av körkort för fordon i kategori A av typen motordriven trehjuling som inte uppnått 24 års ålder

81. Begränsat till de innehavare av körkort för fordon i kategori A av typen motordriven tvåhjulig motorcykel som inte uppnått 21 års ålder

95. Yrkeskompetensbevis enligt direktiv 2003/59/EG giltigt t.o.m. ... (t.ex. '95(01.01.12)')

96. Fordon i kategori B till vilka en släpvagn får kopplas med en tillåten totalvikt som överstiger 750 kg och där fordonskombinationens tillåtna totalvikt är över 3 500 men är högst 4 250 kg

97. Ej behörig för fordon i kategori C1 som omfattas av rådets förordning (EEG) nr 3821/85 (**)

II. Nationella koder som används på Åland

101. Persontransporter med buss får utföras från och med 20 års ålder. Sådana transporter får även utföras från och med 18 års ålder, om fordonet

- körs utan passagerare, eller
- används för persontransporter i linjetrafik, där linjens längd inte överstiger 50 kilometer

N 25 LF (2015:97) om medicinska krav för innehav av körkort

102. Persontransporter med buss får utföras från och med 23 års ålder. Sådana transporter får även utföras från och med 21 års ålder, om fordonet används för persontransporter i linjetrafik, där linjens längd inte överstiger 50 kilometer

103. Transporter inom räddningsväsendet enligt 9 § 3 mom. körkortslagen på Åland

N 25 Landskapsförordning (2015:97) om medicinska krav för innehav av körkort

1 kap. Inledande bestämmelser

1 §. Förordningens innehåll

Denna förordning innehåller bestämmelser om

1) medicinska krav för innehav av körkortstillstånd, körkort och yrkeskörtillstånd,

2) läkares anmälningsplikt enligt 47 § körkortslagen (2015:88) för Åland, och

3) sådant läkarintyg som krävs enligt 11 § körkortslagen.

De krav för innehav som anges i denna förordning gäller vid ansökan om körkortstillstånd för innehav av körkort och vid ansökan om yrkeskörtillstånd samt vid prövning av frågan om fortsatt innehav av körkortstillstånd, körkort och yrkeskörtillstånd, om inte annat särskilt anges.

2 §. Generellt om hinder för innehav av körkort

Varje sjukdom, skada eller annat medicinskt förhållande som kan antas påverka förmågan att köra ett körkortspliktigt fordon ska prövas från trafiksäkerhetssynpunkt. Förhållanden som bedöms innebära en trafiksäkerhetsrisk utgör hinder för innehav. Detta gäller dock inte om risken är obetydlig, varvid större tolerans medges för innehav av behörigheterna AM 120, AM 121, A1, A2, A, B, BE och T än för innehav av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE och yrkeskörtillstånd där den ökade trafiksäkerhetsrisken som följer med sådant innehav alltid ska beaktas.

3 §. Bedömning av trafiksäkerhetsrisken

Bedömningen av trafiksäkerhetsrisken och behovet av villkor om läkarintyg och prövning av frågan om fortsatt innehav ska göras med utgångspunkt från det medicinska förhållandets allmänna karaktär och symptombild samt från omständigheterna i det enskilda fallet.

Om förhållandet har nära anknytning till vad som sägs i 2-15 kap. ska ledning hämtas från de krav som anges där. Beträffande andra medicinska förhållanden ska 2 § tillämpas.

Vid en sammantagen bedömning av olika medicinska förhållanden kan hinder för innehav föreligga även om förhållandena var för sig inte utgör hinder enligt 2-15 kap.

4 §. Läkarundersökning m.m.

Läkarundersökning och annan undersökning som ska ligga till grund för intyg enligt bestämmelser i körkortslagen ska göras med beaktande av vad som anges i denna förordning och med utgångspunkt från de uppgifter som sökanden lämnar och från vad som i

övrigt är känt för undersökande läkare. Av intyget ska framgå om den sökande bedöms ha en sjukdom eller medicinskt tillstånd som innebär en trafiksäkerhetsrisk eller inte.

I 1-15 kap. finns bestämmelser om när villkor om läkarintyg efter viss tid ska föreskrivas och prövning av frågan om fortsatt innehav göras. Dessa krav får frångås endast om det i ett enskilt fall finns särskilda skäl.

5 §. Läkares anmälningskyldighet

Bestämmelser om läkares anmälningsplikt finns i 47 § körkortslagen. De grundläggande förutsättningarna för en anmälan ska anses föreligga om kraven i denna förordning inte uppfylls av den som ansöker om eller innehar körkortstillstånd, körkort eller yrkeskörtillstånd.

En anmälan från en läkare ska vara skriftlig och innehålla de uppgifter om innehavarens hälsotillstånd som framkommit vid undersökningen och som har betydelse för frågan om innehav.

2 kap. Synfunktioner

6 §. Synskärpan för grupp 1

Den binokulära synskärpan ska för innehav av behörigheterna AM 120, AM 121, A1, A2, A, B, BE eller T uppgå till minst 0,5. Korrektion med glasögon eller kontaktlinser får användas för att uppnå denna synskärpa. Att syn helt saknas i ett öga utgör inte hinder för innehav.

Om synskärpan i ett öga understiger 0,3 och synsedsättningen har inträtt plötsligt krävs en anpassningsperiod på minst sex månader innan innehav kan medges.

Vid nystagmus ska den binokulära synskärpan på minst 0,5 uppnås i blickriktningar upp till 30° från den rakt fram. Korrektion med glasögon eller kontaktlinser får användas för att uppnå denna synskärpa.

7 §. Synfältet

För innehav av behörigheterna AM 120, AM 121, A1, A2, A, B, BE eller T ska synfältet vid seende med båda ögonen samtidigt:

- 1) ha en horisontell utsträckning av minst 120° varav minst 50° åt vardera sidan från synfältets centrum, och
- 2) i detta område ha en vertikal utsträckning av minst 20° uppåt och minst 20° nedåt.

I det område som anges i 1 mom. 1 och 2 punkten utgör defekt som i utbredning är större än två intilliggande testpunkter i Esterman-programmet och som är belägen i området utanför 20° från synfältets centrum, hinder för innehav.

Synfältets utsträckning och defekter inom detta område definieras av en undersökning av synfältet med sådan metod som anges i 13-16 §. Vid misstanke om ögonsjukdom gäller vad som sägs i 13 § 3 mom. och 14 § 2 mom.

Vid sådan statisk tröskelperimetri som anges i 14 § 2 mom. 2 punkten ska värdet i varje korresponderande testpunkt uppgå till

- 1) minst 20 dB inom en radie av 10° från synfältets centrum, och
- 2) minst 10 dB inom en radie av 20° från synfältets centrum.

Trots vad som sägs i 4 mom. 2 punkten får värdet i en enstaka korresponderande testpunkt utanför 10° understiga 10 dB.

8 §. Hinder på grund av dubbelseende

Dubbelseende i någon blickriktning upp till 30° från den rakt fram utgör hinder för innehav. Hinder för innehav föreligger dock inte om dubbelseendet elimineras genom korrektion med prismaglas eller genom kontinuerlig ocklusion (förtäckning) av ena ögat. För att innehav ska kunna medges måste ocklusion ha skett under minst sex månader.

Trots vad som sägs i 1 mom. första meningen kan innehav medges även utan ocklusion efter en anpassningsperiod på sex månader om det kan bedömas att dubbelseendet inte är till besvär i trafiken.

Total nattblindhet eller annan allvarlig begränsning av seendet vid nedsatt belysning, utgör hinder för innehav. För körkortsbekräftelserna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE och yrkeskörtillstånd gäller vad som sägs i 11 §.

9 §. Synskärpan för grupp 2

För innehav av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE och yrkeskörtillstånd ska synskärpan uppgå till minst 0,8 i det bästa ögat och till minst 0,1 i det sämre ögat, om inte annat sägs i 2 eller 3 mom. Korrektion med glasögon eller kontaktlinser får användas för att uppnå denna synskärpa.

Trots vad som sägs i 1 mom. får innehav av yrkeskörtillstånd medges om den binokulära synskärpan uppgår till minst 0,8. Korrektion med glasögon eller kontaktlinser får användas för att uppnå denna synskärpa.

Trots vad som sägs i 1 mom. får fortsatt innehav medges för den som före den 1 september 1996 hade körkort för behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D eller DE om den binokulära synskärpan uppgår till minst 0,8. Korrektion med glasögon eller kontaktlinser får användas för att uppnå denna synskärpa.

Vid nystagmus ska synskärpan uppnås i blickriktningar upp till 30° från den rakt fram.

Om den föreskrivna synskärpan inte kan uppnås utan korrektionsglas, får inget av glasen överstiga plus åtta dioptrier i styrka i den mest brytande meridianen.

Kontaktlinser får användas om de fungerar väl under den tid som ett arbetspass i trafik omfattar. Om kontaktlinser används gäller inte vad som sägs i 1 mom.

Om syn helt saknas i ett öga utgör det hinder för innehav.

10 §. Synfältet

För innehav av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE och yrkeskörtillstånd ska synfältet vid seende med båda ögonen samtidigt:

- 1) ha en horisontell utsträckning av minst 160° varav minst 70° åt vardera sidan från synfältets centrum, och
- 2) i detta område ha en vertikal utsträckning av minst 30° uppåt och minst 30° nedåt.

I det område som anges ovan utgör defekt som i utbredning är större än två intilliggande testpunkter i Esterman-programmet och som är belägen i området utanför 30° från synfältets centrum, hinder för innehav.

Synfältets utsträckning och defekter definieras inom

LF (2015:97) om medicinska krav för innehav av körkort

detta område av en undersökning av synfältet med den metod som anges i 15 § 2 mom. 1 punkten.

Vid sådan statisk tröskelperimetri som anges i 15 § 2 mom. 2 punkten ska värdet i varje korresponderande testpunkt uppgå till

1) minst 20 dB inom en radie av 10° från synfältets centrum, och

2) minst 10 dB inom en radie av 30° från synfältets centrum.

11 §. Dubbelseende m.m. för grupp 2

Dubbelseende utgör hinder för innehav av körkortsbekräftelserna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE och yrkeskörtillstånd, oavsett i vilken blickriktning som dubbelseendet uppträder.

Total nattblindhet eller annan allvarlig begränsning av seendet vid nedsatt belysning, utgör hinder för innehav.

12 §. Villkor om läkarintyg

Vid progressiv ögonsjukdom ska villkor om läkarintyg eller annat medicinskt underlag föreskrivas och prövning av frågan om fortsatt innehav göras med intervall som bedöms lämpligt i varje enskilt fall.

13 §. Synprovning

Synprovning för innehav av behörigheterna AM 120, AM 121, A1, A2, A, B, BE eller T får utföras av

- 1) läkare eller
- 2) legitimerad optiker, oftalmologassistent, ortoptist, den som har genomgått utbildning till optometritekniker, ögonsjuksköterska eller sjuksköterska med vidareutbildning i ögonsjukvård.

Synprovning för innehav av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE eller yrkeskörtillstånd får utföras av läkare. Uppgifterna om synskärpa kan i ett läkarintyg grundas på tidigare utförd undersökning av sådan person som anges i 1 mom. 2 punkten. Dessa uppgifter ska ingå som underlag vid läkarens samlade bedömning.

Om sökanden vid ansökningsstillfället inte fyllt 45 år och ansöker om förlängd giltighet för innehav av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE får intyg om synprovning utföras av läkare, legitimerad optiker, oftalmologassistent, ortoptist, ögonsjuksköterska eller sjuksköterska med vidareutbildning i ögonsjukvård.

Om sökanden inte uppnår gällande synkrav eller vid misstanke om ögonsjukdom ska undersökning göras av en läkare med specialistkompetens i ögonsjukdomar.

14 §. Läkarundersökning

Synprovningen vid läkarundersökning ska omfatta:

1) Synskärpeprov och vid behov bestämning av ögonens refraktion. Undersökningen ska göras i ett ordinärt ljusst rum utan bländande ljuskällor i synfältet. Synprovningstavlan ska vara placerad på fyra eller fem meters avstånd (eventuellt med hjälp av speglar) och ska vara väl och jämnt belyst. Alla bokstäver ska kunna läsas på den rad som anger synskärpan.

2) Synfältundersökning, i regel enligt Donders konfrontationsmetod, utförd i varje öga för sig med prövning minst ett par gånger i varje synfältskvadrant.

3) Kontroll av ögats rörlighet. Rörligheten ska prövas i de åtta huvudmeridianerna varvid dubbelseende ska uppmärksammas.

N 25 LF (2015:97) om medicinska krav för innehav av körkort

Om läkaren finner det sannolikt att en synfältsdefekt föreligger ska perimetri göras enligt en eller båda av punkterna 1 och 2 nedan. Vilken metod som ska användas ska bedömas utifrån orsaken till synfältsdefekten.

1) För att fastställa att vad som sägs i 7 § 1-3 mom. eller 10 § 1-3 mom. är uppfyllt ska en undersökning med binokulär statisk perimetri enligt Esterman-program utföras.

2) För att fastställa att vad som sägs i 7 § 4 mom. 1 och 2 punkten respektive 10 § 4 mom. 1 och 2 punkten är uppfyllt ska statisk tröskelperimetri enligt Humphrey med objektstorlek III eller annan likvärdig metod göras.

Bedömningen av testresultatet enligt 2 mom. 1 punkten ska göras utifrån om man ser testobjektet i de undersökta punkterna och enligt 2 mom. 2 punkten utifrån det högsta värdet i korresponderande punkter. Med korresponderande punkter avses två testpunkter belägna på motsvarande ställe i båda ögonen.

15 §. Misstanke om begränsad syn

Om anamnesen eller undersökningen ger misstanke om att synen är begränsad vid nedsatt belysning ska detta anges. Detsamma gäller vid misstanke om sjukdom som kan befaras försämra synförmågan avsevärt.

16 §. Synprövning

Synprövning för innehav av behörigheterna AM 120, AM 121, A1, A2, A, B, BE eller T enligt 13 § 1 mom. 2 punkten ska omfatta

1) synskärpeprov, som ska fastställa dels den binokulära synskärpan, dels synskärpan i varje öga för sig, och

2) synfältsundersökning utförd med apparatur avsedd för synfältsprövning.

Synprövning för de som inte fyllt 45 år och ansöker om förlängd giltighet för innehav av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE ska omfatta

1) undersökning av synskärpa och om föreskriven synskärpa inte uppnås utan korrektion ska även synskärpa med korrektion anges inklusive korrektionsglasens styrka,

2) undersökning av ögonrörlighet och uppgift om eventuellt dubbelseende,

3) uppgift om eventuell nystagmus (ofrivilliga ögonrörelser),

4) uppgift om eventuellt allvarligt begränsat seende vid nedsatt belysning, och

5) synfältsundersökning utförd med apparatur avsedd för synfältsprövning.

Om föreskriven synskärpa inte uppnås utan korrektion ska även synskärpa med korrektion fastställas binokulärt och i varje öga för sig.

3 kap. Hörsel och balanssinne

17 §. Balansrubbnings eller yrsel

Överraskande anfall av balansrubbnings eller yrsel som innebär en trafiksäkerhetsrisk utgör hinder för innehav av körkort i samtliga kategorier.

Morbus Ménière utgör hinder för innehav av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE eller yrkeskörtillstånd om sjukdomen är kliniskt aktiv.

Hörselnedsättning eller dövhet utgör inte hinder för innehav av behörigheterna AM 120, AM 121, A1, A2, A, B, BE, C1, C1E, C, CE eller T.

För innehav av behörigheterna D1, D1E, D, DE eller yrkeskörtillstånd ska hörsel-förmågan vara sådan att innehavaren har möjlighet att kommunicera med passagerare och andra trafikanter. Detta krav ska anses uppfyllt om vanlig samtalsstämman uppfattas på fyra meters avstånd på ena örat med eller utan hörapparat.

18 §. Villkor om läkarintyg

Vid Morbus Ménière eller annan progressiv sjukdom ska villkor om läkarintyg föreskrivas och prövning av frågan om fortsatt innehav göras med intervall som bedöms lämpligt i varje enskilt fall.

19 §. Läkarundersökning

Sökanden ska tillfrågas om förekomst av yrsel med hörselnedsättning, Morbus Ménière eller annan yrselsjukdom. Läkaren ska i dessa fall särskilt bedöma risken för överraskande anfall av balansrubbnings eller trafikfarlig yrsel.

Hörselprövning för innehav av behörigheterna D1, D1E, D, DE eller yrkeskörtillstånd ska göras med vanlig samtalsstämman eller med tonaudiometer.

4 kap. Rörelseorganens funktioner

20 §. Funktionsnedsättning i rörelseorganen

En sjukdom eller nedsättning i rörelseorganens funktion som innebär att fordon inte kan köras på ett trafiksäkert sätt utgör hinder för innehav av körkort i samtliga kategorier.

En funktionsnedsättning i rörelseorganen utgör inte hinder om den kan kompenseras genom ortopediskt hjälpmedel eller tekniska anordningar på fordonet.

För innehav av behörigheterna D1, D1E, D, DE och yrkeskörtillstånd ska rörelseförmågan vara tillräcklig för att kunna hjälpa passagerare in i och ut ur fordonet samt med bilbältet.

21 §. Villkor om läkarintyg

Vid progressiv sjukdom, som i framtiden kan förväntas medföra funktionsnedsättning av sådan svårighetsgrad att körförmågan påverkas, ska villkor om läkarintyg föreskrivas och prövning av frågan om fortsatt innehav göras med intervall som bedöms lämpligt i varje enskilt fall. Detsamma gäller i fråga om rörelseförmågan enligt 20 § 3 mom.

22 §. Läkarundersökning

Vid funktionsnedsättning i rörelseorganen ska läkaren bedöma tillståndets inverkan på körförmågan, i förekommande fall med hänsyn till tekniskt hjälpmedel eller anpassning av fordonet.

För innehav av behörigheterna D1, D1E, D, DE eller yrkeskörtillstånd ska läkaren även bedöma förmågan att kunna hjälpa passagerare in i och ut ur fordonet samt med bilbältet.

5 kap. Hjärt- och kärlsjukdomar

23 §. Allmänt

Hjärt- eller kärlsjukdom som innebär en påtaglig risk för att hjärnans funktioner akut försämras eller som i övrigt innebär en trafiksäkerhetsrisk, utgör hinder för innehav av körkort.

Vid bedömning enligt detta kapitel ska tillståndets orsaker, kliniska form och utveckling samt behandlingsresultatet beaktas.

24 §. Medvetandeförlust

Vid medvetandeförlust (synkope) som orsakats av arytmi krävs en observationstid på minst tre månader utan ny medvetandeförlust innan innehav kan medges. Om orsaken till medvetandeförlusten har behandlats kan en kortare observationstid accepteras.

Vid annan form av synkope än sådan som orsakats av arytmi, till exempel vid så kallad reflexogen synkope (vasovagal svimning), får behovet av observationstid bedömas utifrån risken för ny sådan medvetandeförlust.

25 §. Pacemaker

Innehav kan medges vid pacemakerbehandling som fungerar väl.

Innehav av behörigheterna AM 120, AM 121, A1, A2, A, B, BE eller T kan medges vid behandling med implanterad defibrillator (ICD) om behandlingen fungerar väl.

26 §. Stroke

Risken för slaganfall (stroke) ska bedömas enligt detta kapitel. Vid bedömningen ska särskilt uppmärksammas transitoriska ischemiska attacker (TIA) samt övriga viktiga riskfaktorer såsom förhöjt blodtryck, förhöjda blodfetter, förmaksflimmer och kärlmissbildning.

Restillståndet efter ett slaganfall ska bedömas enligt tillämpligt kapitel, exempelvis 2 kap. (synfältsdefekter), 4 kap. (förlamningar), 8 kap. (medvetandestörningar), 10 kap. (kognitiva störningar) och 14 kap. (psykiska sjukdomar och störningar).

27 §. Ischemisk hjärtsjukdom

Vid ischemisk hjärtsjukdom utgör följande förhållanden var för sig hinder för innehav av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE eller yrkeskörtillstånd:

1) en symptom begränsad arbetsförmåga vid arbetsprov som klart understiger förväntat normalvärde med beaktande av patientens kön, ålder, kroppsstorlek och vikt,

2) en vänsterkammarfunktion med en ejektionsfraktion under 40% eller symptom på hjärtsvikt,

3) förekomst av allvarliga paroxysmala arytmier,

4) angiografifynd som visar hemodynamiskt signifikant förträngning av kranskärlen, eller

5) förekomst av angina pectoris i vila eller utlöst av emotionella faktorer.

28 §. Nedsatt klafffunktion

Vid nedsatt klafffunktion i form av förträngning eller läckage utgör följande förhållanden var för sig hinder för innehav av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE eller yrkeskörtillstånd:

1) en vänsterkammarfunktion med en ejektionsfraktion under 40% eller symptom på hjärtsvikt,

2) allvarliga paroxysmala arytmier, eller

3) allvarliga EKG-avvikelser, t.ex. tecken på ischemi eller ledningsstörningar.

29 §. Restillstånd efter åtgärdad ischemisk hjärtsjukdom

Restillstånd efter åtgärdad ischemisk hjärtsjukdom eller restillstånd efter kirurgiskt åtgärdad klaffsjukdom ska bedömas med utgångspunkt i kraven i 27 och 28 §§.

30 §. Kardiomyopati

Annan hjärtsjukdom, t.ex. kardiomyopati, ska bedömas utifrån kraven i 27 § 1-3 punkten.

31 §. Innehav i vissa fall

Innehav kan medges trots vad som sägs i 27 och 28 §§ under förutsättning att förhållandena är prognostiskt gynnsamma och trafiksäkerhetsrisken bedöms vara liten.

32 §. Hjärtrtransplantation

Genomgången hjärtrtransplantation eller behandling med implanterad defibrillator (ICD) utgör hinder för innehav av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE eller yrkeskörtillstånd.

33 §. Villkor om läkarintyg

Villkor om läkarintyg får föreskrivas och prövning av frågan om fortsatt innehav göras med intervall som bedöms lämpligt i varje enskilt fall.

34 §. Läkarundersökning

För innehav av behörigheterna AM 120, AM 121, A1, A2, A, B, BE eller T ska läkaren särskilt uppmärksammas tillstånd efter stroke eller hjärtinfarkt, förekomst av angina pectoris eller annan hjärt- eller kärlsjukdom samt rytmrubbningar och tecken på klaffsjukdom. Vid förmaksflimmer ska risken för embolisering till hjärnans blodkärl bedömas.

35 §. Särskilda bestämmelser för grupp 2

För innehav av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE eller yrkeskörtillstånd gäller följande:

Vid undersökning under det första året efter en hjärtinfarkt ska arbetsprov utföras och resultatet av detta redovisas. Vid en Q-våg större än 40 millisekunder ska vänster kammars funktion bedömas med avseende på ejektionsfraktionen.

Arbetsprov ska även utföras och resultatet av detta redovisas vid undersökning under det första året efter en by pass-operation eller perkutan koronar intervention (ballongvidgning eller inläggning av stent). Om tecken på allvarlig koronarsufficiens framkommer vid sådant prov, bör kompletterande utredning med myokardskintigrafi eller koronarangiografi utföras.

6 kap. Diabetes**36 §. Diabetes**

Diabetessjukdom som inte är under godtagbar kontroll med avseende på risken för hypoglykemi, utgör hinder för innehav av körkort. Vid hypoglykemi ska särskilt tecken på nedsatt hjärnfunktion (neuroglukopena symptom) och risk för medvetslöshet, särskilt sådan som inte föregåtts av varningssymptom, beaktas. Innehavaren ska ha kunskap om varningstecken på akut hypoglykemi och motåtgärder.

Återkommande allvarlig hypoglykemi utgör hinder för innehav till dess att en observationstid om ett år från den senaste allvarliga hypoglykemin uppnåtts. Med allvarlig hypoglykemi avses i denna förordning sådan hypoglykemi som krävt hjälp av annan för att hävas och med återkommande allvarlig hypoglykemi avses allvarlig hypoglykemi som upprepas inom ett år.

Efter allvarlig hypoglykemi i trafiken ska en obser-

N 25 LF (2015:97) om medicinska krav för innehav av körkort

vationstid utan nya episoder av allvarlig hypoglykemi ha uppnåtts för att diabetesjukdomen ska anses vara under godtagbar kontroll.

För innehav av behörigheterna AM 120, AM 121, A1, A2, A, B, BE eller T bör denna tid uppgå till minst sex månader och för innehav av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE eller yrkeskörtillstånd till minst tolv månader.

37 §. Komplikationer på grund av diabetes

Vid andra komplikationer av diabetesjukdomen ska bedömningen av trafiksäkerhetsrisken göras med tillämpning av vad som i övrigt sägs i denna förordning, särskilt 2 kap. (synfunktioner), 5 kap. (hjärt- och kärlsjukdomar) och 10 kap. (demens och andra kognitiva störningar).

38 §. Diabetes som behandlas med insulin

Diabetesjukdom som behandlas med insulin utgör hinder för innehav av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE eller yrkeskörtillstånd, om inte personen

- 1) har diabetes typ 2,
- 2) har förmåga att känna varningstecken på akut hypoglykemi eller aldrig har haft hypoglykemi, och
- 3) genomför egenkontroller av blodsocker.

För innehav av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE eller yrkeskörtillstånd ska varje allvarlig hypoglykemi under vaken tid beaktas och behovet av en observationstid utan nya sådana episoder bedömas.

39 §. Villkor om läkarintyg

Vid diabetesjukdom som behandlas med insulin ska innehavet förenas med villkor om läkarintyg och prövning av frågan om fortsatt innehav göras.

Intyg beträffande diabetesjukdomen och synfunktionerna ska lämnas efter ett år och därefter minst vart tredje år.

Om insulinbehandling har pågått i mer än ett år när polismyndigheten får kännedom om sjukdomen kan, trots vad som sägs ovan, föreskrivas att läkarintyg ska lämnas och prövning av frågan om fortsatt innehav göras efter en tid som bedöms lämplig i varje enskilt fall.

40 §. Diabetes som behandlas med annat läkemedel

Vid diabetesjukdom som behandlas med annat läkemedel än insulin ska villkor om läkarintyg beträffande diabetesjukdomen och synfunktionerna föreskrivas. Prövning av frågan om fortsatt innehav ska göras minst vart femte år för innehav av behörigheterna AM 120, AM 121, A1, A2, A, B, BE eller T och minst vart tredje år för innehav av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE eller yrkeskörtillstånd.

41 §. Transplantation av bukspottkörtel

För den som har genomgått transplantation av bukspottkörtel eller Langerhanska öar där kriterierna för diagnosen diabetes inte längre uppfylls ska villkor om läkarintyg föreskrivas och prövning av frågan om fortsatt innehav göras.

42 §. Läkarundersökning

Läkaren ska särskilt bedöma risken för hypoglykemi för att avgöra om lämpligheten att köra motordrivret fordon är väsentligt nedsatt på grund av diabetes-

sjukdomen. Läkaren ska förvissa sig om att sökanden i förekommande fall är väl förtrogen med symptomen på hypoglykemi och har kännedom om lämpliga åtgärder om sådana symptom uppkommer.

Komplikationer från kärlsystemet till följd av diabetesjukdomen, t.ex. retinopati eller neuropati med motoriska, sensoriska bortfallssymptom eller kognitiv påverkan, ska särskilt uppmärksammas liksom makrovasculära komplikationer med risk för hjärt- eller kärlsjukdom.

Vad som sägs i 1 mom. är av särskild vikt vid insulinbehandlad diabetes om det är fråga om innehav av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE eller yrkeskörtillstånd. Läkaren ska då beakta och bedöma lämpligheten från trafiksäkerhetssynpunkt med hänsyn till de körningar och arbetsformer som är aktuella vid sådant innehav. I intyget ska läkaren lämna ett särskilt utlåtande i denna fråga.

7 kap. Neurologiska sjukdomar**43 §. Sjukdomar i nervsystemet**

Sjukdomar i nervsystemet som innebär trafiksäkerhetsrisker utgör hinder för innehav av körkort.

Vid riskbedömningen ska hänsyn tas till tillståndets kliniska form och utveckling samt behandlingsresultat. Motoriska eller sensoriska symptom som påverkar balans, koordination eller psykomotorisk hastighet, synfältsdefekter samt defekter av kognitiv natur ska särskilt beaktas.

Vid Parkinsons sjukdom och särskilt vid behandling med dopaminagonister, ska risken för insomning vid körning av motordrivret fordon särskilt beaktas och bedömas enligt 73 §.

44 §. Villkor om läkarintyg

Vid progressiv sjukdom, t.ex. Parkinsons sjukdom, multipel skleros eller annan neurodegenerativ sjukdom ska villkor om läkarintyg föreskrivas och prövning av frågan om fortsatt innehav göras med intervall som bedöms lämpligt i varje enskilt fall.

8 kap. Epilepsi, epileptiskt anfall och annan medvetandestörning**45 §. Epileptiskt anfall**

Med epileptiskt anfall avses den kliniska manifestationen av abnorma, repetitiva urladdningar i hjärnans nervceller. Med epilepsi avses återkommande, provocerade epileptiska anfall.

Riskbedömningen ska göras med utgångspunkt från förekomsten av epileptiska anfall, även om diagnosen epilepsi inte är ställd. Ett normalt resultat av en EEG-undersökning utesluter inte epileptiskt anfall eller epilepsi.

Vid bedömningen ska hänsyn tas till anfallets orsaker, kliniska form och utveckling samt behandlingsföljsamhet och effekt av behandlingen.

46 §. Framprovocerade anfall

Epileptiskt anfall som provocerats av intag av substanser eller av abstinens ska i neurologiskt avseende bedömas enligt detta kapitel. Vid substansberoende eller missbruk av medel som påverkar förmågan att köra motordrivna fordon ska bedömningen även göras med utgångspunkt i 12 kap.

Vid sådant anfall som avses i 1 mom. ökar kravet på säkerställd nykterhet, även om diagnosen missbruk eller beroende inte kan ställas.

47 §. Hinder för innehav

Följande förhållanden utgör var för sig hinder för innehav om inte annat sägs i 48 §:

- 1) Ett första epileptiskt anfall har inträffat under de senaste sex månaderna.
- 2) Diagnosen epilepsi har ställts eller kan nu ställas och epileptiskt anfall har inträffat under de senaste tolv månaderna.
- 3) Det finns en påtaglig risk för epileptiskt anfall utifrån sjukhistoria, resultatet av klinisk undersökning, neuroradiologisk undersökning eller resultatet av EEG-undersökning.
- 4) EEG-undersökning visar regelbundna symmetriska formationer av bilateralt synkron tre per sekund spike wave aktivitet med generell utbredning (absenser).

48 §. Undantag

Trots vad som sägs i 47 § kan innehav medges i följande fall:

- 1) Epileptiskt anfall har inträffat efter läkarordinerad utsättning av anti epileptisk medicinering och har föregåtts av minst två års anfallsfrihet. Förutsättningen är att behandling med samma substans har återinsatts och har följts av en anfallsfri observationstid på tre månader.
- 2) Epileptiskt anfall har inträffat som en direkt följd av provocerande faktorer som kan förutses inte återkomma. Behovet av viss observationstid efter det senaste anfallet ska bedömas i varje enskilt fall. Anfall får dock inte ha inträffat under de senaste tre månaderna.
- 3) Ett enda epileptiskt anfall har inträffat efter lång tid av anfallsfrihet, och omständigheterna i övrigt talar för en låg risk för nya anfall.
- 4) Epileptiskt anfall har inträffat under de senaste tre åren men bedöms med stor säkerhet inte ha påverkat medvetandet, sinnesintrycken eller den motoriska kontrollen. Övriga omständigheter ska tala för en låg risk för anfall som påverkar medvetandet.
- 5) Det är fråga om en karakteristisk epilepsiform som under minst tre år manifesterat sig endast i form av anfall under sömn.

49 §. Hinder för innehav för grupp 2

Följande förhållanden utgör var för sig hinder för innehav av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE eller yrkeskörtillstånd:

- 1) Ett första epileptiskt anfall har inträffat under de senaste fem åren. Behandling med läkemedel mot epilepsi får heller inte ha förekommit under denna tid.
- 2) Diagnosen epilepsi har tidigare ställts eller kan nu ställas och epileptiskt anfall har inträffat under de senaste tio åren. Behandling med läkemedel mot epilepsi får heller inte ha förekommit under denna tid.
- 3) Det finns en påtaglig risk för epileptiskt anfall utifrån sjukhistoria, resultatet av klinisk undersökning, neuroradiologisk undersökning eller resultatet av EEG-undersökning.
- 4) EEG-undersökning visar regelbundna symmetris-

ka formationer av bilateralt synkron tre per sekund spike wave aktivitet med generell utbredning (absenser).

50 §. För innehav av körkort i samtliga kategorier vid annan medvetandestörning

Vid medvetandestörning eller annan kognitiv påverkan ska nödvändig observationstid bedömas utifrån risken för ny sådan störning eller påverkan.

Bedömningen ska göras med utgångspunkt i bakomliggande medicinska förhållanden.

Om orsaken till medvetandestörningen inte är klarlagd ska bedömning göras enligt 2 och 3 §§.

51 §. Villkor om läkarintyg

Vid diagnosen epilepsi ska den totala uppföljningsperioden vara minst fem år från det senaste anfallet. Under denna tid ska villkor om läkarintyg föreskrivas och prövning av frågan om fortsatt innehav göras ett år efter det senaste anfallet, därefter efter ytterligare ett år och därefter efter ytterligare tre år. Om det senaste anfallet inträffat mer än ett år innan polismyndigheten fått kännedom om sjukdomen, kan istället föreskrivas att läkarintyg ska lämnas och prövning av frågan om fortsatt innehav göras vid endast ett eller två tillfällen och efter tid som bedöms lämplig i varje enskilt fall.

Villkor om läkarintyg får föreskrivas efter ett enstaka epileptiskt anfall, annan medvetandestörning eller vid anfall enligt 48 § 5 punkten. Villkor får då föreskrivas med intervall som bedöms lämpligt i varje enskilt fall.

Om förhållandena försämrats eller framstår som mindre stabila kan uppföljning göras under en längre period och med tätare intervall än vad som anges i 1 mom.

52 §. Läkarundersökning

Läkaren ska fråga sökanden om attacker av kortvarig medvetanderubbning och andra mindre påtagliga yttningar av epilepsisymptom har inträffat.

Vid idiopatisk generaliserad epilepsi med frånvaroattacker (absenser) ska EEG-undersökning göras.

Vid sådant provocerat anfall som avses i 46 § ska allt bruk av sådana substanser särskilt uppmärksammas.

9 kap. Njursjukdomar

53 §. Allvarligt nedsatt njurfunktion

Allvarligt nedsatt njurfunktion som innebär en trafiksäkerhetsrisk utgör hinder för innehav av körkort.

Behandling med dialys ska prövas från trafiksäkerhetssynpunkt. Om behandlingen bedöms innebära en trafiksäkerhetsrisk utgör den hinder för innehav.

Behandling med hemodialys utgör hinder för innehav av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE eller yrkeskörtillstånd.

54 §. Villkor om läkarintyg

Efter njurtransplantation ska villkor om läkarintyg föreskrivas och prövning av frågan om fortsatt innehav göras.

I övriga fall får villkor om läkarintyg föreskrivas och prövning av frågan om fortsatt innehav göras med intervall som bedöms lämpligt i varje enskilt fall.

55 §. Läkarundersökning

Sökanden ska tillfrågas om tidigare njursjukdom. Läkaren ska vara särskilt uppmärksam på tecken på njursvikt.

N 25 LF (2015:97) om medicinska krav för innehav av körkort

10 kap. Demens och andra kognitiva störningar

56 §. Kognitiv störning

Allvarlig kognitiv störning utgör hinder för innehav. Vid bedömning av om störningen ska anses som allvarlig ska särskild hänsyn tas till nedsättning av uppmärksamhet, omdöme och förmågan att ta in och bearbeta synintryck samt nedsättning av mental flexibilitet, minne, exekutiva funktioner och psykomotoriskt tempo. Dessutom ska känslomässig labilitet och ökad uttrötthet beaktas. Apraxi och neglekt ska särskilt uppmärksammas.

57 §. Innehav vid demens

Demens utgör hinder för innehav. Vid lindrig demens kan dock innehav av behörigheterna AM 120, AM 121, A1, A2, A, B, BE eller T medges.

Demens anses föreligga om sådan diagnos har ställts utifrån vedertagen medicinsk praxis eller om det utifrån tillgänglig information kan bedömas att kriterierna för sådan diagnos är uppfyllda. Med kriterier avses de som anges i de kriteriebaserade systemen för diagnosklassifikation DSMIV (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders) eller ICD 10 (International Classification of Diseases).

58 §. Innehav vid förvärvade hjärnskador

Hjärnskada som förvärvats efter exempelvis stroke, infektion, syrebrist (anoxi), förgiftning eller tumör samt traumatiskt förvärvad hjärnskada ska bedömas enligt 56 §.

59 §. Villkor om läkarintyg

Vid lindrig demens ska villkor om läkarintyg föreskrivas och prövning av frågan om fortsatt innehav göras med intervall som bedöms lämpligt i varje enskilt fall.

Vid övriga förhållanden som regleras i detta kapitel får villkor om läkarintyg föreskrivas och prövning av frågan om fortsatt innehav göras med intervall som bedöms lämpligt i varje enskilt fall.

60 §. Läkarundersökning m.m.

Undersökningen ska omfatta en bedömning av sökandens kognitiva funktioner. Läkarens bedömning kan grundas på neuropsykologisk undersökning utförd av neuropsykolog, annan legitimerad psykolog eller legitimerad arbetsterapeut med god kunskap inom området.

Bedömningen ska i första hand göras utifrån en medicinsk undersökning. Endast där bedömningen av den medicinska undersökningen ger ett resultat i ett svårbedömt gränsområde bör ett körprov eller annat slag av körtest göras.

Oavsett resultatet av sådant körprov eller körtest ska en helhetsbedömning av utredningsresultaten göras.

11 kap. Sömn- och vakenhetsstörningar

61 §. Sömnapné m.m.

Sömnapné, snarksjukdom (ronkopati) eller annan sjukdom med sömnstörning samt narkolepsi utgör hinder för innehav av körkort om förhållandena bedöms innebära en trafiksäkerhetsrisk.

62 §. Villkor om läkarintyg

Villkor om läkarintyg får föreskrivas och prövning av frågan om fortsatt innehav göras med intervall som bedöms lämpligt i varje enskilt fall.

63 §. Läkarundersökning

Sökanden ska tillfrågas om störning av nattsömn på grund av sömnapné eller uttalad snarkning samt om annan sömnstörning.

12 kap. Bruk av substans som påverkar förmågan att köra motordrivet fordon

64 §. Bruk av alkohol

Detta kapitel gäller bruk av

- 1) alkohol,
- 2) andra psykoaktiva substanser än alkohol, utom nikotin och koffein, samt
- 3) läkemedel som inte är av psykoaktivt slag men som ändå bedöms kunna påverka förmågan att köra motordrivet fordon.

Exempel på sådana psykoaktiva substanser som avses i 1 mom. 2 är opiater, amfetamin, kokain, cannabis, hallucinogener, GHB och flyktiga lösningsmedel samt narkotikaklassade läkemedel.

Anabola steroider är i denna förordning att betrakta som psykoaktiv substans.

65 §. Beroende och missbruk

En person anses vara beroende av substans som sägs i 64 § 1 mom. 1 eller 2 punkten om diagnosen beroende har ställts utifrån vedertagen medicinsk praxis eller om det utifrån tillgänglig information kan bedömas att kriterierna för sådan diagnos är uppfyllda.

Med diagnosen missbruk avses i denna förordning ett substansbruk som uppfyller kriterierna för diagnosen missbruk av psykoaktiv substans eller är ett bruk av substans som sägs i 64 § som inte är tillfälligt och som från medicinsk synpunkt är skadligt. Om kriterierna för diagnosen beroende någon gång har uppfyllts ska bestämmelserna om beroende tillämpas.

66 §. Prövning

Vid tillämpningen av 65 § avses med kriterier de som anges i de kriteriebaserade systemen för diagnosklassifikation DSM-IV (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders) och ICD 10 (International Classification of Diseases).

Missbruk av anabola steroider ska prövas dels enligt vad som sägs om missbruk i detta kapitel, dels enligt 82 och 83 §§.

67 §. Hinder för innehav

Diagnosen beroende av substans som sägs i 64 § 1 mom. 1 eller 2 punkten utgör hinder för innehav till dess att varaktig nykterhet kan verifieras och prognosen för fortsatt nykterhet är god.

68 §. Missbruk av substans

Diagnosen missbruk av substans som sägs i 64 § utgör hinder för innehav till dess att varaktig nykterhet kan verifieras och prognosen för fortsatt nykterhet är god.

Bedömning av frågan om nykterhet enligt denna förordning ska omfatta substanser som sägs i 64 §.

Med varaktig nykterhet avses att nykterhet ska verifieras under en observationstid om

- 1) minst sex månader vid diagnosen missbruk,
- 2) minst ett år upp till två år vid allvarligt missbruk, och

3) minst ett år vid diagnosen beroende, och upp till två år vid svårt beroende.

Vid bedömning av tillståndets svårighetsgrad ska även resultat av tidigare behandlingsinsatser beaktas.

Med verifiering avses att nykterhet ska visas genom

1) kontinuerlig läkarkontakt eller annan rehabilitering,

2) frekventa laboratorieprover under hela observationstiden avseende den eller de substanser som diagnosen relaterar till,

3) upprepade laboratorieprover under observationstiden som belyser förekomsten av annat substansbruk, och

4) ett läkarintyg som redovisar och bedömer nämnda förhållanden.

Underlåtenhet att komma till provtagning ska redovisas i läkarintyget.

69 §. Provtagning

Vid provtagning som anges i 68 § 5 mom. gäller följande:

1) Laboratorieprover ska tas i blod eller urin, om inte annat sägs i 2 mom.

2) Provtagning i blod och urin ska ske med kort varsel.

3) Samtliga prover ska analyseras av ett ackrediterat laboratorium.

4) Resultat av provtagningen ska redovisas.

5) Referensområdet för genomförda laboratorieprover i blod ska anges. CDT och GT är obligatoriska alkoholmarkörer.

6) Provresultat över referensområdet avseende blodprover samt verifierad förekomst av substans i urin ska bedömas och kommenteras.

7) Om substans enligt 64 § 1 mom. 2 eller 3 punkten påvisats vid screeninganalys av urin ska verifierande analys utföras.

8) Vid urintoxikologisk undersökning ska provtagning vara övervakad och uppgift om urinens koncentration (kreatininvärde) redovisas. Urinprov med kreatininvärde under referensvärdet kan inte ligga till grund för verifiering av nykterhet.

Trots vad som sägs i 1 mom. får nykterhet avseende narkotika visas genom håranalys. När det gäller den substans som diagnosen relaterar till ska hårprov tas var tredje månad under hela observationstiden. Det första provet ska tas tidigast tre månader efter observationstidens början. För annat substansbruk än den substans som diagnosen relaterar till ska hårprov tas var sjätte månad under hela observationstiden. Det första provet ska tas tidigast tre månader efter observationstidens början. Verifierad förekomst av substans i hår ska bedömas och kommenteras.

70 §. Prognosbedömning

I prognosbedömningen ska de förhållanden under vilka rehabiliteringen skett, förekomsten av återfall och resultatet av tidigare rehabiliteringsåtgärder beaktas. Även kognitiva störningar (10 kap.), psykiska sjukdomar och störningar (14 kap.), ADHD, autismspektrumtillstånd och likartade tillstånd samt psykisk utvecklingsstörning (15 kap.) samt behovet av ytterligare stödåtgärder ska ligga till grund för prognosbedömningen.

71 §. Undantag

Trots vad som sägs i 67 och 68 §§ kan fortsatt innehav medges även om kraven på varaktighet och verifiering inte är uppfyllda, om omständigheterna i övrigt med styrka talar för en god prognos.

72 §. Under behandling

För den som har diagnosen beroende eller missbruk och deltar i behandlingsprogram med metadon, buprenorfin eller annat ersättningspreparat kan innehav medges om kraven i 67–68 §§ är uppfyllda. Kravet på verifiering av nykterhet gäller dock inte läkarordinerat bruk av det ersättningspreparat som används i programmet. Sådant bruk ska särskilt prövas från trafiksäkerhetssynpunkt.

Trots vad som sägs i 68 § kan fortsatt innehav medges om följsamhet till programmet styrks under en observationstid på minst sex månader.

73 §. Läkarordinerat bruk av substans

Regelbundet, läkarordinerat bruk av substans som sägs i 64 § och som inte är att anse som beroende eller missbruk men som är av viss omfattning, ska prövas från trafiksäkerhetssynpunkt. Om bruket bedöms innebära en trafiksäkerhetsrisk, utgör det hinder för innehav.

74 §. Villkor om läkarintyg

Vid diagnoserna missbruk och beroende ska villkor om läkarintyg föreskrivas och prövning av frågan om fortsatt innehav göras

1) efter sex månaders observationstid,

2) därefter efter ytterligare sex månaders observationstid, och

3) därefter efter ytterligare tolv månaders observationstid.

Behovet av villkor om läkarintyg därutöver ska bedömas mot bakgrund av förhållandena i det enskilda fallet.

Vid regelbundet läkarordinerat bruk som avses i 72 § gäller vad som sägs i 76 §, istället för vad som anges i 1 och 2 mom.

75 §. Fortsatt innehav

Vid prövning av frågan om fortsatt innehav enligt 74 § gäller 66 § 2 mom.–68 § 2 mom. och 68 § 5 mom.–73 §.

Vid prövning av frågan om fortsatt innehav enligt 74 § 1 mom. 3 punkten gäller dock inte vad som sägs i 69 § 2 mom. andra – sjätte meningen.

Om provtagning avseende narkotika sker genom provtagning av hår ska denna istället ske efter sex månader och efter ytterligare sex månader från observationstidens början, om provtagningen avser den substans som diagnosen relaterar till.

76 §. Läkarintyg

Vid behandling enligt 72 § ska villkor om läkarintyg föreskrivas och prövning av frågan om fortsatt innehav göras

1) efter sex månaders observationstid,

2) därefter efter ytterligare sex månaders observationstid, och

3) därefter efter ytterligare tolv månaders observationstid.

N 25 LF (2015:97) om medicinska krav för innehav av körkort

Utöver vad som sägs i 1 mom. ska villkor om läkarintyg föreskrivas och prövning av frågan om fortsatt innehav göras så länge behandling pågår och därefter vid ytterligare minst ett tillfälle. Behovet av villkor om läkarintyg därutöver ska bedömas mot bakgrund av förhållandena i det enskilda fallet.

Vid läkarintyg enligt 2 mom. gäller inte vad som sägs om provtagning i 68 § 5 mom. 2 och 3 punkten, men vid verifiering av nykterhet ska ledning hämtas från de krav som anges där.

Vid regelbundet läkarordinerat bruk som avses i 73 § ska behovet av villkor om läkarintyg bedömas mot bakgrund av förhållandena i det enskilda fallet.

77 §. Läkarundersökning

Läkaren ska uppmärksamma symptom på ett pågående beroende eller missbruk av substans som påverkar förmågan att köra motordrivet fordon. Även symptom på utveckling mot ett beroende eller missbruk ska uppmärksammas.

Läkaren ska beakta om sökanden behandlas med läkemedel som kan sätta ned körförmågan och i förekommande fall informera sökanden om eventuella trafiksäkerhetsrisker.

13 kap. Särskilt läkarutlåtande efter grovt rattfylleri och efter upprepade fall av rattfylleri**78 §. Läkarutlåtande vid ansökan om körkortstillstånd**

Läkarutlåtande vid ansökan om körkortstillstånd ska innehålla

1) en bedömning av om ett beroende eller missbruk föreligger enligt 65 §, och

2) en redogörelse för och en bedömning av sökandens konsumtion av den eller de substanser som påvisats vid trafiknykterhetsbrotten. Läkarutlåtandet ska även belysa förekomsten av annat substansbruk.

Om diagnosen beroende eller missbruk föreligger gäller bestämmelserna i 12 kap.

79 §. Observationstid

Under observationstiden som ska vara minst sex månader gäller vid provtagning avseende blod- och urinprover följande:

1) Om alkohol påvisats vid trafiknykterhetsbrottet ska laboratorieprover avseende alkohol ha tagits vid minst fyra tillfällen.

2) Om andra psykoaktiva substanser påvisats vid trafiknykterhetsbrottet ska laboratorieprover avseende denna eller dessa substanser ha tagits vid minst sex tillfällen.

Provtagningen ska vara fördelad över observationstiden.

I övrigt gäller vad som sägs i 69 §.

80 §. Provtagning av hår

Om provtagning enligt 79 § 1 mom. 2 punkten gäller narkotika kan detta ske genom provtagning av hår. Vid sådan provtagning gäller följande:

1) Vid provtagning av hår avseende den substans som påvisats vid trafiknykterhetsbrottet ska provtagning utföras efter tre månader och efter sex månader från observationstidens början.

2) Om substans påvisats vid screeninganalys ska verifierande analys utföras.

3) Om substans påvisats vid verifierande analys ska provresultatet bedömas och kommenteras.

81 §. Villkor om läkarintyg

När körkortstillstånd har meddelats efter sådan prövning som avses i 11 § 1 mom. körkortslagen ska villkor om läkarintyg föreskrivas och prövning av frågan om fortsatt innehav göras efter sex månader och därefter efter ytterligare tolv månader. Den totala uppföljningsperioden ska således vara minst 18 månader. Behovet av villkor om läkarintyg därutöver ska bedömas mot bakgrund av förhållandena i det enskilda fallet.

Vid villkor om läkarintyg efter sex månader ska 78–80 §§ tillämpas.

Vid villkor om läkarintyg efter ytterligare tolv månader ska 78 och 79 §§ samt 80 § 2 och 3 punkten tillämpas. Observationstiden ska dock uppgå till tolv månader.

Om provtagning avseende narkotika sker genom provtagning av hår ska denna ske efter sex månader och efter ytterligare sex månader från observationstidens början.

14 kap. Psykiska sjukdomar och störningar för innehav av körkort i samtliga kategorier**82 §. Psykisk sjukdom**

Varje psykisk sjukdom och störning som yttrar sig i avvikande beteende, förändrad impuls kontroll, uttalade brister i fråga om omdöme eller anpassningsförmåga ska bedömas från trafiksäkerhetssynpunkt. Sjukdom och störning som bedöms innebära en trafiksäkerhetsrisk utgör hinder för innehav. Dokumenterat riskabelt beteende i trafiken ska särskilt beaktas.

Riskbedömningen ska göras mot bakgrund av

- 1) sjukdomsinsikt,
- 2) genomgången eller pågående tvångsvård enligt mentalvårdslagen (FFS 1116/1990),
- 3) recidivfri observationstid,
- 4) överkonsumtion av alkohol eller bruk av annat medel som påverkar förmågan att köra motordrivet fordon,
- 5) behandlingsföljsamhet, samt
- 6) behandlingseffekt.

Slutlig bedömning av behandlingsföljsamhet ska inte göras under pågående tvångsvård.

83 §. Psykisk sjukdom på grund av bruk av anabola steroider

Psykisk sjukdom eller störning som orsakas av bruk av anabola steroider ska bedömas enligt 82 §.

84 §. Schizofrena syndrom

Vid schizofrena och andra psykotiska syndrom ska följande förhållanden särskilt uppmärksammas:

- 1) vanföreställningar,
- 2) hallucinationer,
- 3) vredesutbrott,
- 4) desorganiserat beteende, samt
- 5) kvarstående defekttillstånd efter aktiv sjukdomsfas.

Kvarstående kognitiv nedsättning ska bedömas enligt 10 kap. Vid schizoaffectiva (cykloida) syndrom ska maniliknande symptom särskilt uppmärksammas. Bedömningen ska i dessa fall även göras enligt 85 §.

85 §. Affektiva syndrom

Vid affektiva syndrom ska manisk eller hypoman episod samt den ökande risken för recidiv efter upprepade sjukdomsepisoder särskilt beaktas.

86 §. Personlighetsstörning

Vid personlighetsstörning ska paranoid, schizotyp, antisocial, borderline och narcissistisk personlighetsstörning särskilt uppmärksammas.

87 §. Särskilt för bussförare

Vid innehav av behörigheterna D1, D1E, D, DE eller yrkeskörtillstånd ska förhållanden som kan utgöra risk för passagerares säkerhet särskilt uppmärksammas.

88 §. Villkor om läkarintyg

Villkor om läkarintyg får föreskrivas och prövning av frågan om fortsatt innehav görs med intervall som bedöms lämpligt i varje enskilt fall.

89 §. Läkarundersökning

Vid yrkesmässig personbefordran ska läkaren särskilt uppmärksamma psykisk sjukdom och/eller störning som medfört att sökanden av relativt små anledningar upprepade gånger visat tecken på beteende som kan utgöra risk för passagerares säkerhet.

Läkaren ska särskilt uppmärksamma sådana sjukdomar och patologiska företeelser, som anfallsvis eller mera ihållande nedsätter sökandens vaksamhet och iakttagelseförmåga eller inskränker den psykomotoriska reaktionsberedskapen.

15 kap. ADHD, autismspektrumtillstånd och likartade tillstånd samt psykisk utvecklingsstörning**90 §. Allmänt**

Detta kapitel gäller

- 1) ADHD (Attention Deficit Hyperactivity Disorder), annan diagnos avseende störning av uppmärksamhet eller hyperaktivitet, DAMP (Deficits in Attention, Motor control and Perception), autismspektrumtillstånd (t.ex. Aspergers syndrom), Tourettes syndrom, samt
- 2) psykisk utvecklingsstörning.

91 §. Allvarlig psykisk utvecklingsstörning

Allvarlig psykisk utvecklingsstörning utgör hinder för innehav av körkort. Med sådan störning avses här djupgående, svår eller måttlig mental retardation enligt DSM-IV (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders) eller grav, svår eller medelsvår psykisk utvecklingsstörning enligt ICD 10 (International Classification of Diseases).

92 §. Prövning i enskilda fall

Vid diagnoser som anges i 90 § 1 punkten och vid annan psykisk utvecklingsstörning än sådan som anges i 91 § ska symptomen prövas från trafiksäkerhetssynpunkt. Om dessa bedöms innebära en trafiksäkerhetsrisk föreligger hinder för innehav.

93 §. Bedömningskriterier

Vid bedömning enligt detta kapitel ska störningar av impuls kontroll, koncentrationsförmåga, uppmärksamhet och omdöme samt tvångsmässig fixering beaktas.

Förekomst av kognitiva störningar samt psykiska sjukdomar och störningar ska även bedömas med beaktande av vad som sägs i 10 kap. och i 14 kap.

94 §. Fler bedömningskriterier

Bedömningen enligt 92 och 93 §§ ska göras mot bakgrund av

- 1) funktionsnedsättningens konsekvenser för det dagliga livet,
- 2) förekomst av beroende, missbruk eller överkonsumtion av alkohol, narkotika eller annan substans som påverkar förmågan att köra motordrivet fordon,
- 3) förmågan att följa regler och förstå andras beteende i trafiken, samt
- 4) kriminalitet.

95 §. Effekterna av läkemedelsbehandling

Vid läkemedelsbehandling för tillstånd som avses i detta kapitel ska behandlingseffekt och behandlingsföljsamhet särskilt beaktas. Exempel på sådana läkemedel är Concerta, Ritalin och Strattera.

96 §. Villkor om läkarintyg

Behovet av villkor om läkarintyg ska bedömas mot bakgrund av förhållandena i det enskilda fallet.

16 kap. Läkarintyg m.m.**97 §. Läkarintygets innehåll**

Läkarintyget ska innehålla en bedömning av den medicinska lämpligheten att inneha körkort och yrkeskörtillstånd.

Läkarintyget ska i förekommande fall kompletteras med ytterligare underlag enligt vad som sägs i 99 §.

I 1-15 kap. finns bestämmelser om hur läkarundersökningen ska utföras.

98 §. Läkarens specialistkompetens

De föreskrivna kraven på läkarens specialistkompetens i 99 § gäller även vid villkor om läkarintyg och prövning av frågan om fortsatt innehav. Dessa krav får frångås endast om det i ett enskilt fall finns särskilda skäl.

99 §. Sjukdomstillstånd och underlag för bedömningen

Funktioner/sjukdomstillstånd	Underlag för bedömningen
Synfunktioner	
Synprövning vid ansökan om körkortstillstånd.	Se 2 kap.
Progressiv ögonsjukdom.	Intyg utfärdat av läkare med specialistkompetens i ögonsjukdomar.
Begränsning av seendet vid nedsatt belysning.	..-
Synfältsdefekter.	..-
Hörsel och balanssinne	
Yrsel med hörselnedsättning, Morbus Ménière eller annan allvarlig yrselsjukdom.	Intyg utfärdat av läkare med specialistkompetens i öron-, näs- och halssjukdomar.
Rörelseorganens funktioner	Intyg utfärdat av specialistkompetent läkare med god kunskap inom området.

N 26 LF (2015:98) om alkohol för den som har körkort med villkor om alkohol

Hjärt- och kärlsjukdomar	
Hjärttransplantation, ICD, allvarlig arytm och pacemaker.	Intyg utfärdat av läkare med specialistkompetens i kardiologi.
Under det första året efter hjärtinfarkt, by pass-operation, perkutan koronar intervention eller klaff-operation.	Vid innehav av behörigheterna C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE eller yrkeskörtillstånd intyg utfärdat av läkare med specialistkompetens i kardiologi.
Hjärt- och kärlsjukdom i andra fall.	Intyg utfärdat av specialistkompetent läkare med god kännedom om patientens sjukdom.
Diabetes	
Diabetessjukdom som är välbehandlad och som inte är komplicerad av allvarliga sjukliga förändringar i hjärta-kärl, njurar, ögon eller nervsystem.	Intyg utfärdat av specialistkompetent läkare med god kännedom om patientens sjukdom.
Diabetessjukdom i andra fall samt vid tillstånd efter transplantation enligt 6 kap. 13 §.	Intyg utfärdat av läkare med specialistkompetens i intermedicin, endokrinologi och diabetologi eller barn- och ungdomsmedicin.
Diabetessjukdom som varat mer än fem år eller debuterat efter fyllda 40 år.	Intyg beträffande synfunktionerna utfärdat av läkare med specialistkompetens i ögonsjukdomar. Om varken sjukhistorien eller ögonbottenfoto inger misstanke om synfältsdefekter: intyg utfärdat av specialistkompetent läkare med god kännedom om patientens sjukdom. Ögonbottenfoto ska ha granskats av en inom området sakkunnig person.
Neurologiska sjukdomar	Intyg utfärdat av läkare med specialistkompetens i neurologi. För innehav av behörigheterna AM 120, AM 121, A1, A2, A, B, BE eller T får även intyg utfärdat av annan specialistkompetent läkare med god kännedom om patientens sjukdom godtas.
Epilepsi, epileptiskt anfall och annan medvetandestörning	Intyg utfärdat av läkare med specialistkompetens i neurologi. För innehav av behörigheterna AM 120, AM 121, A1, A2, A, B, BE eller T får även intyg utfärdat av annan specialistkompetent läkare med god kännedom om patientens sjukdom godtas.
Njursjukdomar	Intyg utfärdat av läkare med specialistkompetens i medicinska njursjukdomar.

Kognitiva störningar	Intyg utfärdat av specialistkompetent läkare med god kunskap inom området.
Sömn- och vakenhetsstörningar	Intyg utfärdat av specialistkompetent läkare med god kunskap inom området.
Bruk av substans som påverkar förmågan att köra motordrivet fordon	Intyg utfärdat av läkare med specialistkompetens i psykiatri eller annan specialistkompetent läkare med god kunskap om och erfarenhet av missbruksfrågor.
Särskilt utlåtande efter grovt rattfylleri och efter upprepade fall av rattfylleri	Intyg utfärdat av läkare med specialistkompetens i psykiatri eller annan specialistkompetent läkare med god kunskap om och erfarenhet av missbruksfrågor.
Psykiska sjukdomar och störningar	Intyg utfärdat av läkare med specialistkompetens i psykiatri.
ADHD, autismspektrumtillstånd och likartade tillstånd samt psykisk utvecklingsstörning	Intyg utfärdat av läkare med specialistkompetens i barn- och ungdomsmedicin, i barn- och ungdomspsykiatri, i psykiatri eller annan specialistkompetent läkare med god kunskap inom området.

100 §. Fastställande av sökandens identitet

Syn- och läkarintyg får utfärdas endast om den sökandes identitet har fastställts. Om sökanden är väl känd till namn och utseende krävs ingen ytterligare identitetsprövning. I annat fall ska sökanden uppvisa en godtagbar identitetshandling.

I stället för vad som sägs i 1 mom. första meningen får identiteten fastställas genom att en förälder, annan vårdnadshavare, make, maka, sambo, registrerad partner eller myndigt barn skriftligen försäkrat att lämnade uppgifter om sökandens identitet är riktiga. Den som lämnar en sådan försäkran ska vara närvarande vid identitetskontrollen och kunna styrka sin egen identitet.

N 26 Landskapsförordning (2015:98) om alkohol för den som har körkort med villkor om alkohol**1 §. Förordningens tillämpningsområde**

Denna förordning gäller alkohol som godkänts för montering i fordon för den som har beviljats körkort villkorat av alkohol.

2 §. Alkolåsets funktion

Alkolåset ska ge föraren instruktioner för användning av låset.

Före start av fordonet krävs ett godkänt utandningsprov. Alkolåset ska hindra att bilen startas om alkoholhalten i förarens utandningsluft är minst 0,10 milligram alkohol per liter utandningsluft. Alkolåset ska till följd av för hög alkoholhalt efter ett underkänt utandnings-

prov låsa sig först för fem minuter och från och med det andra utandningsprovet för 15 minuter åt gången tills ett godkänt utandningsprov ges. Efter ett godkänt utandningsprov har föraren fem minuter på sig att starta bilen. Efter att motorn stängts av ska bilen inom fem minuter kunna startas på nytt utan att alkolåset kräver utandningsprov.

Under körningen ska alkolåset slumpmässigt kräva utandningsprov som föraren ska ge inom sex minuter. Det första utandningsprovet ska alkolåset kräva 5-10 minuter efter att bilen startades och därefter med 30-45 minuters mellanrum. Alkolåset får inte stänga av en motor som är igång.

Volymen av ett godkänt utandningsprov ska vara minst 1,0 liter. Om förarens hälsotillstånd gör det svårt att ge ett godkänt utandningsprov, kan polisen på basen av ett läkarintyg ge lov att sänka volymen till 0,8 liter.

3 §. (2016/55) Larm

Alkolåset ska ha ett larmsystem vars syfte är att förhindra att körningen fortsätter om föraren inte inom den tid som föreskrivs i 2 § 3 mom. lämnar ett utandningsprov eller om utandningsprovet innehåller mera alkohol än vad som är tillåtet. Motorn måste stängas av för att larmet ska tystna. Därefter kan föraren lämna ett nytt utandningsprov.

Vid återkommande utandningsprov ska alkolåset ge minst en påminnelse innan tiden som anges i 2 § 3 mom. har gått ut.

4 §. Uppgifter som registreras av alkolåset

Alkolåset ska registrera följande händelser med datum och klockslag.

1) Alla utandningsprov som lämnas i alkolåset, med uppgift om eventuell alkoholkoncentration.

2) Om alkolåset efter utandningsprov tillåter fordonstart eller inte tillåter fordonstart.

3) Om fordonets motor startas, är i gång och stängs av eller när fordonet är i rörelse.

4) Om utandningsprov inte lämnas inom föreskrivna tidsintervaller efter begäran om återkommande utandningsprov.

5) Om alkolåsets handenhet kopplas till eller från kontrollenheten.

6) Om till- och fränkoppling av alkolåsets strömförsörjning sker.

7) Om fordonet startas utan att ett godkänt utandningsprov har lämnats eller vid indikation om det har skett någon annan form av manipulation av alkolåset.

5 §. Montering

Alkolåset monteras hos en verkstad som befullmäktigats av alkolåstillverkaren. Innan verksamheten inleds ska uppgifterna om auktoriseringen lämnas in till motorfordonsbyrån, som för förteckning över monterings- och serviceplatserna.

När ett alkolås har installerats ska verkstaden skicka följande uppgifter till motorfordonsbyrån.

1) Artikelnummer på alkolåsets typ och version av handenhet och kontrollenhet.

2) Vilken version av programvara som finns i alkolåsets handenhet och kontrollenhet.

3) Personnummer för den som har fått alkolås installerat.

4) Ett unikt serienummer för alkolåsets handenhet och ett unikt serienummer för alkolåsets kontrollenhet.

5) Ett unikt programnummer för varje alkolås som en person har.

6) Datum för genomförd installation.

7) Namn, adress och ett av leverantören angivet unikt nummer på det serviceställe som har utfört installationen.

8) Ett nummer som identifierar leverantören.

Om alkolåset avinstalleras under villkorstiden ska verkstaden snarast rapportera det till polismyndigheten.

6 §. Service och avläsning av alkolåsets minne

Alkolåset ska ange när det är dags för service.

Service av alkolåset ska ske i enlighet med tillverkarens uppgifter om kalibreringsintervall, dock med högst tolv månaders mellanrum med start från installationsdatumet. En service ska också ske tidigast två månader innan villkorstidens slut.

I samband med servicen ska data som registrerats av alkolåset samt uppgifter enligt 5 § och datum för servicen överföras till motorfordonsbyrån.

Servicen ska utföras enligt tillverkarens anvisningar.

7 §. Extra service

Följande händelser ska leda till att alkolåset ska begära en extra service före föreskriven tidpunkt för service enligt 6 §.

1) Om fordonet har startats utan att ett godkänt utandningsprov har lämnats.

2) Om batterispänningen har brutits vid tre tillfällen sedan den senast utförda servicen.

3) Om återkommande utandningsprov inte har lämnats inom föreskriven tid vid tre tillfällen sedan den senast utförda servicen.

4) Om återkommande utandningsprov har blivit underkända vid tre tillfällen sedan den senast utförda servicen.

5) Om utandningsproven före start av fordonet har blivit underkända vid fem tillfällen sedan den senast utförda servicen.

8 §. Startspärr

Alkolåset ska förhindra att fordonet startas om service av alkolåset inte har utförts inom sju dagar efter att den skulle ha utförts eller efter att en händelse enligt 7 § har inträffat.

Alkolåsleverantören får tillhandahålla en engångskod för uppläsning som medger färd till en auktoriserad verkstad, under förutsättning att uppläsningen är tidsbegränsad till högst sex timmar och att utandningsprov krävs för att starta fordonet.

N 27 Landskapslag (1976:33) om yrkesmässig trafik

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. (1993/17) Begreppet yrkesmässig trafik

I denna lag regleras sådan yrkesmässig trafik som innebär att motorfordon jämte förare mot betalning ställs till allmänhetens eller viss uppdragsgivares förfogande för person- eller godsbefordran på väg som avses i vägtrafiklagen (1983:27) för landskapet Åland.

N 27 LL (1976:33) om yrkesmässig trafik

2 §. Bedrivande av yrkesmässig trafik

1. Den som ämnar bedriva yrkesmässig trafik är skyldig att utverka tillstånd härtill (*trafikstillstånd*).

2. Från tillståndsskyldighet är undantagna:

a) godstransporter med traktor som dess ägare behöver för lantbruk som han bedriver;

b) (1993/17) transporter av lätta varuförsändelser med fordon eller fordonskombination vars totalvikt är högst 3.500 kg;

c) transporter avseende uteslutande bärning och därmed jämförbar bogsering av fordon;

d) transporter med ambulansbil, som innehas av staten, landskapet, kommun, kommunalförbund, sjukhus eller allmännyttigt samfund;

e) avfallstransporter med fordon som innehas av kommun eller av kommuner gemensamt;

f) befordran vid färd med personbil till eller från egen arbetsplats av högst fyra passagerare på väg till eller från arbetsplats.

3 §. Linje- och beställningstrafik

1. Med *linjetrafik* förstås i denna lag yrkesmässig trafik för regelbunden befordran av passagerare eller gods på viss vägsträcka eller mellan vissa orter under sådana omständigheter att bestämmanderätten i fråga om bilens utnyttjande icke tillkommer viss trafikant eller vissa trafikanter gemensamt.

2. Yrkesmässig trafik som icke är att hänföra till linjetrafik, benämnes *beställningstrafik*.

2 kap. Gemensamma bestämmelser**4 §. Ansökan om trafikstillstånd**

Ansökan om trafikstillstånd skall göras skriftligen hos landskapsregeringen. I ansökan skall anges vilket slag av trafik sökanden avser att bedriva, fordonets art och antal fordon, samt *övervakningsorten* för linjetrafik eller *stationsplatsen* för beställningstrafik. Till ansökan skall fogas tre kopior av ansökningshandlingens och, om sökanden inte är landskapets eller statens inrättning eller en kommun, en utredning om att sökanden råder över sig själv och sin egendom eller, om sökanden är en juridisk person, utdrag ur handels- eller föreningsregistret samt bolagsordningen, bolagsavtalet eller stadgarna, samt utredning om att sökanden är berättigad att idka näring i landskapet. Dessutom skall en utredning inges om vem som är ansvarig för trafiken samt ett intyg över att han råder över sig själv och sin egendom. (2000/4)

2. Ansökan om tillstånd till linjetrafik skall utöver vad i 1 mom. anges, innehålla uppgifter om linjestreckningen samt därom huruvida trafiken skall omfatta persontrafik eller godstrafik eller bådadera, och, i förekommande fall, den turlista för befordringen, som önskas fastställd. Till ansökan skall dessutom fogas kartblad i tre exemplar, på vilka linjen och, då ansökan avser godstrafik, eventuella uppsamlings- och distributionsområden noggrant utmärkts.

Landskapsregeringen kan vid behov genom annons i minst en lokal tidning med allmän spridning i landskapet eller på annat lämpligt sätt delge och uppmana dem som önskar bedriva yrkesmässig trafik att ansöka om tillstånd för detta. Vid delgivningen skall bestämmels-

erna i förvaltningslagen (2008:9) för landskapet Åland iakttas. (2008/41)

4. Landskapsregeringen kan vid behov fordra att ansökan genom sökandens försorg kompletteras även med annan utredning än den som är omnämnd i denna paragraf. (1978/40)

5 §. (1978/40) Utlåtanden

Landskapsregeringen avgör ansökan om trafikstillstånd med beaktande av bestämmelserna i 6 § sedan utlåtanden vid behov införskaffats av vederbörande polismyndighet och sammanslutningar av utövare av yrkesmässig trafik samt av vederbörande kommuner, vilka berörs av den tillämnade trafiken. Då skal därtill prövas föreligga, kan landskapsregeringen höra även andra myndigheter eller organisationer samt införskaffa annan erforderlig utredning.

6 §. (2000/4) Prövning av ansökan

Vid prövning av ansökan om linje- och beställningstrafik för befordran av passagerare skall efterfrågan av den planerade trafiktjänsten, redan befintliga trafiktjänster och den planerade trafiktjänstens ändamålsenlighet beaktas.

Trafikstillstånd får endast ges till den som bedöms vara lämplig att driva verksamheten med hänsyn till vad som i denna lag bestäms om solvens, yrkeskunnande och tillförlitlighet.

Ansöker en juridisk person om trafikstillstånd skall den eller de som ansvarar för trafiken uppfylla kraven i 2 mom.

6a §. (2000/4) Ekonomiska resurser

Den som söker trafikstillstånd för att yrkesmässigt bedriva godstransporter på väg eller persontransporter på väg med fordon avsedda för att transportera fler än nio personer inklusive föraren skall ha tillräckliga ekonomiska resurser för att på ett tillbörligt sätt kunna starta och driva företaget.

Den som söker trafikstillstånd anses ha tillräckliga ekonomiska resurser om han eller hon förfogar över kapital och reserver till ett värde av minst 9000 euro när endast ett fordon används och 5000 euro för varje ytterligare fordon.

Den som innehar ett trafikstillstånd skall kunna styrka att han eller hon fortlöpande uppfyller kravet på ekonomiska resurser.

6b §. (2000/4) Yrkeskunnande

Den som söker trafikstillstånd för att yrkesmässigt bedriva godstransporter på väg eller persontransporter på väg med fordon avsedda för att transportera fler än nio personer inklusive föraren skall visa att han eller hon har yrkeskunnande.

Kravet på yrkeskunnande skall anses uppfyllt av den som har godkänts vid ett skriftligt prov anordnat av landskapsregeringen.

Provet skall avse de kunskaper som en tillståndshavare bör ha i fråga om rättsregler, företagsledning och ekonomisk ledning av ett företag, tekniska normer och driftsförhållanden samt trafiksäkerhet.

Kravet på yrkeskunnande skall även anses uppfyllt av den som kan visa ett bevis om yrkesmässig kompetens som har utfärdats av en annan stat inom Europeis-

ka ekonomiska samarbetsområdet (EES) i enlighet med rådets direktiv 96/26/EG av den 29 april 1996 om rätt att yrkesmässigt bedriva person- och godstransporter på väg och om ömsesidigt erkännande av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis för att främja ett effektivt utnyttjande av dessa transportörers etableringsrätt på området för nationella och internationella transporter.

6c §. (2000/4) Tillförlitlighet

Kravet på tillförlitlighet avses inte uppfyllt av den som har dömts för

- 1) allvarliga brott, inräknat ekonomiska brott,
- 2) allvarliga överträdelse av
 - a) denna lag eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen,
 - b) bestämmelser om löne- och anställningsförhållanden i branschen eller
 - c) författningar om vägtrafik och vägtransporter, särskilt bestämmelser om förarens kör- och vilotider, fordons vikt och mått, fordons utrustning och beskaftenhet eller bestämmelser av väsentlig betydelse för trafiken, trafiksäkerheten eller skyddet av miljön.

Om en ansökan om trafiktillstånd avslås på grund av omständigheter som anges ovan skall en tid på mellan sex månader och fem år bestämmas, under vilken sökanden skall anses olämplig att driva yrkesmässig trafik.

7 §. Beviljande av trafiktillstånd

Trafiktillstånd beviljas för viss tid enligt landskapsregeringens prövning. I tillståndet skall anges den tidpunkt då trafiken senast skall inledas, och beträffande linjetrafik, linjens sträckning och övervakningsorten samt beträffande beställningstrafik stationsplatsen, den person som ansvarar för trafik som utövas av en juridisk person samt övriga villkor som skall iakttas. Trafiktillstånd för beställningstrafik berättigar innehavaren till att bedriva trafik i hela landskapet. Där så erfordras kan dock trafiktillstånd beviljas enbart för elevskjutsning, gällande endast viss skjutssträcka under visst eller vissa läsår. (2000/4)

2. Utöver vad i 1 mom. anges fastställs beträffande personlinjetrafik antalet turer och tidtabell. Beträffande godslinjetrafik fastställs de veckodagar eller antalet dagar i veckan då trafik skall bedrivas och de till linjen anslutna uppsamlings- och distributionsområdena samt antalet bilar som skall insättas i trafik.

3. Utöver vad i 1 mom. anges fastställs beträffande beställningstrafik antalet bilar som skall insättas i trafik. Avskrift av beslut, varigenom landskapsregeringen meddelat trafiktillstånd, skall sändas till polismyndigheten på övervakningsorten eller stationsplatsen samt vid behov även till andra myndigheter och organisationer. (2000/4)

Då ett trafiktillstånd för beställningstrafik förnyas eller senast vart femte år skall landskapsregeringen kontrollera att tillståndshavaren uppfyller de förutsättningar som krävs enligt 6 § 2 mom. för bedrivande av yrkesmässig trafik. (2000/4)

8 §. Skyldighet att befordra personer och gods

1. Linjetrafiktillstånd innefattar skyldighet att befor-

dra personer och gods i enlighet med tillståndet. I fordon i linjetrafik skall avgiftsfri befordran beredas polisman, trafikinspektör och besiktningsman, samt person, som särskilt förordnats att övervaka trafiken eller utföra trafikundersökning. (1978/40)

2. Föreligger ej oöverstigliga hinder eller andra giltiga skäl, är idkare av beställningstrafik skyldig att på begäran ombesörja befordran i enlighet med trafiktillståndet

3. Ansökan om upphörande med eller inskränkande av linjetrafik under tillståndets giltighetstid kan bifallas, om trafiken icke är nödvändig eller om det icke är möjligt för tillståndshavaren att, inom ramen för lönsamheten av hela den verksamhet han bedriver för att upprätthålla yrkesmässig trafik, omhändera den trafik som avses i tillståndet, eller om den trafik som skall upphöra eller inskränkas kommer att ändamålsenligt ersättas med annan trafik. (1978/40)

9 §. (1995/45) Skyldighet att förete trafiktillstånd

1. Den som bedriver yrkesmässig trafik skall i fordonet medföra trafiktillståndet i original. Tillståndet skall på begäran visas upp för polisen.

2. Underlåter innehavare av trafiktillstånd att inleda trafiken vid i trafiktillståndet angiven tidpunkt, förfaller tillståndet.

10 §. Ändring av trafiktillstånd

Landskapsregeringen kan ändra bestämmelserna i trafiktillståndet om det är nödvändigt på grund av ändrade förhållanden eller annan särskild orsak.

11 §. Övervakning

1. Polisen övervakar att trafikidkare utövar trafiken enligt gällande bestämmelser och särskilt att tidtabellerna, taxorna och tillståndsvillkoren iakttas. (1995/45)

2. Polismyndigheten på övervakningsorten kan på ansökan tillåta att linje tillfälligt ändras eller att trafiken inställs på grund av tvingande orsak.

3. Polisen skall avbryta en transport om den som utför transporten inte genast kan visa upp trafiktillståndet. Om det finns anledning att anta att det transporterade godset tar skada om transporten inte får fortsätta eller om det är fråga om personbefordran eller om det föreligger andra särskilda skäl skall polisen tillåta att transporten fortsätter. (1995/45)

12 §. Ändring och förnyande av tillstånd

1. Till ansökan om ändring eller förnyande av trafiktillstånd skall fogas tillståndet i original eller i styrkt avskrift. Vid behov kan också annan utredning föreskrivas.

2. Vid avgörande av ansökan om ändring eller förnyande av trafiktillstånd skall landskapsregeringen i nödigbefunna delar beakta bestämmelserna i 5 § samt särskilt fästa avseende vid huru sökanden utövat den trafik, som bedrivits på grund av det tillstånd som önskas ändrat eller förnyat.

13 §. Statistiska uppgifter

Trafikidkare skall vid äventyr att trafiktillståndet återkallas lämna statistiska uppgifter om trafiken i enlighet med av landskapsregeringen meddelade anvisningar.

3 kap. Persontrafik

14 §. *Beställningstrafik med buss*

Idkare av personlinjetrafik har rätt att efter beställning uthyra buss, motsvarande fordon eller fordonskombination jämte förare för tillfällig transport eller färd även till orter utanför den egentliga linjen om ej den regelbundna trafiken lider men därav.

15 §. *Tidtabeller och körår*

De utövare av linjetrafik som under följande körår ämnar bedriva personlinjetrafik skall årligen vid de tidtabellsmöten som landskapsregeringen sammankallar och till vilka även polismyndigheten skall kallas fram lägga sitt förslag till tidtabell för följande körår. Förslag till ändrade tidtabeller skall inom två veckor efter tidtabellsmötet tillställas polismyndigheten, som likaledes inom två veckor vidarebefordrar förslagen jämte sitt eget utlåtande till landskapsregeringen. (2000/4)

2. Tidtabellsansökningar som ej behandlats vid tidtabellsmöte handlägges i samma ordning som ansökningar om trafiktillstånd.

3. Samtliga trafiktillståndsinnehavare skall skriftligen underrättas om tiden och platsen för tidtabellsmöte.

4. Landskapsregeringen fastställer före körårets ingång de tidtabeller vilka föreslagits ändrade, varvid skall beaktas övriga trafikförbindelser och tillses, att turerna längs samma väg ej inverkar störande på varandra. Vid behov kan landskapsregeringen ändra fastställd tidtabell.

5. Trafikidkare skall på lämpligt sätt bringa fastställd tidtabell och trafiktaxa till allmän kännedom.

6. Köråret i personlinjetrafik räknas från början av juni till utgången av följande maj månad.

7. Representanter för kommunerna inom trafikens verkningsområde skall beredas tillfälle att delta i tidtabellsmötena, och dem skall i tillräckligt god tid på förhand tillställas avskrifter av de handlingar som skall behandlas vid tidtabellsmöte. Kommunerna skall efter tidtabellsmötet ofördröjligen tillställa landskapsregeringen sina eventuella utlåtanden om tidtabellerna. (1978/40)

16 §. (2000/32) Polismästaren vid Ålands polismyndighet får då tillfällig offentlig nöjestillställning eller annat dylikt evenemang anordnas bevilja idkare av busstrafik interimistiskt tillstånd att befordra personer till platsen för nöjestillställningen och därifrån om dylika transporter på ett ändamålsenligt sätt inte kan utföras inom ramen för den normala linjetrafiken. I sådan trafik skall fastställd linjetaxa följas.

Paragrafrubriken har upphävts genom (2000/32).

17 §. (2000/4) *Beställningstrafik med personbil*

Beställningstrafik för personbefordran med personbil får bedrivas inom stationsplatsen samt, för utförande av beställning, även utanför denna. Har beställd körning avslutats utanför stationsplatsen, skall bilen återföras till dess stationsplats. Under återfärden får bilen även utan föregående beställning tas i bruk för personbefordran.

4 kap. Godstrafik

18 §. *Upprätthållande av turerna och anlitande av ersättningsfordon*

1. Innehavare av tillstånd att bedriva godslinjetrafik skall köra i tillståndet angivna turer. Tillståndshavaren har rätt att tillfälligt i trafik insätta erforderligt antal ersättningsfordon för att fylla trafikbehovet på linjen. Han har därvid även rätt att använda honom tillhöriga fordon som är i trafik med stöd av andra trafiktillstånd, såvida detta icke medför olägenheter för trafik som idkas med stöd av dessa tillstånd. (1978/40)

2. Innehavare av tillstånd att bedriva godslinjetrafik har rätt att vid behov i sin trafik använda förhyrt ersättningsfordon jämte förare såfram utyhraren själv är person som utövar yrkesmässig trafik.

3. I fordon som avses i 2 mom. skall medföras avskrift av tillståndet för linjen och intyg av trafikidkaren att han hyrt fordonet såsom ersättningsfordon för sin linje för den i intyget angivna tiden.

19 §. *Körår samt offentliggörande av turlista*

1. Köråret för godslinjetrafik sammanfaller med kalenderåret.

2. Idkare av godslinjetrafik skall årligen på lämpligt sätt bringa sin turlista för köråret till allmän kännedom. Avskrift av turlistan skall tillställas polismyndigheten på övervakningsorten.

5 kap. Särskilda bestämmelser

20 §. *Straffbestämmelser*

Den som bryter mot bestämmelserna i denna lag eller med stöd därav utfärdade föreskrifter straffas med böter, om ej för gärningen annorstädes är stadgat strängare straff.

21 §. (1978/40) *Återkallande av trafiktillstånd*

Trafiktillstånd kan av landskapsregeringen återkallas eller för viss tid indragas om dess innehavare ej längre uppfyller förutsättningarna för erhållande av tillstånd, underlåter att iakttaga villkoren i tillståndet, underlåter att utöva trafiken på behörigt sätt eller eljest underlåter att ansvara för sina förpliktelser.

21a §. (1980/17) *Fastställande av taxa*

Landskapsregeringen fastställer taxor för den yrkesmässiga trafiken i enlighet med den allmänna prisutvecklingen och först sedan berörda sammanslutningar av yrkesutövare beretts tillfälle att yttra sig i ärendet.

Beslut om busstaxa, se ÅLRB (2011:24) som har ändrats genom ÅLRB (2015/72).

Beslut om taxitaxa, se ÅLRB (2016:45).

22 §. *Dödsfall och konkurs*

Har innehavare av trafiktillstånd avlidit eller försatts i konkurs får rörelsen utan särskilt tillstånd för dödsboets eller konkursboets räkning fortsättas under en tid av högst ett år från dödsfallet eller konkursdagen. Det åligger dödsbo eller konkursbo, som vill fortsätta rörelsen att senast inom två månader hos landskapsregeringen anmäla person, som antagits till föreståndare för densamma. Görs ej anmälan inom föreskriven tid eller prövas den till föreståndare antagne icke vara därtill lämplig, och har i det senare fallet dödsboet eller

konkursboet icke inom viss av landskapsregeringen fastställd tid anmält annan person som av landskapsregeringen kan för ändamålet godkännas, anses trafikstillståndet ha upphört den dag då tiden för anmälningsskyldigheten gått till ända eller beslut i frågan meddelades.

23 §. Rättsmedel

1. Beslut som på grund av denna lag eller med stöd därav meddelade bestämmelser fattats av polismyndighet, kan inom 30 dagar överklagas hos landskapsregeringen. (1980/17)

2. Beslut av landskapsregeringen kan såvitt gäller beslutets laglighet inom 30 dagar överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen. (2000/4)

3 mom. upphävd (2000/4).

4. I denna paragraf angivna besvärstider räknas från den dag vederbörande erhållit del av beslutet.

5. Med stöd av denna lag meddelat beslut eller förordnande skall lända till efterrättelse oaktat det ej vunnit laga kraft om icke den myndighet som meddelat beslutet eller förordnandet annorlunda förordnat.

6. Rätt att anhålla om ändring av beslut om beviljande, ändring eller återkallande av trafikstillstånd tillkommer den som ansöker om tillstånd eller innehar sådant, annan trafikidkare, vars rätt kan påverkas av beslutet, samt styrelsen i den kommun, där den i ansökningen eller trafikstillståndet avsedda trafiken skall bedrivas. (1978/40)

24 §. (2000/4) Bemyndigande

Närmare bestämmelser om hur sökandens eller den ansvarigas yrkeskunskande och solvens skall påvisas samt om verkställigheten och tillämpningen av denna lag och av rådets direktiv 96/26/EG jämte däri gjorda ändringar utfärdas genom landskapsförordning.

Se LF (2000:6) om yrkesmässig trafik.

N 28 Landskapsförordning (2000:6) om yrkesmässig trafik

1 §. Ekonomiska resurser

Prövningen av sökandens ekonomiska resurser enligt 6a § landskapslagen (1976:33) om yrkesmässig trafik, får göras med stöd av redovisningshandlingar, självdeklaration eller andra handlingar som belyser sökandens ekonomiska situation. Som bevis på att sökanden uppfyller de ekonomiska kraven får [landskapsstyrelsen] godta eller kräva bekräftelse eller försäkran från en bank eller en revisor. En sådan bekräftelse eller försäkran får tillhandahållas genom bankgaranti, eventuellt genom pantförskrivning eller borgen, eller i annan liknande form.

2 §. Yrkeskunskap förvärvat genom studier eller praktiskt arbete

Undantag från kravet att i visst eller vissa ämnen avlägga prov, som avses i 6b § landskapslagen om yrkesmässig trafik får ges till den sökande som kan styrka att han eller hon med godkänt resultat har genomgått relevant gymnasialstadieutbildning eller utbildning på högre nivå.

[Landskapsstyrelsen] får befria sökanden som kan styrka minst fem års praktisk erfarenhet på företagsled-

ningsnivå i ett transportföretag, från kravet att genomgå prov på villkor att sökanden genomgår ett kontrollprov vars utformning bestäms av landskapsstyrelsen i enlighet med bilaga I i rådets direktiv 96/26/EG av den 29 april 1996 om rätt att yrkesmässigt bedriva person- och godstransporter på väg och om ömsesidigt erkännande av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis för att främja ett effektivt utnyttjande av dessa transportörers etableringsrätt på området för nationella och internationella transporter.

3 §. Ömsesidigt erkännande av bevis på formell behörighet för utövare av gods- och persontrafik på väg.

Den som söker trafikstillstånd kan genom att uppvisa handlingar enligt artiklarna 8, 9, 10 och 10b i rådets direktiv 96/26/EG påvisa att det finns förutsättningar att bevilja trafikstillstånd.

Det intyg över gott anseende som avses i artikel 8 i direktivet ges på Åland av polisen. Intyg över ekonomisk ställning enligt artikel 9 ges av kreditinstitut, Centralhandelskammaren eller av handelskammaren godkänd revisor. Det intyg över yrkesskicklighet som avses i direktivets artikel 10.2 ges av [landskapsstyrelsen].

Ikraftträdandebestämmelse (2000:6):

Denna förordning träder i kraft den 1 mars 2000.

Genom denna förordning upphävs landskapsförordningen (1993:26) den 27 maj 1993 om yrkesmässig trafik.

N 29 Landskapslag (2008:85) om yrkeskompetens för lastbils- och bussförare

1 kap. Inledande bestämmelser

1 §. Lagens innehåll och syfte

Denna lag gäller grundläggande yrkeskompetens och fortbildning för förare av vissa motordrivna fordon avsedda för gods- eller persontransporter. Syftet med lagen är att förbättra den allmänna trafiksäkerheten och säkerheten vid transporterna samt förarnas förutsättningar att sköta sina uppgifter.

Bestämmelser om behörighet att framföra motordrivna fordon finns i körkortslagen (2015:88) för Åland, nedan kallad körkortslagen. Bestämmelser om yrkesmässig trafik finns i landskapslagen (1976:33) om yrkesmässig trafik. Bestämmelser om transport av farliga ämnen finns i landskapslagen (1976:34) om tillämpning i landskapet Åland av riks författningar om transport av farliga ämnen. (2015/92)

2 §. Lagens tillämpningsområde

Lagen avser förare som på väg i landskapet Åland utför godstransporter med fordon vilka enligt körkortslagen tillhör körkortsklasserna C1, C1E, C eller CE. Lagen avser även förare som på väg i landskapet Åland utför persontransporter med fordon vilka enligt körkortslagen tillhör körkortsklasserna D1, D1E, D eller DE. Lagen förutsätter vidare att förarna är medborgare i en medlemsstat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES).

Om förarna är medborgare i stater utanför EES gäller lagen endast om förarna är anställda eller anlitade av ett företag som är etablerat inom EES.

2 kap. Grundläggande yrkeskompetens och fortbildning

3 §. Allmänna förarkrav

Förare ska ha grundläggande yrkeskompetens och genomgå fortbildning enligt denna landskapslag.

Förare som har grundläggande yrkeskompetens får framföra fordon av den körkortsklass som kompetensen avser, förutsatt att föraren har körkort av den klass fordonet tillhör.

4 §. Undantag från de allmänna förarkraven

De i 3 § 1 mom. föreskrivna kraven gäller inte förare av fordon

1) vilkas högsta tillåtna konstruktiva hastighet inte överstiger 45 km/h,

2) som står under kontroll av eller används av räddningsväsendet eller polisen för transporter som hänförs till deras uppgifter,

3) som provas eller förflyttas på väg i samband med tekniskt utvecklingsarbete, reparationer, underhåll eller besiktning,

4) som är nya eller ombyggda och ännu inte har godkänts för användning i trafik,

5) som används i nödsituationer eller för räddningsinsatser,

6) som används vid förarutbildning för erhållande av körkort enligt bestämmelserna i körkortslagen,

7) som används vid utbildning för erhållande av yrkeskompetensbevis enligt bestämmelserna i denna lag,

8) som tillhör körkortsklasserna D1, D, D1E eller DE när fordonet används i icke-kommersiellt syfte för persontransporter,

9) som används i privat bruk för godstransporter i icke-kommersiellt syfte eller

10) som används för transport av material och utrustning som föraren använder i sitt arbete eller som används för transport i liten skala av egna varor som föraren säljer på en bestämd plats, under förutsättning att framförandet av fordonen inte är förarens huvudsakliga sysselsättning.

5 §. Grundläggande yrkeskompetens

Den som genomgått den i 6 § avsedda utbildningen erhåller grundläggande yrkeskompetens.

Utbildningen kan även genomgåas i snabbare tempo. Om de begränsningar detta medför föreskrivs i 10 och 11 §§.

För att få delta i utbildningen för erhållande av grundläggande yrkeskompetens för en viss körkortsklass krävs inte att deltagaren redan innehar körkort för ifrågasvarande klass. Innan deltagaren erhållit körkort för det fordon som används under utbildningen ska körundervisningen ges i enlighet med körkortslagets bestämmelser.

6 §. Innehållet i utbildningen för grundläggande yrkeskompetens

I utbildningen för grundläggande yrkeskompetens ingår undervisning om de krav som gods- och persontransporter ställer på förare och om de omständigheter som inverkar på trafiksäkerheten samt förarens och transporternas säkerhet. Likaså ingår undervisning om vad som ska iaktas vid god yrkesutövning vid skötseln av förarens uppgifter.

Utbildningen avslutas med ett prov. Den som avlägger provet ska ha deltagit i den undervisning som anges i 1 mom.

Till den som godkänts i provet utfärdas ett intyg som styrker att innehavaren genomgått utbildningen för grundläggande yrkeskompetens och besitter de kunskaper som den grundläggande yrkeskompetensen förutsätter. Om utbildningen ges inom ramen för en yrkesinriktad utbildning på gymnasialstadienivå kan intyget utfärdas på basis av ett avgångsbetyg över avlagd examen på gymnasialstadienivå inom ett yrkesområde eller avlagd annan examen med angiven yrkesinriktning. Om utbildningen genomförs inom ramen för ett läroavtal utfärdas intyget på basis av ett slutbetyg över fullgjord utbildning.

Landskapsregeringen utfärdar i landskapsförordning närmare bestämmelser om utbildningens innehåll, undervisningens omfattning, innehållet i utbildningen och undervisningens omfattning vid utvidgning av yrkeskompetensen, tillgodoräknande i utbildningen av det yrkeskunnande som krävs för erhållande av trafikillstånd samt hur provet genomförs.

Se LF (2008:87) om yrkeskompetens för lastbils- och bussförare.

7 §. Grundläggande yrkeskompetens i samband med yrkesinriktad utbildning

Om den grundläggande yrkeskompetensen erhålls i samband med att en yrkesinriktad utbildning genomgås, kan provet genomföras stegvis.

Under utbildningstiden får en studerande i landskapet framföra ett fordon som tillhör de i 2 § angivna körkortsklasserna under förutsättning att den studerande har erhållit körkort som ger rätt att framföra fordonet.

Landskapsregeringen utfärdar vid behov i landskapsförordning närmare bestämmelser om vilka krav som gäller för körningar under utbildningen.

Se LF (2008:87) om yrkeskompetens för lastbils- och bussförare.

8 §. Fortbildning

Giltighetstiden för den grundläggande yrkeskompetensen är fem år räknat från den dag det i 6 § 3 mom. avsedda intyget utfärdades. Genom fortbildning förlängs giltighetstiden för den grundläggande yrkeskompetensen med fem år i taget. Förare som inte upprätthållit sin grundläggande yrkeskompetens erhåller grundläggande yrkeskompetens på nytt genom att delta i fortbildning.

Till den som deltagit i fortbildningen utfärdas ett intyg över att fortbildningen genomgåtts i sin helhet eller delvis.

9 §. Innehållet i fortbildningen

Fortbildningen innehåller de viktigaste undervisningsämnena i utbildningen för grundläggande yrkeskompetens. I fortbildningen ska alltid ingå sådana ämnen som befrämjar ett tryggt, ekonomiskt och miljövänligt körsätt.

Landskapsregeringen utfärdar i landskapsförordning närmare bestämmelser om fortbildningens innehåll och omfattning samt hur den genomförs.

Se LF (2008:87) om yrkeskompetens för lastbils- och bussförare.

3 kap. Ålderskrav för förare

10 §. Ålderskrav för förare av fordon avsedda för gods-transporter

Förare som fyllt 18 år får framföra fordon av klass C och CE om de erhållit grundläggande yrkeskompetens enligt 5 § 1 mom. och av klass C1 och C1E om de erhållit grundläggande yrkeskompetens enligt 5 § 2 mom.

Förare som fyllt 21 år får framföra fordon av klass C och CE om de erhållit grundläggande yrkeskompetens enligt 5 § 2 mom.

11 §. Ålderskrav för förare av fordon avsedda för persontransporter

Förare som fyllt 21 år får framföra fordon av klass D och DE om de erhållit grundläggande yrkeskompetens enligt 5 § 1 mom. och av klass D1 och D1E om de erhållit grundläggande yrkeskompetens enligt 5 § 2 mom.

Förare som fyllt 21 år och som erhållit grundläggande yrkeskompetens enligt 5 § 2 mom. får dock framföra fordon av klass D och DE om fordonen används för persontransporter i lokaltrafik på regelbundna högst 50 km långa rutter.

Förare som fyllt 23 år får framföra fordon av klass D och DE om de erhållit grundläggande yrkeskompetens enligt 5 § 2 mom.

12 §. Särskilda undantag från ålderskraven

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 11 § får förare som fyllt 18 år framföra fordon av klass D1 och D i lokaltrafik om de avlagt grundexamen för bussförare eller annan motsvarande examen och även har körkort av klass D1 och D.

Förare som avlagt någon av de examina som avses i 1 mom. men inte fyllt 20 år får dock inte framföra fordon av klass D annat än om fordonen framförs utan passagerare eller framförs i lokaltrafik på regelbundna högst 50 km långa rutter.

4 kap. Utbildningsorganisation och förvaltningsuppgifter

13 §. Utbildningsarrangör

Den som arrangerar utbildning för erhållande av grundläggande yrkeskompetens och fortbildning (*utbildningsarrangör*) ska godkännas av landskapsregeringen.

Som utbildningsarrangör kan landskapsregeringen godkänna

1) (2015/92) den som enligt landskapslagen (2011:13) om gymnasieutbildning har rätt att ge yrkesinriktad utbildning,

2) den som enligt landskapslagen (1998:59) om läroavtalsutbildning (läroavtalslagen) har rätt att ge teoretisk och praktisk undervisning,

3) (2015/92) den som upprätthåller trafikskolor i enlighet med vad som föreskrivs i landskapslagen (2015:89) om trafikskolor och ger förarundervisning för erhållande av körkort i kategori C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D eller DE eller

4) ett företag, en stiftelse eller en annan sammanslutning.

Företag, stiftelser eller andra sammanslutningar har dock endast rätt att arrangera fortbildning.

14 §. Ansökan

Till ansökan, som görs skriftligen, bifogas en plan över utbildningens uppläggning och genomförande. Av ansökan ska vidare framgå uppgifter om antagningsgrunder, allmänna antagningskriterier och antalet utbildningsplatser. Ansökan ska även innehålla uppgifter om vilka krav som gäller för lärarna samt vilka undervisningsfordon och annat undervisningsmaterial som används i utbildningen.

Sökande som upprätthåller en bilskola ska även bifoga en kopia av tillståndet att hålla bilskola. Ett företag, en stiftelse eller en annan sammanslutning ska även bifoga en kopia ur handels- eller föreningsregistret eller bolagsordningen eller motsvarande bolagsavtal eller en annan sammanslutnings stadgar.

Landskapsregeringen utfärdar vid behov i landskapsförordning närmare bestämmelser om vilka uppgifter som ska ingå i ansökan och handlingarnas innehåll.

15 §. Utbildning, lärarkrav och undervisningsmaterial

En utbildningsarrangör ska med beaktande av undervisningens omfattning förfoga över tillräcklig undervisningspersonal, ändamålsenliga utrymmen och läromedel samt nödvändigt undervisningsmaterial. Utbildningsarrangören utser en person som styr, övervakar och utvecklar utbildningen.

Lärarna ska ha de pedagogiska och didaktiska kvalifikationer som undervisningen förutsätter samt kännedom om verksamheten. Den som verkar som körlärare ska vid utbildning för grundläggande yrkeskompetens dessutom ha trafiklärarkort och körkort för de fordon som används i körundervisningen samt minst ett års dokumenterad erfarenhet av körundervisning och av arbete som heltidsanställd förare av fordon tillhörande klass C, CE eller D.

Fordonen som används i körundervisningen ska uppfylla de krav som gäller för sådana fordon som används i körprov för förarexamen för erhållande av körkort.

Landskapsregeringen kan i landskapsförordning utfärda närmare bestämmelser om undervisningspersonalens kvalifikationer.

Se LF (2008:87) om yrkeskompetens för lastbils- och bussförare.

16 §. Godkännande

Landskapsregeringen godkänner sökande som kan arrangera en utbildning som uppfyller de krav som anges i 15 §. Avgörande för om sökande kan godkännas som utbildningsarrangör är att det av ansökan och de bifogade handlingarna framgår att sökanden avser att arrangera en utbildning som uppfyller kraven. Godkännandet får förenas med villkor.

17 §. Tillsynen över utbildningsverksamheten

Landskapsregeringen utövar tillsyn över utbildningsverksamheten. För att kunna utöva tillsyn har företrädare för landskapsregeringen rätt att närvara i undervisningen och i övrigt få de uppgifter som behövs för tillsynen.

18 §. Utbildningsarrangörens ansvar samt återkallande av godkännande

Utbildningsarrangören ansvarar för att utbildningsverksamheten bedrivs i överensstämmelse med uppgifterna i ansökan och andra uppgifter som lämnats

N 29 LL (2008:85) om yrkeskompetens för lastbils- och bussförare

utöver ansökan samt med villkoren för godkännandet. Om utbildningsverksamheten ändras så att den inte längre bedrivs i enlighet med vad som förutsatts vid godkännandet ska utbildningsarrangören utan onödigt dröjsmål skriftligen underrätta landskapsregeringen om detta. Landskapsregeringen tar vid behov ställning till om utbildningen får fortsätta under de ändrade förutsättningarna.

Landskapsregeringen ska ge utbildningsarrangören en skriftlig anmärkning med uppmaning om att vidta de åtgärder som behövs för att avhjälpa konstaterade brister i utbildningsverksamheten om det vid inspektion framkommer att

1) bestämmelserna gällande utbildningen i denna lag eller annan lagstiftning inte följs,

2) utbildningsverksamheten inte sköts i enlighet med villkoren för godkännandet eller annars inte sköts på behörigt sätt, såsom att lärarna inte sköter sina uppgifter i enlighet med vad som förutsatts i denna lag eller annan lagstiftning eller

3) utbildningsverksamheten annars uppvisar brister som inte är godtagbara med hänsyn till det övergripande syftet med utbildningen.

Om utbildningsarrangören inte vidtar de i 2 mom. avsedda åtgärderna ska landskapsregeringen ge utbildningsarrangören en skriftlig varning med meddelande om att godkännandet återkallas om utbildningsarrangören inte avhjälper bristerna i utbildningsverksamheten inom en av landskapsregeringen ställd tidsfrist.

Om de angivna bristerna inte avhjälps inom den ställda tidsfristen ska godkännandet återkallas.

18a §. (2015/92) Anmälan till körkortsregistret

Den som utfärdar intyg enligt 6 § 3 mom. eller 8 § 2 mom. i denna lag, ska anmäla genomgången utbildning eller fortbildning till motorfordonsbyrån. Sådant meddelande ska ske genom elektronisk överföring i ett system som har godkänts av motorfordonsbyrån.

19 §. Provet och intyg

Den som med stöd av 15 § har rätt att ge teoretisk undervisning bedömer och godkänner provet.

Om en utbildningsarrangör som avses i 13 § 2 mom. 1, 3 och 4 punkten ansvarar för utbildningen eller fortbildningen ska provet ordnas och övervakas i enlighet med vad som med stöd av landskapslagen om gymnasieutbildning gäller vid ordnande och övervakning av prov som hänför sig till yrkesinriktad utbildning. (2015/92)

Om en utbildningsarrangör som avses i 13 § 2 mom. 2 punkten ansvarar för utbildningen ska provet ordnas och övervakas i enlighet med vad som med stöd av läroavtalslagen gäller vid ordnande och övervakning av prov som hänför sig till teoriundervisning.

I de fall som avses i 2 mom. utfärdas intygen över grundläggande yrkeskompetens och fortbildning av det förvaltningsorgan som med stöd av landskapslagen om gymnasieutbildning ansvarar för planeringen och genomförandet av den yrkesinriktade utbildningen. I de fall som avses i 3 mom. utfärdas intygen av det förvaltningsorgan som med stöd av läroavtalslagen ansvarar för förvaltningen av läroavtalsutbildningen. (2015/92)

20 §. Utbildningsort

Förare som är medborgare i en medlemsstat inom EES får genomgå utbildning för erhållande av grundläggande yrkeskompetens och fortbildning i landskapet om de uppfyller de i 2 § körkortslagen angivna bosättningskraven. Om förarna inte uppfyller körkortslagens bosättningskrav får de dock genomgå fortbildning, förutsatt att de är anställda eller anlitade av ett företag som är etablerat i landskapet. (2015/92)

Förare som är medborgare i stater utanför EES får genomgå utbildning för erhållande av grundläggande yrkeskompetens och fortbildning i landskapet om de är anställda eller anlitade av ett företag som är etablerat i landskapet. Om dessa förare är anställda eller anlitade av ett företag som är etablerat utanför landskapet får de dock genomgå fortbildning, förutsatt att de uppfyller körkortslagens bosättningskrav.

5 kap. Yrkeskompetensbevis

21 §. Utfärdande av yrkeskompetensbevis

Till den som erhållit grundläggande yrkeskompetens eller fortbildning utfärdar Ålands polismyndighet på ansökan ett yrkeskompetensbevis eller gör en anteckning om yrkeskompetensen i sökandens körkort. Till ansökan fogas intyg över att sökanden erhållit grundläggande yrkeskompetens eller genomgått fortbildning. Sökanden ska ha körkortsbehörighet för de fordonskategorier yrkeskompetensen avser.

Vad som i denna lag föreskrivs om yrkeskompetensbevis gäller även i tillämpliga delar för sådana körkort som avses i 1 mom.

Yrkeskompetensbeviset och körkortsanteckningen gäller i fem år, dock högst för den tid som sökandens körkort gäller.

Om särskilda skäl föreligger utfärdar polismyndigheten ett tillfälligt dokument som anger innehavarens yrkeskompetens. Polismyndigheten kan även utfärda ersättningsexemplar av yrkeskompetensbevis om innehavaren har bytt namn eller yrkeskompetensbeviset har kommit bort eller skadats. (2015/92)

Landskapsregeringen anger närmare i landskapsförordning om yrkeskompetensen ska anges genom yrkeskompetensbevis eller genom anteckning om yrkeskompetensen i sökandens körkort samt hur anteckningen ska göras. Landskapsregeringen utfärdar i landskapsförordning även närmare bestämmelser om vad som ska iaktas i samband med en i 1 mom. avsedd ansökan och vilka förutsättningarna är för att ansökan ska beviljas samt om giltighetstiden för de tillfälliga dokument som anges i 4 mom.

Se LF (2008:87) om yrkeskompetens för lastbils- och bussförare.

22 §. Påvisande av yrkeskompetens

Föraren ska medföra de dokument som avses i 21 § 1 mom. vid körning och på begäran uppvisa det för polisman eller någon annan trafikövervakare. Om föraren inte har dokumentet med sig kan polismannen avbryta körningen. Om förarens identitet ändå kan konstateras på ett tillförlitligt sätt kan det dock tillåtas att körningen fortsätter. Föraren kan samtidigt åläggas att inom en viss tid uppvisa dokumentet för polismyndigheten.

Ett fordon eller en fordonskombination får med undantag för de körningar som avses i 4 § endast överlåtas till den vars yrkeskompetens kan styrkas med hjälp av ett i 21 § 1 mom. avsett dokument.

23 §. Modellen för yrkeskompetensbeviset

Yrkeskompetensbeviset för förare ska motsvara den modell som finns i bilaga II Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/59/EG om grundläggande kompetens och fortbildning för förare av vissa vägfordon för gods- eller persontransport och om ändring av rådets förordning (EEG) nr 3820/85 och rådets direktiv 91/439/EEG samt om upphävande av rådets direktiv 76/914/EEG.

24 §. Erkännande av dokument över yrkeskompetens som har utfärdats i andra EES-länder och i länder utanför EES

Yrkeskompetensbevis som utfärdats i riket eller i en annan EES-stat och som uppfyller kraven i 23 § gäller även i landskapet. I fråga om ömsesidigt erkännande av körkort och anteckningarna i dem gäller vad som föreskrivs i 61 § körkortslagen. (2015/92)

Även sådana dokument som motsvarar yrkeskompetensbevis och som innehas av förare som avses i 2 § 2 mom. gäller i landskapet. Bestämmelserna i 22 § ska tillämpas även på dessa förare.

25 §. (2015/92) Återkallande av yrkeskompetensbevis

Polismyndigheten ska återkalla yrkeskompetensbeviset på bestämd tid eller tillsviare, om innehavaren inte längre uppfyller de krav som utfärdande av yrkeskompetensbeviset förutsätter. Yrkeskompetensbeviset kan även återkallas på innehavarens begäran.

Körkortslagens bestämmelser om interimistiskt körförbud och körkortsingripanden tillämpas på yrkeskompetensbevis.

26 §. Anmälan av uppgifter om yrkeskompetens till körkortsregistret

Efter att ett i 21 § 1 mom. avsett dokument utfärdats ska polismyndigheten snarast göra en anmälan om detta till motorfordonsbyrån.

6 kap. Ändringsökande, tvångsmedel och straff

27 §. Ändringsökande

Den som deltar i en utbildning för vilken en i 13 § 2 mom. 1 punkten avsedd utbildningsarrangör ansvarar och som är missnöjd med ett beslut rörande studieprestationer kan begära rättelse enligt bestämmelserna i 22 § landskapslagen om gymnasieutbildning. (2015/92)

Den som deltar i en utbildning för vilken en i 13 § 2 mom. 2 punkten avsedd utbildningsarrangör ansvarar och som är missnöjd med ett beslut rörande studieprestationer kan begära rättelse enligt bestämmelserna i 15 § läroavtalslagen om rättelse av bedömning.

Beslut som Ålands polismyndighet fattat med stöd av denna lag överklagas genom besvär till Ålands förvaltningsdomstol.

Beslut som landskapsregeringen fattat med stöd av denna lag överklagas genom besvär till högsta förvaltningsdomstolen.

28 §. Handräckning

Den som med stöd av 17 § utövar tillsyn har vid behov rätt att få handräckning av polisen för att kunna sköta sina uppgifter enligt denna lag.

29 §. Allmänna straffbestämmelser och straffrättsligt tjänsteansvar

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot bestämmelserna i 3, 10, 11, 12 eller 22 §§ ska för brott mot bestämmelserna om yrkeskompetens för förare dömas till böter.

Den som arrangerar i denna lag avsedd utbildning utan landskapsregeringens godkännande ska för olovligt bedrivande av utbildning för yrkeskompetens för förare dömas till böter.

Den som utfärdar yrkeskompetensbevis i strid med bestämmelserna i 21 § ska för olagligt utfärdande av yrkeskompetensbevis för förare dömas till böter.

Den som enligt denna lag ska sköta de uppgifter som hör samman med mottagande, ordnande, övervakning, bedömning och godkännande av prov samt utfärdande av yrkeskompetensbevis och motsvarande dokument och som i anslutning härtill överträder sina befogenheter ska dömas i enlighet med bestämmelserna om tjänstebrott i 40 kap. strafflagen (FFS 39/1889).

7 kap. Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser

30 §. Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2008.

Förare som framför fordon av klass D1, D, D1E eller DE ska uppfylla behörighetsvillkoren enligt denna lag från och med den 10 september 2008 och förare som framför fordon av klass C1, C, C1E eller CE från och med den 10 september 2009.

31 §. Allmänna övergångsbestämmelser

Grundläggande yrkeskompetens krävs inte av förare som framför fordon av klass D1, D, D1E eller DE och som erhållit körkort för fordonen före den 10 september 2008. Detsamma gäller förare som framför fordon av klass C1, C, C1E eller CE och som erhållit körkort för fordonen före den 10 september 2009.

Oberoende av bestämmelserna i 1 mom. ska de i momentet avsedda förarna genomgå fortbildning enligt denna lag. Fortbildningen ska genomgåas inom fem år räknat från de tidpunkter som nämns i momentet. Därefter ska fortbildningen genomgåas i enlighet med vad som föreskrivs i 8 § 1 mom.

Om avvikelser från den i 2 mom. föreskrivna fristen på fem år måste göras för att tidpunkten för fortbildningen ska kunna anpassas till körkortets giltighetstid eller till följd av arrangemang som ett stegvis genomförande av fortbildningen förutsätter, kan landskapsregeringen bestämma att fortbildningen kan genomgåas tidigast två år före eller senast två år efter de i 2 mom. angivna tidpunkterna för fortbildningens genomförande.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

N 30 Landskapsförordning (2008:87) om yrkeskompetens för lastbils- och bussförare

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Tillämpningsområde

I denna förordning finns närmare bestämmelser om innehållet i den grundläggande yrkeskompetensutbildning och fortbildning som anges i landskapslagen (2008:85) om yrkeskompetens för lastbils- och bussförare, nedan kallad yrkeskompetenslagen. Förordningen innehåller även bestämmelser om omfattningen och genomförandet av den undervisning som ska ges inom ramen för den grundläggande yrkeskompetensutbildningen och fortbildningen. Likaså innehåller förordningen bestämmelser om hur det i yrkeskompetenslagen avsedda provet ska genomföras, vad som gäller vid utvidgning av yrkeskompetensen, hur det yrkeskunnande som krävs för erhållande av trafiktillstånd ska tillgodoräknas i utbildningen samt vilka krav som gäller vid körningar under utbildningen. Förordningen innehåller även bestämmelser om de dokument som anger yrkeskompetensen.

2 kap. Utbildning

2 §. Innehållet i utbildningen för grundläggande yrkeskompetens

I utbildningen för grundläggande yrkeskompetens ska de undervisningsämnen ingå som anges i avsnitt 1 i bilaga I Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/59/EG om grundläggande kompetens och fortbildning för förare av vissa vägfordon för gods- och persontransport och om ändring av rådets förordning (EEG) nr 3820/85 och rådets direktiv 91/439/EEG samt om upphävande av rådets direktiv 79/914/EEG, nedan kallat yrkesförorddirektivet.

Det i 1 mom. angivna ämneskravet gäller även om utbildningen genomgås i ett snabbare tempo.

3 §. Undervisningens omfattning inom utbildningen för grundläggande yrkeskompetens

I utbildningen för grundläggande yrkeskompetens uppgår undervisningstiden till totalt 280 timmar innefattande minst 20 timmar individuell körundervisning. Körundervisning med simulator eller på en särskild träningsbana får omfatta högst åtta timmar.

Om utbildningen genomgås i snabbare tempo uppgår undervisningstiden till totalt 140 timmar innefattande minst 10 timmar individuell körundervisning. Körundervisning med simulator eller på en särskild träningsbana får härvid omfatta högst fyra timmar.

Om simulator används ska den vara godkänd för körundervisning inom körkortsutbildningen.

4 §. Innehållet i utbildningen och undervisningens omfattning vid utvidgning av yrkeskompetensen

En förare som har yrkeskompetens att framföra fordon avsedda för godstransporter och som utvidgar eller ändrar sin verksamhet till att omfatta även persontransporter för vilka yrkeskompetens krävs, är endast skyldig att genomgå de delar av utbildningen för grundläggande yrkeskompetens som är specifika för persontransporter. Detsamma gäller vid en utvidgning

eller ändring av verksamheten från persontransporter till godstransporter.

Undervisningstiden uppgår till totalt 70 timmar innefattande minst fem timmars individuell körundervisning. Om utbildningen genomgås i snabbare tempo uppgår undervisningstiden till totalt 35 timmar innefattande minst två och en halv timme individuell körundervisning.

5 §. Tillgodoräkande av trafikföretagarutbildning i utbildningen för grundläggande yrkeskompetens

Den som genomgått en sådan trafikföretagarutbildning som avses i rådets direktiv 96/26/EG om rätt att yrkesmässigt bedriva person- och godstransporter på väg och om ömsesidigt erkännande av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis för att främja ett effektivt utnyttjande av dessa transportörens etableringsrätt på området för nationella och internationella transporter får, i enlighet med vad som föreskrivs i 2 och 3 mom., tillgodoräkna sig vissa utbildningsmoment då utbildningen för grundläggande yrkeskompetens genomgås.

I utbildningen som ska ge grundläggande yrkeskompetens att framföra fordon avsedda för persontransporter får sådana moment i trafikföretagarutbildningen som motsvarar sådant som anges i punkterna 2.1, 2.3, 3.1, 3.5, 3.6 och 3.8 bilaga I yrkesförorddirektivet tillgodoräknas.

I utbildningen som ska ge grundläggande yrkeskompetens att framföra fordon avsedda för godstransporter får sådana moment i trafikföretagarutbildningen som motsvarar sådant som anges i punkterna 1.1, 1.4, 1.6, 2.1, 2.2, 3.1, 3.4, 3.6 och 3.7 bilaga I yrkesförorddirektivet tillgodoräknas.

Utbildningsarrangören beslutar om tillgodoräkande av utbildning. Dock får högst 24 timmar tillgodoräknas.

6 §. Prov

Proven är skriftliga. Om särskilda skäl föreligger, såsom att provdeltagaren har läs- och skrivsvårigheter, får muntliga prov arrangeras. Till varje mål i respektive undervisningsämne ska det ansluta sig minst en fråga i provet.

7 §. Framförande av fordon i samband med yrkesinriktad utbildning

Studerande som erhåller grundläggande yrkeskompetens inom ramen för en yrkesinriktad utbildning får framföra fordon av den typ som används i undervisningen, förutsatt att utbildningsarrangören utfärdat ett dokument som berättigar den studerande att framföra fordonet. Godkännandet som gäller endast i landskapet kan avse både körningar som sker under utbildningen och körningar som sker under ledigheter mellan terminerna.

Bestämmelserna i 22 § yrkeskompetenslagen om påvisande av yrkeskompetens omfattar även i 1 mom. avsedda dokument.

8 §. Fortbildningens innehåll och genomförande

I fortbildningen uppgår undervisningstiden till totalt 35 timmar fördelat på fem år. Undervisningen ska periodiseras. Varje period ska omfatta minst sju timmar. Undervisningen kan bestå av teoriundervisning, körunder-

visning eller både och i de undervisningsämnen som avses i 2 § 1 mom.

Undervisningen ska ges innan giltighetstiden för den grundläggande yrkeskompetensen utgått. Om giltighetstiden utgått ska undervisningen ges under den femårsperiod som föregår ansökan om att få en ny anteckning av yrkeskompetensen i körkortet. Fortbildningskravet för en förare som genomgått en i 4 § avsedd utbildning bestäms i enlighet med den nya kompetensen.

Om simulator används ska den vara godkänd för körundervisning inom körkortsutbildningen.

9 §. Lärarkrav

Lärare som ger teoretisk undervisning ska ha avlagt

- 1) yrkeslärarexamen på ett för befattningen lämpligt yrkesområde eller,
- 2) ingenjörsexamen med lämplig inriktning eller,
- 3) lämplig högre högskoleexamen inom vilken eller vid sidan av 55 studieveckors studier på lämpligt studieområde avklarats eller
- 4) annan examen på lämplig utbildningsnivå inom lämpligt område.

Utöver vad som anges i 1 mom. ska lärarna ha minst två års praktisk erfarenhet av transportbranschen och genomgått en lärarutbildning som kan godkännas av landskapsregeringen.

3 kap. Dokument som anger yrkeskompetens

10 §. Antecknande av yrkeskompetensen i körkortet

I landskapet utfärdas på ansökan dokument som anger yrkeskompetens i form av körkort försedda med en särskild anteckning.

Anteckningen innehåller den harmoniserade gemenskapskoden 95, som nämns i artikel 10 punkt 2 i yrkesförorddirektivet, samt det datum fram till vilket yrkeskompetensen gäller (*giltighetsdatumet*). Anteckningen ska göras invid den körkortsklass som yrkeskompetensen avser.

Giltighetsdatumet infaller fem år efter den tidpunkt vid vilken det i 6 § 3 mom. yrkeskompetenslagen avsedda intyget utfärdats, dock senast vid den tidpunkt då den allmänna behörigheten att framföra fordon upphör. Om giltighetstiden för yrkeskompetensen förlängs till följd av fortbildning ska ett nytt körkort utfärdas som är försedd med ett nytt giltighetsdatum och som i övrigt uppfyller kraven i 2 mom. Under förutsättning att fortbildningen genomgåts i sin helhet infaller det nya giltighetsdatumet fem år efter den tidpunkt vid vilken det i 8 § 2 mom. yrkeskompetenslagen avsedda intyget utfärdats. Det nya giltighetsdatumet infaller fem år efter det giltighetsdatum som framgår av den förra anteckningen, om ansökan om ett nytt körkort görs på basis av genomgången fortbildning tidigast sex månader innan det tidigare giltighetsdatumet infaller.

11 §. Tillfälliga dokument

Tillfälliga dokument som avses i 21 § 4 mom. yrkeskompetenslagen gäller under högst en månad efter att beslutet om att bevilja ansökan fattades.

12 §. Vad som ska iaktas i samband med ansökan

Antecknande av yrkeskompetens i körkortet förutsätter ansökan om nytt körkort. Härvid ska bestämmels-

erna [i körkortslagen (1991:79) för landskapet Åland], nedan kallad körkortslagen, iakttas.

Har sökanden sedan tidigare yrkeskompetensbevis för förare, förfaller beslutet om beviljande av beviset och samtidigt som beviset upphör att gälla när körkortet försett med anteckningen om yrkeskompetens lämnats ut. Yrkeskompetensbeviset ska överlåtas till polisen när körkortet lämnas ut. Ett yrkeskompetensbevis som överlåtit till polisen får förstöras.

Då körkort utlämnats och yrkeskompetensbevis överlåtit och förstörts ska Ålands polismyndighet göra en anmälan om detta till körkortsregistret.

Körkortslag (1991:79) för landskapet Åland har ersatts av körkortslag (2015:88) för Åland.

4 kap. Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser

13 §. Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 1 augusti 2008.

När det gäller utbildningen av förare som framför fordon vilka enligt körkortslagen tillhör klass D1, D, D1E, eller DE tillämpas denna förordning från och med den 10 september 2008.

När det gäller utbildningen av förare som framför fordon vilka enligt körkortslagen tillhör klass C1, C, C1E, eller CE tillämpas denna förordning från och med den 10 september 2009.

14 §. Övergångsbestämmelser

Förare som erhållit körkort av klass D1, D, D1E, eller DE före den 10 september 2008 behöver inte genomgå i denna förordning föreskriven utbildning för grundläggande yrkeskompetens. Förarna måste dock ha genomgått i denna förordning föreskriven fortbildning innan den 10 september 2013. Föraren ska även från och med den 10 september 2013 kunna påvisa giltigheten av sin yrkeskompetens i enlighet med vad som föreskrivs om påvisande av yrkeskompetens på basis av utbildning i yrkeskompetenslagen. I det fall förarna ansöker om att få ett nytt i 10 § avsett körkort tidigast sex månader före den 10 september 2013 infaller giltighetsdatumet fem år efter den 10 september 2013 i annat fall fem år efter att intyget över att fortbildningen genomgåts i sin helhet utfärdats.

Förare som erhållit körkort av klass C1, C, C1E, eller CE före den 10 september 2009 behöver inte genomgå i denna förordning föreskriven utbildning för grundläggande yrkeskompetens. Förarna måste dock ha genomgått i denna förordning föreskriven fortbildning innan den 10 september 2014. Föraren ska även från och med den 10 september 2014 kunna påvisa giltigheten av sin yrkeskompetens i enlighet med vad som föreskrivs om påvisande av yrkeskompetens på basis av utbildning i yrkeskompetenslagen. I det fall förarna ansöker om att få ett nytt i 10 § avsett körkort tidigast sex månader före den 10 september 2014 infaller giltighetsdatumet fem år efter den 10 september 2014 i annat fall fem år efter att intyget över att fortbildningen genomgåts i sin helhet utfärdats.

Åtgärder som verkställigheten av förordningen förutsätter får vidtas innan förordningen träder i kraft.

N 31 LL (2013:72) om ... arbetstid i vägtrafik ... egenföretagare

N 31 Landskapslag (2013:72) om tillämpning på Åland av lagen om arbetstid i vägtrafik för förare som är egenföretagare

1 §. Lagens tillämpningsområde

Lagen om arbetstid i vägtrafik för förare som är egenföretagare (FFS 349/2013) ska, med i denna lag angivna undantag, tillämpas på Åland.

Ändringar av lagen om arbetstid i vägtrafik för förare som är egenföretagare ska gälla på Åland från tidpunkten för deras ikraftträdande i riket, om inte annat följer av denna lag.

2 §. Hänvisningar

Hänvisningen i 2 § 3 punkten i lagen om arbetstid i vägtrafik för förare som är egenföretagare till lagen om kommersiell godstransport på väg (FFS 693/2006) och kollektivtrafiklagen (FFS 869/2009) ska på Åland avse landskapslagen (1976:33) om yrkesmässig trafik.

I nuvarande 2 § 3 punkten L om arbetstid i vägtrafik för förare som är egenföretagare (ändrad genom FFS 327/2017) hänvisas till L om transportservice (FFS 320/2017).

3 §. Förvaltningsuppgifter

De förvaltningsuppgifter som enligt lagen om arbetstid i vägtrafik för förare som är egenföretagare ankommer på arbetsskyddsmyndigheten ska på Åland skötas av landskapsregeringen, till den del förvaltningsuppgifterna grundar sig på landskapets lagstiftningsbehörighet på området.

4 §. Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2013.

N 32 Landskapslag (2011:36) om tillämpning av fordonslagen

1 §. Lagens tillämpningsområde

Fordonslagen (FFS 1090/2002) ska tillämpas i landskapet med de undantag som följer av denna lag.

Ändringar som görs i fordonslagen efter att denna lag trätt ikraft ska tillämpas i landskapet om de berör de delar av lagen som gäller i landskapet.

2 §. Skötseln av trafiksäkerhetsverkets uppgifter i landskapet

Uppgifter som enligt fordonslagen skötas av trafiksäkerhetsverket skötas i landskapet av landskapsregeringen eller motorfordonsbyrån till de delar uppgifterna faller inom landskapets behörighet.

Motorfordonsbyrån är även tillsynsmyndighet vid installation och reparation av system, komponenter och separata tekniska enheter enligt 87 § 1 mom. fordonslagen.

3 §. Besiktningsmäns medverkan vid tekniska vägkontroller

Bestämmelsen i fordonslagens 74 § ska i landskapet ha följande lydelse:

Tekniska vägkontroller utförs av Ålands polismyndighet. Tullverket och gränsbevakningsväsendet utför också tekniska vägkontroller inom sitt verksamhetsområde.

Vid tekniska vägkontroller kan polisen och motorfordonsbyrån avtala om att besiktningsmän deltar i kontrollerna. Besiktningsmännen ska kunna visa sin behörighet att delta som sakkunniga i den tekniska vägkontrollen.

Besiktningsmän som deltar i tekniska vägkontroller ska följa förvaltningslagen (2008:9) för landskapet Åland och landskapslagen (1977:72) om allmänna handlingars offentlighet.

4 §. Villkor för beviljande av installations- och reparationstillstånd

Bestämmelsen i fordonslagens 89 § 3 mom. om tillstånd att installera och reparera taxametrar ska i landskapet ha följande tillägg:

Motorfordonsbyrån kan dock bevilja installations- eller reparationstillstånd till en installatör eller reparatör för vars verksamhet en taxibilist eller en taxibilistorganisation svarar via ägandeförhållande eller på annat sätt med begränsningen att motorfordonsbyrån ska kontrollera och plombera de installerade eller reparerade taxametern.

4a §. (2012/28) Definition av cykel

Fordonslagens 19 § 1 mom. ska i landskapet ha följande lydelse:

Med cykel avses ett fordon som har minst två hjul, pedaler eller vevanordningar och som saknar motor. Till cyklar hänförs också fordon som har en elmotor med en effekt på högst 250 W, förutsatt att motorn fungerar endast vid trampning och kopplas ur funktion senast när hastigheten stiger till 25 kilometer i timmen. Till cyklar hänförs även ett eldrivet fordon utan tramp- eller vevanordning vilket är avsett huvudsakligen för befordran av en person och avsett att föras av den åkande samt konstruerat för en hastighet av högst 20 kilometer i timmen.

5 §. Avvikelser från fordonslagens terminologi

I landskapet används orden begravningsbil, veteranfordon och färdtjänstbil istället för de i fordonslagen använda termerna likbil, museifordon och invalidtaxi.

6 §. Hänvisningar

Vid tillämpningen av fordonslagen i landskapet ska även följande avvikelser beaktas:

1) Hänvisningen till förvaltningslagen (FFS 434/2003) i 46a § 3 mom., 82 § 3 mom. och 91 § 2 mom. fordonslagen ska avse förvaltningslagen (2008:9) för landskapet Åland.

2) Hänvisningen till lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (FFS 621/1999) i 46a § 3 mom., 82 § 3 mom. och 91 § 2 mom. fordonslagen ska avse landskapslagen (1977:72) om allmänna handlingars offentlighet.

3) Hänvisningen till vägtrafiklagen (FFS 267/1981) i 1 § 1 mom., 71 § 3 mom., 72 § 1 mom. och 92 § 3 mom. fordonslagen ska avse vägtrafiklagen (1983:27) för landskapet Åland.

4) Hänvisningen till 23 kap. 1 § strafflagen (FFS 39/1889) i 96a § 1 mom. fordonslagen ska avse 2 § trafikbrottslagen (2004:28) för landskapet Åland.

5) Hänvisningen till viteslagen (FFS 1113/1990) i

42 § 2 mom., 81 § 3 mom. och 86 § 2 mom. fordonslagen ska avse landskapslagen (2008:10) om tillämpning i landskapet Åland av viteslagen.

6) Hänvisningar i fordonslagen till landskapet Åland eller till godkännandemyndigheten i landskapet Åland ska i landskapet avse riket respektive typgodkännandemyndigheten i riket.

7) Hänvisningar i fordonslagen till landet eller Finland ska i landskapet avse landskapet respektive Åland. Hänvisningar i fordonslagen till landsomfattande ska i landskapet avse landsomfattande eller landskapsomfattande.

7 §. Bestämmelser som inte ska tillämpas

Fordonslagens sjätte, sjuende och åttonde kapitel som behandlar *periodiska besiktningar, registrerings-, ändrings- och kopplingsbesiktning* samt bestämmelser om *registrering av fordon och förhandsanmälan* tillämpas inte i landskapet. Bestämmelser om detta finns i landskapslagen (1993:19) om besiktning och registrering av fordon.

Fordonslagens bestämmelser om militärfordon tillämpas inte heller i landskapet.

8 §. Förordningar

Landskapsregeringen kan inom landskapets behörighet genom landskapsförordning besluta att författningar som utfärdats med stöd av fordonslagen ska tillämpas i landskapet oförändrade eller med de ändringar landskapsregeringen föreskriver.

Se LF (1993:104) om fordons konstruktion, utrustning, skick, användning och belastning.

9 §. Sökande av ändring

Ett beslut som motorfordonsbyrån eller polismyndigheten har fattat med stöd av denna lag kan inom 30 dagar från att beslutet eller åtgärden delgivits överklagas hos Ålands förvaltningsdomstol. Beslutet får verkställas trots att ändring har sökts.

Ikraftträdandebestämmelse (2011:36):

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2011.

Verkstäder och personer som utför installationer och reparationer som kräver tillstånd enligt fordonslagen måste söka tillstånd senast den 1 juli 2012.

Genom denna lag upphävs landskapsförordningen (2004:46) om fordonsdefinitioner.

N 33 Landskapslag (1993:19) om besiktning och registrering av fordon

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Lagens tillämpningsområde

Denna lag innehåller bestämmelser om besiktning och registrering av fordon som avses i vägtrafiklagen för landskapet Åland (1983/27).

Det som i denna lag är stadgat om fordonsägare gäller även fordonets innehavare om fordonet av ägaren har överlåtits i innehavarens varaktiga besittning. (1998/23)

Registreringsbesiktning, kontrollbesiktning, kopplingsbesiktning och ändringsbesiktning utförs av motorfordonsbyrån. (1998/23)

2 kap. Typbesiktning och typgodkännande (1998/23)

2 §. (1998/23) Typbesiktning och typgodkännande

Typbesiktning utförs för att klassificera en ny fordons-*typ*. Typbesiktning fordras inte för fordon som har ett *typgodkännande* som intygar att fordonstypen uppfyller kraven i rådets direktiv 70/156/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om typgodkännande av motorfordon och släpvagnar till dessa fordon eller att fordonstypen uppfyller kraven i rådets direktiv 92/61/EEG om typgodkännande av två- och trehjuliga motorfordon. Fordonstillverkaren skall med varje fordon av godkänd typ överlämna ett *intyg om överensstämmelse* som är ett dokument som intygar att fordonet som avses i intyget motsvarar en typgodkänd fordonstyp. Typbesiktning som utförs av fordonsförvaltningscentralen i riket i enlighet med där gällande bestämmelser äger tillämpning också i landskapet.

3-5 §§. Upphävda (1998/23).

3 kap. Registreringsbesiktning

6 §. Registreringsbesiktning

Vid registreringsbesiktningen kontrolleras att fordonets konstruktion, utrustning, mått och vikt överensstämmer med gällande bestämmelser. Vidare kontrolleras de uppgifter om fordonet som skall antecknas i fordonsregistret. På ett begagnat fordon granskas även skicket på de delar som skall granskas vid kontrollbesiktningen. Fordon som överensstämmer med gällande bestämmelser skall efter ansökan från ägaren antecknas i fordonsregistret och godkännas för användning i trafik. (1998/23)

Vid registreringsbesiktning av ett begagnat fordon som ska genomgå periodisk besiktning i landskapet behöver fordonets skick inte granskas till den del en sådan granskning (*kontrollbesiktning*) har utförts och godkänts i någon av medlemsstaterna inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), såvida inte den som företer fordonet för besiktning vill att fordonet granskas. Dessutom krävs att den granskning som har utförts i en medlemsstat inom EES utförts i överensstämmelse med direktiv 96/96/EG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om provning av motorfordons och tillhörande släpfordons trafiksäkerhet och att granskningen fortfarande är giltig med beaktande av de tidsfrister som gäller för besiktningens periodicitet enligt 12 och 13 §§ denna lag. Fordonets skick behöver inte heller granskas, om fordonet är så nytt att kontrollbesiktning enligt nämnda lagrum inte ännu behöver utföras. (2009/23)

Över registreringsbesiktning skall besiktningensman upprätta ett besiktningensinstrument.

Tidigare 2 mom. har blivit 3 mom. genom (2009/23).

7 §. (1998/23) Undantag från kravet på registreringsbesiktning

Innan ett fordon tas i bruk och anmäls för registrering skall det ha godkänts vid en registreringsbesiktning som utförts högst sex månader tidigare. Registreringsbesiktning krävs inte för två- eller trehjuliga mopeder eller motorcyklar (fordon ur kategori L) eller fordon som används för personbefordran med högst åtta säten

N 33 LL (1993:19) om besiktning och registrering av fordon

utöver förarsätet (fordon ur kategori M1), om fordonet typgodkänts enligt 2 § eller typbesiktigats och fråga är om ett nytt fordon som registreras för privat bruk.

Från kravet på registreringsbesiktning undantas också följande fordon om de är nya och kan hänföras till en typbesiktigad fordonstyp:

a) motorfordon med minst fyra hjul, som används för godsbefordran (fordon ur kategori N), vars konstruktion efter typbesiktningen inte har ändrats på annat sätt än vad som anges i 17 § b punkten,

b) motorredskap samt traktorer som inte skall registreras som trafiktraktor samt

c) släpvagnar.

Registreringsbesiktning krävs inte heller för avregistrerade fordon som tas i bruk på nytt inom ett år från den senaste besiktningen eller, om fordonet har bytt ägare medan det varit avregistrerat, inom sex månader från den senaste besiktningen.

Registreringsbesiktning krävs dock alltid då typbesiktningen endast har gällt ett fordonss chassi eller ett halvfärdigt fordon eller fordonet har ändrats efter en typbesiktning eller efter att intyg om överensstämmelse har utfärdats.

8 §. (1998/23) Handlingar vid registreringsbesiktning

Vid registreringsbesiktning ska uppvisas

a) ett typregisterutdrag, någon annan utredning över typkod, ett intyg om överensstämmelse eller den utredning som den som begärt besiktningen önskar åberopa över att fordonet till sin konstruktion och utrustning uppfyller kraven på överensstämmelse,

b) det tidigare registerutdraget eller annan utredning över tidigare registrering,

c) (2009/23) ett utländskt registerutdrag eller annan utredning över tidigare registrering i fråga om ett begagnat fordon som införts från utlandet,

d) (2009/23) i fråga om släpvagn, ett av släpvagnens tillverkare utfärdat schema över tryckluftsbromsar, intyg över de axeltryck och den totalvikt som garanteras för släpvagnen och utredning över släpvagnens dimensionering och

e) (2009/23) i fråga om begagnat fordon som införts i landskapet och som genomgått en i 6 § 2 mom. avsedd granskning, intyg över sådan granskning.

4 kap. Kontrollbesiktning

9 §. Kontrollbesiktning

Vid kontrollbesiktning kontrolleras om de uppgifter som antecknats i fordonsregistret angående fordonet är riktiga och att erforderlig trafikförsäkringspremie är betald samt genom yttre granskning och vid behov genom provkörning om fordonet och dess utrustning är i trafiksäkert skick och även i övrigt motsvarar bestämmelserna. Kontrollbesiktning förrättas av besiktningsman vid motorfordonsbyrån.

Kontroll av att erforderlig trafikförsäkringspremie är betald behöver inte göras om

a) en anmälan om ändring av bilens besittning inom ett år gjorts till motorfordonsbyrån eller

b) för besiktningsman företes ett intyg över att ny trafikförsäkring tagits efter att bilen fått ny besittningshavare. (1998/23)

Fordonet skall före besiktningen rengöras så att dess tillverkningsnummer kan avläsas och fordonet samt dess utrustning granskas. Fordonet skall föras till besiktningen olastat, om inte motorfordonsbyrån bestämmer annorlunda eller ger tillstånd till lastning. (1998/23)

Godkänns fordonet vid besiktningen skall en anteckning om detta göras i fordonsregistret. (1998/23)

10 §. Fordon som kontrollbesiktigas

Ägaren skall årligen, med i 11 § nämnda undantag, till kontrollbesiktning föra i fordonsregistret införd

a) personbil,

b) paketbil,

c) lastbil,

d) buss och

e) annan än i 2 mom. avsedd släpvagn. (1998/23)

2 mom. upphävt (1998/23).

Med broms utrustad släpvagn som kopplas till bil och vars totalvikt är högre än 750 kg och högst 3.500 kg skall besiktigas vartannat år. Lätt släpvagn med en vikt om högst 750 kg behöver inte kontrollbesiktigas. (1998/23)

Veteranfordon skall besiktigas vartannat år.

11 §. Undantag från kontrollbesiktningskyldigheten

Ett fordon behöver inte kontrollbesiktigas under det år fordonet registreringsbesiktigats. (1998/23)

Person- eller paketbil inregistrerad för privat bruk, med undantag för ambulans och polisens utryckningsfordon, kontrollbesiktigas första gången under det fjärde året efter det år då fordonet för första gången togs i bruk och därefter vartannat år. Sedan fordonet varit i bruk i tio år kontrollbesiktigas det varje år. (2007/8)

3 mom. upphävt (2007/8).

Släpvagn med broms som är avsedd att kopplas till bil och vars totalvikt är högre än 750 kg och högst 3.500 kg behöver inte kontrollbesiktigas under det första året efter det år då fordonet togs i bruk. (1998/23)

Veteranfordon behöver inte föras till kontrollbesiktning under det första året efter det år fordonet godkändes som veteranfordon.

12 §. Besiktningstid

Kontrollbesiktning av ett fordon som avses i 10 § skall ske under fordonets besiktningstid som omfattar besiktningsmånaden och de två närmast följande månaderna om inget annat sägs i denna paragraf eller i 13 §. Motorfordonsbyrån sänder i god tid före besiktningsmånaden till ägaren av en person- eller paketbil ett förslag till tid för besiktning av fordonet. Fordonsägaren fritas inte från besiktningsansvaret även om denne inte mottagit förslaget. Sista siffran i fordonets registreringsnummer bestämmer besiktningsmånaden enligt följande:

Sista siffran i registreringsnumret	Besiktningsmånad
1	januari
2	februari
3	mars
4	april

5	juni
6	augusti
7	september
8	oktober
9	november
0	december

(1998/23)

För släpvagnar som avses i 10 § 2 mom. får besiktning ske under valfri tid förutsatt att minst ett år och åtta månader gått sedan den föregående besiktningen. (1998/23)

Besiktningstidsmånad för kontrollbesiktning av veteranfordon är juli månad.

Motorfordonsbyrån kan om arbetssituationen så kräver bestämma att personbil skall kontrollbesiktigas under en annan tidsperiod än den ordinarie. Besiktningstiden får dock inte överskridas med mer än tre månader. (1998/23)

13 §. Undantag från besiktningstidsbestämmelse

Motorfordonsbyrån kan av synnerliga skäl tillåta att ett fordon kontrollbesiktigas före besiktningstiden, förutsatt att minst åtta månader förflutit sedan registreringsbesiktningen eller den föregående kontrollbesiktningen.

Fordon som inte besiktigats inom besiktningstiden får inte användas i trafik i annat än i 3 mom. avsedda fall eller när det körs till besiktningen. (1998/23)

Om ett fordon bevisligen tillfälligt tagits ur bruk under hela den besiktningstid som bestämts för det skall kontrollbesiktning förrättas inom en månad efter det fordonet tagits i bruk på nytt. Vad som i detta moment stadgas om fordon som tillfälligt tagits ur bruk gäller även fordon som är i utlandet under hela den besiktningstid som föreskrivs för det. Används fordon i trafik efter utgången av den stadgade tiden för besiktning skall i fordonet medföras en tillförlitlig utredning om att fordonet tillfälligt varit ur trafik eller befunnit sig i utlandet.

5 kap. Kopplingsbesiktning

14 §. Kopplingsbesiktning

Vid kopplingsbesiktning kontrolleras att bilen och släpvagnen lämpligen kan kopplas till varandra samt att kopplingsanordningarna är hållbara och ändamålsenliga i enlighet med de bestämmelser som avses i detta moment. Bil och släpvagn som skall kopplas till varandra skall innan fordonskombinationen tas i bruk godkännas vid en kopplingsbesiktning om det krävs i enlighet med

a) Europaparlamentets och rådets direktiv 94/20/EG om mekaniska kopplingsanordningar för motorfordon och för släpvagnar och deras fastsättande på dessa fordon,

b) sådant godkännande av fordons konstruktion, utrustning eller delar som beviljas i enlighet med landskapsförordningen (1993:104) om fordons konstruktion, utrustning, skick, användning och belastning tillämpligt reglemente vilket bifogats den i Genève den

20 mars 1958 ingångna överenskommelsen om förenhetligande av villkoren för typgodkännande av utrustning och delar till motorfordon samt om ömsesidigt erkännande av sådant godkännande eller

c) gällande ISO- eller SFS-standard om dessa komponenter. (1995/81)

Fordonens registerutdrag eller motsvarande handlingar skall företes och vid behov även en utredning om kopplingsanordningarnas hållfasthet.

Efter att fordon godkänts vid kopplingsbesiktning skall anteckning härom göras i fordonsregistret. Dessutom skall i fordonets registerutdrag antecknas datum för besiktningen samt de mått- och viktbestämningar som fastställts gälla. Om det är fråga om individuell koppling skall antecknas till vilket fordon koppling får ske. (1995/81)

15 §. Upphävd (1995/81).

6 kap. Ändringsbesiktning

16 §. Ändringsbesiktning

Har fordons konstruktion eller utrustning ändrats så att i fordonsregistret antecknade tekniska data förändrats, eller om ändringen kan inverka på trafiksäkerheten, skall fordonet godkännas vid ändringsbesiktning innan det används i trafik. Vid ändringsbesiktning iaktas i tillämpliga delar vad som stadgas om registreringsbesiktning.

Efter att fordon godkänts vid ändringsbesiktning skall anteckning härom göras i fordonsregistret. Dessutom skall i fordonets registerutdrag antecknas datum för besiktningen och de ändrade uppgifter som ändringsbesiktningen föranlett.

17 §. Undantag från ändringsbesiktningsskyldigheten

Om fordonets konstruktion och utrustning motsvarar gällande bestämmelser krävs inte ändringsbesiktning då

a) bil som använts i tillståndspliktig trafik eller vid förarutbildning tas i privat bruk,

b) lastutrymmet i en paket- eller lastbil utrustas med för godstransport behövlig skyddsföring, värmeisoler- ing eller nödvändiga hyllor,

c) bils eller motorcykels däckdimension ändras så att fälgens nominella diameter avviker från originalet med högst 26 mm eller bredden med högst 30 mm eller då

d) fordonets färg byts.

7 kap. Bristfällighet hos fordon

18 §. (1998/23) Bristfällighet

Om ett fordon vid besiktningen konstateras vara så bristfälligt att det utgör en uppenbar fara för trafiksäkerheten eller miljön skall fordonet beläggas med körförbud. Körförbudet gäller till dess fordonet godkänts vid ny besiktning. Utan hinder av att körförbud meddelats får fordonet provköras i samband med reparationen och köras kortast lämpliga väg till platsen där besiktningen utförs.

Om ett fordon vid besiktning har sådana brister att det inte kan godkännas och meddelas inte körförbud förelägger motorfordonsbyrån fordonets ägare att avhjälpa bristerna och inom en månad, om inte särskilda skäl talar för en längre tid, föra fordonet till ny besiktning. Motorfordonsbyrån har rätt att i stället för att ut-

N 33 LL (1993:19) om besiktning och registrering av fordon

föra ny besiktning godkänna intyg från en verkstad att ett fordon uppfyller de krav byrån ställt.

19 §. (1998/23) Trafikövervakning

En besiktningsman eller en polisman kan vid trafikövervakning kontrollera ett fordonets funktionsduglighet och trafiksäkerhet samt provköra fordonet.

Visar det sig vid inspektionen att ett fordon har så stora brister att det inte kan användas utan uppenbar fara för trafiksäkerheten skall körförbud meddelas för fordonet. Är bristerna av mindre allvarlig art förelägger besiktningsman eller polisman fordonets ägare att avhjälpa bristerna och inom viss tid föra fordonet till motorfordonsbyrån för besiktning.

8 kap. Fordonsregister**20 §. Registrering**

Motorfordonsbyrån registrerar anmälda fordon i fordonsregistret om de överensstämmer med gällande bestämmelser. (1998/23)

Undantagna från registreringsskyldigheten är

- a) terrängfordon,
- b) motorredskap, avsedda för skördarbete eller vägunderhåll, samt traktorer och motorredskap som är avsedda att styras av gående,
- c) upphävd (1995/81),
- d) släpvagnar som är avsedda att kopplas till motorcykel, moped, traktor eller motorredskap eller
- e) släpanordningar och slädar.

Ett fordon skall vara typbesiktigt, typgodkänt eller där det krävs godkänt vid en högst sex månader tidigare utförd registreringsbesiktning för att kunna införas i fordonsregistret. (1998/23)

Då motorfordonsbyrån registrerar ett fordon som tidigare varit registrerat på en annan ort i landet skall motorfordonsbyrån meddela fordonsförvaltningscentralen. (1998/23)

Ett fordon skall registreras i landskapet om dess ägare eller innehavare bor i landskapet eller om fordonet huvudsakligen används i landskapet. (1998/23)

Ett fordon som blev registrerat första gången före den 1 juli 2002 kan registreras på nytt i fordonsregistret om det har avregistrerats före den 1 januari 2007 eller om det har varit registrerat utanför landskapet. (2007/8)

21 §. Uppgifter som skall antecknas

I fordonsregistret skall för varje fordon antecknas

- a) det datum fordonet första gången togs i bruk samt registrerings- och avregistreringsdag samt dessutom vid behov uppgift om orsak till avregistrering,
- b) ägarens och innehavarens namn, adress, personbe-teckning eller affärs- och samfundssignum samt innehavarens besittningsrätt till fordonet,
- c) datum för den registrerings- eller kontrollbesiktning samt ändrings- och kopplingsbesiktning som senast har utförts, varvid för de fordon som registreras utan registreringsbesiktning registreringsdagen skall gälla som datum för registreringsbesiktning,
- d) fordonets registreringsnummer och tillverkningsnummer,
- e) om fordonet skall försäkras, uppgift om försäkring-en enligt försäkringsbolagets intyg,
- f) uppgift om bilteckning,

g) användningsändamål samt begränsningar och villkor angående användning och registrering,

h) upphävd (1998/23),

i) det tidigare registreringsnumret om fordonet varit registrerat tidigare samt

j) i besiktninginstrument eller typintyg antecknade uppgifter.

Anmäls minderårig som ägare till registreringspliktigt fordon skall den som faktiskt innehar fordonet samtidigt anmälas.

22 §. Uppgifter som kan antecknas

I fordonsregistret kan för varje fordon antecknas uppgifter som ligger till grund för bilskattefrihet och andra uppgifter som motorfordonsbyrån anser nödvändiga för främjande av trafiksäkerheten och skötseln av de uppgifter som hör till motorfordonsbyråns verksamhetsområde.

23 §. Ändring av registrerade uppgifter

Om uppgift som avses i 21 och 22 §§ ändras skall detta antecknas i fordonsregistret. Sådan anteckning behö-ver dock inte göras när det är fråga om en sådan ändring av fordonets konstruktion eller utrustning som inte behöver vara godkänd vid ändringsbesiktning.

23a §. (2006/31) Utlämnande av uppgifter

Uppgifter ur fordonsregistret får lämnas till en myndighet som behöver uppgifterna vid skötseln av ärenden som enligt lag ankommer på myndigheten.

Personuppgifter om fordonets ägare eller innehavare får lämnas ut endast om mottagaren har rätt att enligt personuppgiftslagstiftningen behandla dessa uppgifter.

9 kap. Registreringsanmälan**24 §. Registreringsanmälan**

Anmälan för registrering av fordon skall av ägaren göras skriftligen hos motorfordonsbyrån och i tillämpliga delar innehålla de uppgifter som avses i 21 och 22 §§. Fordon får inte, utom i fall som avses i 33 §, tas i bruk före registreringen varvid som registreringsdag anses den dag då registreringsanmälan inkommit till motorfordonsbyrån.

Till registreringsanmälan skall fogas

- a) bevis om äganderätten,
- b) fordonets besiktninginstrument,
- c) om fordonet inte tidigare varit registrerat i landet, en utredning angående slutligt erläggande av skatter och avgifter i anslutning till bilens tillverkning eller införsel i landet,
- d) om fordonet tidigare varit registrerat i landet, det förutvarande registerutdraget eller en avskrift av det förutvarande registerkortet eller av bilregisterny-dighet utfärdat bevis över tidigare registrering och
- e) utredning om att tillstånd att ta i bruk fordonet erhållits i de fall fordonet till konstruktion, utrustning eller användning avviker från vad som är tillåtet.

Om uppgift som avses i 1 mom. ändras skall ägaren anmäla detta till motorfordonsbyrån.

Om inte annat visas anses den vara ägare till en moped som undertecknat en registreringsanmälan i vilken denne anges ha äganderätten. (1995/81)

25 §. Anmälan vid byte av ägare eller innehavare

Övergår registrerat fordon till ny ägare skall den nye ägaren inom sju dagar från ägarbytet skriftligen anmäla detta till motorfordonsbyrån, dock så att anmälan även kan göras av den förra ägaren. Till anmälan om ägarbyte som görs av ny ägare skall fogas ett bevis om äganderätten. Om ett dödsbo är anmälningsskyldigt skall anmälan göras inom sju dagar efter bouppteckningen.

Övergår registrerat fordon till ny innehavare skall ägaren eller den nye innehavaren inom sju dagar från innehavarbytet skriftligen anmäla detta till motorfordonsbyrån, dock så att anmälan även kan göras av den förra innehavaren.

Motorfordonsbyrån kan av särskilda skäl tillåta att tidsfrist som avses i 1 eller 2 mom. överskrids.

Anmälan som avses i denna paragraf kan även ske genom elektronisk överföring på det sätt som motorfordonsbyrån närmare föreskriver. Sådan överföring kan på den nye eller den förra ägarens eller innehavarens vägnar även göras av ett företag som i sin yrkesmässiga verksamhet handhar fordon. (2007/8)

10 kap. Registerutdrag**26 §. Utfärdande av registerutdrag**

Efter registreringen skall till fordonets ägare utges en handling med uppgifter ur fordonsregistret om fordonet och vem som äger det (registerutdrag eller interimistiskt registerutdrag).

Om godkännande av fordon grundar sig på beslut landskapsregeringen utfärdat åt ägaren eller på villkor som besiktningsman bestämt skall beslutets nummer eller villkoret antecknas i registerutdraget och beslutet eller avskrift därav medföras vid färd.

27 §. Överlämnande av registerutdrag och ägarbyte

Registerutdrag överlämnas till fordonets ägare eller med dennes medgivande till innehavaren.

Vid ägarbyte av fordon skall förra ägaren till nye ägaren överlåta fordonets registreringsskyltar och registerutdrag.

28 §. Giltighetstid för registerhandlingar

Har ägaren under giltighetstiden för interimistiskt bevis inte erhållit registerutdrag eller har registerutdraget eller del därav förstörts eller förkommit skall han anhålla om nytt sådant hos motorfordonsbyrån.

29 §. Förvaring av registerhandlingar

Registerhandlingar skall förvaras omsorgsfullt. Vid användningen av bil, motorcykel och släpvagn, som skall registreras, skall det senast utfärdade registerutdraget eller det interimistiska beviset medföras och skall vid anfordran visas för besiktningsman eller polisman.

30 §. (2005/19) Avregistrering

Med avregistrering avses att ett fordon varaktigt avförs ur fordonsregistret. Ett fordon som är in-tecknat eller för vilken ansökan om in-teckning lämnats till landskapsregeringen får inte avregistreras utan skriftligt samtycke av in-teckningshavare.

Ett fordon kan avregistreras om det har registrerats utanför landskapet eller om det annars kan göras troligt att fordonet har gått förlorat. Ett uttjänt fordon för vilket

producentansvar gäller enligt landskapslagen (1981:3) om renhållning kan avregistreras om en avregistreringsanmälan och ett skrotningsintyg från en auktoriserad behandlingsanläggning lämnas samt ett registerutdrag uppvisas hos motorfordonsbyrån.

Ett fordon anses vara avlägsnat ur fordonsregistret från den dag avregistreringsanmälan gjorts och registreringsskyltarna återställts till motorfordonsbyrån. Motorfordonsbyrån skall i fordonets registerutdrag anteckna att fordonet har avregistrerats.

30a §. (2005/19) Avställning

Den som tillfälligt vill ta sitt fordon ur bruk kan göra en anmälan om avställning hos motorfordonsbyrån. Avställningen träder i kraft dagen efter den dag anmälan görs. Ett avställt fordon får inte brukas på väg annat än i den omfattning som får ske i fråga om ett fordon som försetts med provnummerskyltar. (2017/21)

Motorfordonsbyrån kan utan ansökan avställa ett fordon om

- 1) det inte har förts till kontrollbesiktning,
- 2) trafikförsäkringspremie inte har betalats för fordonet eller om
- 3) det är belastat med obetald fordonsskatt.

30b §. (2005/19) Påställning

Med påställning avses att ett fordon som har varit avställt efter anteckning i fordonsregistret tillsvidare får brukas på det sätt som avses i 1 § vägtrafiklagen för landskapet Åland. För påställning fordras att fordonet har trafikförsäkring samt att det inte är belastat med obetald fordonsskatt. Ett fordon är påställt efter att motorfordonsbyrån har beslutat om det.

11 kap. Registreringsskyltar**31 §. Registreringsskyltar**

Motorfordonsbyrån skall sedan den tagit emot registreringsanmälan för fordon till ägaren överlämna fordonets registreringsskyltar och registerutdrag eller vid behov ett interimisbevis som berättigar till bruk av skyltarna.

I samband med mottagandet av registreringsskyltarna skall ägaren erlagga en av landskapsregeringen fastställd ersättning.

Vid byte av registreringsskylt skall den gamla registreringsskylten återlämnas till motorfordonsbyrån.

Tillverkningen av registreringsskyltar ombesörjs av landskapsregeringen som också beslutar om deras mått och utseende.

32 §. Registreringsskyltarnas placering och skadad eller förlorad skylt

Registreringsskyltarna skall fästas på lämplig plats på fordonet,

- a) på bil framtill och baktill,
- b) på motorcykel och moped baktill,
- c) (2003/48) på traktor och motorredskap framtill eller baktill och
- d) på släpvagn baktill. (1995/81)

Har fordonets registreringsskylt skadats eller förlorats skall fordonets ägare genom motorfordonsbyrån anskaffa ny registreringsskylt. Ersättning för ny registreringsskylt skall erläggas vid beställningen varefter en

N 33 LL (1993:19) om besiktning och registrering av fordon

anteckning i registerutdraget berättigar fordonsägaren att använda av honom själv anskaffad tillfällig skylt till dess han erhållit ny registreringsskylt.

33 §. Användande av oregistrerat registreringspliktigt fordon

Innan ett registreringspliktigt fordon registreringsanmäls och försetts med registreringsskyltar får det inte, utom i fall som avses i 12 kap., användas i trafik.

12 kap. Provennummerskyltar**34 §. Provennummerskyltar**

Ett företag som tillverkar, säljer, utrustar eller reparerar fordon kan av motorfordonsbyrån få tillstånd att använda provennummerskyltar, varvid ett fordon som inte är registrerat i landskapet eller som är avställt får användas tillfälligt i trafik förutsatt att det är behörigen försäkrat och att intyg från tillståndsgivande myndighet över rätten att använda provennummerskyltar medförs. Skyltarna ska fästas på fordonet på sätt som föreskrivs för registreringsskyltar. (2017/21)

Provennummerskyltar får endast användas för ändamål som direkt ansluter till företagets affärsverksamhet som

- a) vid provkörning av fordon och körning till besiktningssman,
- b) vid förevisning av fordon i reklam- och försäljningssyfte och
- c) vid annan förflyttning som står i omedelbart samband med tillverkning eller iståndsättande av fordon eller handel med fordon.

35 §. (1995/81) Tidsbegränsat tillstånd att använda provennummerskyltar

Motorfordonsbyrån kan bevilja tillstånd att för viss tid använda provennummerskyltar när ett fordon skall föras till besiktningssman eller när det i annat fall bedöms vara nödvändigt. Tillståndet skall härvid ges för så kort tid som möjligt och inte utan särskilda skäl för längre tid än tio dagar.

36 §. Återlämnande och återkallande av provennummerskyltar

Provennummerskyltarna skall återlämnas till den tillståndsgivande myndigheten när tiden för deras användande utgått.

Missbrukas provennummerskyltarna kan den tillståndsgivande myndigheten återkalla rätten att använda dem.

37 §. Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser angående provennummerskyltars utformning och användning meddelas av landskapsregeringen.

13 kap. Fordon registrerade utanför landskapet**38 §. Användning av fordon registrerat i riket**

I riket godkänt och registrerat fordon som är försett med registreringsskyltar får under en tillfällig vistelse i landskapet användas i trafik varvid registerutdrag eller annan handling som berättigar till bruk av bilen skall medföras fordonet och vid anfordan visas för besiktningssman eller polisman.

39 §. Tillfälligt införande i landskapet av i utlandet registrerat fordon

Om person som är stadigvarande bosatt utomlands i en stat som anslutit sig till vägtrafikavtalet i Genève av år 1949 eller avtalet i Wien av år 1968 för sitt personliga bruk inför registreringspliktigt fordon får fordonet, med beaktande av de villkor och begränsningar avtalen anger, utan att besiktigas eller registreras, användas i landskapet under högst ett år räknat från införandet förutsatt att

- a) fordonet är registrerat i ett fördragsslutande land,
- b) fordonet är försett med i avtalen förutsatta registreringsskyltar, handlingar och nationalitetsmärke,
- c) fordonets eller fordonskombinationens huvudmått och vikter inte överskrider de i landskapet tillåtna,
- d) för fordonet finns en i landskapet gällande trafikförsäkring och att
- e) fordonets förare har med sig ett registerutdrag givet i registreringslandet och ett intyg över sin rätt att inneha fordonet om det inte är registrerat i en medföljande persons namn.

40 §. Tillfälligt införande i landskapet av annat än i 39 § avsett registreringspliktigt fordon

I landskapet registreringspliktigt fordon som är registrerat i annan utländsk stat än som avses i 39 § får för ägarens tillfälliga bruk med motorfordonsbyråns tillstånd användas i trafik i landskapet.

Förutsättningarna för att tillstånd skall beviljas är att

- a) sökanden företer ett av finsk konsul, polismyndighet i hemlandet eller detta lands konsul här i landet skrivet intyg att fordonet i hemlandet är godkänt för regelbundet bruk och behörigen registrerat,
- b) fordonet är försett med registreringsstatens nationalitetsbeteckning,
- c) fordonets eller fordonskombinationens huvudmått och vikter inte överskrider de värden som är tillåtna i landskapet,
- d) fordonets förare har ett intyg över sin rätt att inneha fordonet om det inte är registrerat i en medföljande persons namn,
- e) sökanden företer en utredning om att för fordonet tecknats trafikförsäkring som gäller i landskapet och att
- f) fordonet tullbehandlats.

Tillfälligt användningstillstånd enligt denna paragraf beviljas för högst ett år. För fordonet ges särskilda registreringsskyltar (tullskyltar) angående vilka i tillämpliga delar gäller bestämmelserna om registreringsskyltar.

41 §. Tillfälligt införande i landskapet av i utlandet registrerad släpvagn

Släpvagn som är registrerad i utlandet får användas kopplad till ett i landskapet registrerat dragfordon om släpvagnens totalvikt överstiger 3,5 ton och användandet sker i omedelbar anslutning till internationell speditionssverksamhet.

För turism eller demonstration avsedd släpvagn som är registrerad i utlandet får användas kopplad till ett i landskapet registrerat dragfordon.

Förutsättningar för användning av släpvagn som avses i 1 mom. är att

- a) den är försedd med registreringsstatens registreringsskylt och nationalitetsbeteckning,

b) den lämpar sig för korskoppling,
 c) dragfordonets förare medför släpvagnens registerutdrag eller en högst sex månader tidigare intygad kopia därav samt att

d) fordonskombinationens huvudmått och vikter inte överskrider de värden som i landskapet är tillåtna på väg eller godkänns vid koppling.

Om släpvagn tagits i bruk i en stat där släpvagnar inte registreras får den användas i landskapet förutsatt att vad som i 1 och 2 mom. nämns i tillämpliga delar iaktas. Dragfordonets förare skall medföra av släpvagnens ägare eller av myndighet givet intyg över vikter som tillåts för släpvagnen och ett intyg över besiktning eller teknisk inspektion som förrättats högst ett år tidigare. Släpvagnen skall vara försedd med av dess ägare eller av myndighet given nummerbeteckning.

42 §. *Tillfällig koppling av släpvagn till i utlandet registrerad bil*

Till bil vars totalvikt är högst 3,5 ton och som är registrerad i utlandet får kopplas en i landskapet registrerad släpvagn som godkänts för korskoppling om bilen är lämplig för korskoppling och fordonskombinationens huvudmått och vikter inte överskrider de värden som i landskapet är tillåtna på väg eller godkänns vid koppling.

43 §. (2015/91) *Tillfälligt införande i landskapet av moped*

Om en person som fyllt 15 år och som har sin permanenta boställningsort utanför landskapet till landskapet inför en moped är han berättigad att använda mopeden i landskapet under högst ett år förutsatt att för mopeden tecknats trafikförsäkring som gäller i landskapet och att det i hemlandet är tillåtet att framföra moped utan körkort eller annan därmed jämförlig handling. Med permanent boställningsort avses i denna lag detsamma som i 2 § körkortslagen (2015:88) för Åland.

44 §. (1998/23) *Registrering och besiktning av ett fordon som för eget bruk införts till landskapet*

Ett utomlands eller i riket registrerat fordon som för eget bruk införts till landskapet för att varaktigt användas här skall av ägaren inom 30 dagar efter införseln anmälas för registrering och besiktning i landskapet.

Om fordonet används i landskapet före registreringen skall det i tillämpliga delar uppfylla villkoren i 39 eller 40 §§.

14 kap. Särskilda bestämmelser

45 §. *Internationell vägtrafik*

Vid internationell vägtrafik skall på bil finnas i internationella vägtrafikkonventionen förutsatt nationalitetsskytt.

46 §. *Skrotningsavgift*

För att täcka kostnader för omhändertagande och skrotning av andra motorfordon än sådana fordon för vilka producentansvar gäller i enlighet med landskapslagen om renhållning kan landskapsregeringen besluta att en särskild avgift skall uppbäras. (2005/19)

Uppburna skrotningsavgifter bildar en till landskapets budget ansluten fond (skrotbilsfonden). Utgifter i anslutning till omhändertagande av skrotfordon beta-

las med fondens medel. Det ankommer på landskapsregeringen att fastställa närmare bestämmelser för utbetalning av bidrag ur fonden samt att pröva ansökan om bidrag.

47 §. (2007/8) *Straff*

Den som bryter mot bestämmelserna i denna lag eller med stöd därav utfärdade bestämmelser skall dömas till straff i enlighet med vad därom är föreskrivet i trafikbrottslagen (2004:28) för landskapet Åland.

Angående åklagares rätt att avstå från att väcka åtal, domstols rätt att avstå från att ådöma straff samt polis-mans rätt att tilldela anmärkning finns bestämmelser i trafikbrottslagen för landskapet Åland.

48 §. *Avgift och ersättning*

Landskapsregeringen beslutar om avgifter och ersättningar i samband med besiktning och registrering samt om beloppens storlek.

Avgift eller ersättning som enligt denna lag skall erläggas till landskapet får utmätas utan dom eller utslag.

49 §. (2007/8) *Ändringssökande*

Ett beslut som på grund av denna lag fattats av polismyndigheten eller motorfordonsbyrån kan inom 30 dagar från att beslutet eller åtgärden delgivits överklagas hos Ålands förvaltningsdomstol. Beslutet får verkställas trots att ändring har sökts.

50 §. *Närmare bestämmelser*

Närmare bestämmelser angående verkställigheten och tillämpningen av denna landskapslag meddelas vid behov av landskapsregeringen.

51 §. *Ikraftträdelsebestämmelse*

Denna lag träder i kraft den 1 april 1993.

Genom denna lag upphävs

- 1) 4, 5 och 13 kap. landskapslagen (1958:25) den 4 december 1958 om fordon i landskapet Åland och
- 2) 3 och 9 kap. motorfordonsförordningen (1960:27) den 10 november 1960 för landskapet Åland.

N 34 Landskapsförordning (1993:104) om fordons konstruktion, utrustning, skick, användning och belastning

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. (2012/11) *Riksförfattningar som tillämpas i landskapet*

Inom landskapets behörighet och med de avvikelser som anges i denna förordning eller som följer av vägtrafiklagen (1983:27) för landskapet Åland ska följande riksförfattningar tillämpas i landskapet:

- 1) trafikministeriets beslut om lastkorgar till fordon, lastning av fordon och fastgörande av last (FFS 940/1982),
- 2) förordning om användning av fordon på väg (FFS 1257/1992),
- 3) statsrådets förordning om angivande av bränsleförbrukningen och koldioxidutsläppen för bilar (FFS 938/2000),
- 4) 1-2b kap. statsrådets förordning om godkännande av fordon (FFS 1244/2002),

N 34 LF (1993:104) om fordons konstruktion m.m.

5) 6-8 §§, 11 § 2 mom., 12 § 2 mom., 15 § 4 mom., 17, 19 och 20 §§, 23 § 2 mom. och 26 § statsrådets förordning om tillsyn över trafikdugligheten hos fordon som används i trafik (FFS 1245/2002),

6) statsrådets förordning om handel med samt installation och reparation av trafikförnödenheter (FFS 1247/2002),

7) kommunikationsministeriets förordning om bilar och släpvagnars konstruktion och utrustning (FFS 1248/2002),

8) kommunikationsministeriets förordning om dubbar på fordonsdäck (FFS 408/2003),

9) kommunikationsministeriets förordning om påvisande av att bilar med tryckluftsbromsar och till dem kopplade släpvagnars bromsar stämmer överens med kraven (FFS 257/2009),

10) kommunikationsministeriets förordning om reparation och ändring av konstruktionen hos fordon i kategori L (FFS 1078/2009),

11) inrikesministeriets förordning om räddningsbilar (FFS 818/2010),

12) kommunikationsministeriets förordning om specialtransporter och specialtransportfordon (FFS 786/2012),

13) trafiksäkerhetsverkets föreskrift om traktorers, motorredskaps och terrängfordons och deras släpvagnars konstruktion och utrustning samt konstruktion och utrustning av andra släpanordningar än sådana som är avsedda att kopplas till bilar (18.12.2014 TRAFI/9457/03.04.03.00/2012),

14) (2016/33) trafiksäkerhetsverkets föreskrift om konstruktion och utrustning av två- och trehjuliga fordon, fyrhjuliga samt släpvagnar avsedda för sådana fordon (18.12.2014 TRAFI/9460/03.04.03.00/2012),

15) (2016/33) trafiksäkerhetsverkets föreskrift om tekniska krav på och installation på fordon av kontroll-lampor, varningslyktor, arbets- och hjälpstrålkastare, ljudsignalanordningar för utryckningsfordon samt på reflektorer och reflekterande märkningar på vissa fordon (18.12.2014 TRAFI/9461/03.04.03.00/2012),

16) (2016/33) trafiksäkerhetsverkets föreskrift om ändring av bilar och till dem hörande släpvagnars konstruktion (28.4.2016 TRAFI/66404/03.04.03.00/2015). (2015/73)

Närmare bestämmelser som utfärdats med stöd av ovan nämnda författningar gäller i landskapet om inte annat följer av bestämmelserna i denna förordning eller landskapsregeringsbeslut.

Ändringar av ovanstående författningar gäller i landskapet om ändringarna inte strider mot bestämmelserna i denna förordning.

2 §. (2004/18) *Import av EU-fordon*

Fordon som importeras till landskapet Åland kan registreras och godkännas för trafik i landskapet, utan krav på intyg från fordonstillverkaren att fordonets konstruktion överensstämmer med de krav som gällde inom EU när fordonet togs i bruk, om fordonsägaren uppvisar handling som visar att fordonet tidigare varit registrerat och godkänt för trafik inom EU/EES.

3 §. *Förvaltningsmyndigheter*

De förvaltningsuppgifter som enligt i 1 § nämnda

författningar ankommer på rikets myndigheter skall i landskapet handhas av landskapsregeringen.

Hänvisas i de i 1 § nämnda författningarna till bestämmelser i rikslagstiftningen vilka äger ansvarighet i landskapslagstiftningen skall hänvisningarna anses avse bestämmelserna i landskapslagstiftningen.

2 kap. *Materiella bestämmelser*

4 §. (1997/18) *Förordningens allmänna omfattning*

Denna förordning tillämpas på alla fordon samt deras användning på väg utom i de fall som rör

a) (2004/18) sådana rullstolar för handikappade som är handdrivna eller har en motor vars effekt är högst 1 kW eller på motsvarande hjälpmedel, om den största konstruktiva hastigheten är högst 15 km/h samt i de fall som rör

b) sådana sparkstöttingar, lekfordon eller motsvarande anordningar som inte har motor.

2 mom. upphävt (2004/18).

3 mom. upphävt (2012/11).

5 §. Upphävd (2012/11).

6 §. *Språket på och utformningen av obligatoriska skyltar*

Text på skyltar som skall finnas på vissa fordon skall på ett i landskapet registrerat fordon vara formulerat på svenska språket. Landskapsregeringen kan besluta närmare om hur sådana skyltar skall se ut.

7 §. (2015/53) *Undantag från skyldigheten att använda bilbälte*

Bestämmelsen i 1 § 1 mom. 2 punkt om tillämpning i landskapet Åland av rikets förordning om användning av fordon på väg (FFS 1257/1992) är inte tillämplig avseende bestämmelser om undantag från skyldigheten att använda bilbälte. Bestämmelser om undantag från skyldigheten att använda bilbälte finns i landskapsförordningen (1995:36) om undantag från skyldigheten att använda bilbälte.

7a §. (2005/58) *Räddningsbilars färg*

Bestämmelsen i 4 § 1 mom. inrikesministeriets förordning om räddningsbilar skall i landskapet ha följande tillägg: Manskapsbil och andra fordon i kategori M1 kan dock ha en annan röd färgnyans.

8 §. (2012/11) *Användning av sommardäck*

Bestämmelsen i 16 § 2 mom. b-punkten i förordningen om användning av fordon på väg, enligt vilken vissa fordon under vissa omständigheter får köras en kort sträcka utan vinterdäck, ska gälla utan att körsträckan begränsas till 20 kilometer.

8a §. (2012/11) *Användning av vinterdäck*

Bestämmelsen i 17 § 1 mom. i förordningen om användning av fordon på väg ska ha följande lydelse:

Bilar och tillkopplade släpvagnar får förses med dubbdäck, snökedjor eller motsvarande slirskydd som inte väsentligt skadar vägytan. Dubbdäck får användas från den 15 oktober till och med den 15 april. Dubbdäck får även användas under annan tid om det råder vinterväglag eller sådant kan befaras och detta motiverar användning av dubbdäck. Dubbdäck får även användas under annan tid på utryckningsfordon, på bärg-

ningsbilar och på bilar och släpvagnar som används vid väghållning samt vid tillfälliga förflyttningar i samband med handel med bilar eller vid reparation eller besiktning av bilar eller släpvagnar.

9 §. Upphävd (2015/30).

9a §. (1996/36) *Specialtransporter*

Landskapsregeringen kan medge temporär rätt att framföra fordon som avviker från enligt denna förordning gällande förbud, begränsningar eller påbud.

Polismyndigheten kan av särskilda skäl för nödvändig förflyttning ge tillstånd till att framföra fordon som avviker från enligt denna förordning gällande förbud, begränsningar eller påbud.

En rättighet eller ett tillstånd som avses i denna paragraf kan förenas med behövliga villkor.

9b-9d §§. Upphävd (2012/11).

3 kap. Särskilda bestämmelser

10 §. Ändringsökande

Beslut som fattats av motorfordonsbyrån kan inom 30 dagar överklagas hos Ålands förvaltningsdomstol. (2004/18)

Över lagligheten av ett beslut som landskapsregeringen fattat får ändring sökas genom besvär. Besvär får inte sökas avseende ändamålsenligheten i landskapsregeringens beslut.

11 §. (2005/82) *Straff*

Den som bryter mot denna förordning skall dömas till straff enligt trafikbrottslagen (2004:28) för landskapet Åland.

12 §. (1997/18) *Ikraftträdelsebestämmelse*

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1994.

Förordningen gäller fordon som tas i bruk efter förordningens ikraftträdande. Ett fordon som tagits i bruk innan denna förordnings ikraftträdande får användas i trafik om det uppfyller de bestämmelser som gäller vid förordningens ikraftträdande. (2016/26)

Bestämmelserna i 97 § 2-5 punkten trafikministeriets beslut om bromsanordningar för bilar med tryckluftsbromsar (FFS 631/1990) i dess senaste lydelse skall dock tillämpas och vara utförd på däri angivna fordon före utgången av kontrollbesiktningen för 1997.

Om ett fordons konstruktion eller utrustning ändras efter denna förordnings ikraftträdande skall ändringen utföras i enlighet med bestämmelserna i denna förordning.

Ikraftträdandebestämmelse (2004/18):

Denna förordning träder i kraft den 1 juni 2004.

Genom denna förordning upphävs landskapsförordningen den 20 juni 2002 om besiktning och registrering av fordon (51/2002).

Ikraftträdandebestämmelse (2012/11):

Denna förordning träder i kraft den 1 april 2012.

Genom denna förordning upphävs landskapsförordningen (1997:19) om veteranfordon.

Ikraftträdandebestämmelse (2016/33):

Denna förordning träder i kraft den 1 juni 2016.

Genom denna förordning upphävs landskapsförord-

ningen (1999:4) om tillämpning i landskapet Åland av trafikministeriets beslut om ändring av bilars konstruktion.

N 35 Landskapslag (2017:29) om vattenfarkoster

1 kap. Inledande bestämmelser

1 §. Lagens syfte

I syfte att främja säkerheten vid färd på vatten samt att förebygga olägenheter för miljön finns i denna lag bestämmelser om fritidsbåtars och vattenskottrars utrustning, skick och användning.

2 §. Tillämpning

Denna lag är tillämplig på vattenfarkoster, med vilka avses

1) *fritidsbåtar* med en skrovlängd på minst 2,5 och högst 24 meter som används eller kan användas till transport på vattnet samt

2) *vattenskotrar* vars längd understiger 4 meter och som har en motor med ett vattenjetaggregat som främsta drivkälla, samt har utformats för att framföras av en eller flera personer som sitter, står eller står på knä på, snarare än befinner sig i, en vattenfarkost som används för sport- eller fritidsändamål och som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/53/EU om fritidsbåtar och vattenskotrar och om upphävande av direktiv 94/25/EG.

Vid tillämpningen av denna lag är innebörden av begreppet tillverkare varje fysisk eller juridisk person som konstruerar och tillverkar en produkt som omfattas av denna lag, eller som låter konstruera eller tillverka en sådan produkt för att själv släppa ut den på marknaden.

I riket lagstadgade bestämmelser om produktstandarder för vattenfarkoster och vattenfarkosters motorer är gällande i landskapet.

3 §. Tillsynsmyndigheter

Landskapsregeringen har ett allmänt tillsynsansvar över att denna lag iakttas.

Motorfordonsbyrån upprätthåller *Ålands vattenfarkostregister* som avses i 3 kap. denna lag. Motorfordonsbyrån får uppbära en avgift för registrering av vattenfarkoster i Ålands vattenfarkostregister i enlighet med bestämmelserna i landskapslagen (1993:97) om grunderna för avgifter till landskapet.

Ålands polismyndighet är tillsynsmyndighet i frågor som rör vattenfarkosters användning.

Gränsbevakningsväsendet kan utföra tillsyn i enlighet med vad som stadgas i Republikens presidents förordning (2004:21) om gränsbevakningsväsendets uppgifter i landskapet Åland.

2 kap. Vattenfarkosters användning

4 §. Omsorg och försiktighet

Var och en som färdas med en vattenfarkost ska iakta den omsorg och försiktighet som omständigheterna kräver.

Den som framför en vattenfarkost ska följa sjövägsreglerna och de påbud, förbud och begränsningar som

N 35 LL (2017:29) om vattenfarkoster

sjötrafikmärken eller ljussignaler anger. En förare ska anpassa sin färdväg och hastighet så att människor och djur inte utsätts för fara eller störs och så att olägenheter eller störningar i naturen och olägenheter för fisket undviks.

En vattenfarkost får inte av ägaren eller dennes ställföreträdare överlåtas att framföras av den som saknar nödvändiga förutsättningar att framföra den på grund av sjukdom, trötthet, alkoholpåverkan eller annat berusningsmedel, eller på grund annat liknande skäl. Vad som gäller för framförande gäller också den som i vattenfarkosten sköter uppgifter av väsentlig betydelse för säkerheten till sjöss.

5 §. Åldersgräns

En vattenfarkost med utombordsmotor, vars effekt enligt tillverkarens uppgift överstiger 15 kilowatt, en vattenfarkost med inombordsmotor och en vattenfarkost med inombordsmotor med utombordsdrev, vars effekt överstiger 37 kilowatt, får endast framföras av den som har fyllt 15 år.

6 §. Utrustning och skick

Den som framför en vattenfarkost ansvarar för att den har en sådan utrustning och är i sådant skick samt har sådana övriga egenskaper som krävs, för att den ska vara säker på de vatten där den används.

7 §. Utrustning i en fritidsbåt

I en fritidsbåt som är utrustad med motor eller i en över fem meter lång fritidsbåt försedd med segel, även om båten saknar motor, ska då den används finnas

1) flytplagg som till sin storlek och bärförmåga passar till var och en som befinner sig ombord,

2) länsump eller något annat redskap för tömning av vatten ur båten,

3) åror eller paddel om båten går att ro eller paddla eller ett för båtens storlek lämpligt ankare med lina samt

4) en ändamålsenlig och godkänd handbrandsläckare för vilken granskning och service utförts i enlighet med i riket gällande bestämmelser om granskning och service av handbrandsläckare om det är fråga om en fritidsbåt

– med utombordsmotor vars effekt enligt tillverkarens uppgift överstiger 15 kilowatt,

– med inombordsmotor vars effekt överstiger 37 kilowatt,

– med inombordsmotor med utombordsdrev vars effekt överstiger 37 kilowatt samt

– som är överbyggd med fast installerad värmare eller pentry.

I stället för en handbrandsläckare som avses i punkt 4 kan i båten finnas en släckare för vilken granskning och service utförts i enlighet med i riket gällande bestämmelser om granskning och service av handbrandsläckare.

8 §. Utrustning i en vattenskoter

I en vattenskoter ska då den används finnas flytplagg som till sin storlek och bärförmåga passar till var och en som befinner sig ombord samt

1) länsump eller annat redskap för tömning av vattenskotern,

2) åror eller paddel om vattenskotern går att ro eller paddla eller

3) ett för vattenskoterns storlek lämpligt ankare med lina.

9 §. Toalettavfallsvatten

Det är förbudet att släppa ut toalettavfallsvatten i åländskt vattenområde.

3 kap. Ålands vattenfarkostregister**10 §. Giltighetstid för registrering**

En registrering i Ålands vattenfarkostregister görs tills vidare. Bestämmelser om ändringsregistrering och slutlig avregistrering finns i 14 och 15 §§.

11 §. Registreringsansvar

En registreringspliktig vattenfarkosts ägare ansvarar för att registrering sker i enlighet med bestämmelserna i denna lag. Om en vattenfarkost har flera ägare ska en av dem registreras som huvudsaklig kontaktperson.

Vad som i denna lag föreskrivs om ägare gäller också i tillämpliga delar innehavare, till vilken en registreringspliktig vattenfarkosts huvudsakliga användning enligt avtal har överlåtits för längre tid än 30 dagar. Om en vattenfarkost har flera innehavare ska en av dem registreras som huvudsaklig kontaktperson.

12 §. Registreringspliktiga vattenfarkoster

En vattenfarkost vars ägare har sin hemkommun i landskapet, och vilken används i landskapet, ska på ägarens anmälan registreras i Ålands vattenfarkostregister om det är fråga om en vattenfarkost med

1) utombordsmotor vars effekt enligt tillverkarens uppgift överstiger 115 kilowatt eller

2) inombordsmotor, eller med inombordsmotor med utombordsdrev (inu-drev), vars effekt enligt tillverkarens uppgift överstiger 300 kilowatt.

Motorfordonsbyrån kan på ansökan från ägaren av en vattenfarkost, om ägaren har sin hemkommun i landskapet, bevilja att en vattenfarkost registreras i Ålands vattenfarkostregister trots att den inte är registreringspliktig i enlighet med bestämmelserna i 1 mom.

13 §. Första registrering

Innan en i 12 § 1 mom. avsedd vattenfarkost tas i bruk i landskapet för första gången ska en skriftlig registreringsanmälan (*första registrering*) göras till motorfordonsbyrån.

Vid första registrering ska motorfordonsbyrån få en utredning med uppgifter om

1) ägarens eller innehavarens namn, födelsedatum, postadress, andel i båten om den ägs eller innehas av flera och överlåtelsehandlingar med förvärvsdatum eller annan handling som styrker förvärvet,

2) vattenfarkostens fabrikat och modellbeteckning, tillverkningsnummer och tillverkningsår samt dess eventuella namn,

3) vattenfarkostens och motorns överensstämmelse med gällande konstruktionskrav och tekniska krav,

4) skrovets största längd och bredd, byggnadsmaterialet, skrovfärg och överbyggnadsfärg samt vattenfarkostens personantal,

5) antal motorer, motorfabrikat, modellbeteckning, motornummer, motortyp och drivmedel samt den av tillverkaren uppgivna motoreffekten och

6) vattenfarkostens uppskattade högsta hastighet.

Av en anmälan om registrering bör framgå anropssignal eller kontaktuppgifter för radio- eller telefonutrustning om sådan används i vattenfarkosten.

Om en anmälan om registrering är ofullständig ska motorfordonsbyrån upplysa ägaren eller innehavaren om vad som krävs för att vattenfarkosten ska kunna registreras. Om vattenfarkosten ägs eller innehas av flera får ett sådant meddelande ges till en av ägarna eller innehavarna.

Om en uppgift som har antecknats i Ålands vattenfarkostregister ändras, ska detta anmälas till motorfordonsbyrån.

Landskapsregeringen får ge närmare föreskrifter om de tekniska uppgifter om vattenfarkoster och deras motorer som ska uppges vid första registrering. Landskapsregeringen kan till motorfordonsbyrån delegera befogenhet att i avgränsade sådana frågor besluta om föreskrifter, utom i de fall då regleringens betydelse i sak kräver att den sker genom lag eller förordning.

14 §. Ändringsregistrering

Om en ändring i de uppgifter i registret som avses i 13 § 2 mom. sker ska en skriftlig anmälan om detta göras till motorfordonsbyrån inom 30 dagar från ändringen, om inte något annat föreskrivs i denna lag.

Ändringsregistrering förutsätter att motorfordonsbyrån får en utredning över ändringar som gäller ägaren till eller innehavaren av vattenfarkosten eller de tekniska uppgifter som rör vattenfarkosten eller dess motor.

15 §. Slutlig avregistrering

Slutlig avregistrering av en vattenfarkost kan göras av motorfordonsbyrån om ägaren skriftligt anmäler om det eller om motorfordonsbyrån konstaterar att en vattenfarkost

- 1) förstörts eller varaktigt tagits ur bruk,
- 2) försvunnit, övergetts till sjöss och därefter inte påträffats under tre månader eller annars har varaktigt förstörts,
- 3) överlåtits till en ägare som inte har hemkommun i landskapet och vattenfarkosten inte stadigvarande brukas i landskapet eller
- 4) av annat liknande skäl inte bör vara införd i Ålands vattenfarkostregister.

Ägaren till en registrerad vattenfarkost eller motor ska till motorfordonsbyrån inom 30 dagar, efter en händelse som avses i 1 mom. 1-3 punkterna, skriftligt anmäla att vattenfarkosten eller motorn tagits slutligt ur bruk om inte något annat föreskrivs i denna lag.

Motorfordonsbyrån gör en anteckning i vattenfarkostregistret om slutlig avregistrering enligt 1 mom. efter att den fått del av en tillförlitlig utredning som visar att en vattenfarkost eller en motor har förstörts eller tagits ur bruk på det sätt som avses.

16 §. Registreringsbevis och registerbeteckning

För en vattenfarkost som har införts i Ålands vattenfarkostregister ges till ägaren ett registreringsbevis som bör medföras vid färd. Av beviset ska framgå de uppgifter som avses i 13 § samt den registerbeteckning som vattenfarkosten tilldelats vid registreringen. En registerbeteckning består av bokstäverna ÅL samt ett nummer eller en nummerserie. Registerbeteckningen bör fästas väl synlig på båda sidorna av vattenfarkosten.

Motorfordonsbyrån beslutar närmare om registreringsbevisens och om registerbeteckningarnas utformning.

17 §. Utlämnande av uppgifter ur Ålands vattenfarkostregister

Uppgifter ur Ålands vattenfarkostregister får lämnas till en myndighet som behöver dem för skötsel av ärenden som enligt lag ankommer på myndigheten.

Personuppgifter om vattenfarkostens ägare får lämnas ut endast om mottagaren har rätt att enligt personuppgiftslagstiftningen behandla dessa uppgifter.

4 kap. Straff

18 §. Sjöfylleri

Den som framför en vattenfarkost eller ansvarar för navigeringen av en vattenfarkost

1) efter att ha förtärt alkohol i sådan mängd att alkoholhalten medan uppgiften utförs eller därefter är minst 1,0 promille i blodet eller minst 0,44 milligram per liter i utandningsluften eller

2) under påverkan av annat rusmedel än alkohol eller alkohol i kombination med något annat rusmedel så att det kan antas att skyldigheterna att framföra eller navigera inte på ett betryggande sätt kan utföras ska, om omständigheterna är sådana att gärningen är ägnad att äventyra någon annans säkerhet, dömas för *sjöfylleri* till böter eller fängelse i högst ett år.

Bestämmelsen i 1 mom. tillämpas inte om den vattenfarkost som framförs är en roddbåt, en segeljolle eller en med dessa jämförbar vattenfarkost, då dessa vattenfarkoster framförs utan motor.

19 §. Sjötrafikförseelse och sjötrafikbrott

Den som uppsåtligen eller av oaksamhet bryter mot denna lag, eller bestämmelser som har meddelats med stöd av lagen, ska för *sjötrafikförseelse* dömas till böter, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs i någon annan lag. Om gärningen är grov och ägnad att medföra allvarlig fara för annans liv eller hälsa eller för naturen eller den övriga miljön, ska för *sjötrafikbrott* dömas till böter eller till fängelse i högst ett år.

20 §. Sjötrafikförseelser för vilka ordningsbot kan föreläggas

Ordningsbot kan i enlighet med bestämmelserna i 2a kap. strafflagen (FFS 39/1889) föreläggas med

1) 60 euro till den som framför en vattenfarkost för överskridande av den högsta tillåtna hastigheten med maximalt den högsta tillåtna hastigheten (*sjötrafikförseelse som gäller framförandet av vattenfarkost*),

2) 35 euro till den som framför en vattenfarkost för ett annat än i 1 punkten avsett brott mot sjövägsreglernas bestämmelser med sådana påbud, förbud och begränsningar som sjötrafikmärken eller ljussignaler anger (*sjötrafikförseelse som gäller framförandet av vattenfarkost*),

3) 60 euro till den som släpper ut toalettavfalls-vatten från en fritidsbåt inom åländskt vattenområde (*sjötrafikförseelse mot bestämmelsen om utsläpp av toalettavfallsvatten*) eller

4) 35 euro till den som framför en vattenfarkost i strid med de krav som föreskrivs i 7 eller 8 § (*sjötrafikförseelse som gäller fritidsbåtens utrustning*).

N 36 LL (2017:30) om ... säkerhet och utsläppskrav för vattenfarkoster

21 §. CE-märkning

Grundläggande bestämmelser om påföljder vid CE-märkningsförseelse finns i rikslagen om CE-märkningsförseelse (FFS 187/2010). Särskilda bestämmelser om påföljder rörande CE-märknings-skyldighet föreskrivs i rikslagen om säkerhet och utsläppskrav i fråga om vissa fritidsbåtar (FFS 621/2005).

22 §. Ordningsbot vid försummelse av registreringsplikt

Som enda straff för en av uppsåt eller oaktsamhet begången försummelse att göra registreringsanmälan inom föreskriven tid, göra ändringsregistrering eller inom föreskriven tid göra en anmälan om slutlig avregistrering föreläggs, ordningsbot på 35 euro för

1) den som äger en vattenfarkost, för försummelse att göra en registreringsanmälan innan vattenfarkosten tas i bruk,

2) ägaren eller innehavaren, för försummelse att göra en ändringsregistrering inom föreskriven tid eller

3) ägaren, för försummelse att inom föreskriven tid göra en anmälan om slutlig avregistrering.

23 §. Ordningsbot vid användning trots underlåten plikt att registrera eller att förse en vattenfarkost med registerbeteckning

Som enda straff för en av uppsåt eller oaktsamhet använd registreringspliktig vattenfarkost föreläggs ordningsbot på 35 euro för

1) den som använder en vattenfarkost innan den har förts in i Ålands vattenfarkostregister, eller

2) den som använder en vattenfarkost utan att den är försedd med registerbeteckning.

24 §. Åtgärdseftergift och anmärkning

Är en förseelse som avses i 19, 20, 22 eller 23 § med hänsyn till omständigheterna ringa behöver åtal för förseelsen inte väckas och straff inte dömas ut. För en uppenbart ringa förseelse kan motorfordonsbyrån eller polisen utan att vidta andra åtgärder tilldela den som gjort sig skyldig till förseelsen en anmärkning.

5 kap. Särskilda bestämmelser**25 §. Avgifter**

För registrering av vattenfarkoster och andra registreringsåtgärder som avses i 3 kap. kan motorfordonsbyrån uppbära avgift i enlighet med bestämmelserna i landskapslagen (1993:97) om grunderna för avgifter till landskapet.

26 §. Besvär

Bestämmelser om besvär finns i 25 § självstyrelselagen.

27 §. Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2017.

Genom ikraftträdandet av denna lag upphävs landskapslagen (2003:32) om fritidsbåtar.

Vid ikraftträdandet av denna lag ändras benämningen fritidsbåtsregistret till Ålands vattenfarkostregister. Farkoster som när denna lag träder i kraft är registrerade i fritidsbåtsregistret och för vilka registreringsplikten då upphör, är fortsatt registrerade i Ålands vattenfarkostregister under längst två kalenderår efter lagens ikraftträdande. En icke registreringpliktig vattenfarkost kan dock avregistreras tidigare i enlighet med lagens 15 §.

N 36 Landskapslag (2017:30) om tillämpning i landskapet Åland av rikslagstiftning om säkerhet och utsläppskrav för vattenfarkoster**1 §. Inledande bestämmelse**

Med de avvikelser som anges i denna lag ska bestämmelserna i rikslagen om säkerhet och utsläppskrav för fritidsbåtar (FFS 1712/2015), nedan kallad rikslagen, tillämpas i landskapet.

Ändringar i rikslagen som avses i denna lag ska tillämpas i landskapet från det att de träder i kraft i riket om inte annat följer av bestämmelserna i denna lag.

2 §. Förvaltning

De förvaltningsuppgifter som enligt rikslagen ankommer på statens myndigheter ska i landskapet skötas av landskapsregeringen, till den del förvaltningen hänför sig till uppgifter inom landskapets behörighet.

3 §. Avvikelser

Hänvisningar i rikslagen till andra riksförfattningar ska inom landskapets lagstiftningsbehörighet avse motsvarande bestämmelser i landskapslagstiftningen.

Om inte annat föreskrivs i denna lag eller i annan landskapslag ska begrepp ha den betydelse som föreskrivs i rikslagen.

Med avvikelse från 9 § rikslagen ska dokument finnas tillgängliga åtminstone på svenska språket.

4 §. Förordning

Landskapsregeringen kan inom landskapets behörighet genom landskapsförordning besluta att författningar som utfärdats med stöd av rikslagen ska tillämpas i landskapet oförändrade eller med de ändringar landskapsregeringen beslutar.

5 §. Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2017.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

N 37 Republikens presidents förordning (2014:20) om en samrådsdelegation för Mariehamns flygplats

(FFS 1422/2010)

1 §. För samråd och för att säkerställa informationsgången i ärenden som gäller flygtrafiken i landskapet Åland finns en samrådsdelegation för Mariehamns flygplats.

2 §. Samrådsdelegationen utses för två år i sänder, och den består av en ordförande och tre medlemmar.

Kommunikationsministeriet utser ordföranden och en medlem, vilka kan vara representanter för den som är huvudman för flygplatsen, och landskapsregeringen två medlemmar.

3 §. Innan större underhålls-, ombyggnads- eller reparationsåtgärder eller andra förbättringsåtgärder utförs vid flygplatsen ska saken behandlas i samrådsdelegationen.

Samrådsdelegationen ska också behandla frågor som har betydelse för flygplatsens öppettider och säkerhet

samt andra flygplatsfrågor som i övrigt är av vikt för landskapet.

4 §. Delegationen ska sammanträda två gånger per år och vid behov också oftare. Delegationen sammanträder på kallelse av ordföranden eller på begäran av en medlem som landskapsregeringen utsett.

Kommunikationsministeriet och landskapsregeringen svarar var för sig för kostnaderna för de medlemmar som de har utsett.

Delegationen kan vid behov anta en arbetsordning.

5 §. Denna förordning träder i kraft den 17 januari 2011.

Genom denna förordning upphävs republikens presidents förordning om en samrådsdelegation för Mariehamns flygplats (431/2008).

